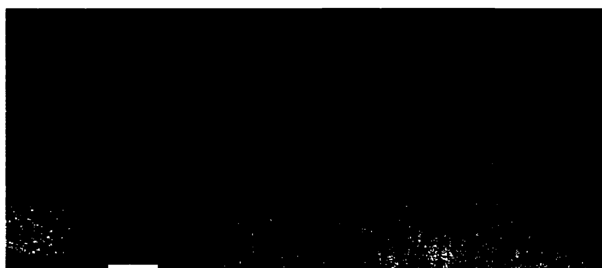

مقدمه

بنام داور دانائی بخش

ترقی و تعالی هر قوم بسته بدرجه علم و اخلاق ان قوم است
بدبختانه بعلت عدم علم و وجود اخلاق فاسده دیرگاهیست که
مملکت ایران ویران است یگانه وسیلهٔ که مارا از ضلالت جهالت
و فلاکت بلکه از هلاکت برهاند همانا نشر معارف است و
بسط مطبوعات مفیده خاصه تاریخ که تدقیق در صفحاتش
فلسفه انحطاط وارتقاء هر مملکت و ملت را مبرهن و مجسم میسازد
نظر باین مقدمه هرکس که در تربیت و بیداری ابناء مملکت
از راه نشر کتب اخلاقی تاریخی همت نماید شایان سپاس گذاری
فراوان است و برهمه لازم است در تشکر و تشویق این همم

عالیه چیزی فروگذار نمایند حضرت اقای سردار اسعد علاوه

بر مجاهدات صمیمانه که برای حصول ازادی ملت فرموده

اند در ترجمه و تألیف ونشر کتب مفیده اهتمامات بلیغه نموده

اند ازان جمله در ترجمه مجلدات کتاب ابی انکلیس همت کماردة

و وسایل ترجمه و طبع و نشران را بایك جدیت شایان تمجیدی

فراهم کرده اند

برای کمك باین نیت مقدس وانجام فرمایش حضرت سردار

این بنده اسد الله میرزا شهاب الدوله ترجمه این ضمیمه رابعهده

گرفته ودرانجام این خدمت وقت مصروف داشتم وحتی المقدور

بعبارات ان حشو وزوایدی برای بسط کلام ویا زینت عبارت

نیفزودم وامیدوارم اگر مطبوع طبع خوانندگان محترم شود از

نواقص ان غمض عین فرمایند

ایران نمره (۱) ۱۹۱۱

ضمیمه مراسلات و مخابرات راجع بامور ایران

« در تعقیب (ایران نمره ۱ ۱۹۱۰) س د ۵۱۲۰ »

در تاریخ ۱۹۱۱ بنا بر امر اعلیحضرت

تقدیم پارلمان گردید

دنباله مخابرات و مکاتبات راجع بامور ایران

متعاقب جلد « ایران نمره ۱ ۱۹۱۰ »

نمره ۱

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری واصله پنجم دسامبر

از طهران پنجم دسامبر ۱۹۰۹

اقتدار سهام الدوله فرمان فرمای فارس را صولة الدوله بشدت تهدید مینماید ایالات بعضی تقاضاها پیشنهاد دولت کرده ومداومت حکومت خودرا مشروط بقبولی انها نموده و تقاضاها شامل مواد ذیل است

« ۱ » بصولت الدوله امر شود که برای حفظ انتظام با ایالت مساعدت نماید و در صورت تخلف از ریاست ایل خلع گردد

« ۲ » بایالت اختیار داده شود که تمام مالیت یکساله فارس را بمصرف احتیاجات فوری محلی برسانند و بالخاصه قوای قشونی لازمه را تهیه و تشکیل نمایند

22855

نمره ۲

تلگراف سرجرج بارکلی بسراد واردگری واصله ۱۴ دسامبر

طهران چهارم دهم دسامبر ۱۹۰۹

وزیرامورخارجه و وزیر مالیه متفقاً دیروز دو سفارت را ملاقات کرده و تقاضا نمودند که دولتین مبلغ یك کرور لیره بعنوان مساعده استقراض که محل احتیاج فوری است بدولت ایران بدهند

ما هر دو اهتمام نمودیم که نظریات دولت ایران را درخصوص وثیقه یا وسیله تأمین استقراض و مصرف وجه و ترتیب کنترل مخارج و مسئله استخدام مستخدمین خارجه کشف بنمائیم ولی بر ما معلوم شد که وزراء هنوز نمی توانند نظریات خود را مشروح تر و رقیق تر از انچه ذیلا درج میشود بیان نمایند

دولت ایران فعلا وثیقه یا وسیله تأمینی نمیدهند ولی امید دارند که بعدها استقراض کلی بنمایند و قروض جاریه را تبدیل به قرض ثابتی کنند بامر ابحه نازلی باینوسیلة تحمیلات عایدات گمرکی کمتر شده و محل لازم برای تأمین وجه استقراض بیدا خواهد شد دیگر اینکه اظهار داشتند که این وجه بمصرف اعاده نظم

میرسد وحصول این مقصود مستلزم تشکیل قشون وژاندارمری
خواهد بود و همچنین بمصرف اصلاحات مملکتی راجع بما لیه
خواهدرسید دیگر اظهارداشتند که وزراء مشغول نوشتن پرکرامی
هستند برای تعیین مخارج و ترتیب کنترل و پس از اتمام ن
پرکرام را بسفارتین اطلاع خواهند داد

از ترتیب و نقشه کنترل چیزی بر ما معلوم نشد بجز اینکه
به مسیو « بیزو » نفوذ و اختیارات بیش از پیش خواهنددا'د
و مشار الیه را مأمور اجرای نقشه کنترل خواهند نمود

اگر وجود مستشاران خارجه لازم گردید نظر باینکه
مجلس اساساً استخدام انهارا تصویب نموده است بخدمت خواهند
طلبید ولی در خصوص امور مالیه فعلا میخواهند امتحان نمایند
که بعضی تغییرات در مامورین ایرانی و استخدام اشخاص
متمدن تاچه درجه برای اجرای اصلاحات لازمه کافی خواهد بود

اگرچه این بیانات خیلی امیدواری نمیدهد ولی من امیدوارم
که دولتین از مذاکره این مسئله استقراض امتناع نخواهند
فرمود زیرا که اولین دفعه ایست که بحسب ظاهر دولت ایران

صمیمانه ساعی است که بودجه صحیحی تهیه نماید و همچنین
طرحی برای کنترل بریزد

نمره ۳

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری واصله پانزدهم دسامبر
از طهران پانزدهم دسامبر ۱۹۰۹

تلگراف ذیل از قونسول دولت انگلیس از شیراز رسیده است

بویر احمدیها که طایفه از کهکوئی هستند چند روز است
در چهل میلی شیراز راه بوشهر را سد نموده اند تمام وسایل
مرابطه مقطوع است قوافل در دشت ارجن جمع شده اند و
اشرار ایلات تهدید مینمایند که آنها را غارت کنند

صولت الدوله از شرایطی که برای اعاده نظم پیشنهاد کرده یکی
این است که کلیه راه های فارس در تحت اداره و واگذار شود و
دیگر اینکه حکومت چندین محال را که مجاوران راه ها هستند
مستقلا بخود او واگذارند بدون مداخله سهام الدوله

قبول این شرایط مستلزم استعفای سهام الدوله وکارگذار
و همچنان تجدید انقلاب و اغتشاش در ایلات خواهد

از دستجات مذکوره فوق سه دسته پیاده نظام و باطری توپخانه و یك ستینا قزاق و دسته مهندس در اردبیل مقیم خواهند بود و یك اسکادرون قزاق و یکدسته ز پیاده نظام مشغول حفاظت از راه مذکور بین استارا و اردبیل بوده و سه اسکادران قزاق و یك دسته از پیاده نظام راه بین اردبیل و سراب را حراست خواهند نمود و راه بین خط مزبور وشهر تبریز حفظش بعهده دستجات اردوی تبریز خواهد بود

اما در خصوص خساراتی که در موقع غارت اردبیل بواسطه عشایر به تبعه روس وارد امده مسئولیت انها بعهده دولت شاهنشاهی ایران گذارده خواهد شد دولت مزبور مسئول تهیه اردوئی است که برای تنبیه عشایر قراجه داغی و شاهسون و برای استرداد خسارت های مزبوره کسیل نماید بعلاوه بدولت ایران اخطار شده کها گر استعداد اردوی مامور اردبیل وظایف و تکالیف راجع بخود را انجام ندادند و ترضیه اتباع روس حاصل نکردید در انوقت دولت روس رأساً اقدامات جبریه درموقعی که مقتضی بداند

نسبت به عشایر مزبوره خواهند نمود

« بنده .. انیکلسن »

نمره ٦

« تلکراف سرادواردکری بسر جرج بارکلی « وزارت خارجه انکلیس ۱۷ دسامبر ۱۹۰۹ »

تلکراف مورخه ۱٤ دسامبر شما راجع بمساعده استقراض بدولت ایران حتماً لازم است که وثیقه داده شود ولو اینکه ان وثیقه هر قدر مختصر باشد

اکر دولت روس ۲۰۰۰۰۰ لیره خواهد داد ما نیز حاضریم معادل همان مبلغ تادیه نمائیم ولی فعلا بیش از این نمیتوانیم بدهیم

نمره ۷

راپورت سر جرج بارکلی بسرادوارد کری واصله ۲۰ دسامبر از طهران ۲ نوامبر ۱۹۰۹ »

اقا چنانچه در تلکراف مورخه ۱۵ شهر جاری با کمال افتخار راپورت دادم پارلمان ایران را در تاریخ مزبور اعلیحضرت

پادشاه ایران افتتاح نموده هیئت نماینده گان خارجه رسماً دعوت شده بودند که با لباس رسمی درموقع افتتاح حضور بهمرسانند من با تمام همکاران خود و صاحبمنصبان سفارت خانها در ان موقع حاضر بودیم اعلیحضرت پادشاه بالای سکوی مرتفعی ایستاده بودند نایب‌السلطنه سمت راست وولی‌عهد بسمت‌چپ و در پشت سر علمأ قرار گرفته بودند از جملهٔ علمأ اقای سید عبدالله مجتهد بودند که در دو سال قبل در جنبش و هیجان ملی دخالت عمده داشته و جدیداً از تبعید مراجعت کرده اند رسومات افتتاح با کمال‌نظم بجای اورده شد و خطابه پادشاهی را رئیس الوزراء سپهداراعظم قرائت‌نمود وپس از ان اعلیحضرت تشریف بردند و رسومات خاتمه پذیرفت

عدهٔ وکلای حاضره پارلمان کمی بیش از عده کافی قانونی که ٦١ نفر است بوده و اسامی معروف ترین انها از قرار ذیل است

وکلای طهران

صنیع الدوله وثوق الدوله حاج سید نصرالله ذکاءالملک

صدیق حضرت مؤتمن الملك حسینقلیخان نواب شاهزاده
اسد الله میرزا وحید الملك

وکلای اذربایجان

تقی زاده	حکیم الملك	مستشار الدوله
حاج میرزا رضا خان		
وکیل اصفهان		میرزا ابراهیم خان
وکیل استرا باد		مشیر الدوله
وکلای گیلان	دکتر اسمعیل خان	معاضد السلطنه
وکیل عراق		ممتاز الدوله
وکیل قزوین		فهیم الملك
وکیل فارس		عمید الحکماء

برای تحقیق اعتبار نامه های نمایند کان یك رئیس موقتی (مؤتمن الملك) و دونایب رئیس در تاریخ ۱۶ انتخاب شدند نتیجه تحقیق اعتبار نامه ها این شد که پنجنفر ازمنتخبین بنا براینکه کاملاً موافق قانون انتخابات انتخاب نشده بودند رد شدند

در تاریخ ۲۰ رئیس و نواب رئیس دائمی مطابق صورت ذیل انتخاب شدند

رئیس مستشار الدوله نایب رئیس اول حاج سید نصرالله نایب رئیس دوم ممتاز الدوله

تا بحال مجلس مشغول رسومات راجع بامور داخلی خود بوده و بجز قرائت چند تلکراف تبریکیه از رئیس جمهوریه ممالك متحده امریکا و رئیس جمهوری فرانسه و ازدول اطریش و باژیك و همچنین تلکرافات واصله از استارا راجع باوضاع اردبیل کاری که نفع عمومی داشته باشد هنوز نکرده اند.

نمره ۸

مراسلهٔ سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۲۰ دسامبر)

از طهران ۲۹ دسامبر ۱۹۰۹

با کمال افتخار سواد مشروحهٔ که از کفیل ژنرال قونسولگری انکلیس در تبریز در خصوص حرکت و طغیان جدید عشایر یاغیه اردبیل رسیده لفاً ایفاد میدارم

ملفوفه ۱ در نمره ۸

مشروحهٔ مستر اسمارت گفیل ژنرال قونسولگری

تبریز بسر جرج بارکلی

از تبریز ۱۴ نوامبر ۱۹۰۹

راجع بتلگراف مورخه ۱۲ ماه گذشته اینك مفتخرم از اینکه ترجمه دو طغرا تلگرافی که رحیم خان و رؤسای شاهسون و قراجه داغ بشاه مخلوع و دو نفر از رؤسای بختیاری امیر مفخم و سردار جنك مخابره کرده اند لفاً ارسال دارم

لازم نمید انم مجدداً مصدع شاه و وقایعی که بالاخره منتهی به تسخیر و غارت اردبیل گردید دراینجا تکرار نمایم بمحض ورود قشون روس در اردبیل یاغیان غفار خان نامی را بسمت حکومت گماشته و از شهر بیرون رفته دراردوئیکه درخارج شهر سابقاً ستار خان تهیه کرده بود اقامت نمودند شاهسونها فعلا مشغول مذاکره با رشید الملك میباشند احتمال میرود از نمایش قوه از طرف ایالات آذربایجان و مخصوصا بواسطه نزدیك شدن زمستان در اوضاع ما بهبودی داده شود

درسراب که صمد خان و باقرخان فعلا در انجا هستند

ازقرار معلوم سه هزار نفر استعداد در تحت فرمان رشید الملك

موجود مهیا شدند یکدسته استعداد در استارا موجود و

دسته دیکر در خلخال راه رشت را سنکر بندی کرده اند

این دسته اخیر تا بحال تصادف و جنك مختصری با شاهسونها

نموده وازقرار راپورت بطریق معمول به تاریخی رولوسیونرها

بوسیله بمب انهارا شکست داده و عقب نشانده اند اکرما بین

اصلاح کردید ویا غیها پی کارخود رفتند رشید الملك بسمت

حکمرانی باردبیل خواهد رفت

دولت ایران اکرمایل است اذربایجان را نجات بدهد میباید

جدو جهد بزرکی کافی بنماید بعد از سه ماه انتظار فقط دویست

نفر قزاق های ایرانی و دویست نفر سوارهای بی مصرف

اینا نلو خودرا بزحمت به تبریز رسانیده نتیجه اینکه غیر ممکن

است که از همان نفرهای محلی انتظار داشت که مغشوش ترین

و منقلب ترین ایالت ایرانرا با چنین استعدادی تواند اداره

نماید اذربایجان شامل دارای جنکجو ترین اهل ایران است ٠

و بعلاوه بواسطه وجود فدائی ها که در انجا بیش از هر نقطه دیگر است امنیت ایالت متزلزل و در معرض خطر است نظر باین مقتضیات حکمرانی اذربایجان یحتمل مشکلتر از کارهای ایالات دیگری است

سختی زمستان اذربایجان ممکن است که عناصر متمرده انجا را تا یک دو سه ماه دیگر ساکت و بی صدا نگاهدارد ولیکن اگر در ان مدت مغتنم استعداد کافی از خارج فرستاده نشود (بشرط اینکه فدائی جرءان استعداد نباشد) ممکن است در بهار طغیان و اغتشاش عمومی در تمام ایالت روز نماید . . .

(استاندارد)

(ملفوفه ۲ نمره ۸

(صورت تلگرافی که رحیم خان و روسای دیگر عشایر (بشاه مخلوع مخابره کرده اند

مدت زمانی است این مشروطه خواهان اغتشاش و انقلاب در مملکت احداث کرده قتل و غارت بر پا کرده اند اولاً تمام از محترمین و اعیان و سادات تبریز بودند که انها را نکشته و یا

خانهاشانرا غارت نکرده اند و همچنین در اردبیل بسیاری از اشراف و سادات را کشته و تمام مایملکشان را برده اند و در طهران چندین نفر از بزرگان و مجتهدینی که جانشین امامند بقتل رسانیده اند با ارامنه وگرجی ها متحد شده علماءو سادات ما را کشته اند اگر این قوم دارای مذهبی بودند تقصیر و خطای علماء و سادات در نظر انها چه بوده است تمام خیال انها خرابی ما و انعدام مذهب اسلام و بردن شرف ما است لهذا متجاوز از چهار کرور اهالی وتمام خوانین قراجه داغ و بیک زاده ها ورؤسای قوجبکلو و کدخدایان طوایف شاهسون بالاتفاق مصمم شده که در چهار دهم رمضان بطرف اردبیل حرکت نمائیم و تا جان در بدن داریم هیچکس را نخواهیم گذاشت که اسم مشروطه را ببرد از هیچ خدمتی در راه اعلیحضرت همایونی مضایقه نداریم تمام جان ومال خودرا قربان اعلیحضرت خواهیم کرد

برای اطلاع اعلیحضرت شاهنشاهی عرض شد

امضا (رحیمخان و نه نفر از رؤسای شاهسون و قراجه داغ)

ملفوفه ۳ در نمره ۸ (۶)

صورت تلگرافی که رحیم خان و سایر روسای عشایر

به‌امیر مفخم و سردار جنگ کرده اند .

مدتی میگذرد که این مشروطه خواهان تولید انقلابات کرده قتل و غارت‌ها نمودند چه کس‌ها از علماء و سادات تبریز و سایر نقاط اند که انها نکشته اند از ابتداء قصد انها مشروطه نبوده است بلکه خرابی مذهب اسلام را در نظر داشتند لهذا تمام خوانین و رؤسای قره داغ و بیگزاده ها و کدخدایان شاهسون جمع و متفق شده که در روز چهاردهم رمضان بسمت اردبیل حرکت نمائیم برای اینکه مشروطه خواهان انجا را تمام کرده از انجا بطرف طهران عزیمت کنیم پس از اینکه مستقیماً بانجا امدیم تا جان در بدن داریم نخواهیم گذاشت اسم مشروطه در ایران باقی باشد برای اطلاع شما عرض شد

(محل امضاء رحیم خان و ۹ نفر رؤسای شاهسون وقره داغ)

نمرهٔ ۹

راپورت مرجرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۲۵ دسامبر)

از طهران ۳۰ نوامبر
(اقا) عقیده
مجلس از طرف احرار
شد اینکه برخلاف
ملایمت امیز اقای نا
نمود کامل خود را
کابینه فعلیه را بهم
گمان میکنم که
کرده شد که مقام نـ
ان مسند امتناع نمود
نداشته باشد از ایشا
میتوان استفاده نمو
راه عمده جنو
راپورت مجدداً بکای
که ژنرال قونسول
طوایف کهکلوئی و

عمومی این بود که در موقع انعقاد
بهیئت وزراء حمله سختی برده خواهد
حمله برده نشد یحتمل از اثر نصایح
ست که از هنگام مراجعت تمام
رار ملیون را متقاعد نموده که

ای ناصر الملك بایشان اصرار
را قبول نمایند و لکن از قبول
طمینان که اگر سمت رسمی
ت و عقاید بیطرفانه ایشان بهتر

شهر و اصفهان باشد از قرار
سمت راه بین شیراز و کازرون
خیراً در ان نقطه مورد حمله
بنین قسمت های راه که در

جنوب اصفهان هستند و طوایف کهکلوئی انجا را بکلی مسدود کرده بودند مخصوصاً در این ایام مغشوش و نا امن اند

در شیراز مجدداً انتظار اغتشاشات میرود فرمانفرمای انجا اگر چه شخص کافی است و لکن با استعداد کمی که دارد اشکال بزرگی خواهد داشت که نفوذ و اقتدار خود را حفظ نماید

کفیل قونسولگری انگلیس اوضاع فارس را منقلب می بینند و اصرار میکنند بر اینکه از طرف طهران تقویت و امداد کامل با ایالت بشود و چنین میگویند که اگر سهام الدوله ازعهده بر نیاید کلیه ایالت فارس دچار اغتشاش و هرج ومرجی خواهد شد که فقط راه علاج و رفع ان مداخله خواهد بود

از قرار راپورت بعضی اختلافات و جنگ ها بین ایلات در نزدیکی کرمانشاهان که به حسب ظاهر مسئولیت انها با کلهر است حادث شده

از کرمان خبر میرسد که طوایف بلوچ محال نرماشیر را تهدید بغارت مینمایند

در زنجان مدتی است اغتشاشات بواسطه یکنفر ملای ارتجاعی بروز کرده بین پیروان ملا و قشون دولت که بطرف اردبیل میرفتند جنکی واقع شده خوشبختانه قشون دولت کاملا فاتح شده اخوند و هواخواهانش دستکیر شدند ولی با وجود این فتح با وجود اینکه اردبیل بواسطه ورود قشون روس از دست یاغیان مستخلص شده بکمان من اوضاع عمومی مملکتی از چهار هفته قبل قطعاً بدتر است

بدبختانه مرامنامه وزراء که باید پیشنهاد مجلس نمایند و کمان میرود که شامل ماده راجع بتقاضای استقراضی از دولتین بوده باشد هنوز پیشنهاد بمجلس کرده نشده است چیزی که امروز بیش از همه محل احتیاج است تأسیس ژاندارمری کافی و تشکیل اداره مالیه است این هر دو برای اینکه مالیات درست جمع اوری شود یا بطور صحت بمصرف برسد از اصول مطالبند

نمره ۱۰

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۳۰ دسامبر)

از طهران ۳۰ دسامبر ۱۹۰۹

اقا افتخار دارم از اینکه خلاصه ماهیانه وقایع ایران را که متعلق بچهار هفته گذشته است لفاً ارسال دارم . . .

بنده . . . بارکلی

ملفوفه در نمره ۱۰

خلاصه ماهیانه وقایع ایران متعلق بچهار هفته که منتهی بسوم دسامبر ۱۹۰۹ میشود

طهران

جشن مولود اعلیحضرت پادشاه انکلستان بر حسب معمول در تاریخ ۹ شهر حال گرفته شد از طرف اعلیحضرت شاهنشاهی و وزارت خارجه بتوسط نمایندگان مخصوص پیغامات تهنیت امیز فرستاده شد

سفیر دولت اعلیحضرتی نمایندگان مزبور را در سفارت پذیرائی نموده است و شب انروز وزراء دولت و مستوفین انکلیسان مأمور و مقیم طهران را بشام دعوت و پذیرائی نموده است

رئیس الوزراء سابق مشیر السلطنه و سایرین که درسفارت کبری عثمانی متحصن بودند از تحصن خارج شده و هریك مبلغی

بدولت دادند ظاهراً باین وسیله از هر تعرض و مزاحمتی که ممکن بود در مقابل اقدامات ارتجاعکارانه خود دچار شوند خلاصی حاصل کردند

کلنل پرنس واو یاسکی که رئیس صاحب منصبان دیویزیون سواره نظام قفقاز بوده در روز ۲۳ مهر حال وارد طهران شد که بجای کلنل لیاحوف ریاست و فرماندهی بریکاد قزاق ایران را بعهده گیرند »

مجلس ملی

مجلس را در روز ۱٤ نوامبر اعلیحضرت شاه رسماً افتتاح فرمود هیئت مامورین دیپلوماسی با لباس رسمی در این موقع حضور داشتند خطابه اعلیحضرت را سپهدار اعظم وزیر جنگ قرائت نمود سه روز اول مجلس در تحت ریاست. موقتی موتمن الملک صرف تفتیش و رسیدگی اعتبار نامه های نمایندگان گردید در تاریخ ۲۰ نوامبر مستشار الدوله بریاست مجلس و حاج سید نصر الله و ممتاز الدوله بسمت نیابت اول و دویم ریاست انتخاب شدند

در تاریخ ۲۲ و ثلاثه قسمی ر که در قانون اساسی مقرر است

یاد کردند و روز بعد عضد الملك را باکثریت اراء در مقام نیابت سلطنت ابقاء نمودند

در تاریخ ۲۵ عضد الملك در جلسه مخصوص مجلس در حضور مجتهدین معروف که ازجمله انها سید عبدالله بود که جدیداً از تبعید مراجعت کرده قسم اطاعت قانون اساسی را یادنمود نیابت سلطنت بمجلس اطلاع داد که سپهدار و سردار اسعد از وزارت جنك و داخله استعفا نمودند ولیکن من استعفای انهارا نپذیرفتم عرایض استعفائی که به نایب السلطنه نوشته بودند در مجلس قرائت شد رئیس مجلس پیشنهاد نمود که مجلس نیز این رأی نایب السلطنه را در خصوص عدم قبول استعفا تصدیق نماید پیشنهاد را مجلس باتفاق اراء قبول کرد

در تاریخ ۳۰ نوامبر کابینه که در انمدت مشغول بعضی تغییرات در اعضاء خود بودند تشکیل شده وزراء ذیل بتوسط سپهدار رئیس الوزرا بمجلس معرفی شدند (سردار اسعد وزیر داخله) (علاء السلطنه وزیر امور خارجه) (مشیر الدوله وزیر عدلیه) وثوق الدوله وزیر مالیه) (صنیع الدوله وزیر معارف)

(سردار منصور وزیر پست و تلگراف) (وزارت جنگ (خود سپهدار اعظم) .

پس از ان وثوق الدوله پرگرام وزراء را که شامل مطالب عمده ذیل بود قرائت نمود

(۱) اصلاحات در قشون نظمیه و امنیه

(۲) استقراض فوری مبلغ ۵۰۰۰۰۰ لیره و تثبیت قروض جاریه فعلی

(۳) اصلاحات در مالیه و تعیین مفتشین مالیه و تأسیس خزانه داری مرکزیه

(٤) استخدام مستشاران خارجه و ترتیب تمام ادارات دولتی بطرز جدید

تبریز

هیچ اتفاق تازه که جالب اهمیت باشد در مدت چهار هفته گذشته در شهر تبریز واقع نشد ولی فرمانفرمای ایالت ورود و وجود ستار خان را که اوایل ماه نوامبر از سراب به تبریز راجعت کرده تا حدی مخل امورات ایالتی خود می بیند

نظر باینکه اژان قونسول روس مقیم سراب راپورت داده بود که یاغیان سراب را تهدید مینمایند یك صاحبمنصب و چهل و دو قزاق روس درتاریخ ۲ نوامبر بان شهر فرستاده شدند و قرار براین بود که اگر صاحبمنصب مزبور دوازده نفر را برای حفظ چند نفر اتباع روسی که در سراب اند کافی دانست سی نفر دیگر از دسته قزاق را به تبریز عودت دهند

(اردبیل)

در اول ماه نوامبر ستار خان که در اردبیل دچار ومحصور رحیمخان و شاهسون شده بود با عده کمی از همراهانش فرار کرده و خود را به تبریز رسانیده

نایب قونسول روس در اردبیل بقونسول جنرال تبریز تلگرافاً چنین راپورت داده بود که شهر اردبیل قریب به تسخیر شدن است و استمداد دولتی قورخانه شان تمام شده و ازمن درخواست نموده اند که قشون روس را وارد شهر نمایم زیرا که مسئولیت امنیت تبعه روس را دیگر نمیتوانند تقبل نمایند و بعلاوه خوف دارند که اجماع اهالی وحشت زده حمله بقونسولگری ببرند

در تاریخ پنجم نوامبر کفیل جنرال قونسولکری انگلیس در تبریز راپورت داده است که اردبیل مسخر وغارت شد مأمورین محلی و بعضی دیگر در رئیس قونسولکری روس متحصن شده و یاغیان تسلیم انها را میخواهند ویس قونسول روس تقاضای کمك فوری نموده است دولت روس تصمیم عزم نموده که بر عده مستحفظین قونسولکری اردبیل خود بیفزاید ومسئله فرستادن عده قشون معتنابه در تحت مذاکره است

در تاریخ ۱۱ نوامبر یك نفر [illegible] از روسی [illegible] ارامنه را بعزم اردبیل حرکت کرده بودند مأمورین انها این بوده که راه را [illegible] نگاه داشته واموال غارتی را اعم از اینکه حمل قافله بوده ویا در خانه‌ها انبار شده باشد جلوگیری نمایند [illegible] نیز در [illegible] که در صورت لزوم حرکت نمایند

در تاریخ ۱۶ نوامبر مأمورین [illegible] در تبریز اظهار میدارند که لااقل دوفوج ودویست قزاق [illegible] وارد اردبیل شدند

در تاریخ ۱۷ نوامبر ویس قونسول دولت روس راپورت داد که بعداز دوروز مذاکرات رحیمخان و سرار ها [illegible] اردبیل را تخلیه

کردند اجتماع اهال دعای مخصوص برای شکرانه از خلاصی جای اوردند در ان دعا آتشپشبهار[illegible] امنه و ملاهای مسلمان [illegible] باب و پیشوا بودند پس اران ازقشون [illegible] سانی [illegible] شد

در تاریخ ۲۷ نوامبر [illegible] (مستر [illegible]) راپورت داد [illegible] رحیم خان بقراجه داغ و تا هسون ها بقشلاق خود بمغان رفته اند

در تاریخ ۳۰ نوامبر مسیو باکلرسکی اعلام داشت که مصمم شده اند که قسمت عمده قشون را از اردبیل احضار نمایند رشیدالملک در این ضمن باردبیل رسیده و زمام حکومت را بدست گرفته وقاری استعداد ولتی نیز وارد انجا شده اند

(زنجان)

اردوئی ازقشون دولت بسر کردگی یپرم و سردار بهادر که بطرف اردبیل [illegible] در تاریخ ۱٦ وارد این شهر شدند چون ملاقربانعلی و دیگران [illegible] و مخالفت و یاغیگری بر ضد دولت باقی اند بطرف انها حمله بردند [illegible] جنگ واقع شد ولی یاغیها از [illegible] متفرق شده تا [illegible] خرداد (نوامبر) تمام رؤسا و مؤسسین اغتشاش را دستگیر کرده اند و نظام [illegible] تاریخ اول [illegible]

اردو هنوز زنجان بوده

(رشت)

شهر و اطراف ساکت و خالی از اغتشاش است عمیدالسلطان با ۲۵۰ نفر استعداد در تاریخ ۲ نوامبر حرکت کرد

(اصفهان)

صمصام السلطنه هنوز حاکم است و شهر بالنسبه منظم است راه طهران کما کان خالی از اغتشاش راه یزد کاملاً منظم بوده اگرچه یك قافله را دزد زده است موافق راپورت هائی که ازمجراسے ایرانی میرسد راه سلطان اباد بکلی ناامن است و راه شیراز نزدیك یزد خواست مدتی است که در تصرف سیصد نفر ازاشرار کهکلو میباشد چندین قافله و پست را زده اند تزاقهای ایرانی که مأمور شیراز بوده اند درموقعیکه دزدهای مزبور موقتاً غایب شده اند خودرابسلامت ازانجادربردند کمپانیهای بیمه از بیمه کردن قوافلی که از راه شیراز میروند امتناع دارند و کرایه حمل و نقل دو برابر کرایه سال گذشته است

حکومت اصفهان قبول نکرد که امنیت یك قافله پول را د،

حوزه ماموریت خود ضمانت نماید چند روزیست در نزدیکی اصفهان بهبودی حاصل شد ولی مقارن ۲۰ نوامبر کهکاوئی ها دزدی عظیمی در ارجین که در مجاورت اصفهان در راه شیراز است نمودند پست را بکلی لخت کرده و قافلهٔ که دارای سیصد حیوان بودند تماماً بردند از قرار راپورت دزد ۱۰ نقطهٔ را گرفته اند که مشرف و مسلط بر راه است و بکلی راه عبور و مرور را بسته اند

(یزد)

حاکم جدید حفظ نظم را کرده است و بسیاری از مقصرین را تنبیه نموده و استعداد فرستاده است که با لوطیهای تفتی جنگ نماید بسیاری از لوطیهای مزبوره فعلاً مخفی اند روی هم رفته یزد در این ایام دارای اسایش و ارامش است که مدتهای مدید باین خوبی نبوده راه هم خیلی امن است و لیکن یك پست را در نزدیکی نو گنبد در اوایل این ماه دزد زده است

(عراق)

اوضاع عراق بنا بر عقیده ویس قونسول خیلی بد است یکی از معروفین علماء در رایس قونسولگری متحصن شده و اظهار میدارد

که حکومت در خیال کشتن اواست ولی بالاخره مشار الیه را متقاعد نمودند که از قونسولگری بیرون بروند بسیاری از متمولین اهالی شهر بطرف کربلا رمایل تقاعد حرکت کرده اند بشرف حرکت اند

(کرمانشاهان)

ام الخاقان مادر شاه مخلوع بسمت کربلا میرفتند در تاریخ اول نوامبر در قصر شیرین وفات کرده

مقارن ۸ نوامبر بین داود خان کلهر بهمراهی اکثر ایلات کرمانشاهان از طرفی و ایل سنجابی با همراهی ایلات جاف کردستان و احمدوند بلبی از طرف دیگر جنگی سخت وقع شده حکم دولت بحکومت شده که از داود خان تقویت و همراهی نمایند ولی چون فرقهٔ از اهالی کرمانشاهان مخالف با مداومت این جنگ بودند و احتمال میدادند نظر باینکه ایل جاف سنی هستند بالاخره منتهی بجنگ مذهبی شود لهذا حکومت قبل از رسیدن استعداد چندروزی استمهال کرد وقتیکه قشون فرستادند سنجابی با عقب نشسته زیرا که با تفنگ

حکومت میل نداشتند بجنگند بنا بر این داود خان چندین ده را غارت کرد و رفت

راه ها امن و ازقرار راپورت محال اطراف همدان مغشوش وغیر منظم و عبور و مرور قوافل مطلقاً موقوف است

(کرمان)

از اثر اقدامات مجدانه حکومت شهر و اطراف مدتی است که ساکت ومنظم است موافق تلگراف مورخه ۲۹ [illegible] واصله از گروهی طوایف بلوچ [illegible] مشغول جمع آوری استعداد هستند و ظاهراً قصد شان غارت محال نرماشیر است [illegible] ایران [illegible] کرده [illegible] اورده [illegible] که [illegible] این مسئله اقدامات [illegible] از [illegible] شده [illegible] که از اینجا [illegible] را [illegible]

(شیراز)

راه ها [illegible] زده است و [illegible]

است نیز برده اند ظاهراً دزدها از طایفه قشقائی بوده اند

پست طهران را در نزدیکی یزد خواست دزد زده است و یك قافله که هفتاد مال داشته است و ارباب رستم از همراهان قافله بوده در نزدیکی خوان کرگان دزدها زده برده اند و ارباب خود را تنها بمنزل رسانیده است

در تاریخ ۱۶ وقوع دزدی دیگری شبیه بسرقت فوق در کدار سینه سفید که در نزدیکی دشت ارژن است راپورت داده شده دزدهر دو فقره کهگلوئیه بوده اند ولی این مسئله دور از عقل و تصور است که بدون رضایت قشقائی این دزدیها را کرده باشند

(مسیو پاسك) قونسول جنرال روس در تاریخ ۱۵ وارد شد

منصور السلطنه عرب مأمور حکومت دشتی و دشتستان گردید قرار این بود که تا بنادر از جانب (مستر بیل) را همراهی نمایند ولی حرکت مشار الیه فعلاً مثل هر چیز دیگری بسته است به تقدیرات و پیش امد کار حکومت

در تاریخ ۲۴ (نوامبر) قافله بزرگی که همراه مسیو پاسك

قونسول جنرال روس و (مسیو کاد لوبیکی) نایب قونسول جنرال بوشهر حرکت میکردندچار حملات ایلات کردیده

ازقرارمذکور بویراحمدیها که طایفه از کهکلو یه ها هستند بوده اند

از مستحفظین همراه انها دو نفر قزاق روسی تیر خورده یکی مقتول و دیکری مجروح شده است دو نفر قزاق ایرانی نیز زخمی ده یا دوازده نفر دیکر از ایرانی همراهان قافله کشته شده اند این اتفاق در پل (قره کچ) که بین خان زنیان و دشت ارژن است واقع شده

بمحض وقوع اتفاق صاحبمنصبان روسی مراجعت بخان زنیان نموده فوراً قونسول انکلیس و دکتر ولات حکیم تلکراف خانه با یك عده مستحفظ از شهر بانجا رفته این قسمت از راه بوشهر در تمام ماه نوامبر مغشوش بوده وتمام اغتشاش را بقشقائی نسبت میدهند ولی معلوم نیست که این حرکات با رضایت وتصویب صولت الدوله است یاخیر قشقائی ها اتصالا با سیم تلکراف دست اندازی نموده وهمچنین یکنفر تلکرافچی را که در راه بوده مدتي نکا هدا شته و

کتك زده اند بعلاوه طوایف بو براحمدی درحدود راه فارس و اصفهان مشغول غارت قوافل بوده و در یك مورد پنجنفر را کشته اند

محل بو براحمدیها سابقاً درتحت حکومت بهبهان بود ولی دراین اواخر ازحکومت فارس مجزا شده و جزو بختیاری شده است جز یك اردوی معظم قوسی هیچ چیز دیگر نمی تواند بو بر احمدی را منظم نماید

بین ده بید و شیراز و درخود شهر شیراز ایالت تاکنون توانسته است بقدرت و نمو ذخود انتظام نگاه دارد ولکن اگر از تقویت او از حیث فرستادن استعداد یا دادن پول برای تجهیز استعداد مضایقه شود احتمال نمیرود که ایالت بتواند انتظام را نگاه دارد در هر حال برای تنبیه اشرار ایلات که مرتکب جنایات و شرارت ها از قبیل اتفاق صاحب منصبان روسی میشوند ایالت قدرت ندارد

سفارت انگلیس جدا بدولت اصرار نموده است که فرما ایالت فارس را تقویت و امداد نماید

ایالت فارس بواسطه سخت گیری فروش تریاك قدری طرف

نفرت مردم شده است در تاریخ ۲۸ شورشی در شیراز واقع شد اگرچه زود شورش برطرف شد ولی (مستر بیل) وضع را سخت میبینند زیرا که ایالت اسباب و وسیله اعمال قدرت را ندارد و اگر استعفا بدهد کسی نیست که مقام را اشغال نماید

(خلیج فارس)

بوشهر

در این جا اهالی برای انجمن ولایتی بعوض اینکه شش نفر انتخاب کنند ۱۲ نفر انتخاب کرده بودند از طرف وزارت داخله امر صادر شد تجدید انتخاب کرده و شش نفر انتخاب نمایند

چون انجمن نتوانست از اهل محل یکنفر وکیل برای مجلس ملی طهران انتخاب نماید لهذا از طرف وزارت داخله از انها خواسته شد که از بین بیست نفر اشخاص که اسامی شان را بانها اطلاع داده اند و مقیم طهران اند یکی را بسمت نمایندگی بوشهر انتخاب کنند.

ایلت فارس بتاریخ ۱۳ ماه اکتبر اعلام داشت که مسئولیت امنیت راه ها را وزارت [illegible] نسپرده اند بگیرند [illegible]

نمودند که ازراه کازرون عبور نمایند اگر حفظ راه فیروز اباد بعهده قشقائی تفویض شده بود ممکن بود که راه منظم بوده باشد ولی چون اینراه به دشمنان قشقائی که هواخواهان قوام باشند سپرده شده بود فوراً قشقائی ها شروع کردند بمزاحمت قوافل علاوه بر این خوانین دالکی بر از جان بعنوان باج راه مبلغ گزافی از قوافل بزور و بدون حق میگیرند و همچنین چاروادار ها را مجبور میکنند که علوفه و علیق را دو برابر قیمت معمول بخرند مقاطعه کارانی که باید برای قایق های قاچاق گیری گمرك ذغال تهیه کنند از عهده تعهدات مقاطعه خود بر نیامده بنا بر این قایق ها بی ذغال و بی اثر مانده و اعمال قاچاق گیری بکلی معطل و معوق است قاچاقیها موقعی را که باین طریق بدست امده مغتنم دانسته مشغول قاچاق مال التجاره اند

(لنگه)

راپورت گرفتن قصبه بستك صحیح بود ولیکن تصرف انجا در تاریخ ۲۹ سپتامبر بهیچ جهت مربوط بسید عبد الحسین لاری نبود ظاهراً صولت الملك نایب الحکومه بستك بقدری طرف نفرت و ضدیت

اهالی شده بود که خود مردم غلامحسین خان ورادی را که دشمن او بود دعوت کرده که صولت الملك را از بستك بیرون نمایند مشار الیه بدون تصادف با هیچ مقاومت و مخالفت این کار را انجام داد ومتصرف بستك کردید ولی در مقابل خدمتی که باهالی کرده بود نعمت معتنا به از انها کرفت راپورتهای اخیره حاکی ایننداکه مشار الیه از شهر بستك حرکت کرده نایب از خود برای حکومت محل کذارده است

وصول خبر وقایع بستك وحشت فوق العادهٔ در لنکه حادث نموده و بسیاری از تبعه انکلیس بکشتی نشسته بطرف بمبئی حرکت کردند قونسول انکلیس مقیم بندرعباس برای اینکه راپورت اوضاع را بدقت بدهد خود بلنکه رفته و معلوم شد که وحشت بی جا و خارج ازنسبت بوده

لنکه فعلاً وضع معمولی خود را داراست

نمره ۱۱

تلکراف سر جرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله اول ژانویه)

(از طهران اول ژانویه ۱۹۱۰)

در تعقیب تلگراف مورخه ۱۵ دسامبر خود اینك با نهایت افتخار
راپورت میدهم که از کنسول قونسولکری دولت فخیمه در شیراز
راپورت زبان دار کاملی رسیده است و وضع ناکواریکه از اثر
تهاجمات و غارتهای طوایف بویر احمدی در راه بین بوشهر و
اصفهان حادث شده مجسم و تشریح مینماید

این طایفه بویر احمدی بواسطه بهره و نتیجه که از اعمال
خود برده و مخصوصاً از اثر حمله که جدیداً بسیو پاسك کرده اند
جسارت زیاد و نفوذ کلی حاصل کرده اند و عقیده مستر بیل
انستکه تنبیه انها جداً لزوم پیدا کرده و بانطور اظهار عقیده میکند
که فقط قوه که بتوانند چنین خدمتی را انجام دهد اردوئی خواهد
بود مشکل از سوار قشقائی و بختیاری متفقاً واین اختلاط بواسطه
اختلاف و رقابت بین رؤسای ایندو ایل غیر ممکن لهذا مجبوراً دولتی
نه مداخله برای اجانب ورفع احتیاجات مهم ضرورت پیدا
میکند اکر هنوز نرسیده باشد اروقت چندان دور نیست و مشار
الیه صلاح می بیند که تنبیه عشایر مزبوره بوسیله عزام اردوی
انکلیسی ضرورت کرد

اگر چه در این موقع همچو اقدامی را تصویب نمیکنم ولی از طرف دیگر خیلی مشکل است که از اظهار عقیده راسخ خود احتراز کنم و آن عقیده اینکه اگر بدولت ایران فوراً پولی داده نشود بزودی مجبور خواهیم گردید که مسئله لزوم انحراف از مسالک و پولتیک اساسی انگلیس را که در اطراف جنوب بالی [illegible] انیکاسن دستور کار داده شده در تحت ملاحظه [illegible]

این غیر ممکن است که در مدت غیر محدودی بتوانیم اوضاع فعلیه [illegible] و حالت آن [illegible] است که [illegible] قونسول روس از [illegible] از [illegible] شهر [illegible] خیال [illegible]

بدیهی است که [illegible] دولت ایران قدرت و توانائی [illegible] علی ای حال فقط کمک و مساعدت [illegible] احتمال [illegible] و انظار اینکه [illegible] در سمت شمال [illegible] روز بجائی ظهور [illegible] است و این مسئله بر نفوذ دولت [illegible] را [illegible] است [illegible]

سرمای سخت اخیراً اشرار ایلات را مجبور نموده که از راه دست بکشند ولی این بهبودی عارضی لزوماً طولی نخواهد کشید

نمره ۱۲۵

تلگراف سرانیکلسن بسر ادوارد گری (واصله ششم ژانویه)

از سن پطرزبورغ ۶ ژانویه ۱۹۱۰

یادداشتی از دولت روس در خصوص استقراض اظهار به من رسیده است دولت معظم از اینکه شرکت در یك استقراض داشته باشد اساساً امتناع نمی‌نماید ولی یقین دارند که یك قرض جزئی ولو اینکه ۴۰۰۰۰۰ لیره بوده باشد باعث بهبودی یا دوامی در اوضاع نشد و بزودی پول تمام خواهد شد لهذا عقیده شان بر این است که این استقراض باید مقدمه و متصل به استقراض معتنابه دیگری بوده باشد زیرا که فقط قرض کلی میتواند وجوه لازمه را برای احداث اصلاحات فوری و همچنین برای تأدیه یا تبدیل و تثبیت قروض جاریه که فعلاً بار وزینی بردوش خزانه ایران هستند تهیه نمایند

بعلاوه دولت روس توجه خصوص مارا معطوف باین مسئله مینماید که دولتین روس و انگلیس فقط بوسیله یک استقراض کلی است که خواهند توانست اصرار در تأسیس کنترل مؤثری در مالیه نماید

کنترل مصارف وجه استقراض ناکزیر و لازم و بمقیاس دولت منظم و ظایف کنترل باید بعهده مستشارین مالیه مخصوصی واکذار شود

نمره ۱۳

تلکراف سر جرج بارکلی بسراد وارد کری (واصله ششم ژانویه)

از طهران هشتم ژانویه ۱۹۱۰

راجع به تلکراف سر نیکلسون نمره ٦ ژانویه

البته غیر ممکن است که بطور قطعی پیش بینی کرد که از مساعدت پولی دولت ایران قادر خواهد شد اوضاع مغشوش مملکت را اعاده نماید ولی احتمال کامیابی استحقاق امتحان را دارد بعقیده من عجله در دادن قرض بیش از زیاده و کمی مبلغ آن برای اخذ نتیجه اهمیت خواهد داشت بعلاوه همین قدر که ولایات و ایالات بدانند

که دولتین در این موقع بحران بدولت ایران مساعدت وهمراهی مینمایند بر نفوذ و اقتدار ان دولت در نظرها افزوده خواهد شد

نمره ۱۴۵

راپورت سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۱۷ ژانویه ۱۹۱۰) از طهران ۲۷ دسامبر ۱۹۰۹

در تاریخ ۳۰ ماه گذشته بتلگرام وزراء که خلاصه انرا لفا میفرستم پیشنهاد مجلس گردید وبعد ازاینکه در جلسه سری درتحت مذاکره درامد رسماً تصویب گردید دو مادهٔ که اقوی احتمال استفاده واخذ نتیجه بسته بانها است یکی استقراض ۵۰۰۰۰۰ لیره و دیگری استخدام مستشاران خارجه میباشند و این هر دو مسئله قبول گردید بشرط اینکه بعدها شرایط راجع باستقراض و استخدام مستشارها بنظر و تصویب مجلس برسد

در تاریخ ۱۲ شهر حال وزیر امور خارجه شخصاً وبطور غیر رسمی بدو سفارتخانه امد برای اینکه بما اطلاع بدهد که تقاضای رسمی استقراض روز بعد خواهدشد و همچنین برای اینکه احتیاج

و ضرورت فوری دولت ایران را به پول بمن و همکارم تبلیغ و تأکید نمایند

روز بعد وزیر خارجه مجدداً آمد ولی این مرتبه بهمراهی وزیر مالیه هر دو وزیر رسماً درخواست استقراض نمودند و اظهار داشتند که پول برای اعاده نظم و برای احداث اصلاحات در ادارات دولتی خاصه در اداره مالیه قطعاً و حتماً لازم است

از وقتی که این درخواست شده تمام امور در طهران در انتظار و معلق اند هیئت وزراء بایك التهابي منتظر اند که بدانند دولتین برای استقراض چند شرط خواهند نمود و بعلاوه در هر مورد بمن و وزیر مختار روس خاطر نشان میکنند که اگر استعفا بدهند استعفای انها منتج قطع مذاکرات خواهد شد

اما در خصوص انتظام و اوضاع ولایات در مدت چهار هفته گذشته فقط اتفاق مهمی که راپورت داده شده است اینکه جنگی دو سه روز قبل در نزدیکی سراب بین پسر رحیم خان و قسمتی از اردوی دولتی که از طهران اعزام گردیده واقع شد در این جنگ ریاست و فرماندهی قشون دولتی با پسر سردار اسعد بوده و

از قرار مذکور نتیجه جنگ شکست فاحش سوارهای رحیمخان بوده است وضع راه اصفهان و بوشهر تا چند روز قبل اگر تغییری داشته بدتر از زمانی که راپورت سابق را داده ام بوده است ولی امروز صبح میشنوم چند قافله بین کازرون و شیراز عبور میکنند و طوایف بویر احمدی بواسطه سورت سرما مجبوراً دست ازاردوگاه های خود کشیده و رفته اند وراه بین اصفهان و یزدخواست دیگر بواسطه کهکلوها مسدود نیست اخبارات اخیره مشعر اند بر اینکه بهبودی در راه بین همدان و کرمانشاهان عارض شده است

ملفوفه در نمره ۱۴

(خلاصه پروگرام یا مرامنامهٔ وزراء که در تاریخ ۳۰ نوامبر ۱۹۰۹ پیشنهاد مجلس ملی شده است)

پس از مقدمه طولاني راجع بلزوم فوری اصلاحات مملکتی در پروگرام مرقوم شده که مقصود عمده که دولت باید درنظر داشته باشد حفظ انتظام است در مملکت و برای حصول این مقصود مود ذیل لازم است

اولاً ترتیب قشون منظمی که در نقاط مختلفه مملکت دایماً ساخلو و متوقف باشند

ثانیاً تشکیل امنیه مرتبی برای حفظ امنیت طرق تجارتی

ثالثاً تأسیس پلیس یا نظامیه کافی کاری در تمام شهرها

اصلاحات قشونی مذاقه کامل لازم خواهد داشت لایحه ان پس از دقت و تمام بنظر پارلمان خواهد رسید ولی برای اینکه فعلاً حفظ انتظام کرده شود دولت پیشنهاد می کند که موقتاً از سربازهای موجوده ۲۵ الی ۳۰۰۰۰ نفر در تحت سلاح حاضر نماید بودجه این قوا نیز برای تصویب به نظر پارلمان رسانیده خواهد شد

برای اداره دولت مبلغ ۵۰۰۰۰۰ تومان فوراً لازم است نظر باینکه تحصیل این وجه در این موقع در خود مملکت مشکل است لهذا پیشنهاد میشود که قرض جدیدی کرده شود نظر باهمیت حفظ انتظام در تمام مملکت دولت چنین پیشنهاد میکند که بدون فوت وقت بمذاکرات راجع باستقراض فوق الذکر شروع شود و پس از ان داخل مذاکرات استقراض بزرگتری

برای تثبیت قروض مختلفه که با مرابحهٔ سنگین بدولت داده شده بشوند ومرابحه که دولت برای استقراض بزرك خواهد داد وطبعا نازلتر ازمرابحه ایست که فعلا برای قروض جاریه مختلفه میدهند وباین وسیله محل جدیدی برای تأدیه منفعت وقسط استهلاك این استقراض بزرك تحصیل خواهد شد ونتیجهٔ مذاکرات راجع باستقراض درموقع تقدیم پارلمان خواهد گردید

اهم اصلاحاتی که دولت باید بعهده گیرد تأسیس اداره کنترل است که عایدی ومخارج دولت راکنترل نمایند این مسئله بقدر حفظ انتظام اهمیت خواهد داشت درضمن اصلاحات مالیه لازم خواهد بود که دیوان محاسباتی نیز تأسیس شود وترتیب مخصوصی برای جمع آوری تمام مالیات درمرکز وهمچنین تأسیس اداره خزانه داری اتخاذ گردد

بودجه هر اداره باید معین شده و پیشنهاد پارلمان گردد ولی قبل ازاینکه این بودجه ها تمام شده وبموقع اجرا گذارده شود بودجه سابق معمول به وجاری خواهد بود بعلاوه لازم است که ادارات

مختلفه دولت را بطرح جدید تأسیس نمایند و برای حصول این مقصود و بجهت اطمینان از اجرای اصلاحات پیشنهاد میشود که مستشار های خارجه استخدام شوند ادارات عدلیه و معارف مخصوصاً محتاج اصلاح اند چنانچه اصلاح عدلیه شروع کرده است

قوانین جدیده تقدیم پارلمان خواهد گردید ولی تاهنگامیکه ان قوانین وضع و تصویب نشده قواعد فعلیه کماکان معمول خواهد بود و وزیر عدلیه اختیارات خواهد داشت که اجزاء اسی خود را انتخاب نماید

لایحه اصلاح معارف نیز تقدیم مجلس خواهد شد و شامل ماده راجع بتصویب مخارج برای اعزام محصلین به اروپا خواهد بود

نمره ١٥

سر جرج بارکلی به سر ادوارد گری (وا صله ١٧ ژانویه ١٩١٠) از طهران مورخه ٢٧ دسامبر ١٩٠٩

(اقا) با کمال افتخار سواد مشروحه موسیو لژنرال مسهد را که تفصیل قتل فتوائی دو نفر اسماعیلی را در نیشابور که بحکم و اشاره بعضی علماء بوده راپورت میداد لفا ... یم میدارم

بدولت ایران خاطر نشان نمودم که نظر باینکه اقاخان (سلطان محمد شاه) در تبعیت انکلیس دارای مقامی است و کلیه اسماعیلیها در انکلستان مورد توجه مخصوص هستند این اتفاق اثر اسف انکیزی در ان مملکت حادث خواهد کرد و همچنین در لزوم تنبیه مرتکبین و انفصال حکام نیشابور و در رود تأکیدات بلیغه نمودم

بحسب ظاهر حاکم نیشابور در این مورد بی کفایتی و ضعف نفس بروز داده که تقصیر محسوب میشود و حکومت در رود قطعاً در این قتل شرکت داشته است

سردار اسعد که این اظهارات باو شده بود خود ظاهراً تصدیق داشت که مجازات این متعصبین نادان که مرتکب و مسئول قتل اند برای سرمشق بودن در نظر دیگران اهمیت کامل دارد و وعده دادند که دو نفر مقصری را که برای تحقیق و استنطاق بطهران اورده شده اند مجازات نمایند ولیکن اظهار میداشت که دولت فعلا انقدر قوی و قادر نیست که دو نفر ملا را بدون اجازه علمای نجف بقتل رسانند چنانچه از علمای

نجف این اجازه خواسته شده است بالاخره وعده داد که بدو حاکم مزبور را خلع و منفصل نماید و اکر علمای نجف اجازه ندادند که دو نفر مرتکب بقصاص برسند یکی از انها که بیشتر در رودن باشد و شخصاً مرتکب قتل بوده بحبس ابد محکوم نمایند و معین الغربا ء مترشه و مشوق این قصاید را به کربلای معلا تبعید نمایند

ملفوفه در نمره ١٥

راپورت مایکس قونسول ژنرال انکلیس در مشهد

به مرجع ژنرالی مورخه ٧ دسامبر ١٩٠٥

از اقا : بکمال افتخار راپورت میدهم که محمد خان منشی ژنرال قونسولکری مخصوص ببرون و دستهای دیکری همراه برای تحقیق واقعه . . . . هاوسودهای . . . سختی که بر انها وارد شده بود فرستاده بودند مراجعت کرده اطلاعاتی که ابتدا از تجارتی . . . بمن رسیده بود کاملا تصدیق مینمایند و اطلاعات جدیده ضمیمه میفرمایند نتیجه اینکه وقایعی که راپورت میدهم کاملا صحیح است

۲ گمان نمیکنم که لازم باشد برای اطلاع شما عرض کنم که اسمعیلیها پیروان حضرت والا آقاخان پیشوای مسلمانان هند است میباشند

در ایران اسمعیلیها پریشان حال ومفلوك و بدستجات کوچك تقسیم در اطراف متفرقند مخصوصاً در اطراف شمال قاینات و نیشابور متوطن میباشند در مدت ارتباط طولانی من با ایران هیچ چنین اتفاقی واقع نشده بود و بدتر از همه این بیچارگان در تحت حکومت ملی جدید که خود را متمدن میخوانند دچار این صدمات و بدبختی شده و بقتل رسانیده شده اند و پس از کشتن بیك شناعت و فضاحتی بانها رفتار نموده اند که نمیتوان ذکر کرد حقیقتاً نعش های آنها تا چند روز قبل دفن نشده مانده بود

(۳) محرك و باعث این قضیه ظاهراً ملا عبدالکریم نامی بوده که سابقاً اسمعیلی بوده و اکنون بعقیده تشیع بر گشته است

مشار الیه بعض الامراء که یکی از مجتهدین کوچك مشهد

و هوا خواه جدی مشروطه بوده ارائه طریق نموده که املاك معینی سپرده بملا سلیمان نامی است. وعشر انها برای حضرت والا اقاخان فرستاده میشود بهتر انست که این شخص را بکشیم و املاك را تصرف کرده تقسیم نمائیم

در ماه اکتبر گذشته معین الغربا ملا سلیمان و سایر اسمیعیلی ها را در مشهد احضار در انجا در خصوص عقاید انها تحقیقات بعمل اورده اند بعد از این اقدام معین الغربا بدیز اباد که پنج فرسخی شرقی نیشابور است رفته در انجا حاجی محمد باقر درودی و محمد حسن خان حاکم درود بعنوان الیه ملحق شدند این اقایان اسمیعیلیها را شکنجه کرده مسجد انها را خراب کرده اند و پس از ان از انجا بکاظم اباد رفته و بهمان طریق عمل نموده اند

پس از شنیدن این خبر کاغذ خیلی سختی از اقا زاده که از مجتهدین بزرك است گرفته و فرستادم بدست معین الغربا رسانیدند من خود نیز مکتوب خیلی سختی بخازن الملك حاکم نیشابور نوشتم حاکم نیشابور جواب داد که این وضع را ختم واصلاح نموده است

٤ ملا سلیمان و ملا حسینعلی و سه نفر دیگر از رؤسای

[illegible] را [illegible] انجمن محکوم بقتل ایشان نمودند

و همچنین حکم [illegible] که ملای معروفی است و فعلا در زیر [illegible]

قونسولگری [illegible] است غیابا حکم [illegible] کردند پس از آن

حکم [illegible] حاجی [illegible] به نیشابور رفته و [illegible]

را [illegible] اما [illegible] انجمن اطلاع داد [illegible] آقا از [illegible] خانه

در این امر [illegible] امتناع نموده و [illegible] خزن الملك تقاضا نمودند

که میرغضب خود را [illegible] فرستاده [illegible]

[illegible]

رئیس [illegible] موقع و واقعه را

[illegible] تصدیق [illegible]

[illegible] چه [illegible]

[illegible]

[illegible] عرض میکنم [illegible]

[illegible] است که اجازه [illegible]

[illegible]

بدنهای انها را معرض فضاحت و شناعت ها نمود که حیا و نزاکت ذکر انها را اجازه نمیدهد

اسماعیلیه عریضه بحکومت نیشابور نوشته واجازه خواسته ند نعش انها را بردارند ولی حکومت مبلغ گزافی برای اینکار مطالبه نمود وانها هم ندادند

بقیه اسماعیلیها که در قید انها بوده و نتوانستند فرار کنند برای استخلاص خود مجبوراً مبلغ گزافی بحکومت نیشابور دادند

(٦) پس ازان بواسطه احکامات سختی که از طهران رسید و هم چنین اثر ورود من در نیشابور حاج محمد باقر مذکور دستگیر و بطهران فرستاده شد ولکن حین القرباء هنوز در مشهد است و بزن سید ل دتمام و فسا ر ... ار نیز بد سال ... فری معوق رود

این مسئله را نیز اطلاع میدهم که اقا زاده صحت مطالب فوق را تصدیق نموده اند

(٧) عقیده من انست که علاوه بر ارتباط اسماعیلیها با نفاینهای حسن ... بایت این مدت حرارات سختی نسبت بامن و ملا

و حکام نیشابور و دررود بشود که سرمشق دیگران بوده باشد و در این مسئله یقین دارم که جناب عالی جد و اصرار خواهید نمود هم کار محترم من ژنرال قونسول روس و مأمورین ایرانی در این عقیده با من متفق اند که این اتفاقات سوء وقع نمی‌شد اگر نیشابور در تحت حکومت خراسان میبود و در این خصوص مؤکداً بطهران اظهار نمودیم که چاره و علاجی برای این وضع بنمایند شاید چندان لازم نباشد که برای ارائه اشکال عظیمی که در گذرانیدن یک عملی با حکومت نیشابور دارم مسئله بانک را یادآور شوم وامیدوارم که هم این شخص از حکومت منفصل گردد و هم نیشابور مجدداً در تحت ایالت خراسان مقرر شود

تفکیک آنجا از حکومت خراسان بعنوان موقت و زراسیت میل و اسایش شخص شاهزاده نیرالدوله بوده است تا هنگامی که این بی ترتیبی مرتفع نشود امید و انتظار بهبودی و صلاح امور این محل را نمیشود داشت

وافق اطلاعیکه اخیراً تحصیل کرده ام بی نظمی و شرارت هنوز در آن نواحی فرمانروا است و اسماعیلیها ... بچاره و اعتراض

صدمات و غارت مینمایند ولی اگر تلگرافی خطاب بحکومت نیشابور بشود که فعلاً انها را حفظ نماید تا اینکه از طرف سفارت اقدامات قطعی در این خصوص بشود امیدوارم که از این وضع ناگوار جلوگیری شود (بنده . . ماجر سایکس)

نمره ١٦

مراسله سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ١٧ ژانویه ١٩١٠) از طهران ٣١ دسامبر ١٩٠٩

(قربان) با کمال افتخار خلاصه ماهیانه وقایع ایران که متعلق به چهار هفته گذشته است لفاً تقدیم میدارم (بنده بارکلی)

ضمیمه در نمره ١٦

خلاصه ماهیانه وقایع ایران متعلق بچهار هفته که منتهی به ٣١ دسامبر ١٩٠٩ میشود

مجلس ... ... وزراء که در تاریخ ... نوامبر ... مجلس شد در جلسه ... که تمام وزراء حضور داشتند رسما تصویب شد مجلس ... ... خاطر نشان هیئت وزراء نمود که ... ...

مجلس بنمایند

پس از مباحثه طولانی در تاریخ ۲۵ شهر حال مجلس باکثریت اراء تصویب نمودند که دولت برای ضرب چهارصد هزار لیره نقره در ضرابخانه دولتی قرار داد و مقاوله ببندند

درمدت ماه گذشته مجلس ملی اکثر مشغول ترتیب انتظامات داخلی بوده و درتاریخ ۲۸ لایحهٔ ان دفعه ثالث قرائت شد

اشکالات مالیهٔ — دولت ایران در تاریخ ۱۳ بسفارتین انکلیس و روس برای استقراض پانصد هزار لیره اظهار نمود و هنوز منتظر جواب است

(تبریز)

تبریز بدون اغتشاش بوده است ولی در نزدیکی سراب بین دستهٔ ایلات در تحت فرمان پسر رحیم خان و ار... دولتی ... فرمان پسر ... سردار ... جنگی واقع شد و ... ملک از ... مشون دولت ... بوده ا

اصفهان

شهر ساکت و خالی از اغتشاش بوده دسته کهکلوئی که در خلاصه ماهیانه سابق راپورت داده بودم که نقاط مشرف براه ارچینی را تصرف نموده بودند در تاریخ ۳ دسامبر رفته اند ولیکن در تاریخ ۷ مراجعت نموده و یك قسمت انها در اطراف قمشه مشغول غارت بوده ند قونسولهای انکلیس و روس مکرر بصمصام السلطنه حکمران در این خصوص اظهارات رسمی نموده اند جواب این بوده است که استعداد فرستاده خواهد شد ولی بدلایل صحیحه کمان نمیرود که استعدادی فرستاده شود لیکن امید است وقتی که برف بیفتد ایلات خود بروند

در تاریخ ۱۲ دسامبر دردها در ارچینی بودند

در راه طهران یکفرسخی شمال قم طوایف شاهسون پست را زده و تمام بسته ها و امانت قیمتی را برده اند در راه سلطان اباد نیز سرقتی راپورت داده شده است ولی راه اهواز بنابر راپورت امن است

صمصام السلطنه در تاریخ ۲۳ دسامبر از اصفهان حرکت

کرده و در تاریخ ۲۹ وارد طهران شده است در مدت غیبتش منتظم الدوله کفیل حکمرانی خواهد بود

یزد

شهر کماکان منظم است راه کرمان نیز امن ولی در راه نائین هنوز دزدیها واقع میشود

زردشتیها با اینکه کمك و تقویت زیادی از طرف حکومت نمیبرند معهذا ازعزیمت احتمالی او درماه مارس درخوف وهراسند و میترسند که پس ازرفتن ایشان مجدداً گرفتار صدمات وتعدیات بشوند

بازار کسب و تجارت از کسادی و انحطاط که مدت طولانی دچار بوده بتدریج روی به بهبودی است مالیات بیش از میزان سابق جمع اوری شده و متوالیا بشهر میاورند

سلطان اباد

خبری شهرت دارد که در تاریخ (۶) نوامبر یکی از ساکنین متنفذ راونج (درمحلات) موسوم به اقا صدر را با یك پسر دوازده ساله اش بحکم حکومت بقتل رسانیده هر دو انهارا مهدی خان نام قفقازی تیر زده و کشته وکریم خان که دشمن قدیمی علیخان

[illegible] زنجان بوده [illegible] نفر از [illegible]

حکومت [illegible] بوده اند

کرمانشاه

وضع شهر ابدا خوب ورضایت بخش نیست سرقت کثیرالوقوع است ظهیر الدوله در اواخر نوامبر از حکومت استعفا داد و نظام السلطنه بجای ایشان مأمور گردیده ولی هنوز زمام حکمرانی را در دست نگرفته است راه بغداد بالنسبه امن بوده ولی درتمام طرق و شوارع دیگر دزدیهای متعددواپورت داده شده سیم تلگراف مکرر مقطوع چندین میل در خط منهدم شده وطوایف غارت گر خون ریز کاکاوند خیلی ازمصالح خط تلگراف را برده اند ولیکن اطلاعات اخیره مشعر بر انند که راه های کرمانشاه حالیه خالی از دزد اند

همدان

حکومت همدان مقارن ۱۵ دسامبر منفصل گردید بنابر راپورت ولا یت انوقت خالی از اغتشاش بوده

شهر و اطراف منظم بوده است ایالات استعدادی ترتیب داده
که حفظ نظم را می نمایند و بعلاوه مقداری از مال التجاره
قافله را که دزدزده بوده پس گرفتند بلوچی ها که گمان میرفت
بقصد غارت محال نرماشی اند حرکتی ننمودند

شا ز

ایالات باشکال زیادی اقتدار را حفظ میکند در صورتی
که صولت الدوله در حالت مخالفت است
دولت بفرمانفرمای ار و اجازه داده است که
قسمتی از مالیات محل را بر لم نگاهدارد طرق وشوارع
نیز کما کان مغشوش اند

(،

برای انتخابات اشخاص شکالات بیش امده نتیجه
بطور مطلوب حاصل ب تا مراجعت دریا بکی
از بندر لنگه بعهده نه کی در تاریخ ۱۸ دسامبر

مراجعت نمود

(محمره)

در اخر ماه اکتبر در نزدیکی شهر انقلاب و اغتشاش زیادی بوده حکومت ظاهراً بی قوه و قدرت است نه استعدادی دارد و نه نماینده مهمی از خوانین بختیاری همراه او است. در موقعی که قونسول انگلیس او را ملاقات کرده همراهی خودرا با مصالح انگلیس اظهار نموده حاکم مشار الیه هنوز باید با شیخ خزعل قرار داد مرضی راجع به ترتیب امور بگذارند

(نمره ۱۷)

تلگراف سر جورج بارکلی به سر ادوارد گری (راجع ۱۷ ژانویه)

از طهران ۱۷ ژانویه ۱۹۱۰

تلگراف ذیل از بوشهر رسید ،

مستاد راه مجدداً خیلی جالب اهمیت و سخت شده راه بین کازرون و شیراز از هنگام اتفاق به قونسولهای روس مسدود است

در تاریخ ۹ دسامبر صولت الدوله [illegible] اثناء ملاطفه راز
مخابرات [illegible] بکازرون [illegible] مذاکرات [illegible] به[illegible]
راه وتنبیه و مجازات اشخاصی که بقوافل [illegible]
نبخشیده [illegible] از آن [illegible] دوله [illegible]
کوهستان عبور [illegible] سان [illegible]
تردد قوافل پیشنهاد نمود

انجمن تجارتی و تجار معروف ایرانی جداً مخالف این راه هستند زیرا که غیر معروف ودرمیان کوهسان و محل سکنای طوایف قشقائی بوده و دوراز خط تلگراف است و هیچ کاروانسرا ندارد و مال التجاره از اب در معرض خطر وضایع شدن است بعلاوه صولت الدوله هیچ اقتدار و تسلط مستقیمی در تنگستان ندارد

درمدت ماه گذشته قشقائی ها قوافل را از کازرون بشیراز برگرداندند ولی تجاربوشهر متجاوزازهزار بار به کازرون فرستاده اند کمانی زینکر دویست بار در انجا دارند که نه از راه رسمی و نه از طرق دیگر نمتوانند حمل کنند ودر این باب

استمداد مینمایند

اخیراً صولت الدوله به رئیس تنکستان . . . کرده که هر چیزی که از راه . . . حمل و نقل میشود حتی اگر به برازجان هم میروند توقیف نماید

در بین خوانین راه های مختلفه نزدیک بوشهر مناقشه قریب الوقوع است

(نمره ۱۸)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۷ ژانویه)

از طهران ۱۷ ژانویه ۱۹۱۰

تلگراف ذیل مورخه ۱۶ ژانویه از بوشهر از قونسول ژنرال دولت فخیمه رسیده است

راجع به تلگراف بلا فصل ما قبل خودم

صولت الدوله از اینکه دولت تقاضاهای او را برای تقبل حفظ راه رسمی قبول نکرده رنجیده و آزرده شده و راه جره را ممنوع کرده است فقط برای اینکه اختیار راه بوشهر و شیراز را در دست داشته باشد

این راه ابداً مناسب نیست و تعیینش در نظر همه کس نامطبوع است

کمپانیهای بیمه یحتمل مال التجاره هائی که در این راه حمل میشود بیمه نخواهند کرد و حکومت فارس بقونسول هاے مقیم انجا رسما اعلام نموده که این راه رسماً شناخته نخواهد شد

لهذا نتیجه انکه صاحبان مال التجاره باید متحمل تمام خسارت وارده بشوند

مسافرت اروپائیان در این موقع بین بوشهر و شیراز خارج از احتیاط است و نرسیدن مال التجاره بشیراز شکست سختی بتجارت وارد اورده و در این تکث عمده خسارت بکمپانی های انکلیس وارد است مستدعیم که این وضع را بدولت علیحضرتی انکلستان عرضه دارید که در مسئله حفظ راه اقدام عاجلی فرمایند »

نمره ۱۹

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۲۳ ژانویه)

از طهران ۲۳ ژانویه ۱۹۱۰

در تعقیب تلگرافات ۱۷ ژانویه خودم اطلاع میدهم نظر باینکه ایالت فارس از تعیین آنکه دولت ایران مسؤلیت کدام راه را متقبل است امتناع مینماید و باین جهت محتمل است که اگر خسارتی وارد شود دولت قبول ننماید لهذا عبور و مرور قوافل بین بوشهر و شیراز معطل است

بدولت ایران اگاهی دادم که مداومت این اوضاع ناگوار را نمی توان اجازه داد و اکیداً اصرار نمودم که باید اعلان نمایند در کدام یك از راه ها رسماً مسؤلیت را بعهده میگیرند

نمره ۲۰

تلگراف سرجرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۱ فوریه)

از طهران ۱ فوریه ۱۹۱۰

مفتخراً راپورت میدهم که مراسلهٔ رسمی از وزیر داخله رسیده است مبنی بر اینکه راه جره که کاملاً امن است عوض راه معمولی شیراز و بوشهر برای تردد قوافل مقرر گردیده

نظر باینکه دولت ایران از طرف مسؤلیت این راه را متعهد

شده است در مقابل هر سرقت و خسارتي که بمال التجاره در موقع
عبور از این راه وارد میشود ان دولت را مسؤل قرار خواهم داد

نمره ۲۱

تلکراف سر جرج بارکلی بسراد وارد کری (واصله ۵ فوریه)

از طهران ۵ فوریه ۱۹۱۰

اردوی دولتی رحیم خان‌را شکست داده و مشار الیه بسرحد
روسیه فرار نموده شاهسونها ظاهراً رحیم خان را در موقع ابتلا
وسختی تنها میکذارند چنانچه چندین نفر ازرؤسای انها مشغول
مذاکرات میباشند که تسلیم‌شوند به پطرزبورغ اطلاع‌داده شد)

نمره ۲۲

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ٦ فوریه)

از طهران ٦ فوریه ۱۹۱۰

تلکراف ذیل از کفیل ژنرال قونسولکری مقیم تبریز رسیده
« ازقراریکه ایالت بمن اطلاع میدهد رحیم‌خان با (۱۰۰)
خانوار ازسرحد روس عبور نموده است جانشین قفقاز دستور
داده‌است که رحیم خان و پیروانش خلع اسلحه شده و بداخله

قفقاز برده شوند »

نمره ۲۳

تلگراف سرانیکاسن بسرادواردگری (واصله ۷ فوریه)

از پطرز بورغ ۷ فوریه ۱۹۱۰

ازقراریکه از مسیو ایزولسکی (وزیر خارجه روس میشنوم) مراسلهٔ ازشارژدافر ایران بایشان رسیده و از طرف دولت ایران استدعای تسلیم رحیم خان را نموده است یقین است که دولت روس قبول و اجابت این تقاضا را نخواهد کرد ولی افسوس است که چنین خواهشی اصلاً از طرف دولت ایران شده است

دولت روس رحیمخان را بطرف شمال قفقاز فرستاده و پس از انکه تحقیقات در اعمال و افعال گذشته او بعمل امد ان وقت دولت در باره تکلیف عاقبت او تصمیمی خواهد گرفت

نظر باینکه ممکن است فراریهای دیگر از سرحد عبور نموده وبخاك روسیه بروند اقدامات در حدود برای جلوگیری انها بعمل امده است

نمره ۲٤

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردگری (واصله ۱۱ فوریه)

از طهران ۱۱ فوریه ۱۹۱۰

سپهدار از ریاست وزراء استعفا داده است محتمل است که نایب السلطنه استعفای اورا قبول نکند

نمره ۲۵

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردگری (واصله۱۲فوریه)

از طهران ۱۲ فوریه ۱۹۱۰

در تعقیب تلکراف ۱۱ فوریه افتخار دارم که راپورت بدهم که سپهدار رئیس الوزراء استعفای خودراپس گرفته است

نمره ۲٦

مراسله سرادواردگری بسرجرج بارکلی

ازوزارت خارجه انکلیس (۱۲ فوریه۱۹۱۰)

(اقا) مراسله مورخه ۲۷ دسامبر شما راجع به قتل فتوائی دو نفر اسماعیلی باشاره بعضی علماء در نیشابور واصل گردید اقدام شما رادرتأکید واصرار بجهت تنبیه مقصرین و عزل حکام

در رود و نیشابور تصویب و تصدیق مینمایم بعلاوه خواهش میکنم که بزودی موقع بدست اورده و باین موضوع مراجعه نمائید و بدولت ایران اظهار کنید که دولت امپرا طوری انکلستان به تنبیه سخت و مجازات مرتکبین این اعمال اهمیت عظیم میدهد

نمره ۲۷

تلکراف سرانیکلسن بسرادواردکری (واصله ۱۷ فوریه)

از پطرزبورغ ۱۷ فوریه ۱۹۱۰

دولت روس حاضر است که دراستقراض فوری (٤٠٠٠٠) لیره بدولت ایران شرکت نماید و با دولت اعلیحضرتی انکلیس در این رای متفق اند که برای این استقراض شرایط خیلی وزین سختی نباید پیشنهاد نمود و یرکرامی که دو وزیر مختار مقیم طهران تشکیل بدهند میتواند مبنای مذاکرات با دولت ایران بوده باشد

نمره ۲۸

مراسله سرجرج بارکلی بسرادواردگری { واصله ۱۳فوریه }

چنانچه قوامی ها اغلب با ایلات خمسه بهمین مسئله بر خوردند و دراین مورد خیلی محل شك و تردید است که خود صولت الدوله بتواند بویر احمدیرا در تحت نظم بیاورد لیکن محتمل است که اکر انهسا راتهدید بانتقام وتنبیه نماید فعلاً از شرارت منصرف شوند تا موقع مناسب دیکری بدستشان اید

(۲) راجع باین مسئله حکایتی‌را که یکی از دزدزده کان نقل کرده و در تاریخ هشتم دسامبر در روزنامه شیراز درج شده برای اطلاع شما لفاً میفرستم این قصه نمونه صحیحی از اتفاقات جدیده ـــکه در راه تجارتي بین اصفهان و بوشهر واقع شده است میباشد

ملاحظه خواهید کرد که در این مورد با انکه از قرار راپورت یك نفر قشقائی بوده ابداً ذکری از اینکه قشقائی شرکتی داشته نشده ودزدها بویر احمدی بوده اند

بکمان من در صحت این اظهار که فقط موافقت وهمدستی بین قشقائی و بختیاری برای مطیع کردن این ایل خونخوار غارت کر لازم و مفید است شکی نیست زیرا که اکر ازدو طرف

بانها تهاجم نشود بی نهایت مشکل خواهد بود که یك طایفه کوه نشین باین رشادت و فعالیت را بتوان دو تنکنا انداخت و دراینکه موافقت مذکور صورت بگیرد بحسب ظاهر امید خیلی کمی است چرا که ایل قشقائی عموماً و ایلخانی انها خصوصاً نسبت به بختیاری بواسطه مقام عالی که در وقایع جدید ایران حاصل کرده اند بی اندازه حسادت می ورزند زیرا که انها را نسبت بخود شان از حیث عدد و شجاعت و ... پست تر میدانند نتیجه انکه اگر این دو ایل برای انجام خدمتی متفقاً اقدام نمایند ممکن است بین خود انها موافقت تبدیل بمخالفت و مخاصمت گردد و مخاطرات عظیمه تولید شود

(۳) این مسئله ر[illegible] ... که اوضاع فعلیه که در چند سال گذشته بعلت انهدام تدریجی ... و امدار دولت مرکزی طبعاً نتیجه و حادث شده ... رسیده است که عطف توجه جدی دولتی که در ایران مصالح و منافع دارند ضرورت پیدا کرده است

تردد [illegible] ... با

وجود کفایت و فعالیت قابل تحسین که فرمانفرمای فعلی ایالت بروز میدهد مستلزم همه قسم مخاطرات است الحق وضع طوری است که معامله و رفتار ما با اولیاء امور ایران با ترتیبات و رسوماتي که بین دول متمدنه معمول و ملحوظ است حقیقتاً اسباب استهزا ست

برای مجسم کردن احساسات فعلیه مردم در فارس صحبتی را که یك نفر چارواداری که تازه از بوشهر وارد شده بعامل کمپانی زیکلر کرده است برای شما نقل میکنم

عامل مزبور از چهار وادار تقاضا نموده است که بقونسول خانه امده وضع راه را برای من شرح دهد جواب چنین داده نزد قونسولها رفتن چه فایده و نتیجه درصورتیکه خودشانرا نمیتوانند حفظ نمایند

الحق این اظهار کاملاً صحیح و بجا است زیرا که قونسول ژنرال روس فعلاً نظر بحملهٔ که جدیداً باو شده نمیتواند بمرکز مأموریت خود به بوشهر برود و هیچ امیدی هم نیست که باین زودی بتواند مسافرت نماید

البته همین ملاحظات در باره حرکت و معاودت دستهٔ قشون انکلیس که در شیراز است صدق خواهد کردید

اکرچه بواسطه همراه داشتن توپ ماکزیم چندان شکی ندارم که میتوانند خود را بلب دریا برسانند معهذا میترسم از اینکه حرکتی را توصیه و تصویب نمایم که انجام ان بدون مخاطرات سخت و تلفات نفوس ممکن نخواهد شد

این اوضاع امور اهمیت کمتر میداشت اکر بقدر ذرهٔ امید و علامت بهبودی در جهات اساسی ان ملاحظه می شد ولی متأسفانه چنانچه ذکر کردم فعلاً هیچ علامتی معلوم ومشهود نیست بلکه بالعکس مقتضیاتي که باعث ایجاد وقایع اسف انکیز چند هفته کذشته شده ظاهراً فقط چیزی است که در ایران ثابت و با دوام بنظر میاید

(٤) مسلك و پولتیك دولت فخیمه انکلیس در صفحه ٤٣ کتاب ابي ایران نمره (۲) (۱۹۰۹) جازماً و قطعیاً تفصیل داده شده است و ان این است که

(بعقیده و کمان دولت انکلستان بهترین طریقهٔ که دولتین

انکلیس و روس در مورد ایران اتخاذ نمایند همان است که از امور داخلی این مملکت مطلقاً کناره جسته و بگذارند به انقلابات و اغتشاشات موجوده مداومت نمایند تا هنگامی که یکی از عناصر مملکت قوی‌تر از سایرین شده و بکلی غالب و فاتح اید در ظرف این مدت دولت انکلیس حاضر خواهد بود خطراتی را که بمنافع تجارتی انکلیس وارد میشود تحمل نماید) درمقابل این اعلان مسالك با یك کسه حی عرض‌تفیده میکنم (موردی که احتراز از مداخله براسی رفع احتیاجات فوری کفایت نمیکند اگر هنوز نرسیده یقیناً و بلا تردید خواهد رسید مبنای این عقیده نه را فقط این قضیه مسلمه میدانم که در اوضاع بهبودی دائمی عارض نخواهد شد و حتما روی به بدتری است و هیچ علامتی که دلالت نماید بر این که چنانچه پیش بینی شده دوره انقلاب که در آن ز ان دولت انکلیس متحمل خطرات و خسارات منافع تجارتی است سپری شده و منتهی به غالبیت و فیروزی یك عنصر مهمی از مملکت گردد مشهود نیست

سرتاسر تاریخ ایران زمینه و اعصاری است که کم و بیش انقلاب و اغتشاش نبوده در مملکت ساری و جاری بوده واغلب انها چندین عشره طول کشیده اند

(۵) طرز اقدامی را که من مبادرت کرده پیشنهاد می کنم و بنظر کمال اهتمام دارد از قرار تفصیل ذیل است

دولت اعلیحضرتی انگلستان باولیاء امور مرکزی ایران رسماً اطلاع داده و اخطار مینمایند که نظر بدلایل ذیل

اولاً مخاطرات فوق العاده وارده بتبعه خارجه که مشاغل ووظایف قانونی‌شان انها را مجبور بمسافرت و حرکت از نقطه به نقطه دیگر می نماید

مثلاً فقط در سنهٔ ۱۹۰۹ مستر [illegible] را [illegible] و مستر [illegible] ([illegible]) [illegible] لتیلمن را در ژانویه و مستر [illegible] و قونسول ژنرال دولت روس را در نوامبر دزد زده وتمام این دزدیها مطلقاً بدون مجازات مانده اند

ثانیاً [illegible] که [illegible] در

راه تجارتي وارد شده است چنانچه در سنهٔ ۱۹۰۹ در فارس تنها میزان ان از ۴۰۶۰۹۳ تومان الی ۵۷۰۶۳۸ بوده است

ثالثاً تکثیر و زیادشدن حساب خسارتي که عمدةً بخطوط تلگراف اداره هند و اروپا وارد میشود چنانچه امساله تابحال میزان ان بتقریب دو برابر سال گذشته بالغ شده است ومهم تر از ان مخاطرات جاني است ومالی است که دائما بر غلامان تلگراف مامور سیم وارد می شود و بلاخره استنکاف و استیحاش طبیعی غلامان از بیرون رفتن برای تعمیر معمور بودن خط تلگراف و جریان مخابرات را تهدید مینماید

موقع ان رسیده است که دولت ایران زور و کفایت خود را در استقرار و حفظ نظم بروز دهد و یا انکه رضایت دهد بوسیله سپاه انگلیس مقصرین عمده تنبیه و مجازات شوند و اگردر این صورت شرکت و همدستی سپاه ایران نیز لازم و صلاح باشد ان قوه هم بکار زده خواهد شد

در صورتی که دولت ایران خود به تنهائی اهتمام کرد و نتیجه حاصل نشد انوقت اردوی انگلیس مخصوص تنبیه و سر

کوبی اشرار پیاده خواهد شد

(۶) بعقیده من طایفهٔ که باید اختصاصاً مورد تنبیه واقع شوند همانا طایفه بویر احمدی کهکلویه است زیرا که در سال اخیر قتل و غارت گری انها به شیاع رسیده و در این راه شهرت زیادی حاصل کرده اند و تنبیه شایانی از انها یقیناً در طوایف غارت گر دیگر اثرات متناسبی حاصل خواهد کرد

بخانه و محل اقامت انها که در حدود بهبهان است بالنسبه از طرف دریا میتوان دست یافت یك اردوئی میتواند از این خاك پیش برود و برجهای انها را خراب نماید و احشام انها را یا اسیر و یا تلف نماید بدون اینکه این اعمال مستلزم مخالفت و ضدیت طایفه دیگری گردد ولی معهذا چنانچه ذکر شد در تنگنا گرفتن انها امر مشکلی است و محتمل است که بهیئت اجماع بخاك بختیاری یا قشقائی رفته و یا انکه بسمت یزد حرکت کنند عقب کردن انها را در هر یك از جهات فوق من پیش نهاد و وصیه نمیکنم ولی اقامت طولانی انها در هر

یک از این نقاط یا با هر یک از این ایلات یقیناً باعث مزاحمت
کلی ان مردم با ایلات خواهد شد بطوری که خود انها حاضر
خواهند گردید بجا خدمتی بکنند که نسبت بیکدیگر نخواهند
کرد باین معنی که واردین را مجبور میکنند که تسلیم وتفویض
شوند و مخصوصاً اگر از طرف دولت انگلیس هم تهدید
تهاجمی بشود

(۷) البته ایران مملکتی است دائماً تغیر بتغییرات لا یتناهی
و ممکن است که در ظرف چند هفته بهبودی غیر مترقبه در امور
حادث شود ولی تکلیف خود میدانم که تاکید کنم که علائم این
چنین تغییری ابداً مشهود نیست و باین جهت انچه را که
بعقیده خود یگانه وسیله ممکن برای دائر داشتن تجارت و تردد
انگلیسها بدون انکه در معرض مخاطرات کلی مالی و جانی
باشند میدانستم پیشنهاد نمودم

در خاتمه خاطر نشان میکنم که اگر لزوم اقدامات عملی را
تصدیق کردید هر چه زودتر اقدام شود [illegible] زیرا
که در هر دفعه دزدها دزدی میکنند هم اسلحه شان بهتر

شده هم جسورتر وهم ترتیبشان منظم‌تر میشود (بنده ... بیل ا ملفوفه ۳) در ۲۸

بیانات چار واندار

من با یك قافلهٔ که شامل ۶۲ قاطر و ۱۰ الاغ بوده از بوشهر بشیراز آمدم

در حمدانی از هر آمندی ۱۳ قران گرفتند (آمندی ۲۵ / قاطر)

وجو را از قرار ۲ قران بجنساهی بما فروختند درصورتیکه قیمت معمول محلی یکشاهی بوده است

در ... در ... رح ...

در ... الکی بهمچنین ... د ... ۲ قران ... وجه شد در صورتیکه قیمت ... سه ... بوده است و در ... دالکی از آمند ... چار ... از ... د

... تحمل ... حسابی نشده ملا ... خوب ... تار ... کند

در ... از ... تحملات غیر مشروعی

در این سمت کاز رون کرده نشد

درساعت یك بظهر ببرج سینه سفید رسیدیم ۱۴ تفنك چی از دشت ارژن و دونفر سرباز و یك سوار فتح الملك همراه ما بودند

دزدها از برج تا چشمه مروارید بر امده کی های بالای راه را گرفته بودند تیر اول در جلو قافله خالی شد یك سوار کشته شد تفنك چی ها که نیز در جلو بودند فرار کرده و دزدها از اطراف سمت عقب قافله را احاطه کردند تمام قافله رالخت کرده بردند ومارا کتك زده ولخت کردند و یکی از چاروادار های همراه مرا باخود بردند و اورا تا نقطه که سه فرسنك از پل زنیان فاصله دارد و موسوم است به ﴿ هفت بر مخودیان ﴾ برده ودر انجا دست های اورا بسته وگذارده اند مقصودشان از بردن او کمك در راندن و حفظ قاطر ها بوده است

خسارت شخص من ۴۵ قاطر و ۲ الاغ و ۱۰۰ تومان با تمام لباس هایم بوده در واقع آنچه داشتم بردند

دزدهای مذکور فرقهٔ از بویر احمدی که مو سوم
به طهمورثی هستند میباشند اینها دشمنهای کریم خانند
و تا هنگامی که او زنده بود درخاك بختیاری سکنا داشتند
از سال گذشته بسمت مشرق حرکت کرده‌اند رئیس انها
کیخا محمد علي است و جدیداً با معاونت ملا قباد درخاك
بختیاری غارتي کرده ۱۲۰۰۰ گوسفند برده‌اند
بارهای ما بیشتر مال‌التجاره قماش به ده بویر احمد یهاانهارا اکثر در
اردکان و بهبهان بفروش میرسانند فقط طریقی که میتوان با انها
معامله و مقابله کرد این است که بختیاری و صولت‌الدوله با
یکدیگر متفقاً اقدام نمایند طایفه بویر احمدی میتوانند ۱۰۰۰۰ نفر
تهیه نمایند که عده کمی از انها سواره اند هر یك از انها مقابل با یك
قشقائی و ۱۰۰ نفر از ساکنین دیگر فارس میباشند

۴ قلعه محکم دارند که بدون توپ گرفتن انها ممکن نیست
یکنفر قشقائی نیز جزء دزدها دیده شد

رؤسای سارقین معروف بویر احمدی فعلاً (کاظفر) (ملا
علی پناه) (کیخا حاصل) میباشند کلیه انها دارای تفنگهای مارتین

زیادی و یکعده تفنکهای مکنز میباشند از هنگام فوت کریم خان
از زراعت و رعیتی بکلی دست کشیده اند و هیچ خانه و علاقهٔ ندارند
از کریم خان ۲ پسر ٦ ساله و ۷ ساله مانده است رئیس فعلی
این طایفه شکر الله است که برادر مادری کریم خان است عقیده
عمومی انست که مشار الیه موقتاً شاغل این مقام است تا انکه
پسرهای کریم خان بزرك شوند

(سؤال از چاروادار) ایا ممکن است که انهارا بوسیله
نفروختن متاع بانها تأدیب و تنبیه کرد

(جواب چاروادار) خیر چونکه نه شاهی است و نه
حاکمی ما مجبوریم که با دزدها راه برویم زیرا اگر کسی هرچه
میخواهند بانها ندهد بالاخره اورا خواهند کشت

نمره ۲۹

مراسلهٔ سرجرج بارکلی بسرادوردکری (مورخه ۱٤ فوریه)

از طهران ۲٦ ژانویه ۱۹۱۰

(اقا) درمدت چهار هفته اخیر در طهران اتفاقی که مخصوصاً
قابل ذکر باشد نبوده

دولت بایك التهابي هنوز منتظر جواب ما واجع بامر استقراض میباشد و بحسب ظاهر چنین معلوم است که هیئت وزراء فعلیه ابقاء یا انفصال شان از کار منوط باین جواب ما میباشد

اینکه کار دولت بدون داشتن سرمایه تا حدی فعلاً پیش میرود بیشتر بواسطه نفوذ و حیثیت دو سردار فاتح انقلاب سپهدار و سردار اسعد که فعلاً رئیس الوزراء و وزیر داخله هستند میباشند والا اگر کابینهٔ بدون عضویت انها تشکیل شود معلوم نیست که تا چه اندازه بتوانند همین اقتداری را که فعلاً دولت مرکزی دارا است حفظ نمایند

در سمت شمال در ظرف چهار هفتهٔ گذشته تمام توجه مصروف و مرکوز عملیات جنگی اردوی دولت که در تحت فرمان سردار بهادر پسر سردار اسعد و یپرم است بار حیمخان بوده

در این عملیات اردوی دولت کلیتاً فاتح و منصور بوده و رحیم خان ظاهراً دچار ابتلای سختی شده زیرا که از قونسول ژنرال هاسے روس و عثمانی مقیم تبریز درخواست حمایت و تأمین نموده و از قرار مذکور قونسولها از پناه دادن

بمشاراليه امتناع نموده‌اند ولی دولت ایران دراضطراب والتهاب است که مبادا ان راه‌زن یاغی شکست خورده خودرا بیکی از قونسول خانه هاسی خارجه برساند و اورا بعنوان تحصن به پذیراند

اوضاع فارس موافق راپورت جالب توجهی که ازقونسول شیراز رسیده و لفاً ارسال میدارم تفویض باراده صولت الدوله است

فعلاً تردد بین شیراز و بوشهر در عهده تعطیل است دولت نتوانست که ایلخانی مشار الیه را متقاعد نماید که حفظ راه بزرك رسمی را بعهده کیرد

علیهذا راه مزبور بکلی مسدود است و اکر چه صولت الدوله قراری باتجارداده که امنیت راه جره را ضمانت نماید ولی نظر باینکه ایالات تاکنون این قرارداد و تعهد را امضا نکرده تردد تجارت تا بحال ازاین راه نشده وتجار میترسند که دولت مسؤلیت هیچ خسارتي را بعهده نکیرد

در هر حال اوضاع ممکن است تا مدتی بواسطه وصول

خبر تعیین حکومت جدید بهتر شود

علت انفصال سهام الدوله را شکایتهائی که از شیر از در خصوص سختی وضع حکومتش شده میدانند در اینکه سبب انفصال حقیقتاً این بوده یا نبوده نمیدانم ولی بواسطه خصومت واختلافی که بین مشارالیه وصولت الدوله تولیدشده و دولت نمی توانست در این موقع ازو تقویت نماید حکمرانی مشار الیه غیر مطلوب واقع گردید

نظر بدلایلی که مشهود است میتوان امید داشت که صولت الدوله باشاهزاده فرمانفرما ایالت جدید بر خلاف انچه با حکومت سابق عمل میکرد موافقت و معاضدت در حفظ انتظام بنماید

جز در اذربایجان وفارس درسایر ولایات هیچ اتفاقی نه جالب ذکر و توجه مخصوصی باشد نیفتاده است

﴿ بنده .... بارکلی ﴾

نمره ۳۰۵

مراسله سرجرج بارکلی بسرادواردگری . واصله ۱۴ فوریه ﴾

ارطنرن ۲۸ ژانویه ۱۹۱۰

۱ اقا ! افتخار دارم از اینکه خلاصه ماهیانه وقایع ایران را که مدتی حیا هفته گذشته است ... ارسال دارم ...

اردوی دولت در تعقیب ... فاحش داده و ...

اوردند این دفعه نیز شکست خورده و با تلفات زیاد فرار نمودند قشون دولت تا بیست میل انها را تعاقب نمودند از طرف دولت در این جنك و مقاتله ده نفر مقتول شدند

اسب سردار بهادر تیر خورده و مختصر زخمی نیز بیکمای خودش وارد شد

این شکست اخر ظاهراً قوای رحیم خان را کاملاً درهم شکست چنانچه مشارالیه برای حصول تأمین و حمایت بقونسلگریهای روس و عثمانی اظهار نموده است

(مشهد)

مشهد در سکونت و ارامی باقی بوده و محتمل است که شاهزاده رکن الدوله در حکومت باقی باشند

(اصفهان)

در تاریخ ٥ ژانویه سردار اشجع بختیاری بقونسول ژنرالهای دولتین انکلیس و روس رسماً اطلاع داد که ایشان بسمت حکمرانی اصفهان معین شده اند

مستر کی ژنرال قونسول انکلیس در تاریخ ۷ سارالیه

را ملاقات نموده و مذاکرات نمودند

سردار شجع در خصوص راه بختیاری اظهار داشته که من وتمام خوانین مصمم میباشیم که برای مفتوح و دایر داشتن ان راه در مدت زمستان انچا ممکن است بنمائیم و بعلاوه در بهار شروع بساختن سنگ ریزو نمراهای صحیح و مناسب در ان خط خواهیم کرد دیگر اظهار داشت که . در ابتدای امر اهمیت این راه را درک نکرده بودیم فقط امتحانی کردیم حال که بر ما اهمیت ان مکشوف و محقق گردیده اهتمامات و اقدامات بزرگتری خواهیم کرد

مستر گرایم برای ایشان تشریح کرد که ساختن بناهای مستحکم نزار ... لازم دارد برای خود انها صرفه نخواهد داشت.

سردار ... اظهار ... و دوستی را با

(لفتنت ...)

وضع ... ولی در

تاریخ ...

ولایتی نمودند قسمتی از این هیجان مربوط به نظامات تحدید فروش تریاک و قسمتی دیگر بر علیه جمع وری بعضی مالیاتهای عقب مانده بوده است نتیجه این اقدامات این شد که اجرای قواعد و نظامات تحدید [illegible] اغماض شود و جمع اوری مالیات مزبور بکلی متروک گردد

کهکلو ها بعض اینکه سرما شدت کرد از راه ها دست کشیده و [illegible] راه ها نسبتاً امن تر از چندی قبل شده است قوافل از تمام طرق تردد میکردد و از تاریخ ۲۱ دسامبر دیگر دزدی راپورت داده نشده است

(یزد)

شهر و اطراف منظم بوده ولی تجارت [illegible] رواجی ندارد تجار تا انکه اطمینان از دوام و استحکام اساس جدید حاصل ننمایند از شروع بکار [illegible] خودداری [illegible] فقط حرکات میکنند ولی راهها با [illegible] امن است

انجمن ولایتی یزد [illegible] از [illegible] یکنفر نماینده زردشتی را چنانچه در قانون مقرر است [illegible] امتناع می

نمایند زردشتی ها ضمناً قوای خودرا صرف مشاجرات بین
خودشان مینمایند

(سلطان اباد)

از راپورتهای واصله چنین مستفاد میشود که حکومت بروجرد
امیر سیف الدین میرزا کاملاً بی قدرت است و هیچ پولی که
بقشون و استعدادش بد هد ندارد
لهذا عده زیادی از انها فرار کرده اند علماء با مشار الیه
مخالفت دارند و هر حکم و اعلانی که صادر مینماید فوراً می
کنند وپاره میکنند نایب‌الحکومه هائی که از طرف او ببلوکات
و محال جزءفرستاده شده اند تماماً مجبور به مراجعت به بروجرد
شده اند
بیم ان میرود که اگر حاکمی با استمداد و پول فرستاده
نشود طوایف لرستان در بهار این حدود را خراب و غارت
نمایند

(کرمانشاه)

بواسطه انتظار ورود نظام‌السلطنه حاکم جدید شهر

ساکت بوده و سرقتی واقع نمیشود حکومت در تاریخ ه ژانویه وارد و حاکم سابق در دویم بطرف طهران عزیمت نمود قوافل از تمام طرق حرکت میکنند

(کرمان)

شهر واطراف ساکت است بین دولت و ایالات تبادل نظریات و مذاکرات شده که بهترین وسیله برای جلو کیری بلوچ ها چه خواهد بود ظاهراً ایالات تقاضای وجه نموده و استعدادی تهیه کرده که در مقابل انها بفرستد دولت در جواب کفته است که اکر مشار الیه نمیتواند طوایف بلوچ را مطیع نموده و مالیات را از انها بکیرد دولت شخص دیکری را در نظر دارد که این اقدامات را بعهده میکیرد

قوام الملك در جواب خواهش نموده است که استعفای اورا قبل از نوروز قبول نمایند زیرا که دولت ظاهراً نمیداند که بلوچستان فعلاً بکلی مستقل و در تحت فرمان سردار سعید خان و بهرام خان و جیهند تفسیم بسه قسمت شده است مع وجود ذالك اکر دولت در دادن پول مساعدت نماید حاضر است تنها بت

اهتمام را کرده به بم و ریگان برود و یك ترتیبی طوایف بلوچ را مطیع نماید

(شیراز)

مسئله که در این ماه جالب اهمیت بوده همانا مسدود بودن راه بوشهر برای تردد قوافل بوده است که از اختلافات بین صولت الدوله و ایالت حادث شده است

صولت الدوله تکالیف شاقه از تبدیل دادن بعضی حکومت ها برای تعهد حفظ راه معمولی کازرون نموده نظر باینکه تکالیف و تقاضای او قبول نگردیده راه جره را برای حرکت قوافل پیشنهاد نمود و امنیت ان را ضمانت کرد ولی چون ایالت از تصویب این قرار و تعهد امتناع نمود تجار از بکار بردن این راه استنکاف نمودند

ضمنا سهام الدوله از حکومت منفصل و شاهزاده فرمان فرما بسمت فرمانفرمائی فارس معین شده اند ولیکن هنوز در طهران هستند

{ نمره ۳۱۵ }

مراسله سر انیکلسن به سر ادوارد گری (واصله ۱۶ فوریه)

از پطرزبورغ ۱۳ فوریه ۱۹۱۰

(اقا) اشعار نامه نیم رسمی ذیل دیروز در روز نامه جات بطبع رسیده

« بعضی روزنامه جات خارجه انتشار داده اند که دولت روس رحیم خان را که بخاک روس فرارا امده است حمایت کرده و اورا مورد پذیرائی مخصوص نموده است این انتشارات جعلیات است

رحیم خان که بر ضد دولت ملی ایران اقدامات عملی نموده است در انظار دولت روس مقصر ایرانی محسوب و بنا بر عادت و معمول بین المللی مقصر ایرانی را بدیوان تسلیم نمود ولی برای اینکه روابط بین سرحداران و رفقا و ایلاتش در ایران به کلی مقطوع باشد و از هر قسم دسیسه و اسباب چینی او جلو گیری شده باشد [illegible] و در

(امضا [illegible]) نیکلسن

(نمره ۳۲)

تلگراف سر جرج بارکلی به سرادوارد گری (واصله ۱٦ فوریه)

از طهران ۱٦ فوریه ۱۹۱۰

با کمال افتخار راپورت میدهم که امروز وزیر مختار روس و من یاد داشت متحدالمألی بدولت ایران فرستاده و شرایطی را که دولتین برای دادن ٤۰۰،۰۰۰ لیره استقراض پیشنهاد مینمایند اطلاع دادیم

(نمره ۳۳)

راپورت سر انیکلسن به سراد وارد گری (واصله ۲۸ فوریه)

از پطرزبورغ ۱۹ فوریه ۱۹۱۰

مسیو ایزولسکی اظهار داشت که اخبار واصله از تبریز چندان خوب نیست من خواهش نمودم که مفاد آن اخبار را برای من شرح دهید و جناب مشار لیه در جواب گفتند که ستار خان و باقر خان تولید اغتشاش مینمایند و با اینکه ایالت مایل و جاهد است که جلو آنها را بگیرد و نگاه دارد ولی چون پول و استعدادی ندارد انجام این امر از حیز قدرت او بیرون است

بعلاوه راه بین ردبیل و تبریز معرض تهاجم و تاخت و تاز شاهسون و قطاع الطریق دیگر گردیده و قوافل از برای مراوده امنیت و اطمینان ندارند اهالی در وحشت و اضطرابند و از نزدیک بودن قشون روس که نسبتا بانها تأمین میدهد خوشوقت میباشند

(نمره ۳٤)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۲۸ فوریه)

از طهران ۲۸ فوریه ۱۹۱۰

از موقعیکه دولت ایران تقاضای استقراض را از دولتین نموده است این حال مرقه مخالف استقراض ازدولتین ظاهراً قوت گرفته و بگمان من مشیرالدوله نمیتواند قبولی شرایط پیشنهادیه نمی توانیم داشته باشیم

از قرار مسموع دسته از عماس طرح بعضی نمایشهای ملی بر علیه استقراض ریخته اند باین قرار که عریضه بامضای عده کثیره از اشخاص و هم چنین تلگرافاتی از علماء نجف و سایر نقاط درورد آن بمجلس رسیده است ولی وزراء هنوز شرایط را اظهار بمجلس ننموده اند

(نمره ۳۵)

تلگراف سر اتیکلسن بسر ادوارد گری (واصله ۳ مارس)

از پطرزبورغ ۲ مارس ۱۹۱۰

در موقع ملاقاتی که امروز با مسیو ایزو اسکی داشتم جناب معزی الیه اظهار داشتند که وضع تبریز بنظر من ابداً خوب و رضایت بخش نیست بعلاوه زحمت و اغتشاش جدید درخصوص حق ماهی گیری در نزدیکی انزلی واقع شده و مأمور قونسول گری روس در این واقعه مورد توهین و بد رفتاری شده ممکن است بحسب ضرورت دولت روس در این مسئله بعضی اقدامات کنند

دیگر اظهار داشتند که درخصوص غارتها و خسارتهائی که قراجه داغیها مرتکب بوده اند و یا راجع بقتل صاحب منصب قزاق تاکنون دولت ایران ترضیه دولت روس را حاصل ننموده و همچنین دولت ایران برای خلع اسلحه شاهسونها قدمی بر نداشته است و چنین اعتقاد دارند که بعد از شکست رحیمخان اغتشاش و بی نظمی بکلی مرتفع است

(نمره ۳٦)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۷ مارس)

از طهران ۷ مارس ۱۹۱۰

وزیر مالیه بهمراهی نماینده از وزارت خارجه برای خواستن بعضی توضیحات راجع بشرایط قروض دیروز باینجا امده و با حضور وزیر مختار روس و خودم ان شرایط مفصلاً مباحثه و تشریح شده اند وزراء اظهار داشتند که کابینه اساساً با استقراض دولتین مساعد است ولی امیدوار است اشکالاتی را که برای قبولاندن بمجلس خواهند داشت ما تسهیل مینمائیم وزیر مختار روس و من نیز اظهار امید کردیم که از همین توضیحات که امروز داده ایم مقصود حاصل شود و مشکلات مرتفع گردد

(نمره ۳۷)

تلگراف سر ادوارد گری به سر انیکلسن

از قرار معلوم هیئت سندیکای بین الملل شرق بیکی از کمپانیهای انگلیس تکلیف نموده و (اپسیون*) داده است که قرضی بدولت ایران بدهد وثیقه و وسیلهٔ تأمین ان از قرار

ذیل خواهد بود

(۱) منافعی که دولت ایران از امتیاز نفط دارسی میبرد

(۲) عایدات ضرابخانه

(۳) عایدات ادارات پست و تلگراف بعد از وضع قسمتی که در تاریخ ۱۹۰۳ و ۱۹۰۴ بحکومت هندوستان وثیقه داده شده است و همچنین کلیه عایدات دولت که هنوز ازاد اند

خواهشمندم که مسیو ایزوالسکی را از مسئله فوق مطلع سازید و پیشنهاد کنید که یاد داشت متحد المالی بمضمون ذیل به دولت ایران فرستاده شود

تا هنگامی که دولت ایران قروضی را که بدو بانک انگلیس و روس و همچنین بدولتین دارد نپرداخته و تا زمانیکه مذاکرات راجع باستقراض اظهاریه به دولتین درمیان است دولتین وثیقه دادن هیچ محلی از مالیات و عایدات دولت ایران را در مقابل هیچ استقراضی - و آن استقراض اظهاریه تصویب نخواهد نمود

(نمره ۳۸)

تلگراف سر ادوارد گری به سر ادوارد گری (واصله ۰۰ مارس)

از بطرزبورغ ۱۰ مارس ۱۹۱۰

اخباریکه از تبریز بسیو ایزولسکی رسیده موجب اضطراب خاطر است از قرار مذکور پیروان ... خان و ستار خان به ... قفقازی که با پیرم ... ستند در خیال هجوم به ... وس و غیره میباشند بعلاوه مذکور است که از راه نواحی ... عده قشون روس در بریز و اطراف بواسطه انکه ... منتشان منقضی ... ده راجعت کرده اند ... ز ان عده ناچار یك قسمت جنگی نخواسته ... این عده در تبریز ...

... ز داشتن اطلاعات چون اظهار نگرانی ... ز ... ردند که ... این عناصر متمرده خیال خود را ... کنند

(۳۹ ...)

تلگراف ... ایزوسکی ... راصله ۱۱ مارس

... ۱۱ مارس ۱۹۱۰

... وسکی بملاقات ایشان ...

رفتم حذاب ... ظهار ... که اطلاعات واصله از تبریز

بیش از ... چب ... واضطراب ... لهذا برزین

مختار روس در طهران تلگرافا دستور العمل داده شده که

بدولت ایران ... که بدون فوت وقت اقدامات ...

برای ... کردن وجلوگیری ستارخان وباقر خان ...

و ... نشان نماید که اگر در این امر کوتاهی شود دولت روس

خود ناچار اقدام وعمل خواهد نمود

...

...

از ... ۱۲ ... ۱۹۰

...

...

...

هیجان و ... شده ...

... واین حوف ... خالی ... داخل ...

نیست ... که عملا در ...

شود [illegible] است زیرا که دران صورت ایلات خواهد
[illegible] غاید و مخالفین جرئت اقدام به عملی
نخواهند [illegible] اطلاع داد [illegible]
[illegible] ن و [illegible] طرف پای تخت
[illegible]

[illegible] اظهار داشت
[illegible] آذربایجان [illegible] کافی است و [illegible]
[illegible] را نمیدهد بعلاوه ستارخان و باقرخان
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

اظهار [illegible]

[illegible]

[illegible]

است بطوریکه تعلیم داده شده با وزیر مختار انکلیس متفقاً به دولت اخطار نمایند

﴿ نمره ۴۲ ﴾

تلگراف سرادوارد گری بسرجرج بارکلی

از وزارت خارجه انکلیس مورخه ۱۲ مارس ۱۹۱۰

یاد داشتی بمضمونی که درتلگراف ۸ مارس خودم به پطرزبورغ ﴿ جمله اخر ﴾ معین کرده ام خطاب بدولت ایران نمائید اجازه دارید که با مسیو پاکلوسکی در این امر متفقاً عمل کنید

﴿ نمره ۴۳ ﴾

تلگراف سرجرج بارکلی بسراد وارد گری ﴿ مورخه ۱۳ مارس ﴾

ازطهران بتاریخ ۱۳ مارس ۱۹۱۰

باکمال افتخار راپورت میدهم که یاد داشتی بدولت ایران فرستاده ام و تقاضای وزیر مختار روس را که راجع باخراج ستارخان و باقرخان از تبریز و خلع اسلحه پیروان انها بوده تائید نمودم

(نمره ٤٤)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۱۳ مارس)

از طهران ۱۳ مارس ۱۹۱۰

راجع بتلگراف ۱۳ مارس خودم

قونسول دولت فخیمه در این امر تأکید بلیغ می نماید که ستار خان و باقر خان باید از شهر تبریز اخراج شوند و تا هنگامی که این مسئله انجام نشده امید استقرار نظم و اسایش و صلح نیست

(نمره ٤٥)

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ١٤ مارس)

از طهران ١٦ فوریه ١٩١٠

امروز من و وزیر مختار روس مراسلهٔ مشترکی که حاکی از شرایط پیشنهادیه دولتین برای دادن استقراض چهار صد هزا ایره بدولت ایران بوده متفقاً بدست ثقة الملك کفیل وزارت امور خارجه دادیم اینك با کمال افتخار سواد ان را لف ارسال میدارم

در موقع تسلیم مراسله اظهار امید نمودیم بر اینکه شرایط
مزبوره که مطابق با خط مشی و پلتیک است که دولتین نسبت
بدولت ایران در قرارداد ۱۹۰۷ برای خود اتخاذ کرده اند مقبول
دولت ایران افتد [illegible] ز بنده ۰۰۰ ج بارکلی

[illegible] در [illegible] ۴۵

مراسلهٔ مشترك خطاب به [illegible]

در جواب تقاضائی که دولت ایران [illegible] تاریخ ۱۲ [illegible]
بسفارتین اظهار داشته اند دولتین [illegible] و [illegible]
که مبلغ چهار صد هزار لیره [illegible] ۱ [illegible]
بدولت ایران بدهند مشروط [illegible]

[illegible] تومان [illegible]
سفارتین برسد کلیه مصرف این [illegible]
هیئت کمسیونی خواهد [illegible] باشند از مستخدمین [illegible]
و مدیر کل گمرکات در صورت [illegible] از [illegible] دو
نفر از اعضای مجلس و [illegible] در [illegible]
تحت ریاست وزیر مالیه

[illegible] مگر انکه حوالهٔ بر طبق ان صادر

[illegible] رزیر مالیه با موافقت کمسیون کنترل و

[illegible] ربط باداره واست قبلاً رسیده باشد

۳ [illegible] رف را سفارتین تصویب نخواهند کرد

[illegible] استخدام هفت نفر مستخدمین فرانسوی

[illegible]

[illegible] دارای اختیارات اجرائیه بوده و استخدام

[illegible] مستشار مالیه ترتیب داده و تقدیم

دولت [illegible] همچنین وظایف انها موافق دستوری

است [illegible] مستشار مالیه نوشته شده و به تصویب

[illegible]

قبل از [illegible] دولت ایران رسما تقاضای استخدام

[illegible] را [illegible] نماید هیچ قسمتی از وجه

[illegible]

[illegible] همچنان تصویب خواهد [illegible] اگر

[illegible]

روابط تجارتی را شامل نباشد دولت ایران باید متعهد شود که بهر
زودی که ممکن است معلمها و مشاقهای خارجه بخدمت بطلبد
ولی برای هیچ قوای مسلحی هیچ مشاق و معلم خارجی
مستخدم نخواهد کرد مگر اینکه قبلاً استخدام ان بتصویب
دولت روس و انگلیس برسد

(٤) دولت ایران متعهد شود که هیچ امتیازی برای
ساختن راه اهن در ایران ندهد مگر اینکه قبلاً حق تقدم ان
امتیاز را بدولت انگلیس و روس تکلیف نماید

این حق تقدم در موردی که امتیاز ساختن و دائر کردن
راه اهن به تبعه دولت علیه داده میشود و منحصراً باسرمایه
داخلی ساخته میشود اعمال نخواهد شد بشرط اینکه موافق
پسند و رضایت دولتین انگلیس و روس ثابت گردد که ان
سرمایه حقیقتاً از داخله است

(٥) امتیاز کشتی رانی دریاچه ارومیه بشرکت راه تبریز و
جلفا داده شود

اگر دولت انگلیس و روس بدون استقراض بزرگی که

دولت ایران زده خواسته نموده است قبول و رضایت دادند این مبلغ [illegible] بمسود [illegible] وقسط اول ان استقراض محسوب خواهد [illegible] ولی اگر استقراض بزرك قبول نشد این قرض بامنافع [illegible] ده قسط متساوی سالیانه مستهلك شود [illegible] و ضمانت اقساط از عایدات کمرك خواهد بود و در صورت [illegible] کفایت عایدات [illegible] عایدات ضرابخانه بقیه را [illegible] و ضمانت مینماید

(طهران { ۱۶ } فوریه ۱۹۱۰)

[illegible]

قسمتی از راپورت [illegible] سر دوارد گری (واصله ۱۲ مارس)

از طهران ۲٤ فوریه ۱۹۱۰

[illegible] از اضمحلال رحیم خان روشن تر است [illegible] ستار خان و باقر خان مایه اضطراب خاطر [illegible] آکفیل قونسول ژنرال دولت فخیمه [illegible] دونفر [illegible] اکثر از اروپائیان از [illegible] تبریز درخوف و هراسند

در ولایت اردبیل بناء به اظهار وزیر داخله شاهسون
ها تسلیم شده و وعده داده اند که اموالی را که در طغیان اخیر
غارت کرده مسترد دارند

اطلاعات واصله از فارس ابدا خوب نیستند از قرار معلوم
قوافل بین شیراز و بوشهر از راه جره تردد مینمایند ولی امنیت
این راه منوط بمیل صولت الدوله است و مطابق دلخواه بلکه
بحکم مشارالیه بوده که دولت راه جره را بعوض راه رسمی کازرون
برای تردد قوافل قبول کرده و امنیت انرا تعهد کرده است

وضع دخالت صولت الدوله اطمینان بخش نیست و
راپورتهای جدیده حاکی بر این اند که رؤسای ایلات درفارس
عموما مخالف با نفوذ بختیاری در امور دولت میباشند و از
ان تاریخ تلگرافی از کفیل ژنرال قونسول مقیم بوشهر رسیده
مشعر بر اینکه بعضی اغتشاشات بدست صولت الدوله درشرف
تولید است و ممکن است مقصد اغتشاش ضدیت با نفوذ و اقتدار
کاملی باشد که بختیاری از ابتدای انقلاب تحصیل کرده دراین
موضوع(مسجیر ترور)اطلاع میدهد که رؤسای طوایف آنهکاو

با قشقائی هم خیال وشریك اند

خیال ونقشه صولت الدوله هرچه باشد اوضاع فارس ظاهرا بسته بمیل اوست و دولت ایران با حالت حالیه امید مطیع و محدود کردن اورا نمیتواند داشته باشد

{ نمره ۴۷ }

{ مراسله سر جرج بارکلی بسرادوارد گری } واصله ۱۴ مارس

از طهران ۲۵ فوریه ۱۹۱۰

(اقا) با کمال افتخار خلاصه معمولی ماهیانه را که حاوی وقایع ایران برای چهار هفته گذشته میباشد لهذا تقدیم میدارم بنده .... ج بارکلی

{ ملفوفه در نمره ۴۷ }

خلاصه وقایع ایران متعلق بچهارشنبه گذشته که منتهی به (۲۵) فوریه ۱۹۱۰ میشود

(طهران)

سفارتین انگلیس وروس شرایطی راکه دولتین برای دادن استقراض ۴۰۰۰۰۰ لیره متفقا پیشنهاد نموده اند بدولت

ایران اطلاع دادند

(مجلس)

وزیر مالیه در تاریخ ۲۹ ژانویه لایحهٔ راجع باستخدام

هفت نفر مستخدم خارجه برای وزارت مالیه که حقوق

آنها کلیه ۵۷۲٤۰ تومان خواهد بود (۱۱۰۰۰) لیره پیشنهاد مجلس

نمود بالاخره مسئله راجع بکمسیون مالیه مجلس گردید

در تاریخ ۵ شهر حال مجلس علاء السلطنه وزیر خارجه را

درخصوص حضور دائمی قشون روس در ایران استیضاح نموده

چندین نفر از وکلا حرارت و تشدد فوق العاده بروز داده اند

اهمال وزیر خارجه را درکمال سختی تنقید و تقبیح نموده اند

جوابهائی که وزیر خارجه و معاون وزارت خارجه در این

موضوع داده اند بنظر مجلس مسکت و رضایت بخش نیامد بالاخره

در موقعی که از مجلس رأی خواسته شد اکثریت عدم اعتماد دادند

این رأی که بمنزله خلع علاء السلطنه بود باعث شد که

مشارالیه از آن روز به بعد مصادر کار نشده و کناره گیری

نموده و بهمان شب سفارتین اطلاع داده شد که علاء السلطنه

رت . رحه در تحت مسؤلیت ثقة الملك

معاون

حال وزرت جنك بودجه چهار ماهه

میشود پیشنهاد کرده در مجلس

مورات محلی و داخلی که چندان

است مجلس مورد بحث گردیده اند

دولت در تحت

در امر جمع شده بودند در

مجوم و ده و شکست

کرد

ار کرده و

اراضی روسیه

و اشخاصی که

که اورا تعاقب

افتادند

تمام رؤسای قراجه داغ و شاهسون که از جمله انها کریم خان برادر زاده رحیم خان است با دولت صلح نمودند و از قرار راپورت رحیم خان مقدار زیادی ازمال التجاره غارت شده بهمراه خود برده است

(رشت)

ارامی در این محل فرمان روا بوده است داوطلبان ملی را خلع اسلحه کردند و ۲۰۰ نفر از فوج خارج مداخاوی شهر است

(مشهد)

در مشهد و خراسان نظم و سکونت غلبه داشته است از قرار معلوم عنصر مذهبی مشغول تهیه قوای خویش است که بر ضد اوضاع جدید اقدام و کوشش نمایند لیکن ایالت جدید بر موافقت و مساعدت نماینده کان ملیون که از طهران امده اند عمل مینماید ومحتمل است که در مقام خود باقی بماند

(تربت حیدری)

در تاریخ ۳۱ دسامبر استعداد حکومت بقلعه سالار خان موسوم

به (الیغ) هجوم اورده سرکرده قشون دولت در اوایل جنك جراحت کمی بر داشت بنا بر این قشو نیکه در تحت فرمانش بودند دست از جنك کشیدند

زن و بچهای سالار خان اسیر و محبوس اند

(اصفهان)

تشاجرات بین مأمورین محلی مکرر و زیاد بوده ظاهراً باعث این مشاجرات علماء محل اند که برای حفظ نفوذ خود در جد و جهد و کوشش اند ولیکن اطلاعات اخیره مشعر بر این اند که اقا نجفی و دو پسرش مشغول تهیه اند که از اصفهان خارج شده و بکربلای معلا مشرف شوند و مایل اند که املاك و متعلقات وسیعه خود را در تحت حمایت خارجه بگذارند

در تاریخ ۵ فوریه پنجاه شصت نفر سید شروع باغتشاش نموده و دکاکین بازار را بزور بستند و بر ضد انجمن فریاد بلند نمودند سوارهای بختیاری مأمور به باز کردن دکاکین شده اند و سادات را مجبور کردند که پی کار خود بروند پس از ان جار زده شد هر کس دکان به بندد اموال او غارت شده و

حانس در معرض خطر خواهد بود

مقصود از اقدام و عوغی سادت از بود که چند رئیس نظمیه که کاغذ اقا شخی را راجع باستخلاص ا . . محبوس اره کرده و براد حود و عودت داده بود . . . نماید

در تاریخ ۱۷ فوریه یکمر احوندسیے که . . . . . . کرده بود اهمامی برای دستن اراز . . . . . . روز مأمورین دکاکین از شد . .

درنیمه ول فوریه . . راد های . . . امن بوده است ها منظما واردمی شده و . . . . او سال راءاساس بوده ولی در . . . . کهکلویه بود . . . . مأمورین لست راه . . ارحیای و . . . . ولی طرود کر حالی از . طمی بود . ا

۱

شهر . . . .

در اف و هم شد دامایت بوده درد

چهار راهی و با قلعه

و دل میدشما درواه بین

ارد که امداد

هوالی اسان

درطرف دو اه ایند. یکی از

خزانه نیز دوچار اشکال است

در اوایل فوریه حکومت سالار مسعود رئیس کوران و حاکم قصر شیرین را احضار نمود که با فوج خود ومالیات در شهر حاضر شود در جواب متعذر باین عذر گردید که چون مسئول بحفظ حدود هستم اطاعت امر را نمی توانم کرد حکمران مجدداً او را احضار نمود و از ان ببعد سالار مسعود باداود خان رئیس کلهر در مشاوره است

داود خان بمستحفظین راه قصر شیرین حکم کرده که دیگر از قوافل پول بی حق نگیرند و تعدی نکنند اکثر راه ها امن اند ولی چندین فقره دزدی در بین راه کنگاور و همدان راپورت داده شده

(همدان)

سردار ناصر زمام حکومت را در دست گرفته تا کنون کفایت چندانی بروز نداده و چندین فقره دزدی از ابتدای ورودش راپورت داده شده

(کرمان)

ایالت که مصمم حرکت بلوچستان و ملاقات سرداران بلوچ بوده بدلیل اینکه دولت نتوانست پولی را که خواسته بود راه بیندازد و همچنین بعلت خوف از بروز اغتشاش در شهر در غیاب خود مجبور به منصرف گردیدن از این خیال و مسافرت گردید

ظهور دستجات دزد در راه یزد وکرمان ممکن است سبب انصراف ایشان از مسافرت و باعث اقامت در شهر کرمان شده باشد

معهذا نماینده برای ملاقات سرداران بلوچ فرستاده است

ظاهراً در اوایل ژانویه کاغذی از سردار سعید خان به حکمران رسیده باین مضمون که چون شما رئیس تمام ایلات فارس هستید و طوایف بلوچ شما را بخوبی می شناسند برای اطاعت و انقیاد شما کاملاً حاضر اند ولی چون دولت ایران بی قدرت و امورات مغشوش است بلوچها نمیدانند چه کنند

شهر ساکت و منظم است ولی صدور بعضی نظامات و قواعد از نظمیه راجع به تحدید تریاك باعث شکایت و هیجان

کلی کردیده

{ شیار }

شور ارثم امت شاهزاده و... [illegible] [illegible]

[illegible] ده و طور [illegible] [illegible] [illegible] ایا

و لا درطوران [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] و [illegible] [illegible] [illegible]

حدیدا [illegible] ۱۰۰ لیره رای [illegible] [illegible] دیکس [illegible]

قولسول [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] سم [illegible]

[illegible]

امروز وزیر مختار روس و من مراسلهٔ بدولت ایران میدهیم و بطوریکه در تلگراف فوق الذکر تعلیمات داده شده اندولت را اخطار می نمائیم

(نمره ۴۹)

تلگراف سر انکاسن بسرادوارد گری (واصله ۱۵ مارس)

از پطرزبورغ ۱۵ مارس ۱۹۱۰

امروز بعد از ظهر مسیو ایزوالسکی را ملاقات کردم مجدداً اوضاع تبریز را مطرح مذاکره کرده و اظهار داشتند که اخبار وحشه کماکان ازین محل میرسد و در تلگرافات روزنامه جات چنین اعلام شده که ستار خان و باقر خان حکم احضار طهران را اطاعت نکردند

{ نمره ۵۰ }

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۶ مارس)

از طهران ۱۶ مارس ۱۹۱۰

در تعقیب تلگراف مورخه ۱۵ مارس خودم با کمال افتخار راپورت میدهم که وزیر مختار روس و من دیروز نظر باینکه

وزارت امور خارجه بواسطه اظهار استعفای کمیل انوزارتخانه بی تکلیف وبی ترتیب بود مراسلات خودرا تسلیم رئیس الوزرا نمودیم ضمناً تقاضا نمودیم که جواب راجع بشرایط استقراض اشتراکی ما را بدهند جناب رئیس الوزراء بما چنین فهماندند که جواب مزبور استفهام و استفساری خواهد بود بر اینکه که دولتین در مقابل استقراض بزرك مذکوره در شرط ششم که برای تبدیل وتابیت قروض ضرورت دارد چه شرایطی پیشنهاد دولت ایران خواهند نمود

(نمره ۵۱)

تلکراف سراد واردکری بسرجرج بارکلی

از وزارت خارجه انکلیس ۱۶ مارس ۱۹۱۰

خواهشمندم بتلکراف مورخه ۱۵ مارس ازیطرزبورغ مراجعه نمائید خیلی لازم و پسندیده است که ستار خان و باقر خان فوراً از شهر تبریز عزیمت نمایند و دولت ایران برای انجام این مقصود باید هر اهتمام و جد و جهدی که لازم است بنماید

(نمره ۵۲)

تلگراف سر جرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۷ مارس)

طهران ۱۷ مارس ۱۹۱۰

بمدت قرار داد بین دولت ایران و مسیو بیزو مستشار مالیه سه ماه دیگر افزوده شد با حالت حالیه این شاید بهترین ترتیبی است که ممکن بود فراهم شود زیرا که مستشار مزبور بتجدید کنترات برای مدت دو سال کامل راضی نمیشود وقبل از انقضای این سه ماه اضافی معلوم خواهد شد که ایا دولت ایران خیال استخدام هفت نفر معاون مالیه را خواهد داشت و یا انکه باید قایم مقامی برای مسیو بیزو معین شود

مدتی میگذرد که مسیو بیزو جداً مایل است که بفرانسه معاودت نماید و فعلاً اجازه سه ماهه مرخصی را گرفته امروز عازم حرکت است و اگر مستخدمین مالیه اجیر شوند مشار الیه مراجعت خواهد نمود و انها را بکار وا خواهد داشت

(نمره ۵۳)

تلگراف سر جرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۷ مارس)

از طهران ۱۷ مارس ۱۹۱۰

امروز وزیر مالیه در موقع ملاقات و صحبت با مستر چرچیل اظهار داشته است که با وجود احتیاج و ضرورت فوری و فوق العاده دولت به پول حسیات عمومی فعلاً بطوری است که پیشنهاد شرایط استقراض بمجلس بکلی بی حاصل و بی نتیجه است و یقیناً مجلس با عناصر فعلیه شرایط را رد خواهد کرد

مستر چرچیل بوزارت مالیه صلاح اندیشی کرده که مراسلهٔ بدان مفاد بسفارتین بنویسند

(نمره ٥٤)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۸ مارس)

از طهران ۱۸ مارس ۱۹۱۰

خواهشمندم بتلگراف مورخه ۱٦ مارس خودتان مراجعه فرمائید

قونسول دولت فخیمه از تبریز تلگراف ذیل راکرده است

حکم دولت راجع بحرکت فوری ستار خان و باقر خان از تبریز دیروز بتوسط ایالت بانها اطلاع داده شد ستار خان درکمال جسارت امتناع نموده ولی ظاهراً حرکت خودرا موکول

بدادن وجهی نموده است از قرار اطلاع حاصله مشارالیه ده هزار
تومان خواسته است بهر حال مذاکرات در بین است و امید
میرود که مسئله بطور مطلوب و رضایت خاتمه پذیرد

(نمره ۵۵)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۸ مارس)

از طهران ۱۸ مارس ۱۹۱۰

در تعقیب تلگراف امروز خودم افتخار دارم که تلگراف
ذیل را که از قونسول دولت فخیمه از تبریز رسیده عیناً
مخابره نمایم (ایالت الان بهمکار محترم قونسول روس اطلاع
داده که ستار خان و باقر خان فردای شنبه دو ساعت بعد از
ظهر با یك عده سوار از تبریز حرکت خواهند کرد و دیگر
ایالت اظهار داشته اند که مبلغ سه هزار و پانصد تومان بانها
داده شده که ۲۵۰۰ تومان ان برای سوارها و هزار تومان
برای خودشان بوده باشد)

(نمره ۵۶)

تلگراف سر نیکلسن بسر ادوارد گری (واصله ۱۸ مارس)

از پطرزبورغ ۱۸ مارس ۱۹۱۰

امروزبعدازظهر مسیوایزواسکی تلکرافی که تازه رسیده بود برای من قرائت نمود بمفاد تلکراف اینکه ستار خان حکم ثانوی احضار بطهران راجداً وجزءاً ردو امتناع کرده ولی باقر خان اطاعت حکم را مشروط بکرفتن ۱۰۰۰۰ تومان نموده ایالت و یپرم اظهار عجز از توسل بقوای قهریه در این موضوع نموده اند

(نمره ۵۷)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردگری (واصله ۲۰ مارس)

از طهران ۲۰ مارس ۱۹۱۰

مستر (شیپلی) تلکرافاً خبرمیدهد که در پنج ساعت بعد ازظهر ۱۹ شهر حال ستار خان و باقر خان از تبریز حرکت کردند هریك از انها پنجاه سوار همراه دارند بعلاوه بعضی از سوارهای یپرم و قزاق های ایراني نیزهمراه بودند منزل اول انها با سمنج است که دو ساعت از شهر فاصله دارد از قرار راپورت مشار الیهما برای عید نوروز که چهار پنج روز دیکر خواهد بود درانجا توقف خواهند نمود - شهر کاملاً منظم

است وهیچ اتفاق از حرکت اتها واقع نشده

(نمره ۵۸)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردگری { واصله ۲۱ مارس }

از طهران ۲۱ مارس ۱۹۱۰

معاون الدوله بسمت وزارت امور خارجه معین گردید

(نمره ۵۹)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردکری (واصله ۲۱ مارس)

از طهران ۲۱ مارس ۱۹۱۰

تلکرافی از مستر گراهام بمضمون ذیل بمن رسیده است

حکومت اصفهان استعداد بزرکی با چند عراده توپ بر

علیه غریب خان نامی اعزام مینماید

مشار الیه که فعلاً دارای ۱۵۰۰ نفر جمعیت است در

قمشه علم طغیان بر افراشته

(نمره ۶۰)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردگری (واصله ۲۳ مارس)

از طهران ۲۳ مارس ۱۹۰۰

راجع بتلگراف من مورخه ۱۶ شهر حال - دولت ایران
وصول اخطار و گوش ردی را ـــکه دولت اعلیحضرتی راجع
باستقراض کرده اقرار نموده و چنین اظهار میدارند که انچه از
عایدات مملکت، که (در قید هیچ استقراض و تعهدی نیست)
برای هر قسم معامله آزاد است و مذاکراتی که فعلا راجع به
استقراض اشتراکی در میان است بهیچ وجه حق دولت را در تعیین
محل استعمال و مصرف ان عایدات محدود نمینماید

دیگر در جواب مذکور است که دولت ایران هر قرار
دادی که در خصوص تابع عایدات مما ـــت با دولت
اعلیحضری نکاستن دارد کاملا حفظ و رعایت خواهد نمود

او زیر مختار روس نیز مراسلهٔ شبیه بان فرستاده شده
باضافه اینکه در جمله راجع بدنمردن استقرض ذکر شده
است که تمام تعهدای که دولت ایران در قرار نامه جات قرضها
در مقابل دولت اما طوری روس بعهده گرفته کاملاً منظور
خواهد داشت

این مراسلات رضایت بخش نیستند لهذا ما پیشنهاد میکنیم

که مجدداً جوابي باين مضمون داده شود

اولاً عایدات گمرك و سایر منابع عایدات دولت که در مقابل قروضی که در روسیه و انگلستان کرده شده مرهون و مقیداند نمیتوانند درهیچ حال وثیقه قرض جدیدی بشوند

ثانیاً تمام تعهدات مالیهٔ یادیونی که دولت ایران در روسیه و انگلستان تعهد دارد که قرض جاری را هم شامل باشد باید در تحت یك تعهد و قرار داد مرتبی مجتمع شوند که دران قرار داد وجه سالیانه ثابتی برای پرداخت منافع وقسط استهلاك معین شده و همچنین محلهائی از مالیات و عایدات برای تأمین و اطمینان مقرر شود

ممکن است در همین موقع کوشش و اظهار به دولت ایران نمود که دولتین در صورتی که مایل نیستند مخل و مانع ازادی سایر خارجی ها در اقدامات [illegible] مطلقاً تجارتی باشد بشوند ولی نمی توانند بپذیرند امتیازی که ممکن است مضر بر منافع و مصالح نظامی و پلتیکی دولتین در ایران باشد به خارجه ها داده شود

(نمره ٦١)

تلگراف سرادوارد گری به سر انیکلسن

از وزارت خارجه انگلیس ۲۳ مارس ۱۹۱۰

بشرط تصویب مسیو ایزولسکی جوابی را که سر جرج بارکلی در تلگراف امروزش پیشنهاد کرده من تصویب میکنم که به دولت ایران داده شود

(نمره ٦۲)

تلگراف سر انیکلسن به سراد وارد گری { واصله ۳۰ مارس }

از پطرز بورغ ۳۰ مارس ۱۹۱۰

راجع بتلگراف سر جرج بارکلی مورخه ۲۳ مارس

مسیو ایزو لسکی در فرستادن جواب اظهاریه موافقت دارند

(نمره ٦۳)

تلگراف سراد وارد گری به سر جرج بار کلی

از وزارت خارجه انگلیس ۳۱ مارس ۱۹۱۰

شما اینك اجازه دارید که بر طبق تلگراف امروز من به بطرزبورغ عمل کنید

(نمره ٦٤)

تلکراف سراد وارد کری بسر انیکلسن

از وزارت خارجه انکلیس ۳۱ مارس ۱۹۱۰

تلکراف مورخه دیروز خودتان را ملاحظه کنید

به نماینده دولت اعلیحضرتي درطهران تعلیمات داده‌شده

که در دادن جواب پیشنهادیه با همکار روس خود اتفاق و

شرکت کند

(نمره ٦٥)

تلکراف سر جرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۷اوریل)

از طهران ۷ اوریل ۱۹۱۰

راجع بتلکراف مورخه ۳۱ مارس جنابعالی

امروز بمضمون تعلیمات واصله مراسلهٔ مشترکی بدولت ایران

دادیم

(نمره ٦٦)

مراسله سرجرج بارکلي بسرادوارد کری، (واصله ۱۱اوریل)

از طهران ۱۸ مارس ۱۹۱۰

(اقا) وصول مشروحه مورخه ۱۲ ماه کذشته جناب عالی را راجع بقتل بعضی اسمیعیلیها در مجاورت نیشابور با کمال افتخار عرض میکنم وراپورت میدهم که بوزیر داخله خاطر نشان نمودم که دولت اعلیحضرتي انکلستان به تنبیه و مجازات مرتکبین این جنایات اهمیت فوق العاده میدهد

میجر سایکس انفصال حکام نیشابور ودر رود وهمچنین مجازات معین الغربا و حاجی محمد باقر را تأکید وتوصیه نموده تمام این اشخاص باستثنای حکومت نیشابور کم وبیش مستقیماً مسئول این قتلها میباشند

من نتوانستم وزیر داخله را وا دارم که تمام تقاضاهای فوق را کاملاً انجام دهد جناب معزی الیه از عزل حکومت نیشابور امتناع مینمایند زیرا که میکویند تقصیر او ثابت نیست بعلاوه در خصوص تنبیه معین الغربا جز تبعید مشار الیه به کربلای معلا یا نجف اشرف کار دیکری ننمودند لکن حاکم درررود را خلع نموده وحاجی محمد باقر را حبس کرده اندووعده میدهند که مادام الحیوة در محبس باشد و املاك و اشیائی که از

اسمیعیلیها برده شده مسترد داشتند

اگر چه نتیجه اقدامات من کاملاً رضایت بخش نیست ولی نظر بضعف دولت عقیده من بر انست که بوزیر داخله در این موضوع بیش از این اظهار و اصراری نکنم مگر انکه درنیشابور باز متعرض اسمیعیلیها شوند (بنده بارکلی)

(نمره ۶۷)

مراسلهٔ سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۱ اوریل)

از طهران ۲۴ مارس ۱۹۱۰

(اقا) راجع بتلگرافات مورخه ۱۶ و ۲۳ شهر حال اینک باکمال افتخار سواد مراسلهٔ را که در خصوص مذاکرات جدیده بین دولت ایران وسندیکای بین المللی برای استقراض ۵۰۰۰۰۰ لیره بدولت ایران نوشتم و همچنین سواد جواب انرا لفاً خدمت میفرستم (بنده . . بارکلی)

{ ملفوفه ۱ در نمره ۶۷ }

مراسلهٔ سرجرج بارکلی بدولت ایران

طهران ۱۵ مارس ۱۹۱۰

جناب اجل – افتخار دارم باطلاع جنابعالی برسانم که دولت متبوعه من اطلاع حاصل نموده که هیئتی معروف بهیئت سندیکای بین الملل (لیمیتد) بیك کمپانی انکلیسی اجازه و حق تقدم داده است که بدولت ایران در این ایام ۲۰۰۰۰۰ لیره و بعدها ۳۰۰۰۰۰ لیره قرض بدهد

وثیقه و محل تأمین آن قرض کلیه منافعی که برای دولت ایران در امتیاز نفتی که در تاریخ ۲۷ مه ۱۹۰۱ به مستر دارسی داده شده منظور است و همچنین منافع ضرابخانه و سایر عایدات ازاد دولت و عایدات پست و تلکراف خواهد بود

در اینصورت بمن تعلیمات داده شده که بدون فوت وقت بدولت ایران گوش زد و اخطار نمایم تا هنگامی که استقراض اشتراکی ۴۰۰۰۰۰ لیره که دولتین انکلیس و روس در تاریخ ۱۳ ماه گذشته بدولت ایران تکلیف کرده اند در تحت ملاحظه است و تا هنگامی که تأدیه اصل و فرع قروضی که دولت ایران بدولت اعلیحضرتی انکلیس و بانك شاهنشاهی ایران مدیون است درعهده تعویق میباشد دولت اعلیحضرتی انکلستان

نخواهد پذیرفت که دولت ایران هیچ یك از منابع عایدات عمومی خودرا درمقابل هیچ استقراضی بجز در مورداستقراض اشتراکی که فعلاً بین دولتین و دولت ایران در تحت مذاکرات است بوثیقه دهد

(ملفوفه ۲ در نمره ۶۷)

جواب دولت ایران بسرجرج بارکلی

طهران ۲۰ مارس ۱۹۱۰

مراسلهٔ جنابعالی مورخه ۱۵ شهر حال راجع باظهارات یك سندیکای بین‌المالی که باطلاع دولت فخیمه انکلیس رسیده‌است شرف وصول ارزانی‌داشت در مراسله منظوره چنین‌مسطوراست (که تا هنکامی که مسئله‌استقراض اشتراکی ۴۰۰۰۰۰ لیره که دولتین انکلیس و روس در تاریخ ۱۳ ماه کذشته بدولت ایران تکلیف کرده اند در تحت ملاحظه است و تا هنکامی که تأدیه اصل وفرع قروضی که دولت‌ایران بدولت‌اعلیحضرتي‌انکلیس و بانك شاهنشاهی مدیون است درعهده تعویق میباشد دولت اعلیحضرتي انکلستان نخواهد پذیرفت که دولت ایران هیچیك

از منابع عایدات ... دارد مقابل هیچ استقراضی

بجز در مورد ... اعتراض ... که ... بین دولتین و دولت

ایران در تحت ... وثیقه ...

باکمال افتخار ... مظاهر را استحضار

میدهم که

اولاً ... دولت علیه ... وجناب عالی نیز محققاً تصدیق

خواهید فرمود که ... دولت ایران و دولتین

انکلیس و ... با استقراض اختیار

تامه دولت را ... ز عایدات خود ...

برای هر معامله ... سلب نخواهد ...

ثانیاً دولتین ... که هر قراردادی

را که بین دولت علیه ... انکلیس راجع بهر محلی

ازعایدات ... مرعی و محترم خواهد

داشت ... ابراهیم غفاری

...

قسمتی از ... ۱۹۱۱ و ...

طهران ۲۴ مارس ۱۹۱۰

فرمانفرمای جدید فارس حضرت والا ظفر السلطنه از طهران بعزم مرکز مأموریت خود حرکت کردند ولی فعلاً در قم منتظر قشون و استعدادی هستند که بنا هست همراه ایشان بفارس بروند

ظاهراً دولت ایران بعلت نداشتن وجه برای تجهیز این استعداد مختصر دچار مشکلات شده است

ضمناً در وضع راه های جنوب هیچ بهبودی مشهود نیست راه بین بوشهر و شهر شیراز که از جره میگذرد صحیح است که در تحت مراقبت صولت الدوله تا حدی دایراست ولی راه عمده معمولی از اثر اغتشاشات وبي نظميها بکلی مسدود است

راه شیراز باصفهان نیز نهایت نا امن است و در قمشه غریب خان نامی از خوف اینکه بتقصیر ساختن نوتهای تقلبی بانك شاهنشاهی دستکیر شود فرار کرده قریب ۱۵۰۰ نفر دور خود جمع کرده و با قوای دولت می جنکد باین طریق طغیان

ویاغی گری کوچکی فعلاً درقمشه موجود است

(نمره ۶۹)

مراسله سر جرج بارکلی به سرادوارد گری (واصله ۱۱ اوریل)

طهران ۲۴ مارس ۱۹۱۰

(اقا) خلاصهٔ ماهیانه معمولی را که حاوی وقایع اتفاقیه در ایران در ظرف چهار هفته گذشته بوده است باکمال افتخار لفاً می فرستم (بنده ... بارکلی)

(ملفوفه در نمره ۶۹)

خلاصه وقایع اتفاقیه در ایران در ظرف چهار هفته گذشته که منتهی به ۲۴ مارس ۱۹۱۰ میشود

(طهران)

مجلس در مدت چهارهفته گذشته اکثر مشغول مذاقه و شور بودجه های ادارات مختلفه که از طرف دولت پیشنهاد شده بوده است

مذاکرات واقدامات علنی مجلس تا یک اندازه رسمانه است و جالب توجه نیست بیشتر امورات در مجالس محرمانه

ختم میشود

درموقع عید نوروز سلطانی اعلیحضرت شاه ونایب السلطنه هیئت مأمورین خارجه را پذیرفتند

(تبریز)

شهر منظم وارام بوده است ۹۰۰ نفرسوار دولتی مکمل درتحت فرمان سردار بها در ویفرم خان از قراجه داغ مراجعت کرده ودرتاریخ ۲۳ فوریه وارد شهر شدند

در تاریخ نهم مارس قونسول دولت اعلیحضرتی راپورت داده است که در بعضی طبقات مردم هیجان وغلیان مجددی برعلیه قشون روس مشاهده میشود ودر جواب استفساریکه وزیر مختار دولت اعلیحضرتی کرده است (مستر شیپلی) درتاریخ ۱۲ مارس اطلاع داده است که شهر ساکت است ولیکن اظهار داشته است که لزوم خارج شدن ستار خان و باقر خان بیش از پیش فوریت دارد تا انکه شهر بوضع عادی معمولی خود عودنماید

ستارخان وباقرخان با ۱۰۰ نفر از سوار های خودشان

و بعضی سوار هاسی دولتی در تاریخ ۱۹ مارس از تبریز بعزم طهران حرکت نمودند

{ رشت }

حکمران جدید گیلان معیرالممالك در تاریخ ۳ مارس وارد شد شهر واطراف منظم است ولی در اوایل ماه مارس بعضی اغتشاشات جزئی از طالش راپورت داده شده است در رشت قوئی برای نظمیه تشکیل شده است

(مشهد)

شهر مشهد ساکت ومنظم بوده در اوایل مارس اصف الدوله معین شده بود که بجای رکن الدوله بایالت خراسان بیاید ولی چون افکار وحسیات مردم درطهران وخراسان شدیداً برضد او بود بالاخره ماموریت او موقوف شد

(سیستان)

این ولایت نیز ارام است ازهنگام ورود حشمت الممالك درسیستان دروضع اداره کردن ولایت بهبودی محسوس حاصل شده و ازرؤسای متمرده بلوچ چندان صحبتی شنیده نمیشود

(اصفهان)

شهر ساکت بوده سردار اشجع بحکومت ابقاء شده است ولیکن سردار ظفر بستر کراهام گفته است که دولت برای احتراز از رقابت بین این دو نفر خوانین بختیاری مصمم شده است که هیچ کدام از اینها را بحکومت اصفهان نکذارد و سردار اشجع شاید بعد از نوروز سلطانی منفصل شود

دیکر مشار لیه چنین اظهار عقیده و پیش بینی نمود که جز خوانین بختیاری هیچکس نخواهد توانست در اصفهان حفظ نظم نماید

تمام راه ها باستثنای راه شیراز امن بوده و قوافل موافق معمول تردد کرده اند

در راه شیراز قمشه از اواسط ماه مارس معرض اغتشاش و انقلابی بوده که غریب خان باعث ان شده است مشار الیه سابقاً در اصفهان رئیس پلیس بوده و محض انفصال از این خدمت به نقطه مزبور فرار نموده و از قرار مذکور ۱۷۰۰ نفر دور خود جمع نموده است اردوئی مرکب از ٤٠٠ سرباز و ٥٠ سوار بختیاری و چند عراده توپ از اصفهان برای او فرستاده شده و استعداد دیکری

از چهار محال مأمور و مقرر است که با ان اردو کمک نماید

(یزد)

شهر کما کان منظم است راه ها باستثنای راه کرمان امن بوده است

در راه کرمان چندین دسته بزرك دزد چندین قافله و پست را زده اند و راه کاملاً ناامن است حکمران باستعدادی بمبارزت دزد هارفته و یکدسته ۳۰ نفر از انها را با ۹۰۰ رأس کوسفند که غارت کرده بودند کرفته است

انجمن ولایتی تا کنون عضو زردشتی را با وجود حکم دولت نپذیرفته و برای عضویت مجلس ملی نیز هنوز وکیلی از یزد انتخاب نشده

(کرمانشاه)

شهر ساکت بوده و نظمیه موجود و بخوبی مراقب است

راه ها امن و تعدی به قوافل موقوف است در تمام ولایت موافق را پورت انتظام و اسایش غلبه دارد و این از حسن کفایت نظام السلطنه است که با یك اردوی مشتمل بر سوار و پیاده و توپخانه باطراف حرکت نموده و مقصرین و

اشرار مختلفه را دستگیر مینماید

سه نفر از محبوسین عمده خودرا برای تنبیه بطهران فرستاده است انجمن ولایتی سعی و اهتمام نمود که مقصرین مزبوررا در کرمانشاه بعرض استنطاق دراورند ولی حکمران درفرستادن انها بطهران اصرار نمود ثبات عزم حکومت اثرات خوب بخشیده و بعضی از طوایف سر اطاعت بر شنهاده ودسته جات سوار برای خدمت نزد ایشان فرستاده اند کلیه عده اردوی حکومت به ۲۰۰۰ نفر بلغ میشود

داود خان و سایر رؤسای عمده ایلات ظاهراً مایل و حاضراند که تسلیم و مطیع حکومت شوند

(کرمان)

انتظام و سکونت در شهر غلبه داشته قوام الملك برای سال اتیه بحکومت ابقاء شد بشار الیه از رؤسای بلوچ پیغامات رضایت بخش رسیده قرار گذارده است که انها را در بم ملاقات کرده در خصوص اظهارات و شکایات انها مذاکرت نماید ترتیبات اداری که مأمورین جدید طهران میخواهند تأسیس نمایند

اهالی را بهیجان اورده

یکی ازاقایان خواست علم طغیان بر ضد انها بلند نماید ولی بمقصود نائل نکردید راه های یزد و بندر عباس بواسطه حضور دسته جات سارقین که چندین فقره دزدی کرده اند بکلی برای تردد قوافل مسدود است

(شیراز)

شهر روی هم رفته ارام بوده است ولیکن چندین فقره دزدی در خانها شده است و اجماعی جدیداً خانه مسیو ناتاف نماینده الیانس یا اتحاد اسرائیلی را غارت کرده مشار لیه و زنش مجبوراً در قونسولخانه دولت اعلیحضرتی تحصن جستند

نصیر الملك بسمت نیابت حکومت مقرر شده ایالت جدید ظفر السلطنه تازه از طهران برای شیراز حرکت کرده است راه اصفهان مخصوصاً در نزدیکی سیوند و راه کازرون به بوشهر در نقطه بین کازرون و دالکی بسیار نا امن اند پست و قوافل مکرر در مکرر سرقت شده اند

راه جره در تحت مواظبت صوات الدوله مفتوح و دائر

است ولی از قرار راپورت در منازل مختلفه ما یلزم مسافرین و قوافل موجود نیست بعلاوه مکاریها با قرار جدیدی که صولت الدوله با خوانین دالکی و براز جان گذاشته که راه تجارت را در خاك خودشان برگردانند جداً مخالف اند زیرا که در این راه دو منزل خیلی طولانی را در جاده خیلی بدی باید به پیمایند که هیچ اذوقه در انها یافت نمیشود

خوانین تنکستان و چاه کوته نیز سعی دارند که راه تجارت را در خاك خود بکشانند

صولت الدوله در قسمت آخره فوریه مشغول متهور کردن جواد خان که یکی از رؤسای کشکولی است بوده و بالاخره مشار الیه را دستگیر نمود

از قرار معلوم صولت الدوله اهتمامی نمود که اختلافات خود را با قوامی ها باین طریق رفع نماید که فراریهای قشقائی را که در ایلات خمسه پناه جسته اند قوامیها تسلیم نمایند و بعوض صولت الدوله فراریهای ایلات خمسه را که پناهنده بقشقائی اند بقوامیها تسلیم نماید ولی این خیال و قدام منتج نتیجه نشد

(نمره ۷۰)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۵ اوریل)

از طهران ۱۵ اوریل ۱۹۱۰

بحران دیگری درکابینه وزراء حادث شده رئیس الوزرا استعفا داده و محتمل است که کابینه جدیدی تشکیل شود

(نمره ۷۱)

تلگراف سرجرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۱۷ اوریل)

از طهران ۱۷ اوریل ۱۹۱۰

با کمال تاسف راپورت میدهم که مستر بیل در تاریخ ۱۵ اوریل مابین قمشه و اباده دچار و مورد حملهٔ دزد ها واقع شده و دو نفر از سوارهای هندی مستحفظ قونسلگری اصفهان که مستر اسمارت را از اصفهان بشیراز رسانده و در این موقع بهمراهی مستر بیل مراجعت میکردند مقتول شدند

از دولت تقاضا نمودم که عده کافی از سوارهای بختیاری قمشه که گمان میکنم فعلاً در انجا قوای مکملی از انها موجود است برای همراهی با مستر بیل که اینك در راه است اعزام

.ارد بهمچنین در خصوص ترمیم واقعه و تنبیه مرتکبین که
.ن میرود کهکلویه هستند تأکید و اصرار نمودم

(نمره ۷۲)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردکری (واصله ۱۷ اوریل)

از طهران ۱۷ اوریل ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۱۷ اوریل
قونسول جنرال دولت اعلیحضرتي مقیم اصفهان اطمینان ندارد
که بختیاریهای قمشه از سرحد اصفهان تجاوز بخاك فارس نمایند
مکر انکه خود مشار الیه در انجا حاضر بوده که انهاراوادارد

لهذا با اطلاع سردار اسعد او را اجازه دادم که با آن
قدر ازمستحفظین قونسولکری اصفهان که ممکن است حرکت
کرده و مستر پیل را استقبال نماید

وزیر داخله احکامات خیلی سخت فرستاده که انچه
بختیاری ممکن است از قمشه فوراً اعزام شده و بمستر بیل در
هر جا که هست ملحق شوند (عده بختیاریهای قمشه معلوم
میشود که کمتر از میزاني است که کمان میرفت)

(نمره ۷۳)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۸ اوریل)

از طهران ۱۸ اوریل ۱۹۱۰

رجوع به تلگراف ۱۷ اوریل من -- مستر بیل وارد قمشه گردید

(نمره ۷٤)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۹ اوریل)

از طهران ۱۹ اوریل ۱۹۱۰

خواهش دارم رجوع بتلگراف مورخه ۱۷ اوریل من بنمائید بعقیده من این اتفاق جدید مستر بیل بر ما لازم و متحتم میدارد که یك اقدام علنی بنمائیم برای اینکه هم دولت ایران را واداریم که برای استقرار و اعاده اقتدار خود دران نواحی جهد بلیغ و کوشش جدی بنماید و هم اطمینان حاصل بنمائیم که مأمورین ما درانیه از این قبیل حملات و صدمات مأمون و مصون خواهند بود عجالةً مشغول مشاوره با مأمورین قونسولگریهای دولت اعلیحضرتی مقیم اصفهان وشیرازو بوشهر هستم ضمناً بانها اشکال و موانع اشغال خاك و عزام اردوی

سر کوبی را یادآوری نمودم پس از وصول نظریات انها در این موضوع رأی و توصیه قطعی را تلگراف خواهم کرد

(نمره ۷۵)

تلگراف مستر مارلینك بسرادوارد گری (واصله ۲۲ اوریل)

از طهران ۲۲ اوریل ۱۹۱۰

درتعقیب تلگراف سرجرج بارکلی مورخه ۱۹ وریل راجع به حمله وارده بر تربیل باکمال توقیر راپورت میدهم که صاحب منصبان قونسول گری های دولت اعلیحضرتي دربوشهر و اصفهان و شیراز که طرف شور واقع شده بودند تماماً متفق اند براینکه هر اقدامیکه کوچك تر از اشغال راهها باشد کرده شود اطمینان قطعی از نیفتادن این قبیل اتفاقات در اتیه نخواهد بخشید

این دومین تهاجم که نسبت بمأمورین اروپائی وارد شد بر ما واجب و متحتم میسازد که یك اقدام عاني بنمائيم

پیشنهاد من اینست که بمن اجازه واختیار داده شود که بدولت ایران ظهار نمایم که اگر دولت ایران نتواند اعاده واستقرار امنیت را در ظرف شش هفته بنماید دولت اعلیحضرتی انگلستان

مجبور آ مسئله بعهده گرفتن تأمین و اعاده نظم راه را در تحت

ملاحظه در خواهد اورد

(نمره ۷٦)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۲۳ اوریل)

از طهران ۲۳ اوریل ۱۹۱۰

سردار اسعد بمن اطلاع داده است که یپرم شاهسون ها را

در نزدیکی اردبیل شکست فاحشی داده و وزیر مختار روس

صحت این خبر را تصدیق نمود

(نمره ۷۷)

تلگراف سر ادوارد گری بمستر مارلینك

از وزارت خارجه انگلیس ۲٦ اوریل ۱۹۱۰

خواهش دارم تلگراف مورخه ۲۲ شهر حال خودتان راملاحظه

نمائید

شما باید از دولت ایران پنج هزار تومان برای هریك از

سوارهای هندی غرامت مطالبه کنید بعلاوه بدولت ایران اطلاع

دهید که دولت اعلیحضرتي انگلستان این حملات متوالی و

متمادی را بمأمورین اروپائی نمیتواند تحمل نماید و منتظر است
که بدون هیچ تعویقی ترتیبی در تأمین راه‌ها بدهند زیرا که
پس از رد استقراض پیشنهادیه دیگر متشبث بعذر نداشتن
پول نمیتواند شد ضمناً بهتر است که مأمورین قونسولکری
انکلیس حتی المقدور از مسافرت در داخله مملکت احتراز کنند
و در صورت لزوم مسافرت هر قدر که ممکن است مستحفظ
با خود ببرند

(نمره ۷۸)

تلکراف مستر مارلینک بسر ادوارد کری { واصله ۱ مه }

از طهران ۱ مه ۱۹۱۰

وزیر داخله و وزیر جنك مبادله وزارتخانه نمودند

{ نمره ۷۹ }

تلکراف سر ادوارد کری بمستر مارلینک

از وزارت خارجه انکلیس ۲ مه ۱۹۱۰

راجع بتلکراف شما مورخه ۱۷ اوریل

شما لازم است برای تحصیل جواب مساعدی اصرار

کنید واگر لازم است از نایب السلطنه اجازه ملاقات بخواهید

(نمره ۸۰)

تلگراف سر ادوارد گری بسر ادوارد ... (واصله سیم ۵)

از پطرز بورغ ۳ ۵ ۱۹۱۰

خواهش دارم بتلگراف خودتان که در تاریخ شهر حال بشارژ دافر دولت اعلیحضرتی مقیم طهران مخابره کرده اید مراجعه بنمائید

بعقیده مسیو ساز نف بهترین طریق اینست که نمایندگان دولتین درخواست شرفیابی خدمت نایب السلطنه را بنمایند و در موقع شرفیابی اصرار و تأکید کنند که جواب مساعد بمراسله مشترک ما مورخه ۷ اوریل داده شود

(نمره ۸۱)

تلگراف مسترمارلینگ به سر ادوارد گری (واصله ۴ ۵)

ازطهران ۴ ۵ ۱۹۱۰

خواهشمندم به تلگراف خودتان مورخه ۲ ۵ رجوع نمائید امروز بعد از ظهر مسیو پاکلوسکی ومن بنا بر وعدهٔ که قبل از وقت

داده شده بود وزیر امور خارجه را ملاقات کرده واکیداً
مطالبهٔ جواب مراسله مشترکهٔ مورخه ۷ اوریل خودمان را نمودیم وزیر
امور خارجه اظهار داشت که در خصوص استقراضها با دولت
مذاکرت نموده و حاضر است که اطمینانات مطلوب را بدهد
و اما در خصوص امتیازات در صورتي که فقط راجع براه اهن
باشد دولت ایران نیز حاضر است که اطمینانات رضایت بخش بدهد
کلیه مذاکرات ما با وزیر خیلی دوستانه بوده و درخاتمه
جناب معزی الیه اظهار داشتند که مجدداً با کابینه مشورت کرده
و انشاء الله تا اواخر هفته جوابي خواهند فرستاد

(نمره ۸۲)

تلگراف سر د وارد گری بسر انیکلسن

از وزارت خارجه انگلیس ٤ مه ۱۹۱۰

با پیشنهاد شما که دو وزیر مختار شرفیاب خدمت نایب السلطنه
بشوند و در تلگراف ۲۰۸ اظهار کرده بودید موافقم و در ان
خصوص (کنت بنکن درف) را اطلاع داده ام

(نمره ۸۳)

تلکراف سرادوارد کری بمستر مارلینك

از وزارت خارجه انکلیس ٤ مه ۱۹۱۰

پس از انکه تعلیمات بوزیر مختار روس رسید شما اجازه دارید در اقدام بعملی که در تلکراف امروز من بسر انیکلسن تعیین شده با وزیر مختار مشار الیه شرکت نمائید

{ نمره ۸٤ }

تلکراف سرادوارد کری بسر انیکلسن

از وزارت خارجه انکلیس ٥ مه ۱۹۱۰

رجوع بتلکراف دیروز مستر مارلینك کنید من خیال دارم که از وزیر مختار ایران در اینجا بخواهم که بدولت متبوعه خود اطلاع دهد که مفاد جواب اندولت تا درجهٔ که معلوم است رضایت بخش میباشد بعلاوه اظهار دارد که ما امید واثق داریم بر اینکه دولت علیه تمام تقاضاهای ما را کاملا خواهند پذیرفت و من نیز بوزیر مشارالیه اطمینان خواهم داد که با اساس جدید ایران مساعدت معنوی و دوستانه داشته و جداً خواهانیم که ترقی مملکت وتوسعه منابع ثروت ان بر طبق اصول حکومت

ملي بموانع و عوايق برنخورد از جواب مزبور چنين بر مى ايد
كه سلوك دولت ايران روى به بهترى است و اهتمام من اين
است كه اين رويه را تشويق كنم

اميدوارم بمحض انكه بدولت ايران معلوم كرديد كه اين
جواب چه اثرات حسنه تا كنون توليد كرده است مجبوراً
مسلك وسير رضايت بخشى نسبت بدولت اعليحضرتى اتخاذ نمايند
اميدوارم كه دولت روس نيز در اين عقيده شركت دارند

(نمره ۸۵)

تلكراف مستر ماولينك بسرادواردكرى (واصله ٦ مه)

از طهران ٦ مه ۱۹۱۰

در مجلس ملي تصميم كرفته شده است كه معادل ۵۰۰۰۰۰
تومان از داخله مملكت استقراض شود

ملاك خالصه دولت وثيقه اين استقراض خواهد بود
بعلاوه قرار شده است كه اداره ديون عمومى تأسيس شود و
براى اينكه جلب اعتماد عامه شده باشد يك نفر اروپائى رامدير
ان اداره نمايند

(نمره ۸۶)

(یادداشتی که بمیرزا مهدی خان تبلیغ شده)

ولت اعلیحضرتی انکلستان تلکرافی از شارژدافر خوددرطهران
ریافت نموده مبنی بر انکه در روز چهارم شهر حال وزیرمختار
وس و شارژدافر مشار الیه وزیر امور خارجه دولت ایران‌را
لاقات نموده و از جناب ایشان جواب مراسله اشتراکی را
که دو نماینده دولتین در تاریخ ۷ ماه کذشته متفقاً بدولت
ایران داده اند مطالبه نمودند وزیر خارجه اظهار داشته است
که دولت ایران در این موضوع مذاکرات کرده و حاضر اند که
در خصوص استقر اضات اطمینانات بدهند واما در خصوص
امتیازات اکر تقاضای دو دولت فقط راجع براه اهن است دولت
ایران حاضر است که دراین موضوع نیز اطمینا نات رضایت بخش
بدهد ولی دولت ایران فعلاً مصمم است هیچ امتیازی براسی
ساختن راه اهن ندهد

دو نماینده دولتین این اظهارات وزیر خارجه را یادداشت
کرده و کفته بودند که این تعبیر و ترجمه شرط راجع بامتیازات

راکه محدود براه اهن کرده باید نمیتوانیم بپذیریم وان شرط درمورد کابیه راه ها و خطوط تلکراف نیز باید صدق کند جناب معزی الیه بالاخره کفتند که مجدداً درکابینه مشورت کرده وامیدوارم که درتاریخ ۷ شهر حال جواب کتبی بدهم

مستر مارلینك در ضمن راپورت میکوید که طرز مذاکرات متبادله خیلی دوستانه بوده است

دولت اعلیحضرتي انکلستان از اصغای جواب فوق که وزیر خارجه ایران به دو نماینده اظهار نموده و مستر مارلینك در تلکراف خود شرح داده است خیلی راضی و خوشوقت است ورجای واثق دارد که دولت ایران بتواند با تقاضاهای دولتین کاملاً موافقت نماید

به انتظار اینکه اطمینانات رضایت بخش دراینموضوع داده شود سرادوارد کرِی از وزیر مختار ایران خواهش میکند که حسیات دوستانه دولت اعلیحضرتي انکلستان را نسبت باساس جدید ایران و همچنین میل وآرزوی ان دولت را بر اینکه به هیچوجه اخلال و اشکالی در راه ترقی مملکت و توسعه منابع

ثروت ان بر طبق اصول ملی تولید نشود بدولت متبوعه خود تبلیغ نمائید

وزارت خارجه انکلیس ۲۶ مه ۱۹۱۰

(نمره ۸۷)

مراسله سرجوج بارکلی بسرادواردکری ؛ واصله ۹ مه ؛

از طهران ۸ اوریل ۱۹۱۰

(قا) راجع بتلکراف مورخهٔ دیروز من

برطبق تعلیمات واصله من و همکار محترمم وزیر مختارروس مراسله مشترکی بدولت ایران نوشتیم و دران نظر و عقیده دولتین را راجع بحقي که دولت ایران برای استقراض از محل دیکری سوای این دو دولت میتواند داشته باشد و همچنین راجع بدادن بشخص یا دولت ثالثي امتیازتی را که ممکن است مضر بمصالح و منافع پلتیکی یا نظامی دولتین انکلیس و روس درایران باشد تصریح و تسریح نمودیم اینك با کمال افتخار سوادان مراسله را لفاً خدمت میفرستم (بنده ... بارکلی)

ملفوفه در نمره ۸۷

مراسلهٔ مشترك كه بدولت ایران داده شده

جناب اقای وزیر

در جواب مراسله جنابعالی مورخه ۸ ربیع الاول ما امضا کنندکان ذیل وزرای مختار انکلیس و روس در ایران با کمال توقیر باطلاع جنابعالی میرسانیم که دولتین انکلیس و روس حاضراند که حق دولت ایرانرا برای استقراض ازسوای این دو دولت شناخته و تصدیق نمایند ولی مشروط بشرایط ذیل

(۱) عایدات کمرکات و محلهای عایدات دیکر که قروض روس و انکلیس را تأمین و ضمانت مینماید در هیچ صورتی نمیتوانند وثیقه و محل تأمین معاملات جدیده بشوند

(۲) کلیه قروض دولت ایران بانکلستان و روسیه باید قبلا در تحت یك قرارداد وتسعد مخصوص رسمی مجتمع شده که در ان قرارداد مبلغ سالیانه ثابتی برای تأدیه منافع و قسط استهلاك ان قروض معین کرده و همچنین محل یا محلهای عایداتی که ان تأدیه سالیانه را مرتباً ضمانت نماید مقرر دارند

بعلاوه با کمال افتخار خاطر جنابعالی را مستحضار میدهم

که دولتین انکلیس و روس در صورتیکه مخل ومانع حقوق اتباع سایر دول در اقداماتي که مطلقاً و منحصراً تجارتی باشد نخواهند بود ولی نمیتوانند در هیچ صورتی بپذیرند امتیازاتی باتباع دول خارجه داده شود که ممکن است مضر بر منافع و مصالح نظامی وپولتیکی دولتین درایران بشوند { امضا کنندکان}

سرجرج بارکلی و پاکلوفسکی کزل

(نمره ۸۸)

مراسله سرجرج بارکلي بسرادوارد کری او صله ۹ مه)

ازطهران ٤ مه ۱۹۱۰

(اقا) در مراسله مورخه ۱۷ فوریه سواد مراسله مشترکی که دران وزیر مختار روس ومن روابطی را که دولت اعلیحضرتی انکلستان و دولت امپراطوری روس برای دادن ۴۰۰۰۰۰ لیره استقراض بدولت ایران تکلیف میکنند تشریح کرده ایم خدمت فرستادم اینك سواد جوابی را که از دولت ایران دران موضوع رسیده با کمال افتخار ارسال میدارم (بنده بارکلی)

(ملفوفه در نمره ۸۸)

مراسلهٔ که از طرف دولت ایران به سر جرج بارکلی رسیده است

در جواب مراسلهٔ مورخه ۵ صفر ۱۳۲۸ که بامضای جناب جلالتماب اجل سر جرج بارکلی و جناب جلالتماب اجل مسیو پاکلوفکی گزال رسیده و راجع بمساعده و استقراض است که دولت ایران از دولتین انگلیس و روس تقاضا نموده با نهایت توقیر اظهار میکنم و خاطر نصفت مظاهر آنجناب جلالتماب نیز البته تصدیق خواهد نمود که در مورد یك استقراض فقط شرایطی که میتوان مطرح و قبول کرد شرایط راجع به تعیین منافع و مدت استهلاك وطریقه تأدیه ان استقراض است در این صورت در مورد مساعده و استقراضی که بین وزرای دولت علیه و دو سفارت خانه محترم مطرح مذاکره است و با وجود روابط دوستانهٔ بین دولتین هیچ انتظار نمی رفت که غیر از شرایط راجع بمیزان مبلغ ومنفعت ومحل عایدات برای تأمین تأدیه منافع و طریقهٔ ادای قرض شرط دیگری پیشنهاد شود خاصه درصورتی که یك قسمت از شرایط

مزبوره موهم تنافی با اصول ازادی واستقلال مملکت میباشند

(واما) در خصوص مواد راجع باصلاحات مالیه و وسایل حفظ انتظام و امنیت مذکورهٔ در مراسله چنانچه خاطر جنابعالی مستحضر است این دو مسئله در پروگرام هیئت وزراء که تقدیم مجلس شورای ملی شده مخصوصاً مندرجند

بنا بر اینکه قسمتی از مساعده و استقراض برای انجام این مقاصد تفکیك و تخصیص شده میتوان کمان کرد که ان جنابان جلالتمابان عالی این دو مسئله را برای ترقی مملکت و توسعه در تجارت از اصول اساسی میدانند در این صورت ملاحظه و تصدیق خواهید فرمود چیزی که دو سفارتخانهٔ محترم نظر به حسیات دوستانهٔ دولتین متبوعتین خودشان نسبت بدولت ایران اظهار و پیشنهاد نموده اند خود دولت علیه قبل از وقت انها را در جزو وظایف اولیه اساسی خود قرار داده است

لهذا جناب عالی با عقیدهٔ دوستدار موافقت خواهیدفرمود که داخل کردن این دو مسئله در جزو شرایط لازم و مطلوب نبوده

بالاخره نظر بمیلی که پیوسته دولت فخیمه انکلستان در استحکام روابط دوستانهٔ ما بین دارد دولت ایران امید وانتظار دارد که در این مسئله شرایطی که تکلیف میشوند فقط مربوط بمیزان مبلغ و منفعت و مدت استهلاك و طریق ادای قرض بوده باشند که پس از رعایت مراسم قانونی بموقع اجرا گذارده خواهند شد

(ابراهیم معاون الدوله)

بتاریخ ۲۶ ربیع الاول ۱۳۲۸ مطابق ۷ اوریل ۱۹۱۰

(نمره ۸۹)

مراسلهٔ مستر مارلینك به سرادوارد کری (واصله ۹ مه)

طهران ۲۱ اوریل ۱۹۱۰

(اقا) خلاصه ماهیانهٔ وقایعی را که در مدت چهار هفته کذشته در ایران اتفاق افتاده باکمال افتخار لفاً ارسال میدارم

(بنده چالز مارلینك)

(ملفوفه در نمره ۷۹)

خلاصه وقایع اتفاقیه ایران در مدت چهار هفته که منتهی به

۲۱ اوریل ۱۹۱۰ میشود

(مجلس شورای ملی)

عده وکلاء الحال به ٦۰ میرسد و تقسیم بدو فرقهٔ عمده شده اند که معروفند به تندروها و اعتدالیها

فرقه تندرو از قرار اظهار بعضی ها یك اقلیت پر صدائی هستند و مذکور است که فقط مشتمل بر ۱٤ نفر است که از جمله انها تقی زاده و حسینقلی خان میباشند این فرقهٔ مخالف با رئیس الوزراء یعنی سپهدار میباشند و بمیزان کمتری با وزیر داخله یعنی سردار اسعد نیز مخالفت دارند اما اعتدالی ها که اکثریت کاری انها شاید بیشتر از ۳۰ نفر نباشند این مسئله را درك نموده اند که اقوی احتمال کامیابی و پیشرفت امور در تقویت این دو سردار یعنی سپهدار و سردار اسعد میباشند

در تاریخ ٤ شهر حال این دو فرقه در خصوص تجدید انتخاب رئیس و سایر اجزاء رئیسه و همچنین انتخاب اعضای کمسیون های مختلفه که تا ان تاریخ بطور موقت انتخاب شده بودند زور ازمائی و مبازرت کردند بالاخره اعتدالی ها در انتخاب

مستشارالدوله که ازفرقه خودشان است بریاست و همچنین به
تجدید انتخاب نایب رئیسهای سابق موفق شدند ولی از شش نفر
اعضای کمیسیون امور خارجه سه نفر انها ازفرقه تندرو بودند
یعنی (تقي زاده حسینقلی خان و وحیدالملك)

این مجلس مثل مجلس سابق مشغول اهتمامی است که وجهی
درداخله مملکت استقراض نماید درطهران وولایات کمسیونهای
مخصوص برای جمع اوری پول تشکیل شده ار تبریز تهیه یك
کرور تومان وعده داده شده است ولی تا کنون مبلغ خیلی کمی
وجه نقد جمع اوری شده

ازعید نوروز جلسات مجلس درطالار جدید که بامخارج زیاد
برای همین مقصود ساخته ومزین شده است منعقد میشود

وکلاء دیکر مثل سابق روی زمین نمی نشینند نشیمنهای
مجلل درسه قسمت ترتیب داده شده که روبصندلی ریاست نکاه
میکنند نطقها ازکرسی نطق کرده میشود جاهای علیحده مخصوص
برای هیئت مأمورین خارجه و عامه مردم وروزنامجات ترتیب
داده شده است

(تبریز)

در اول ماه آوریل ۴۰۰ نفر از بختیاریها در تحت فرمان سردار بهادر پسر سردار اسعد با ۱۷۰ نفر فدائی در تحت ریاست یفرم خان و ۱۰۰ نفر قزاق ایرانی و توپخانه از تبریز بطرف اردبیل حرکت کرده‌اند مقصود این اردو سرکوبی طایفه شاهسون است که اخیراً در اردبیل غارتها کرده‌اند

(اصفهان)

{۱} سردار اشجع کما کان حاکم است

{۲} طغیان غریب خان در قمشه از تاریخ ۳ شهر حال خاتمه پذیرفت باین ترتیب که استعداد بختیاری که ازقرار مذکور ۱۴۰۰ نفر بودند بقلعهٔ که غریب خان و متابعینش پناه گرفته بودند هجوم اورده ۱۵ نفر از شورشیان مقتول شده بقیه دستگیر شدند ولی خود غریب خان فرار کرد

حکمران که برای دادن دستور جنگ به قمشه رفته بود با اسراء باصفهان مراجعت کرد

{۳} خبر بسفارت رسیده که مستر یل در حالتی که

از شیراز به اصفهان میآمده معرض حمله شده سردار اسعد احکامات بسردار اشجع فرستاده که هرچه قوای بختیاری ممکن است از قمشه باستقبال مستر بیل بفرستند که مشارالیه را از نقاط خطرناك بسلامت عبور دهند مستر کراهام خود برای اینکه اطمینان از اجرای احکام داشته باشد نیز بان محل رفته است مستر بیل بالاخره سلامت وارد قمشه کردید

اکرچه جزئیات قضیه هنوز نرسیده ولی معلوم است که دو سوار هندی را دزدها که شاید ازطایفه کهکلو باشند کشته وهمراهان مستر بیل دونفر ازدزدها را نیز کشته اند

دولت ایران‌را برای این اتفاق سوء مسئول قرارداده‌ام

(٤) ظفرالسلطنه حکمران جدید فارس که در راه شیراز است روز ۱۷ وارداصفهان شد

(یزد)

راپورتهائی که ازنایب قونسول یزد میرسد مخصوصاً برعدم امنیتی که درتمام راهها موجود است خاطر را معطوف میسازد

(شیراز)

شهر و اطراف در مدت ماه مارس در اغتشاش کلی بوده

(کرمان)

راه یزد معرض تاخت و تار سارقین بوده ولی سردار جنک بختیاری حاکم یزد اقدامات جدی بر ضد انها کرده و تا حدی مظفریت حاصل کرده است

(کرمانشاه)

نظام السلطنه حکمران جدید ازقرار معلوم بخوبي وکفایت کار می کند شهر و اطراف نسبتاً منظم است طرق و شوارع امن و ایلات مطیع اند

(نمره ۹۰)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری { واصله ۹ مه }

طهران ۹ مه ۱۹۱۰

وزیر مختار روس و من در عصر ۷ مه جواب دولت ایران را که بمراسله مشترك ما داده است دریافت نمودیم دولت ایران شرائط (۱) و (۲) را قبول میکند ولی درخصوص شرط راجع به

امتیازات می نویسد که نظر با بهام عبارت مراسلهٔ جواب موکول و معوق برسیدن توضیحات کتبی خواهد بود

(نمره ۹۱)

یادداشتی که میرزا مهدی خان در تاریخ ۱٤ مه بوزارت خارجه انگلیس فرستاده

یاد داشتی که سر چارلز هاردینك در غیبت سرادوارد گری درتاریخ ٦ شهر حال برای وزیر مختار ایران قرائت کرده و بدست او داده است مندرجاتش را وزیر مختار مشار الیه بدولت متبوعه خود مخابره کرده اینك وزیر مختار مأمور است که تشکرات صمیمانه دولت متبوعه خودرا بجناب سرادوارد گری برای اظهاراتی که راجع باحساسات دوستانه دولت اعلیحضرتی انگلستان نسبت باساس جدید ایران و همچنین راجع بمیل اندولت فخیمه براینکه ترقیات ایران وتکثیر ثروت آن درطبق اصول حکومت ملی بموانع وعوایق بر نخورد کرده است تبلیغ نماید و بجناب معظم اطمینان کامل بدهد که دولت ایران صمیمانه آرزومند و جاهداست که احساسات

حسنه و دوستی که خوشبختانه فیما بین موجوداست حفظ نموده ومحکم ترنماید

برای اینکه از هر سوء تفهمی احترازشوددولت ایران بوزیرمختار خودتعلیمات داده که انچه مذاکرات ومکاتبات که ازتاریخ تسلیم مراسله مشترك (۷ ماه کذشته) بین نمایندکان دولتین انکلیس وروس ازطرفی و دولت ایران ازطرف دیکر مبادله شده کاملا باطلاع اولیای دولت اعلیحضرتي انکلستان برساند

در مراسله مزبوره چنانچه در خاطراست دولتین حق دولت ایرن را بر اینکه از هرجا که بخواهد استقراض نماید تصدیق نموده اند ولی شرایط ذیل را پیشنهاد نموده ند

(۱) محل هائی که وثیقه قروض ثابته دولت ایران بدو دولت انکلیس وروس است وثیقه هیچ قرض جدیدی نشوند

(۲) قبلاً قراری در خصوص قروض جاریه دولت به دولتین داده شود بایطور که منفعت و طریقهٔ تأدیه و محل پرداخت ان قروض معین کردد

علاوه بر شرایط فوق در مراسله مشترک چنین تقاضا شده که هیچ امتیازی که ممکن است مضر بر منافع پلتیکی و نظامی دولتین در ایران باشد باتباع دول دیگر ندهند

در تاریخ چهارم ماه مه دو نماینده دولتین بملاقات وزیر امور خارجه ایران رفته و یادداشتی حضوراً قرائت کرده اند مفاد یادداشت مطالبه جواب مراسله مشترک مورخه ۷ اوریل بوده است ودر همان مجلس معنی و مقصود قسمت اخر مراسله را شفاهاً باین طریق توضیح کرده اند که برای اینکه منافع و مصالح دولتین در ایران محفوظ باشند دولت ایران باید قبل از اعطای هر امتیازی باتباع دول دیگر بادولتین مشورت نماید

وزیر خارجه جواب داده است که در خصوص استقراض ها دولت ایران محلهائی را که برای تأمین قروض انگلیس وروس مقرر داشته وثیقه قرض جدیدی نخواهد داد

اما در خصوص قرار قطعی راجع بقروض جاری یعنی منفعتی که بر انها تعلق می گیرد و تأدیه اقساط منظم دولت

ایران حاضر است که با مساعدت و همراهی دولتین آن قرار را بدهد

در خصوص قسمت اخر مراسله مشترك وزیرخارجه اظهار داشته است که مقصود ان بدولت ایران واضح و روشن نیست اکر چنانچه معروف است راجع براه اهن میباشد ایشان میتوانند بکویند که دولت ایران قصد دادن هیچ امتیاز بخارجیها ندارند ومصمم است که این حق رای برای خود نکاه دارد

در خاتمه ملاقات وزیر خارجه وعده داد که در تاریخ ۷ مه جوابی بمراسله مشترك بسفارتین بفرستد

در جوابی که در تاریخ مزبوره فرستاده شده دولت ایران نوشته است که درمسئله اول مذکورهٔ در مراسله دولت بر طبق موادمقاوله نامه های استقراضی که با دولتین انکلیس و روس بسته است عمل خواهد نمود

درمسئله ثانی قرار های لازم با مساعدت دولتین معظمین کذارده خواهد شد

اما در خصوص مسئله اخر مراسله نظر باینکه مقصود روشن نیست دولت علیه ایران جواب را موکول برسیدن توضیحات کتبي از دولتین خواهد نمود که پس از وصول ان عقیده و جواب خودرا اظهار دارد

بالاخره سرادوارد گری ملاحظه میفرمایند که دولت ایران جواب دو مسئله مندرجه در مراسله را داده ودرخصوص ان قسمت ار مراسله که راجع بدادن امتیازاتست جوابرا تعویق انداخته است تا توضیحات مطلوبه برسد

سفارت ایران در لندن ۱٤ مه ۱۹۱۰

(نمره ۹۴)

تلگراف مستر مارلینك بسرادوارد گری (واصله ۱۹ مه)

از طهران ۱۹ مه ۱۹۱۰

با کمال افتخار راپورت میدهم تعلیماتي که امروز برای وزیر مختار روس رسیده مبنی برانست که دولتین جوابي برای مراسله مشترك خودشان که تفسیر امتیازات را کرده از دولت ایران نمیخواهند

نظر باینکه دولت ایران یقیناً باین خیال است که ما انتظار جواب داریم خواهشمندم معین فرمائید که اگر دراین موضوع استفساری نمایند ایا لازم است بانها اظهار و اشاره شود که دولتین جوابی لازم ندارند

(نمره ۹۳)

تلگراف سرادواردگری بمستر مارلینك

وزارت خارجه انگلیس ۲۱ مه ۱۹۱۰

راجع بتلگراف مورخه ۱۹ مه — نظر دولت روس اینست که مراسله جوابیه اخیر دولتین بدولت ایران در حقیقت توضیح و ضمیمه مراسله مشترك ۷ اوریل بوده است و چنین پیشنهاد میکند که شما و وزیر مختار روس منفقاً بدولت ایران بگوئید که در ان مراسله مقاصد تغییر نا پذیر دولتین تصریح شده و اگردولت ایران انهارا نپذیرد مجبور خواهند شد که برای حفظ منافع و مصالح خود اقدامات نمایند و دیگر انکه دولتین انتظار جوابی ندارند

من این پیشنهادرا پذیرفتم اینك شما برطبق ان عمل و اقدام نمائید

(نمره ۹٤)

تلگراف مستر مارلینگ بسر ادوارد گری (واصله ۲۳ مه)

طهران ۲۳ مه ۱۹۱۰

دیروز یکی از متشخصین ایران بملاقات من امد برای انکه استنباط نماید که دولت اعلیحضرتی انگلیس استخدام مشاورین مالیه را بچه نظر مینگرد مشار الیه بمن اطلاع داد که دولت ایران نظر باینکه اصرار دو سفارت را برای اجرای نقشه مسیو بیزوخوب در خاطر داشت تصمیم عزم نموده که از فرانسه مستخدمین مالیه را بخواهد و مجلس نیز حاضر است که استخدام انها را تصویب نماید

(نمره ۹۵)

تلگراف مستر مارلینگ بسر ادوارد گری (واصله ۲۳ مه)

ز طهران ۲۳ مه ۱۹۱۰

در تعقیب تلگراف بلا فصل ما قبل راپورت میدهم که میهمان فوق لذکر در خصوص مسئله دادن مساعده و استقراض بدولت ایران که تا کنون راجع ان فقط بعضی اظهارات مبهم بمسیو پاکلوسکی و

ن رسیده مذاکرات بمیان اورد و چنین بیان کرد که لزوم
اتحاد و روابط صمیمانه دوستانه با دولتین اینك بر دولت ایران
واضح و محقق گردیده

شرایطی که دولتین برای مساعدت مالیهٔ پیشنهاد کرده
بودند افکار عمومی را بوحشت انداخته بود ولی اکنون معلوم
گردیده که مقصود از پیشنهاد کردن ان شرایط حفظ منافع و
مصالح خودشان در ایران بوده و هیچ سوء قصدی نسبت بمملکت ندارند

دیگر اظهار داشت که دولت ایران در جوابی که بمراسله
مشترك ۷ اوریل داده است در یك ماده ترضیه دولتین را
حاصل نموده و عماً قریب بوسیله استخدام متخصصین خارجه
برای تنظیم اداره مالیه ماده دوم از تقاضاهای دولتین را نیز
انجام خواهد داد

لهذا نظر باین مراتب حق معنوی بزرگی دارد که توقع
مساعدت از دولتین داشته باشد فعلاً دولت ایران بسختی محتاج
پول است ولی خود را ملزم نموده که جز بوسیله دولتین از هیچ
مجرای دیگری تحصیل وجه ننمایند

در جواب ایشان من بیان نمودم که دولت اعلیحضرتی انکلیس در مساعدت دولت ایران صمیمانه مایل و حاضر است اکرچه عقیده و نظریات دولت درخصوص مساعده فعلی و استقراض بعد هنوز بمن اطلاع داده نشده ولی کمان میکنم که این حق معنوی دولت ایران را برای جلب مساعدت دولت فخیمه کاملاً تصدیق مینماید . بین مسیو پاکلوسکی و یکی از وزراء نیز ملاقات دوستانه مفصلی واقع شده و در موضوع فوق الذکر مذاکره شده است . اینك وزیر مختار روس و من در این عقیده متفقیم که در سیر و سلوك کابینه اخیراً تغییر عمده پسندیده عارض شده و کمان میکنم خوب است که از این موقع مغتنم استفاده شود و بوسیلهٔ دادن یك امتحان مادی از حسن مساعدت خودمان اعتماد اهالی ایران را جلب نمائیم لهذا من پیشنهاد میکنم که در صورت استخدام متخصصین خارجه برای دادن مساعده بدولت ایران سوای شرایط تعیین محل تأمین ان و استرداد وجه مساعده در صورت انجام کرفتن مسئله استقراض دیگر شرط دیگری تکلیف ننمائیم

اعتقاد من انست که این اقدام دوام واستحکامی بکابینه فعلیه
خواهد بخشید و اعتمادی درعامه تولید خواهد نمود

(نمره ۹۶)

تلگراف مستر مارلینگ به سرادوارد گری (واصله در ۲۵ مه)

طهران ۲۵ مه ۱۹۱۰

باکمال توقیر باطلاع جنابعالی میرسانم که وزیر داخله وعده
داده است که انچه در قوه دارد برای تامین طرق تجارتی بکند
بطوریکه درظرف دو سه هفته قوافل بتوانند تردد نمایند حالیه
اوضاع فارس خیلی بد است و شك دارم که ایمدت کم برای
ایجاد یك بهبودی واقعی کافی بوده باشد ولی عقیده ام اینست که
نیت وزیر داخله در اهتمام خالص است

(نمره ۹۷)

تلگراف سرادوارد گری به مستر « ابیرن »

وزارتخارجه انگلیس ۲۵ مه ۱۹۱۰

تلگراف ۲۳ مه واصله از طهران را ملاحظه نمائید

بنظر من دولتین روس و انگلیس باید درخواست دولت ایران

را حسن تلقی نمایند و انچه میتوانند قدر و قیمت مذاکرات و معاملات
دوستانه را بان دولت ارائه دهند مخصوصاً دولت روس اطمینان
دارم که نیکو و پسندیده خواهد دانست که رفتار و مسلك
دوستانه ایران را بوسیله مساعدت و موافقت با تقاضا هایش
تشویق و تصدیق نماید . خواهش دارم نظر وزیر امور خارجه
را در اینموضوع استفسار کرده اطلاع دهید

(نمره ۹۸)

تلکراف سر ادوارد کری بمستر مارلینك

وزارتخارجه انکلیس ۲۵ مه ۱۹۱۰

راجع بتلکراف امروز شما -- ما باید انچه ممکن است رفتار
و سیره مساعدی را که فعلاً دولت ایران بروز میدهد تشویق
و ترغیب بنمائیم

(نمره ۹۹)

تلکراف مستر ابیرن بسر ادوارد کری (واصله در ۲۶ مه)

پطرزبورغ ۲۶ مه ۱۹۱۰

راجع بتلکراف جنابعالی مورخه ۲۵ شهر حال

در ملاقاتیکه امروز با مسیو ایزولسکی داشتم یادداشتی بمفاد تلکراف فوق الذکر جنابعالی تسلیم جناب ایشان کردم اظهار داشتند که قبل ازدادن جواب تهراً باید با وزیر مالیه مشورت نمایند

(نمره ۱۰۰)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله در ۲ ژون)

طهران ۲ ژون ۱۹۱۰

یکی از صاحبمنصبان قشون روس در قزوین موسوم بداراب میرزا که ایراني الاصل است اقدام و جنبش بر هوا خواهی محمد علی شاه مخلوع نموده

از وراریکه وزیر مختار روس اطلاع میدهد این شخص اجازه مرخصی کرفته و با یك نفر از اجزأ دربار شاه مخلوع بطرف اذربایجان حرکت نموده درراه جمعیت کمی دور خودجمع کرده و سه روز است بزنجان هجوم میبرد

بنا بر دستور العمل مسیو پاکلوسکی وزیر مختار روس فرمانده اردوی قزوین شصت نفر برای دستکیری او اعزام شد

(نمره ۱۰۱)

تلکراف مستر ابیرن بسر ادواردکری واصله ۲ ژون

پطرزبورغ ۲ ژون ۱۹۱۰

راجع بتلکراف ۲ ژون مستر مارلینك — در ضمن مذاکرات امروز مسیو ایزولسکی در خصوص مسئله فوق الذکر صحبت داشته و وقوع این اتفاق را بغایت بدبختانه و موجب تأسف میدانند ولیکن دولت روس انچه ممکن بوده برای ترمیم وعلاج واقعه کرده است باین طریق که استعدادی اعزام داشته که مقصر را دستکیر نموده در همان نقطه از نظام روس او را خلع و خارج نمایند

(نمره ۱۰۲)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادواردکری (واصله ٤ ژون)

طهران ٤ ژون ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۲ ژون داراب میرزا را روسها در تاریخ ۳ ژون دستکیر کردند

(نمره ۱۰۳)

مراسلهٔ مستر مارلینك بسر ادواردکری (واصله در ٦ ژون)

طهران ۱۵ مه ۱۹۱۰

(آقا) در قسمت اخر ماه اوریل و اوایل این ماه متواتراً شهرت در افواه بوده که دولت ایران بعضی معاملات مالیه انجام داده است ولی من و مسیو پاکلوسکی نتوانسته ایم ماخذ صحیحی برای این اشتهارات کشف نمائیم . دولت ایران از خیال فروختن جواهرات سلطنتی ظاهراً حالیه منصرف شده اند و اهتمامی مینمایند که استقراض داخلی معادل ۱۰۰۰۰۰۰ لیره بامنافع صد هفت بنمایند وثیقه این استقراض املاك خالصه خواهد بود که از قرار مذکور سالی ۱۰۰۰۰۰ لیره عایدات میدهد

در مجلس اول نظیر و شبیه این اهتمام کرده شد ولی منتج بهیچ نتیجه نکردید اگر چه هستند اشخاصیکه در مورد این اهتمام و اقدام فعلی بیش از من احتمال کامیابي میدهند ولی هیچ مورد شبهه نیست که مقدمین باین امر باشکالاتي تصادف خواهند نمود که باید بزحمت رفع ودفع نمایند

رأی و توصیه کمسیون مخصوص مجلس که مأمور تحقیق و نظر در این استقراض داخلی بوده از قرار ذیل است

(۱) وجوهی که از این استقراض حاصل میشود باید بمصرف تنظیمات و اصلاحات مملکت به ترتیباتی که مجلس تصویب مینمایند رسانده شود

(۲) برای اداره کردن استقراض هیئتی باید انتخاب شود که مشتمل برچند نفر از اعضاء مجلس و بعضی دیکر بوده باشند مأمورین خارجه نیز ممکن است برای عضویت این هیئت مستخدم یا معین بشوند

(۳) میزان عایدات املاك خالصه بتحقیق معین شده و از این محل تأدیه قسط استهلاك و منافع این قرض بشود اکر عایدات سابق الذکر برای ادای از مبلغ کفایت نکرد کسر انرا از عایدات تذکره باید تکمیل و تأدیه نمود کمسیون مزبور بعلاوه توصیه نموده که کوپن ها یا برشهای استقراض از بابت بدهی مالیاتی دارندکان کوپان قبول و محسوب شود

(٤) توزیع سهام و جمع اوری وجوه انها در تمام مملکت بعهده بانك شاهنشاهی واکذار شود و خریداران سهام درهرجا باید رجوع به شعب محلی یا بعاملین بانك شاهنشاهی نموده وجه را

بانها بپردازند

(٥) یکنفر مستخدم اروپائی که متخصص مالیه باشد از خارجه اجیر نمایند که در پرداخت اصل و فرع این قرض نظارت وکنترل نموده و همچنین محل عایداتی را که برای این مقصود تخصیص شده است اداره نمایند

مراجعهٔ این استقراض باختلاف پیشنهاد شد باین معنی که از صد پنج الا صد نه مطرح مذاکره کردند ولی کمسیون قبول صد هفت را توصیه نموده است مدت این استقراض ۲۰ سال خواهد بود و مبلغ ان ۵۰۰۰۰۰۰ تومان که بیک کرور سهام ده تومانی تقسیم و توزیع میشود

بنده . . . . . چارلز مارلینك)

(نمره ۱۰٤)

مراسله مستر مارلینك بسر دواردگری (واصله ٦ ژون)

طهران ۱۸ مه ۱۹۰۹

(اقا) بکمال افتخار خلاصه معمولی ماهیانه را که حاوی وقایع مهمه ایران درمدت ٤ هفته گذشته است لفاً تقدیم میدارم

بنده . . . . . جارلز مارلینك

(ملفوفه در نمره ۱۰٤)

خلاصه ماهیانهٔ وقایع اتفاقیه ایران درچهار هفته لغایت ۱۸ مه ۱۹۱۰

﴿ طهران ﴾

خبر اندوه اثر وفات اعلیحضرت ادوارد هفتم در تاریخ ۷ مه صبحگاه بطهران رسید تلگراف اعلیحضرت ژرژ که باعلیحضرت پادشاه واقعه داهیه را اطلاع داده بودند نیز در انروز واصل گردید فردای انروز صبح زود نمایندهٔ از طرف شاه و خود وزراء و سایر رجال واعیان مملکت برای تسلیت بملاقات شارژدافر دولت اعلیحضرتي امدند نماز ودعای ترحیم در تاریخ ۲۰ در کلیسای پرتستان بجا اورده خواهد شد

(۲) جوابي که دولت ایران بمراسلهٔ مشترك ۷ اوریل دولتین روس وانکلیس داده بود در تاریخ ۸ مه واصل گردید مراسلهٔ مزبور مواد (۱) و (۲) را قبول مینماید باین معنی که لزوم وثیقه ندادن هرمحل عایداتي را که قبلاً برهن داده شده تصدیق نموده وبهمچنین تثبیت یایك جاکردن قروض جاریه را می پذیرد

ولی درخصوص امتیازات توضیحات میخواهد

جواب این مراسله نیز درکار تهیه شدن است

(۳) بحران وزراء در تاریخ ۲۹ اوریل خاتمه پذیرفت صورت اسامی وزراء را ذیلا شرح میدهم چنانچه ملاحظه میفرمائید سپهدار و سردار اسعد مبادله مقام کرده اند و بعلاوه وزیر پست و تلگرافی معین نشده است

رئیس الوزراء و وزیر داخله	سپهدار
وزیر جنگ	سردار اسعد
وزیر امور خارجه	معاون الدوله
وزیر عدلیه	مشیر الدوله
وزیر مالیه	وثوق الدوله
وزیر فواید عامه و معارف و غیره	صنیع الدوله
وزیر تجارت	معتمد خاقان

دبیرالملک بسمت معاونت وزیر داخله وقوام السلطنه بمعاونت وزارت جنگ معرفی شدند

(٤) مجلس ملی در تاریخ دهم مه احترامات مخصوص نسبت

به اعلیحضرت ادوارد هفتم تقدیم نمود باین طریق که تمام اعضا از جای خود برخواسته و رئیس مجلس خطابه و نطق غرائی در مدیحه سرائی شرح وصفات حسنهٔ اعلیحضرت متوفی انشادنموده و از طرف ملت ایران از این واقعه داهیه اظهار نهایت تاسف و تألم را کرده و بالاخره تلکرافی که حاوی وحامل این حسیات بود بپارلمان انکلیس مخابره نمودند

در تاریخ ۲۸ ماه کذشته کمیسیونی که برای ترتیب استقراض داخلی انتخاب شده بود عقاید خود را باینطریق پیشنهاد مجلس نمود مبلغ استقراض ۱۰۰۰۰۰۰ لیره ومنفعت ان از قرار صدی هفت وثیقه یا محل ضمانت ان املاك خالصه بوده باشد

این مسئله در مراسله مورخه ۱۵ مه مستر مارلینك بتفصیل شرح داده شده

کابینه جدید در تاریخ ۳۰ اوریل در مجلس حاضر شد وسپهدار اعظم اعلام داشت که ایشان وسردار اسعد مبادله مقام نموده اند

در پای تخت نان کمیاب بوده است کمیسیونی انتخاب کردید که در این مسئله تحقیقات بعمل اورده و برای علاج این عسرت

اقدامات بکند

بعلت بي ترتيبيها كه نسبت بوزارت عدليه ميدهند فرياد و شكايت مردم بلند شده لهذا كميسيوني براى تحقيق اين مسئله انتخاب شده و اينك مشغول كار اند

﴿ تبريز ﴾

اردوى دولت كه در تحت فرمان سردار بهادر و يپرم چنانچه سابقاً راپورت داده شد و در محال و نواحى اردبيل با طوايف شاهسون مشغول جنك و جدال بودند اينك بكلى فاتح و منصور شده و شاهسونها كاملاً مقهور و مغلوب كرديده اند و بالنسبه ارامش و انتظامى در ان نواحى اذربايجان اعاده شده

(رشت)

حكومت جديد گيلان ظاهراً در حفظ انتظام چندان موفقيت ندارد وقوع حريقهاى عمدى مايه بسى اغتشاش و زحمت كرديده و بسيارى را از اين بابت دستكير و توقيف نموده اند لكن از قرار راپورت راهها امن اند

(نيشابور)

در تاریخ ۱۶ شهر حال بعلت احتکار غله شورشی سخت در انجا بروزکرد ولی بواسطه ورود یك دسته پلیس از مشهد نظم اعاده گردید

(اصفهان)

خانم مارابل یکی از مامورین مذهبی انکلیس در موقعی که در مجاورت شهر مشغول دو چرخه سواری بوده مورد حمله یکدسته رعیت یا چاروادار شده است مستر گراهام درضمن راپورت دادن این واقعه توجه را بطرف جسارت زایده اهالی اصفهان نسبت باروپائیها جلب و معطوف میسازند

راهها بیشتر بحالت معمولی هستند ازقرار راپورت تجاراصفهان بعلت معطلی راه اهواز خیلی ناراضی اند

کمپانی لینج درخصوص قافله عمدهٔ از پول نقد که میخواستند از ان راه حمل نمایند با خوانین بختیاری در گفتکو و زحمت معتنابهی بودند و پس از انکه تقاضاهای اجحاف کارانه خوانین مدتی اسباب تأخیر و معطلی گردید بالاخره قافله حرکت کرده است

﴿ یزد ﴾

زني که بنا براقرار خود پسر پنج ساله شوهرش را که از زن دیکری داشته خفه کرده است مقصر ومحکوم کردیده وازبنائی به ارتفاع بیست زرع اورا پائین انداخته اند اتفاقاً پس اززمین افتادن تلف نشد . لهذا جمعی از زنها که برای تماشا امده بودند اورا بقدری سنك سار نمودند تا مرد

سردار جنك بختیاری حکمران با یکدسته بزرك از دزد ها درراه بین یزد وبافق جنك کرده و بر انها کاملاً فایق امده است (بافق محلی است که ٦۰ میل درجنوب شرقی یزد واقع است) در وسط ماه اوریل حکمرانمشارالیه ٥۹ نفر ازدزد ها را که دستکیر کرده بود تماماً بسته بیك زنجیر پیاده وارد شهر یزد نمود و پنج نفر دیکر از انها که در موقع جنك مجروح شده بود ند سوار بر شتر وسرکردهٔ انها که سه زخم کلوله داشت درپالکی ورود بشهر نمودند کلیتاً متجاوز از ۱۰۰ نفر از این دسته دزد یا مقتول ویا اسیر شده اند

حکمران اظهار دلتنکی و شکوه مینماید که اولیای امور مرکزی با اینکه در تمجید و تحسین ازاین اقدامات شجیعانه جدید مشارالیه

هیچ کوتاهی نکرده اند لیکن مخارج لازمه انها را بعهده خود حکمران مشار لیه میکذارند

﴿ شیراز ﴾

حرکات و اقدامات صولت الدوله ایلخانی حالیه قشقائی و ضیغم الدوله برادرش و شاهزاده ظفر السلطنه فرمانفرمای جدید در این موقع جالب توجه زیاد است

شاهزاده حکمران در تاریخ اول این ماه از اصفهان بطرف مقر مأموریت حرکت کرده ولی تا ۱۸ در اباده بوده اند و علت این توقف و تأخیر حرکت مبادله مذاکرات با صولت الدوله که فعلاً چند میل در جنوب شیراز است بوده . ضیغم الدوله که مسافت زیادی ملتزم و همراه حکومت بوده از ایشان جدا شده و اینك از قرار مذکور قریب ۲۰۰۰ نفر قشقائی دور خود جمع نموده و قصد مبارزت با برادر خویش دارد

« کرمان »

سیلهای عظیم امده خسارات زیاد وارد اورده و تقریباً ۱۵۰ دهکده را بکلی خراب نموده مخصوصاً از قرار راپورت خسارت

وارده بر رفسنجان فوق العاده بوده است چنانچه ۳۰ نفر غرق شده و ۴۰۰۰ نفر بیخانه ومسکن اند ضرر وخسارتی که بر حاصل وارد شده محتمل است امسال باعث قحطی در این نواحی بشود سارقین نیز دراطراف کرمان مشغول غارت اند و مسافرین در امنیت نیستند حتی در دو فرسخی شهر

(همدان وکرمانشاه)

این دوشهر وبلوکات اطراف انهاوراه ها نسبتاً منظم اند حاکم همدان با استمداد کمی بجنک دسته بزرکی از دزدها که قوافل را در راه بین کرمانشاه وهمدان زده اند رفته است نتیجه این شد که دزدها با سرکرده شان فرار کردند

(نمره ۱۰۵)

مراسله مستر مارلینك به سرادوارد کری واصله ۶ ژوئن

طهران ۱۸ مه ۱۹۱۰

« اقا » با کمال افتخار سواد مراسلهٔ را که بر طبق تعلیمات محتویه در تلکراف ۲۶ شهر ماضی جناب عالی بدولت ایران نوشتا ومعادل ۱۰۰۰۰ تومان غرامت قتل دو نفر سوار هندی کا

در موقع همراهی بامستر بیل بین اصفهان و شیراز مقتول شده اند مطالبه نموده ام لفاً ایفاد میدارم

نظر باینکه جوابي باین مراسله داده نشده بود مراسله دیگری دران موضوع بوزیر امور خارجه فرستادم سواد این مراسله ثاني نیز درجوف است

با پست اتیه راپورت درخصوص کلیه اوضاع جنوب با کمال توقیر خدمت جنابعالی ارسال خواهم داشت

بنده . . . . چالز مارلینك

« ملفوفه ۱ در نمره ۱۰۵ »

مراسله مستر مارلینك بدولت ایران

طهران ۲۸ اوریل ۱۹۱۰

جناب مستطاب اجلا

با کمال افتخار نظر جنابعالی را بمراسله مورخه ۱۷ شهر حال سر جرج بارکلی راجع بحملهٔ که جدیداً بکفیل قونسولگری دولت اعلیحضرتي انکلیس مقیم شیراز در موقع حرکت باصفهان برده شده معطوف میسازم . و اینك برحسب تعلیمات دولت متبوعه

خود بجنابعالی اطلاع میدهم که دولت اعلیحضرتي انکلستان مداومت این نوع صدمات و حملات را نسبت بمأمورین اروپائی نمیتواند تحمل نماید

نظر باینکه دونفر سوار هندی مستحفظین مستر بیل را مارقین بقتل رسانده اند ماموروم که باطلاع جنابعالی برسانم که دولت اعلیحضرتي برای هریك از سوار های مقتوله ۵۰۰۰ تومان وجمعاً ۱۰۰۰۰ میشود مطالبه غرامت مینماید . بنا بر انکه دولت ایران جدیداً قرضهٔ را که دولتین انکلیس و روس مهیاشده بودند باندولت بدهند رد نموده است لهذا اکر دولت ایران برای عدم تأمین کامل طرق متعذر بعذر نداشتن پول بشود دولت اعلیحضرتی این عذر را مقبول نخواهد دانست انتظار دارد که دولت ایران فوراً قرار این کار را بدهد

« بنده چالز مارلینك »

(ملفوفه در نمره ۱۰۵)

جناب مستطاب اجلاّ

با کمال توقیر خاطر جنابعالی را بمراسله ۲۸ ماه کذشته خودم

راجع به حمله وارده بر مستر بیل و قتل ۲ نفر سوار هندی در تاریخ ۱۵ اوریل بین شیراز و اصفهان مراجعه میدهم

نظر باهمیت مسئله نمیتوانم از اظهار تعجب خودداری نمایم که دو هفته است میکذرد و جوابی بمراسلهٔ فوق الذکر دوستدار داده نشده است بنده . . . . چالز مارلینک

(نمره ۱۰۶)

مراسله مستر مارلینک به سر ادواردکری (واصله ۶ ژوئن

طهران ۲۰ مه ۱۹۱۰

« اقا » راجع بتلکراف ۹ شهر حالی خودم اینک باکمال افتخار سواد مراسله دولت ایران را که در تاریخ ۷ مه درجواب مراسله مشترکه هفتم اوریل دو سفارت بعنوان وزیر مختار روس و من فرستاده اند لفاً ایفاد میدارم . وهمچنین سواد مراسله جوابیه دیکری را که من ووزیر مختار روس بر حسب تعلیمات دولتین متبوعتین خودمان امروز وزیر امورخارجه ایران نوشته ایم در جوف ارسال میدارم « چالز مارلینک »

(ملفوفه ۱ در نمره ۱۰۶)

مراسله معاون الدوله به مستر مارلینك ۷ مه ۱۹۱۰

از جواب مورخه ۷ اوریل که بنا بر تعلیمات دولتین بامضای جنابان اجـل سر جرج بارکلی و وزیر مختار روس رسیده بود استحضار حاصل کردید مراسله مذکور چنین میکوید « دولتین انکلیس و روس حق دولت ایران را برای استقراض در محـل دیکری سوای دولتین تصدیق مینمایند ولی فقط مشروط بشرایط ذیل »

در جواب ماده و شرط اول که شرح میدهد « عایدات کمرك و سایر عایداتیکه برای ضمانت و تأمین قروض انکلیس و روس مقرر شده اند بهیچوجه نمیتوانند محل ضمانت معاملات مالیه جدیده بشوند »

با کمال توقیر اظهار میدارم که دولت ایران در این مسئله موافقت نموده

و هر تعهدی که راجع باین موضوع در اسناد قروض دولت مندرج است کاملا مجری و مرعی خواهد داشت . در خصوص تمام قروض جاریه دولت ایران بدولتین روس و انکلیس باید داده

شود اکرچه دولت ایران نظر باینکه محلهای عایدات مخصوص برای این قروض تخصیص نموده ارتباطی بین این شرط وحق خود برای استقراض جدید نمی بیند . ولی معهذا حاضر است که با مساعدت معنوی دولتین قرار قطعی در خصوص قروض جاریه متقبله خود بکذارد باین معنی که میزان مرابحهٔ سالیانه و وضع پرداخت قرضه و همچنین اقساطی را که باید ازمحل عایدات مخصوص پرداخته شود معین خواهد نمود

اما در خصوص اظهاریکه درخاتمه مراسله بعبارت ذیل درج شده بود « دولتین انکلیس وروس در صورتیکه حقوق اتباع سایر دول را درامور واقداماتیکه مطلقا تجارتی است در ایران مخل ومانع نیستند نمیتوانند درهیچ صورتی به پذیرند امتیازاتی باتباع دول دیکر داده شود که ممکن است مضر بر منافع و مصالح پلتیکی ونظامی دولتین درایران بشوند »

نظر بابهام این قسمت مراسلهٔ دولت ایران جواب انرابعهده تعویق می اندازد تا اینکه توضیح کتبی برای ان داده شود و بالخاصه لفظ امتیاز که بطور اعم در اخر مراسله ذکر شده

توضیح وتشریح کردد بطوریکه دولت علیه بتواند جوابی در
این موضوع بدهد «ابراهیم»

ملفوفه ۲ در نمره ۱۰۶

مراسله مشترك دو سفارت به معاون الدوله

طهران ۷ مه ۱۹۱۰ مطابق با ۲۱ مه تاریخ روسی

جناب مستطاب اجل اقای وزیر

در جواب مراسله جنابعالی مورخه ۲۶ ربیع الثاني ساامضا
کنند کان ذیل وزیر مختار روس و شارژ دافر انکلیس با کمال
افتخار توضیحات ذیل را در خصوص قسمت اخر مراسله
۲۵ ربیع الاول خود ان بجنابعالی میدهیم نظر باشکال تعیین
امتیازاتی که ممکن است به منافع پولتیکی و نظامی دولتین مضر
باشد دولتین منتظر ومتوقع اند که دولت ایران قبل ازدادن هر
امتیازی از قبیل راهها و خط تلکراف و بنادر بیك تبعه خارجی
با ان دو دولت مبادله نظریات و مذاکره بنماید . اینکه منافع
ومصالح پولتیکی و نظامی ان دو دولت کماینبغی محفوظ ماند

هر اقدامی که بر خلاف این اصل وقاعده بشود مخالف بادوستی

تاریخی که خوشبختانه بین دولت ایران و دولتین روس و انکلیس موجود است ملاحظه و محسوب خواهد شد

(نمره ۱۰۷)

تلکراف سرادوارد کری به مستر مارلینك

وزارت خارجه انکلیس ۷ ژون ۱۹۱۰

صلاح و مستحسن است که اهتمام کرده دولت ایران را متقاعد نمائید که بمراسلهٔ مشترك ما مورخه بیستم مه جوابی ندهند لکن اگر نمیتوانید در انجام این امر کامیاب شوید کافی است که بشرط مو[illegible] [illegible] اظهار تاسف [illegible] شفاهاً بدولت ایران تبلیغ [illegible] [illegible] موافقت [illegible] خاطر نشان نمائید

من امیدوار شده بودم که دولت ایران مسلك و رویه دوستانه تری پیش گرفته و حاضر شده بودم که در موضوع مساعده یا استقراض مساعدت نمائیم ولی اگر با عدم احتیاج بجواب در فرستادن جواب غیر مساعد [illegible] اصرار نمایند اثر سوئی حادث خواهد کرد

(نمره ۱۰۸)

تلکراف مستر ایرن بسر ادوارد کری واصله ۸ ژون

از پطرزبورغ ۸ ژون ۱۹۱۰

امروز در موقعی که مسئله استقراض اظهاریه را بجناب مسیو ایزولسکی یاداوری نمودم جناب معظم اظهار داشتند که مسیو پاکاوسکی توصیه نموده که این مسئله باید بعهده تعویق بماند تا مبحث جواب دولت ایران بمراسلهٔ مشترکه جدید دولتین ختم و قطع شود جناب معظم ازمن استفسار نمودند که ایا مستر مارلینك نیز چنین توصیه کرده است در جواب کفتم بلی مستر مارلینك توصیه کرده ولی نمیدانم سر ادوارد کری با این پیش نهاد دو نماینده موفق اند یا خیر لکن در هر حال بعقیده من خوب و صلاح است که در مسئله استقراض اساسا قرار و موافقتی کرده شود

جناب مسیو ازولسکی اظهار داشتند که من نیز با این عقیده همراهم ولی فعلاً فقط منتظر بعضی اطلاعات لازمه از طهران هستم و ازطرف دیکر نیز لازم میدانم که دولتین این پیش نهاد

نمایندگان خود را که جواب دولت ایران راجع باستقراض عجالتاً در عهده تعویق نماند مورد توجه قرار بدهند

(نمره ۱۰۹)

تلگراف مستر ابیرن به سر ادوارد گری (واصله ۹ ژون)

از سن پطرزبورغ ۹ ژون ۱۹۱۰

راجع بتلگراف شما به طهران مورخه ۷ ژون

یادداشتی از مسیو ایزولسکی بمن رسیده که در ان موافقت کامل خود را اظهار میدارد بر اینکه اگر دولت ایران در دادن جواب کتبی بمراسلات جدیده دولتین راجع بامتیازات اصرار نمایند لازم است نمایندگان دولتین در طهران تبلیغات شفاهی را بدولت ایران بنمایند

(نمره ۱۱۰)

تلگراف سر ادوارد گری به مستر مارلینك

وزارت خارجه انگلیس ۱۰ ژون ۱۹۱۰

شما اجازه دارید به ترتیباتی که در تلگراف دیروز مستر ابیرن معین شده عمل و اقدام نمائید

(نمره ۱۱۱)

مراسله مستر ایبرن به سرادواردگری (واصله ۲۱ ژون)

پطرزبورغ ۱۷ ژون ۱۹۱۰

(آقا) باکمال افتخار سواد یادداشتی را که از مسیو ایزولسکی راجع باستقراض اظهاریه دولت ایران بمن رسیده لفاً ایفاد میدارم

بنده ..... هیو ایبرن

ملفوفه در نمره ۱۱۱

یاد داشت مسیو ایزولسکی مرسوله بمستر ایبرن

سفارت کبرای دولت انگلیس درتاریخ ۱۳ مه « ۲۶ مه روسی » هذه السنه باطلاع وزارتخارجهٔ امپراطوری، روس رسانیده که سرادوارد گری حاضر است در صورت موافقت دولت روس بامسئله استقراض بوزیر هند توصیه نماید که مبلغ ۲۰۰۰۰۰ لیره بعنوان سهم دولت انگلیس بدون هیچ شرطی بدولت ایران قرض بدهند

دولت امپراطوری روس نیز حاضر است که دویست هزار لیره سهمی خود را از قرضه اظهاریه بدون پیشنهاد

کردن هیچ شرط پلتیکی بدولت ایران بدهند ولی این کار را فقط وقتی میتوانند بکنند که تأمین وضمانت تأدیهٔ اقساط استهلاك ومنافع این قرضه ازمحل مطمئنی از عایدات دولت ایران بشود

از اطلاعات ومعلوماتیکه دولت امپراطوری روس فعلاً داراست نمیتواند بطور قطعی اطمینان داشته باشد که عایدات گمرکات شمالی وضرابخانه برای تأمین این قرضه وتأدیه تقبلات وتعهدات سابقه دولت ایران کفایت خواهد کرد . درهمین اواخر وزیر مختار روس در ایران راپورت داده است که دولت ایران حکمی صادر نموده که انچه شمش نقرهٔ برای ضرب سکه در ضرابخانه وارد مملکت میشود از دادن حق گمرك معاف باشند

نظر باینکه این اقدام ممکن است باعث نکث ۳۰۰۰۰۰ تومان در عایدات سالیانه گمرکات شمالی بشود بوزیر مختار روس تعلیمات فرستاده شده که برضد این اقدام دولت ایران پرتست نماید چه که دولت روس هر اقدامی را که ممکن است باعث تخفیف وکسر عایدات گمرکاتی که وثیقه دو قرضه (۱۹۰۰) و (۱۹۰۲) مقرر

شده اند بشود نمیتواند بپذیرد ولی این قبیل اتفاقات میفهماند که عایدات گمرکات شمالی را مشکل است بتوان یك محل تأمین مطمئن کافی تصور نمود

بناء علیهذا برای اینکه دولت روس بتواند مسئله استقراضی را انجام دهد یحتمل لازم خواهد بود که در صورت عدم کفایت عایدات فوق الذکر محل دیگری برای تأمین و تأدیه قسط استهلاك و منافع سهمی دولت روس در این قرضه پیدا نماید برای این مقصود در صورت رضایت دولت اعلیحضرتی انگلستان میتوان از فاضل عایدات گمرکات جنوب که برای هیچ مصرفی متعین و مقید نیست استفاده و استمداد نمود در این موضوع این مسئله را نیز باید متذکر شد که وضع و مقام کابینه دولت ایران فعلاً بهیچوجه محکم و استوار نیست و بعقیدهٔ مسیو پاکلوسکی و مستر مارلینك صلاح است که انتخاب موقع مناسب برای انجام امر استقراض بعهده و اختیار انها واگذار شود

دولت روس که کاملا با این عقیده همراه است پیشنهاد مینماید که مبلغ ٤٠٠٠٠٠ لیره قرض بدولت ایران فقط وقتی داده شود

که نمایندکان دولتین صلاحیت و مناسبت موقع را بدولتین متبوعتین خودشان اطلاع بدهند

« پطرزبورغ ۳ ژون مطابق ۱٦ ژون روسی ۱۹۱۰ »

(نمره ۱۱۲)

تلکراف مستر ابیرن به سر ادوارد کری (واصله ۱۸ ژون)

از پطرزبورغ ۱۸ ژون ۱۹۱۰

امروز مسیو ایزولسکی بمن اطلاع دادند که در تبریز پلیسهای شهر بیکی از اتباع روس بقصد کشتن حمله برده اند و دولت روس مجبور شده که در اینموضوع اقدام نماید لهذا قشون روس چندین نفر از پلیسهای مرتکب و مسؤل را دستکیر نموده اند جناب معظم اظهار داشتند که این قبیل اتفاقات را ولو انکه خالی از اهمیت باشند نمیتوان اغماض و صرف نظر نمود

(نمره ۱۱۳)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری « واصله ۳۰ ژون »

از قلهك ۳۰ ژون ۱۹۱۰

از قرار راپورت کفیل قونسولکری دولت اعلیحضرتی مقیم

کرمانشاهان طغیان و اغتشاش سختی در نولایت . وز کرده یاغیها حکومت را شکست داده و داود خان با . تعداد کاهر شهر را تهدید مینماید

(نمره ۱۱۴)

تلکراف سرادوارد کری به مستر مارلینك

از وزارت خارجه ۳۰ ژون ۱۹۱۰

خواهش دارم راپورت دهید خبری، که در اینجا شهرت دارد براینکه قشون روس براستعدادی که از طرف دولت ایران برای جلوگیری داراب میرزا اعزام شده هجوم برده وعلیخان سرتیب ایران در این جنك کشته شده اصل وصحتی دارد یاخیر

(نمره ۱۱۵)

تلکراف سرادوارد کری بمستر مارلینك

وزارت خارجه ۳۰ ژون ۱۹۱۰

راجع بتلکراف امروز خودتان - شما باید بدولت ایران اکاهی دهید که اکر حمله وصدمه بر قونسولکری دولت اعلیحضرتی انکلستان وارد اید دولت ایران مسؤل خواهد بود لابد بدولت

تاکید کرده اید که برای اطفاء نایره اغتشاش منتهای اهتمام را بنماید

(نمره ۱۱٦)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری واصله ۱ ژویه

از قلهك ۱ ژویه ۱۹۱۰

در جواب تلگراف جنابعالی مورخه ۳۰ ژون اطلاع میدهم که راپورت های اولیه واصله از مجرای ایرانی با اظهار روسها که اول از طرف ایرانیها بقزاقهای روس شلیك شده موافقت دارند

بعلاوه مسیو ساکوسکی از دولت ایران کاغذی در دست دارد حاکی براینکه قاتل علیخان سرنیب احمد خان میرشکار سابق محمد علی میرزا که از ارتجاعیون معروف واز منسوبان خود علیخان است بوده

(نمره ۱۱۷)

تلگراف مستر مارلینك به سر ادوارد گری (واصله ۲ ژویه)

قلهك ۲ ژویه ۱۹۱۰

روز دوشنبه گذشته کاری پست که حامل پست اروپا بوده

در راه رشت در دو منزلی مغرب قزوین دچار راه زنهای مسلح گردیده است ظن غالب این است که دزدها بقصد زدن قافلهٔ که حمل نقره بانك شاهنشاهی را میکرده اند بوده اند ولی قافله مزبور اگرچه مدتی در راه معطل شد بالاخره بسلامت بمقصد رسید

(نمره ۱۱۸)

مراسله مستر مارلینك به سر ادوارد گری (واصله ٤ ژویه)

طهران ۲۸ مه ۱۹۱۰

« اقا » راجع بتلگراف خودم مورخه « ۱ » مه اینك با کمال افتخار راپورت میدهم که مشیر الدوله در تاریخ ۲۱ شهر حال از وزارت عدلیه استعفا دادند و سردار منصور بمقام ایشان معین گردیدند

نظر باینکه رئیس الوزراء وجود مشیر الدوله را در کابینه لازم میدانند ایشان را بمقام وزارت تجارت مقرر داشته ودر همین موقع معتمد خاقان بوزارت پست و تلگراف معرفی شدند

دخول سردار منصور را در کابینه عموماً علامت ازدیاد نفوذ فرقهٔ که مشوق و خواهان مناسبات حسنه صمیمانه با دولت

انگلیس وروس اند میدانند « بنده چارلز مارلینگ »

(نمره ۱۱۹)

مراسله مستر مارلینگ بسرادوارد گری واصله ٤ ژوییه

طهران ۱۷ ژون ۱۹۱۰

« اقا » راجع بمراسله ۱۸ مه خودم اینک با کمال افتخار سواد مشروحه کفیل قونسولگری شیراز را که ملاحظات خود را راجع باوضاع عمومی فارس در ان تذکار نموده لفاً تقدیم میدارم

بنده . . . چارلز مارلینگ

ملفوفه در نمره ۱۱۹

مستر اسمارت کفیل قونسولگری شیراز بمستر مارلینگ

شیراز ٦ مه ۱۹۱۰

« اقا » اجازت گرفته چند فقره ملاحظات راجع باوضاع عمومی فارس را تقدیم میدارم

شهر شیراز باوجود نبودن هیچ حکومت و اقتدار واقعی فوق العاده ساکت و منظم بوده در خصوص وضع راه اصفهان که متجاوز از دو ماه است بکلی برای تردد قوافل مسدود است

لازم نمیدانم تاکید و تذکار کنم

پست را مرتباً دزد زده است واکر یك پستی بطور استثنا بسلامت بکذرد باید فقط متشکر اغماض دزدها باشد از قرار معلوم در شمال اباده کهکاوئی ها و در جنوب دهبید طوایف عرب راه را کاملاً اشغال و تصرف نموده اند

نصر الدوله که فعلاً در کناره داخل ایلات عرب است ظاهراً نسبت بانها حالیه اختیار و اقتداری ندارد . راه جره در تحت توجه و مراقبت صولت الدوله امن بوده است ولی فعلاً برای تجارت و تردد مسدود است مشار الیه بدون مشورت و اطلاع اولیاء امور فارس با اینکه تعهدنامه رسمی برای حفظ وحراست راه بانها داده است دفعتاً به تجار شیراز اطلاع داده که بعد از ۱۶ روز دیکر مسؤلیت امنیت هیچ قافله را در راه جرّه قبول نخواهد نمود نتیجه انکه کلیةً حمل مال التجاره درعهده تعویق است تا اینکه قرار جدیدی با صولت الدوله که فعلاً در ... ن خبیص است کذارده شود تجار چند نفر نماینده بانجا فرستاده اند که بامشار الیه مذاکرات کرده قراری بدهند — ازقرار مذکور صولت الدوله

میخواهد راه بوشهر را تبدیل براه فیروزاباد نماید و میل دارد که راه اصفهان را در تحت اداره خود بگیرد

خطوط تلگراف را اعراب در سمت شمال و قشقائی در سمت جنوب مکرر قطع کرده و خسارت وارداورده اند رفتارطوایف قشقائی در اطراف دشت ارژن بمراتب بدتر ازسالهای سابق است چنانچه دائماً خطوط تلگراف را قطع کرده و جبراً وارد تلگرافخانه شده وغلامهای تلگراف رالخت مینمایند

صولت الدوله بمستر بیل وعده داده بود که ایلات قشقائی امسال در موقع حرکت بطرف شمال به دشت ارژن نخواهند رفت ولی ده روز قبل طایفه دره شوری قشقائی از دشت ارژن عبور کرده و خرابي زيادي وارد اورده اند در مقابل شکایت من از این رفتار صولت الدوله جواب داد که متاسفانه فقط طایفه دره شوری مجبور بعبور ازدشت ارژن شده وگمان نمیرود که اینطایفه مرتکب چنین رفتاری بشود از ان تاریخ به بعد طوایف مختلفه قشقائی یکان یکان از دشت ارژن عبور کرده یا مشغول گذشتن اند و هرکدام بقدر سهم خود خرابي وخسارت وارد اورده اند نتیجه انکه اظهارات

و تأکیدات من بصولت الدوله غیر از دادن وعده های ایفا نشده در تنبیه و جلوگیری اشرار و اظهار تأسف ها تا کنون چندان اثری حاصل و حادث نکرده است

(نمره ۱۲۰)

مراسله مستر مارلینک بسر ادوارد گری (واصله در ٤ ژویه)
ازقلهك ۱۷ ژون ۱۹۱۰

« اقا » خلاصه معمولی وقایع مهمه را که در چهار هفته گذشته در پایتخت و ولایات اتفاق افتاده برای اطلاع جنابعالی لفاً ایفاد میدارم کلیتاً برای اطلاع دادن چندان چیزی که دلالت بربهبودی اوضاع مملکت بنماید نیست و اینمسئله با وجود اختلافات داخلی کابینه که پیوسته اسباب فلج و بی اثر کردن حکومت مرکزی است چندان مورد تعجب نیست

چیزی که در اوضاع کنونی اسباب نگرانی و اضطراب است همانا عدم کفایت ظفر السلطنه حکمران جدیدالورود است و باین ترتیب نمیشود پیش بینی کرد و اطمینان داشت که بین دو قسمت قشقائی در تحت صولت الدوله وضیغم الدوله مخاصمه ومقاتله

واقع نشود

در مدت این یك ماه در راه بین شیراز و اصفهان راه‌زنی خیلی عمده واقع نشده

درخصوص حفظ و تأمین راه بطور صحیح در واقع هیچ اقدامی نشده یك صاحب‌منصب بشیراز فرستاده اند که استعداد امنیهٔ تشکیل بدهد ولی بواسطه فقدان وجه اهتمامات او نیز مفلوج و بیحاصل است

بنده . . . . . چارلز مارلینك

ملفوفه درنمره ١٢٠

خلاصه ماهیانه وقایع اتفاقیه ایران در ظرف یکماه لغایت ١٧ ژون ١٩١٠

طهران

کابینه وزراء بعداز مذاکرات طولانی با مجلس در تاریخ ٢١ مه تشکیل یافت و اعضاء از قرار ذیل اند

رئیس الوزراء و وزیر داخله	سپهدار اعظم
وزیر جنك	سردار اسعد
وزیر خارجه	معاون الدوله

وزیرمالیه	وثوق الدوله
وزیرعدلیه	سردار منصور
وزیر پست وتلکراف	معتمد خاقان
وزیرتجارت	مشیرالدوله
وزیر فوائدعامه	صنیع الدوله

جراید مبادلاتی را که هشت وزیر فوق الذکر پیوسته بین مقامات و مشاغل خود میثمایند مورد استهزا قرار داده و مخصوصاً ازسپهدار و وزیر عدلیه جدید بزبان بی احترامی زیاد سخن رانده اند

در تاریخ ۲۵ مه روزنامجات تجاوزکار بحکم وزراء توقیف شدند ومدیرهای انهارا برای محاکمه حکم بحاضر شدن دیوان خانه عدلیه نمودند ولی مشارالیهم از اجرای این حکم امتناع ورزیدند

در مقابل هیجان وحرارت مردم سرداراسعد اجازه دادند که روزنامه جات مزبوره مجدداً طبع ونشر شوند ولی سپهدار معجلا از کابینه کناره جسته و بخانه ییلاقی خود رفتند

مذاکرات طولانی هر روزه بین جناب معظم و سایرین مبادله میشد تا بالاخره در تاریخ نهم شهر حال ایشان را متقاعد کردند که بشهر مراجعت نمایند -- اهتمامی هم بعمل امد که کابینهٔ بدون بودن ایشان تشکیل شود ولکن کامیاب و موفق نشدند

در تاریخ ۲۸ مه بین ۸ و ۹ ساعت بعدازظهر چند نفر اشخاص مسلح غیر معلوم وارد خانه امین‌الملك شده او را بضرب کاوله کشته و فرار کرده اند مشار الیه سابقاً رئیس پست بوده و معروف است بتمایل بارتجاع

در تاریخ بیست و ششم مه قرار داد بین دولت علیه ایران و بانك شاهنشاهی امضا شد که بموجب ان قروض جاریه دولت تبدیل بقرض یك جای ثابتی گردید

﴿ مجلس ﴾

تغییرات جدید کابینه در تاریخ ۲۱ مه بتوسط رئیس الوزراء بمجلس اعلام گردید در همان جلسه مجلس راپورت کمسیون بودجه را درخصوص معافیت حقوق گمرکی بعضی ماشین الات کارخانه تکمه سازی که میخواهند در تبریز دایر نمایند [illegible] و تصویب نمود

درجلسه ۲٦ مه قرار دادی را که بین دولت ایران و سفارت امپراطوری روس در خصوص حمل پوست بره بخارج منعقد شده مجلس تصویب نمود پس از ان مسئله توقیف روزنامجات مطرح گردید و حملات سخت بهیئت وزراء نمودند و نسبت نقض قانون اساسی و خلف مشروطیت بانها دادند

درتاریخ ٤ ژون رئیس مجلس اطلاع داد که وکیل الرعایا که تابحال باادارات دولت مساعدت وکمك میکرده نظر به تنقیدات و اعتراضات خصمانه که نسبت باو و مداخلاتش در امور دولت مینمایند دراتیه ازاین قبیل مساعدتها امتناع و احتراز خواهد کرد این مسئله مورد بحث و بالاخره موکول برای مجلس گردید نتیجه این شد که اکثریت مداخلات و مساعدت او را در امور قوه مجریه با وجود عضویتش در هیئت مقننه تصویب نمود

در تاریخ ۷ ژون شاهزاده اسدالله میرزا بسمت مخبری کمسیونی که برای ملاحظه ورفع بحران کابینه منتجهٔ ازاثر توقیف روزنامه جات و بعضی علل دیگر معین ومنتخب شده بود نطق مفصلی درمجلس نموده و عقیده کمیسیون خود را مشروحاً راپورت

دادند در ضمن راپورت اشعار شده بود که سردار اسعد از طرف
خود و رئیس الوزراء تقاضای اختیارات و اقتدارات بیش از پیش
مینماید که بتوانند از عهده انتظام اوضاع مملکت بخوبی برایند .
ظاهراً دادن این اختیارات را کمسیون تصدیق و توصیه نکرده
بوده است . در موضوع کابینه به نایب السلطنه مراجعه شده
حضرت معظم مخالفت خود را با تغییر کابینه اظهار داشته اند

در تاریخ ۱۲ ژون پس از که سپهدار را راضی کرده از خانه
ییلاقی بشهر اورده بودند یکی از نمایندگان شرح مفصل موثقی
از مذاکرات جدیده راجع به بحران کابینه در مجلس بیان نمود
و اظهار داشت که نایب السلطنه رئیس مجلس را احضار فرموده
و بتوسط ایشان بمجلس پیغام فرستاده اند که حضرت ایشان تغییر
کابینه را تصویب نمی نمایند لهذا قرار بر این شده که کمسیون
دیگری تشکیل شود که برای اصلاح مطالب با وزراء مذاکره
و مباحثه نمایند

نماینده دیگری از این رویه و ترتیب را که مسائل مهمه مملکتی در
کمسیونها بطور محرمانه مذاکره و حل و عقد میشود در کل

تشدد تقبیح و تنقید نمود بناء علیهذا رئیس مجلس تعرض کرده از مجلس خارج گردید ولیکن او را راضی کردند که بمجلس عودت کرده و مجدداً بمسند خود جلوس نمایند بالاخره کمسیونی انتخاب شد که در ن موضوع اقدام نمایند

﴿ تبریز ﴾

اوضاع اذربایجان بطریق عادی است

﴿ رشت ﴾

« ۱ » جلال الدوله پسر اکبر ظل السلطان در تاریخ ۱۵ مه از رشت عبور کرده بطرف طهران رفتند

« ۲ » حکومت و رؤسای ادارات عدلیه و نظمیه با انجمن ولایتی در نزاع اند و مداخله انجمن را در امور اداری صحیح ندانسته و اجازه نمیدهند اعضای انجمن تهدید نمودند که یا از خدمت استعفا دهند و یا اینکه مطالب را بطهران رجوع نمایند نوشتجات تهدید امیز بحکومت و سایر مأمورین رشت شده و در اطراف شهر منتشر کرده اند

« ۳ » قوام الدوله وزیر مالیه عهد استبداد نظر باینکه نتوانسته

وکیل مسؤلی درطهران معین نماید که در گفتگوها نماینده او باشد درموقعی که بطرف اروپا مسافرت مینموده در تاریخ ۱٦ مه در انزلی توقیف گردید و بعد از ان تاریخ اورا اجازه داده اند بطهران مراجعت نموده است

« ٤٥ » در تاریخ ۱۹ مه جراید محلی تلگرافی از سپهدار وزیر داخله بطبع رسانده و باطلاع عامه رسانده اند مشعر براینکه در اتیه تمام منازعات و مرافعات بین اتباع ایران و اتباع خارجه باید در محاکم عدلیه ایران محاکمه و تسویه شوند و کارگذارهای امورخارجه هیچ حق مداخله ندارند ولیکن در موارد مهمه میتوانند حضور بهم رسانند

﴿ مشهد ﴾

ایالت خراسان را روی‌هم رفته میتوان گفت نسبتاً منظم است سارقین فارسی حدود غربی این ایالت را مغشوش دارند ولی این مسئله چیزی نیست که خلاف معمول و عادت باشد

شهر مشهد و بلوکات و نواحی اطرافش ارام است ولی از قرار مذکور ترتیب حکومت در مدت چند ماه گذشته تا حدمحسوس

معینی ست شده است . تا این تاریخ ایالت خراسان روی هم رفته مالیات خود را خیلی خوب برداخته است ولی در سال اینده برای جمع اوری ان اشکالات معتنابه پیش بینی میشود

در مدت ماه مه دزدیهای متعدد در طرق غربی ایالت و راه عمده تجارتی سیستان واقع شده است

﴿ اصفهان ﴾

« ۱ » یکی از روزنامه جات محلی مقالهٔ در سعایت حکومت بختیاری در اصفهان بطبع رسانده عده از بختیاریها نسبت بمدیر روزنامه تهدیدات نموده اند حکومت مشار الیه را بمعرض محاکمه دراورده خود او محکوم به ۱٤ روز حبس و روزنامه اش سه ماه توقیف گردید ولیکن حکومت مدیر را از حبس مستخلص و معاف نمود

(۲) در مدت ماه مه وضع تمام راهها موافق معمول بوده پست مرتبا میرسید و هیچ دزدی راپورت داده نشد

﴿ کاشان ﴾

در تاریخ ۲۷ مه نایب حسین که قریب چهار ماه قبل اسایش

و امنیت کاشان را بهم زده بود از قرار راپورت با ۲۵۰ نفر مجدداً بیك فرسخی شهر امده است در تاریخ ۲۸ دو نفر از پسرهایش با ۱۵۰ نفر بدون تصادف با هیچ مخالفتی وارد شهر کاشان شدند و خود نایب در فین مانده است

در تاریخ ۴ ژون اعلاناتی بدروازه های شهر نصب کرده و در ان اعلان بعد از تعیین نرخ فروش اجناس و ارزاق نوشته بود که اگر حکومت امشب از شهر خارج نشود باو حمله خواهیم کرد بعلاوه نایب در اعلان ذکر کرده بود که ما هیچ قصد تعرض و مداخله بشهر یا اهالی را نداریم و فقط با ۸ یا ۹ نفر دشمنهای خودم کار دارم

قشون و استعداد حکومت نقاط و سنکرهائی را که گرفته بودند درتصرف داشته و در تاریخ ۶ و ۷ و ۸ ژون جدال و تیر اندازی زیادی واقع شد نتیجه جدال اینکه از طرف استعداد حکومت یکنفر مقتول و دو نفر مجروح شده اند از قرار مذکور از طرف نایب تلفات ۸ نفر بودند . از قم کمك برای استعداد حکومت فرستاده شده است

﴿ یزد ﴾

راهها روی هم رفته بی اغتشاش بوده ولی دو فقره دزدی راپورت داده شاه اولی در وسط ماه مه در راه کرمان واقع شده که پست را در این موقع زده اند سارقین این مورد یك دسته ۳۰۰ نفره بوده است که حکومت انها را تا فارس تعاقب نموده است ولی فقط به دسته عقب انها تصادف و جنك نموده سه یا چهار نفر از انها را بقتل رسانیده ۲۰ راس الاغ از انها پس کرفته است سرقت دویم در اواخر ماه مه در راه طبس واقع شده در این مورد یك قافله بکلی غارت شده و چندین نفر از شتر دار های افغانی مقتول کردیده اند سفارت دولت اعلیحضرتی در طهران در این موضوع بدولت اظهارات نموده است نتیجه این کردیده است که وزیر داخله احکامات مؤکده برای مجازات و دستکیری مرتکبین صادر نموده است

اقدامات بعمل امده است که امنیة برای راهها بکیرند ولی معلوم میشود انهائی که فعلاً در خدمت اند حقوقشان مرتب

نمیر سد

بعضی اغتشاشات و تعدیات در این ولایت راپورت داده شده است در اردکان تحمیلات و تعدیات نایب حکومت محل باعث شده که ۷۰ نفر از رعایا بزور داخل تلگرافخانه شوند و در خواست اجازه نمایند که مالیاتشانرا مستقیماً بشهر یزد بدهند

در نائین یك لوطی بااسلحه یك نفر از نوکرهای نایب‌الحکومه را در مسجد کشته و دو نفر طواف یهودی بی آزار را زخم زده معهذا دستگیر نکردیده است زیرا که نایب الحکومه از تابعین و همدستان او خائف است

در تفت یك نفر سید بدون جهة بیك زردشتی پیرمردی حمله برده وبسر وصورت اوزخم کارد زده است

در شهر یزد یك باب خانه موقوفه زردشتی را که در ۱۲ سال قبل در غیبت متولی یك همسایه مسلمان غاصبانه تصرف نموده بود جدیداً بامر حکومت به زردشتی ها دوباره انتقال شده و اجازه داده شد که دیوار حدود انرا بسازند بمحض تجدید اظهار تظلم از طرف مسلمان حکومت این حکم را ...

را نسخ نموده و به زردشتی ها اجازه داد که این مسئله را راجع بطهران نمایند معذلك شخص مسلمان در تاریخ ٦ ژون دیوار را خراب نموده وزن زردشتی را که پاسبان خانه بوده ضرب و صدمه زده است پس از ان کلیه طایفه زردشتی بحکومت تظلم و استدعای داد خواهی نمودند حکومت در جواب انها را مورد توبیخ و سرزنش قرار داده و لهذا زردشتی‌ها بخیال تحصن در تلگراف خانه انکلیس افتادند ولی مستر بلکمن انها را از این اقدام منصرف نمود

برای جمع اوری قسط اول مالیات هذه السنه حکم مؤکد شده است و حکومت صرف نظر از اینکه اهالی بتوانند از عهده برایند یا خیر مصمم است که جبراً مالیات را بکیرد

(کرمانشاه)

راهها تماماً امن بوده و کلیه ولایت منظم است مکر اینکه در حدود کردستان بین ایلات بعضی منازعات واقع شده حکمران با داود خان ایلخانی کلهر مشغول مذاکرات است و منتظر ورود بعضی سوارهای بختیاری است که پس از رسیدن انها

از کرمانشاه حرکت نماید از قرار راپورت داود خان در جمع اوری استعداد حکومت د ر وحشت است و حاضر است که صلح نماید در شهر کرما نشاه بعضی اشخاص قواعدی را که حکومت برای اعاده نظم اتخاذ کر د ه مو ر د تنقیدات و اعتراضات قرار د اده اند و لی مشارالیه دو نفر از مؤسسین این هیجان‌را‌عاجلا دستگیرنموده‌و باین وسیله از غائله‌جلوگیری کردند

(همدان)

چندین فقره دزدی راپورت داده شده و از قرار مذکور وضع نظمیه ابداً رضایت بخش نیست

﴿ کرمان ﴾

سردار ظفر بختیاری بجای قوام‌الملك بایالت کرمان مامور گردیده ولی تا سه ماه دیگر بمحل حکومت نخواهد رسید وحکومت یزد به نیابت ایشان رتق و فتق امور خواهند کرد

قوام‌الملك بدلیل اینکه دولت تقویت لازمه را از او نکرده و املاك او را در فارس حفظ ننموده و بعلاوه بدلیل اینکه درمدت غیبتش که به بلوك گردشی رفته بوده نایب‌الحکومه وقت را غنیمت

شمرده بر علیه او اسباب چینی و تمهیدات نموده از حکومت استعفا داده . در مدت بلوك کردشی قوام‌الملك مبلغ معینی مالیات جمع اوری نموده و چندین نفر از ضباط محال جزء را برای تعدیات و تجاوزاتیکه کرده بودند تنبیه کرده است

﴿ شیراز ﴾

ظفر السلطنه فرمانفرمای جدید در اوایل ژون وارد شده از ان به بعد ارامی و سکونت در شهر بوده است . ازقرار معلوم طوایف قشقائی بدو قسمت منقسم شده دسته هوا خواه صولت الدوله و قسمتی مطیع ضیغم الدوله اند رفتار و رویه صولت الدوله ازقرار مذکور نسبت بحکومت مطیعانه است

راه بوشهر از خط کازرون مجدداً برای تردد قوافل باز شده و چهارنفر قزاق روس از این راه بسلامت گذشته وبشیراز امدند پست نیز حالیه از این راه ذهاب و ایاب میکنند

راه اصفهان در قسمت نزدیکی سیوند از قرار مذکور نا امن است اگر چه هیچ دزدی معین و مشخصی هنوز راپورت داده نشده است

خلیج فارس

« بوشهر »

« ۱ » در اوایل ماه مه ایالات جدید فارس تلگرافاً بدریابگی اطلاع داده اند که حکومت بنادر نیز در تحت اداره ایشان مقرر گردیده و ایشان مشار الیه معنی دریابگی را کماکان بحکومت بنادر منصوب و معرفی می فرمایند

« ۲ » در اواخر اوریل اداره گمرك با کمك خان بندر یك گمرکخانه در نزدیکی مصب رودخانه « رود حله » که نقطه مناسب معروفی برای قاچاقچیان گمرك بوده تأسیس و افتتاح نمودند

(نمره ۱۲۱)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۸ ژویه)

از قلهك ۸ ژویه ۱۹۱۰

با کمال افتخار راپورت میدهم که رئیس و نایب رئیس مجلس دیروز استعفا نمودند سقوط کابینه وزراء بعد از این واقعه نیز محتمل است

(نمره ۱۲۲)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۸ ژویه)

ازقلهك ۸ ژویه ۱۹۱۰

در این اواخر عدم امنیت راه های عمده روی بازدیاد و شدت بوده و سارقین قشقائی اطراف اصفهان رامعرض تاخت و تاز وقتل و غارت نموده اند نظر باینکه نوشتجات و اظهارات مشدد من بدولت ایران دراین موضوع هیچ اثری نکرده دیروز عباسقلی خان را بهیئت وزراء فرستادم که خاطر نشان نماید که اوضاع مملکت در نظر دولت اعلیحضرتی انکلستان تحمل ناپذیر کردیده سردار اسعد بلا تامل جواب داده که دولت ایران میتد پیش بینی نماید که دولت انکلیس ممکن است اقدامات نظ نمایند و اینکه دولت اعلیحضرتي تا کنون قشوني نفرستاد ، اغماض نموده دولت ایران با کمال سپاس کذاری قدر می‌ دولت ایران بطوریکه در سمت شمال انتظام را مستق ، مجدانه برای اعاده نظم در فارس و نقاط دیکر به د ظهارات عباسقلی خان را که سخت بوده ولی تهد یر لت وزراء خوب پذیرفتند و کمان

میکنم که اهتمامی برای اعاده و استقرار نظم در مملکت بنمایند

(نمره ۱۲۳)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۱۰ ژویه)

قلهك ۱۰ ژویه ۱۹۱۰

در تعقیب تلگراف ماقبل خودم با کمال افتخار راپورت میدهم که از قرار بیان ژنرال قونسول اصفهان اوضاع انولایت باعث اضطراب خاطر است . مستر گراهام راپورت میدهد قشقائی و بختیاری مشغول چپاول راه اهواز اند و دویست الی ۳۰۰ نفر از قشقائی در شهر اصفهانند و چون عده انها بیش از استعدادی است که حکومت دارد باین جهت حکومت از دفع انها عاجز است

۱۰۰ نفر از سوار های حکومت مأمورند که بقمشه عزیمت نمایند و از قرار مذکور خود حکومت نیز برای ملاقات باصولت الدوله بانجا خواهد رفت ولیکن مقصود این ملاقات را قونسول ژنرال بیان نمیکند

من اظهارات مؤکده مجدده بدولت ایران کرده و مسؤلیت

امنیت اتباع انگلیس را در این شهر بعهده آن دولت گذاشته ام

(نمره ۱۲٤)

تلگراف مستر مارلینگ بسر ادوارد گری (واصله در ۱۳ ژویه)

از قلهك ۱۲ ژویه ۱۹۱۰

خواهشمندم بتلگراف من مورخه ۸ ژویه رجوع فرمائید

کابینه استعفا کرده است هنوز معین نیست هیئت جدید را که تشکیل خواهد کرد ولی محتمل است که فرقهٔ ملیون در این کابینه غلبه داشته باشند

(نمره ۱۲۵)

تلگراف سر ادوارد گری به مستر مارلینگ

وزارتخارجه انگلیس ۱۵ ژویه ۱۹۱۰

در خصوص توپ بستن کشتی جنگی روس بیکی از قراء ایران در کنار بحر خزر و خراب کردن انقریه که در اینجا مذکور است در پارلمان سؤالی میشود خواهش دارم هر اطلاعی که دارید راپورت دهید

(نمره ۱۲٦)

تلگراف مستر مارلینگ بسر ادوارد گری (واصله ۱۶ ژویه)

از طهران ۱۶ ژویه ۱۹۱۰

سید عبد الله مجتهد را دیشب بقتل رسانده اند این مسئله ممکن است بحران کابینه را طولانی نماید

(نمره ۱۲۷)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۱۷ ژویه)

طهران ۱۷ ژویه ۱۹۱۰

در جواب تلگراف جنابعالی ۱۵ ژویه

وزیر مختار روس اطلاع ذیل را بمن میدهد

تقریباً سه هفته قبل در ضمن گفتگو و مشاجره که راجع بصید ماهی روسها در گموش تپه تولید شده یك نفر ملا یکی از قزاقهای مستحفظ قونسولگری روس را در استراباد کشته و دیگری را سخت مجروح نموده است شخص قاتل و اکثر اهالی ده فرار کرده اند لهذا قایق جنگی از آشوراده مأمور گردیده و در ورود برای آگاه ساختن سه تیر توپ انداخته اند شخص قاتل بالاخره خود تسلیم قراول سرحدی روس گردیده و گفته است ترجیح میدهم که روسها مرا بمعرض استنطاق و محاکمه در ورند تا اینکه دچار

مزاحمت ایرانیها شوم . لهذا مشار الیه در روسیه محاکمه خواهد شد و شاید حکم اعدام او صادر نشود ولی غرامت از اهالی قریه جبراً گرفته خواهد شد

این واقعه هیچ حرارت و هیجانی در اینجا تولید نکرده و میتوان انرا ختم شده تصور نمود

(نمره ۱۳۸)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۱۸ ژویه)

قلهك ۱۸ ژویه ۱۹۱۰

در تعقیب تلکراف خودم مورخه ۱۶ ژویه با کمال افتخار راپورت میدهم که قتل در خانه خود سید عبدالله و در حضور پسرش و چهار نفر دیگر واقع شده و مرتکب چهار نفر از مجاهدین بوده اند .
انتظار نمیرود که اهتمامی برای مجازات قاتلین کرده شود زیرا که شهود جرأت نمیکنند که انها را معرفی نمایند

در دو روز گذشته بازار ها بسته بود ولی فعلا احتمال هیچ اغتشاشی نمیرود

(نمره ۱۳۹)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۱۸ ژویه)

قلهك ۲ ژویه ۱۹۱۰

« اقا » عده سرقتهائی که در چند روز گذشته در شاهراه ها واقع شده است دلالت برافزایش وحشت انگیزی بر عدم امنیت ایران مینماید کاری پست اروپا در بوینك که پنج فرسخی قزوین و در راه رشت است دوچار حمله سارقین و بکلی غارت شده است و موافق راپورت دوفقره سرقت از همین قبیل درنزدیکی قم واقع شده اند در یك مورد پست سلطان اباد و درمورد دیگر پست اصفهان را زده اند بعلاوه راه بین اصفهان و طهران بواسطه تعدیات نایب حسین معروف بکلی خطرناك شده است نایب مزبور سابقاً درکاشان و فعلاً در نزدیکی قم مشغول عملیات است دولت ظاهراً از دستگیری او عاجز است

درسه روز قبل عده اشخاص مسلحه به دسته از مستخدمین اداره تلگراف هند و اروپا در هفت میلی شرق طهران حمله شدیدی برده و انها را لخت کرده اند

این مسائل بخوبي مینماید که شرارت و عصیان تا دروازهٔ پایتخت

را فرا گرفته است

سه فقره سرقت در مجاورت شهر اصفهان و یك فقره در راه اهواز واقع شده است از وضع راه های بین اصفهان و شیراز و همچنین بین شیراز و بوشهر خود جنابعالی بخوبی مستحضرید و مختصر بهبودی که سابقاً راپورت دادم معلوم میشود مکث وحالت منتظره بوده که طوایف غارتگر خونریز فارس میخواستند مشاهده نمایند که در ورود ظفرالسلطنه حکمران جدید باقدامات جدی سخت برای اعادهٔ انتظام مبادرت مینمود یا خیر

کرمانشاه را چنانچه دیروز تلگرافا راپورت داده ایل قوی وعظیم کلهر درتحت ریاست داود خان تهدید مینمایند

حالت راه بین یزد ومشهد که ازطبس میگذرد الم انگیز است چنانچه دریك ماه قبل قافله بزرگی ازتجار هندی را در ان خط سیصد نفر سارقین عرب زده ودویست نفر شتر های انها را برده اند

از ٦٠ تا ٧٠ میلی مغرب کوه ملك سیاه اسلحه گریزانهای افغانی خط تلگرافی هند واروپا را که معروف است بخط ایران

مرکزی دائماً قطع نموده و مأمورین انکلیس را که در این خط اند مجبور نموده که برای حفظ جان خود برباط فرار نمایند باین طریق تمام راههای عمده که سیر وحل نردد تجارت انکلیس اند کم یا بیش خالی از امنیت اند من هیچ موقعی را از دست نداده وبدولت ایران کتباً و شفاهاً اهمیت ولزوم کردن اقدامات جدی را برای خاتمه دادن باین اوضاع تأکید وخاطر نشان نموده ام وخیال دارم برئیس مجلس نیز اظهار نموده وخاطر ایشان را باین مسئله معطوف سازم

معذلك میترسم که این اظهارات بکلی بی فایده باشند زیرا که دولت بخوبی از اوضاع مسبوق است ولی نه پول دارد و نه استعداد در تحت اداره و اوضاع قدیم حاکم یك ولایتی امنیت طرق را باین طریق حفظ مینمود که هر قسمت از راه را در تحت حفظ و مسؤلیت رئیس یا سرکرده آن محل مقرر میداشت و اگر سرقتی در سارق یکی از انها واقع میشد فوراً حکومت عده از نوکرهای خود را مینه ستاد واز شخص مسؤل راه که در وظیفه خود غفلت و قصور کرده جبراً جرم میگرفتند نتیجه انکه یك

حاکم فعالی باین قاعده سهل خشن امنیت راه ها را بدون مخارج زیاد حفظ مینمود ولی این ترتیبات سابقه مخالف میل مجلس بوده ان قاعده را منسوخ نمودند بقصد اینکه درعوض امنیه منظم بجهت حفظ طرق تشکیل نمایند لیکن بدبختانه امنیه در راه وجود ندارد واکر در چند نقطه اسم یا صورتي از ان است حقوق بانها نمیرسد و با این حالت توقع و انتظار خدمت مؤثری ازانها نمیتوان داشت خزانه ایران ظاهراً در عسرت سخت است شنیده ام که کسر بودجه دو سال کذشته را وزارت مالیه ۱۷ کرور تخمین زده است که قدری متجاوز از ۱۵۰۰۰۰۰ لیره است

برای تحصیل وجه در این نزدیکیها چندان امیدی نیست زیرا که برای عقد هرمعاملهٔ مالیهٔ « مکر اینکه با دولتین باشد » مقدمةً لازم خواهد بود که دولت ایران برای یك جا کردن یا تثبیت قروضی که ببانك روس دارد و ترتیب تادیه ان قراری بدهد ولی فعلاً میل و اهتمام چندانی از طرف دولت ایران برای تعقیب مذاکرات وحصول این مقصود مشهود نیست لو فرض که این اشکال هم مرتفع شود انوقت مسئله تاءیین یك استقراض

اعم از اینکه از دولتین یا محل دیکر بشود پیش خواهد امد

برای قرضه کوچکی مثلاً چهارصد هزار لیره وثیقهٔ میتوان پیدا کرد ولی نظر باینکه دولت ایران درمورد اعتبارات مملکت خود عقاید مبالغه کارانه و غلو دارند در مواد شرایط استقراض مباحثه ومساومه طولاني خواهد نمود تا اینکه موافقتی حاصل شود البته احتمال ان نیز میرود که مسئله استقراض داخلی که در نظراست تا حدی نتیجه ببخشد ولی اشخاصی که بصیرت کامل باحوال مملکت دارند امیدوار و معتقد بان نیستند ومخصوصاً این عدم امنیت فعلی برای اهالی اطمینان بخش نیست که باین قبیل امور مبادرت نمایند با وجود این مراتب احتمال اعاده انتظام و امنیت در طرق جنوبي در مدت معینی ضعیف است لهذا من مبادرت ورزیده پیشنهاد میکنم که موقع ان رسیده که برحسب لزوم بدولت ایران واضح کفته شود که دولت انکلیس دیکر نمیتواند تعطیل طولاني تجارت خود را تحمل نماید ومجبورخواهد شد اقداماتي را که خود بتواند برای خاتمه دادن باین وضع بعهده کیرد درتحت ملاحظه دراورد

بااوضاع کنونی ایران اینکه باولیاء امور ایران لزوم انتظام خانه و مملکت خود شانرا مسجل نمائیم مقتضی بلکه واجب است که در نهایت سادگی و وضوح بآنها سخن گوئیم برای حصول این مقصود من پیشنهاد میکنم که بان دولت رسماً اطلاع داده شود که اگر تا آخر ماه سپتامبر در راه های عمده تجارتی جنوب تا اندرجه انتظام وامنیت داده نشود که قوافل بطور متداول بتوانند تردد نمایند در آن وقت دولت انگلیس خود این تکلیف را بعهده خواهد گرفت

این قدام اشخاص معدودی را که معتقدند بدون استمداد و استعانات مستشاران یا معلمین خارجه پیشرفت در اصلاحات وتجدد ادارات ممکن نیست محرك خواهد شد که این عقیده خود را قبولانده و بمقام اجرا درآورند بهر جهت دولت و مجلس را با حالت فلاکت مملکت که فعلا در تغافل یا تجاهل از آن جدیتی تمام دارند مواجه و روبرو خواهد نمود خیلی ممکن است که دولت ایران در تحت فشار این قبیل تهدیدات وسائلی برای اعاده نظام تحصیل نماید

مجاهدت مظفرانه یپرم در اذربایجان بخوبی مجسم و معلوم مینماید
که اگر فشار کافی اورده شود چه کارها ممکن است انجام یابد
حالیه که یپرم وارد طهران شده ممکن است که خدمات او را در
فارس بکار برند و مثل اذربیجان اثرات حسنه و فایده ببرند فقط
اشکال حقیقی مسئله پول است ولی دولت ایران بخوبی میداند که
برای این مقصود فقط لازم است که بدولتین اظهار نمایند و تنها
چیزی که مانع این اظهار و تقاضا است همانا تهییجات ضد روس
نفهمیده بعضی ملیون تند است

(بندسه .... چاوازماولینك)

مجدداً اظهار میدارم که بعد از اختتام [illegible] فوق خاطرم را
متوجه خساراتی که عمداً در فارس بخطوط تلگراف هند و اروپا
وارد آورده اند و زیادتی عده و [illegible] انها موجب وحشت است
نموده اند این خسارات [illegible] از قبیل شکستن مقره بوده
بطوریکه در یك ماه گذشته ۳۷۷ عدد انها شکسته اند در هر
مورد شکستن مقره [illegible] قسمت جزئی [illegible] مفرد
شده اشتغالهای اداره تلگراف [illegible] میبایست در

ماهی شش دفعه تعمیر این قبیل خرابي ها را بنمایند حالیه دائماً مشغول این کارند و غالباً طعمه حملات وغارت سارقین میشوند در این موضوع نیز بدولت ایران اظهارات سخت نموده‌ام

« چارلز مارلینک »

(نمره ۱۳۰)

تلگراف مستر مارلینک بسر ادوارد گری واصله ۱۸ ژویه

از قلهك ۱۸ ژویه ۱۹۱۰

راجع بتلگراف ۸ ژویه خودم

عدم امنیت کلیه طرق روی با زدیاد است وراپورتهای واصله از همدان مشعرند که اغتشاش عظیمی در ان شهر بروز کرده از طرف دولت هیچ اقدامی نشده ونخواهد شد مگر اینکه بوسیله تهدید شدیدی مجبور شوندقواء واهتمامات خودرا از دسته بندی و دسایس حزبی منصرف نموده و بعوض مصروف و متوجه انتظام مملکت نمایند و من پیشنهاد میکنم که اجازت دهید بطوریکه در مراسله مورخه ۲ ژویه خود اشارت کردم بدولت ایران اخطار کنم

(نمره ۱۳۱)

تلگراف سر ادوارد گری بمستر مارلینگ

وزارتخارجه ۲۲ ژویه ۱۹۱۰

میل دارم که عقاید و نظریات شما را در موضوع پیشنهاد ذیل بعد از شور با وزیر مختار روس بدانم که پس از دانستن عقاید شما انرا بدولت روس تکلیف [illegible] نمایم

تصور میکنم شما [illegible] [illegible] بر اینکه امید چندانی نیست که دولت ایران بصرافت طبع از دولتین تقاضای استقراض بنمایند نظر باینکه اگر وجهی [illegible] نیاورند وضع مملکت بدتر شده و امید کمی خواهد بود که رفع اغتشاشات [illegible] عموماً و جنوب [illegible] خصوصاً بشود عقیده من [illegible] که دولتین سبقت کرده و متفقاً بدولت ایران [illegible] [illegible] ۴۰۰۰۰۰ لیره بدون شرایط دیگر [illegible] [illegible] [illegible] تأمین و ترتیب تأدیه دین) بان دولت قرض دهند ممکن است که ضمناً بدولت ایران گفته شود که این [illegible] و دادن وجه [illegible] [illegible] [illegible] است که [illegible] ان بمصرف [illegible] [illegible] و [illegible] و تنظیم اداره مالیه

مملکت رسانده خواهد شد

(نمره ۱۳۲)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۲٤ ژویه)

طهران ۲٤ ژویه ۱۹۱۰

راجع بتلگراف مورخه ۱۸ ژویه خودم

بازارها مشغول باز شدن است جمعیتی که در مسجد بودند بنا بر وعدهٔ که بانها برای دستگیری و مجازات قاتلین سید عبدالله داده شده است مشغول متفرق شدن اند بعلاوه مذکور و مشهور است که سفارت روس تهدید نموده که اگر در ظرف سه روز کسب و تجارت شروع نشود قشون قزوین طهران را اشغال خواهد نمود این فشار و تهدید نیز باعث تفرقه اجماع گردید ولی یقین است که چنین تهدید از طرف سفارت کرده نشده ولی این قصه برای ارائه دادن و ثبوت بعضی تهدیدات بی باکانه احرار ملیون مثال خوبی است (به پطرزبورغ اطلاع داده شد)

(نمره ۱۳۳)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۲٤ ژویه)

قلهك ۲۴ ژویه ۱۹۱۰

راجع بتلگراف جنابعالی مورخه ۲۴ ژویه

دولت ایران محققاً احتمال نمیرود که فعلاً از دولتین تقاضای قرض بنماید . امّا در خصوص پیشنهاد جنابعالی که دولتین متفقاً تکلیف دادن قرض بدولت ایران بنمایند رأی من اینست که چنین اقدامی از طرف ما این عقیدهٔ را که احرار ملیون هم خود داشته و هم این مردم انتشار میدهند که دولتین در این نقشه و تدبیر اند که دست دولت ایران را از حیث معاملات مالیه بکلی به بندند تصدیق و مستحکم خواهد نمود . این مسئله بر دولت ایران بخوبی معلوم است که دولتین حاضرند بدون هیچ شرط پلتیکی قرض بدهند

ولی از اثر انتشارات عقاید ملیونی که مصالح مملکت خود را فدای سوء ظن بی اساس خودشان نسبت بمنظورات دولتین مینمایند تولید این امیدواری شده که ممکن است پولی با شرایط خیلی سهل تحصیل نمایند و همین امیدواری واهی است که مانع میشود دولت ایران تقاضای مساعدت و قرض از دولتین بنماید

کمان میکنم خزانه دولت ایران فعلاً درچنان ضیق و عسرتی است که اکر پولی هم بان دولت داده شود مبلغ خیلی قلیلی ازان بمصرف اعاده نظم رسانده خواهد شد وحالیه دادن قرضه ٤۰۰۰۰ لیره کفایت نخواهد کرد

(نمره ۱۳٤)

تلکراف مستر مارلینك بسرادواردکری (واصله ۲٦ ژویه)

طهران ۲٦ ژویه ۱۹۱۰

دیروز هیئت وزرای جدید تشکیل شد مستوفی الممالك رئیس الوزرای بدون پرتفوی یعنی (وزارتخانه معین) حسینقلی خان نواب وزیر امورخارجه فرمانفرما وزیر داخله حکیم الملك وزیر مالیه

عقیدهٔ رئیس الوزرا راممکن است معتدل فرض ومحسوب کرد وزیر خارجه ووزیر مالیه ازفرقهٔ احرار ملیون اند عضویت فرمانفرما درکابینه دلالت دارد براینکه ملیون اکاه بوده اند که اکر تمام کابینه را ازحزب خودشان تشکیل میدادند درمملکت نفوذ واهمیتی نمیداشت

(نمره ۱۳۵)

تلغراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری واصله ۲۷ ژوئیه

قلهك ۲۸ ژوئیه ۱۹۱۰

بنا بر اطلاعی که از کنسل نایب قونسولگری دولت اعلیحضرتی از کرمانشاه رسیده از اثر نشر عقاید ضد روس قونسولگری روس در خطر عظیم است سربازهای ایرانی دو مرتبه بطرف نایب قونسول روس در خانه اش تیر انداخته اند قزاقهای روس مستحفظ قونسولگری نمیتوانند از قونسولخانه بیرون بیایند و یا اینکه در کوچه ها پدیدار شوند

نظام السلطنه از ویس قونسول مزبور عذر خواهی نموده و همه قسم اطمینانات و تامین داده اند ولی بنظر نمی اید که بتواند حکم و اقتدار خود را نسبت باهالی اجرا و اعمال نماید ضمناً مستر ناکس برای اعاده نظم و امنیت مشغول اظهارات و اقدامات مؤکد است

مسیو پاکلوسکی هم اطلاعات نظیر اخبار فوق از ویس قونسول روس رسیده جز اینکه واقعه تیر اندازی در ان راپورت

داده نشده وزیر مختار مشار الیه در اینجا مشغول اقدامات قویه است و به پطرزبورغ نیز ارائه طریق نموده که از اردوی قزوین پنجاه نفر قزاق اعزام شده بمستحفظین قونسولکری کرمانشاه افزوده شود

(نمره ۱۳٦)

تلکراف سرادوارد کری بسر انیکلسن

وزارت خارجه ۲۸ ژویه ۱۹۱۰

بنا بر اطلاعات اخیره واصله از طهران اغتشاشات در تمام مملکت خاصه در جنوب موجود ودر کمال سرعت مشغول ازدیاد و انتشار است و تاثیر نتیجه این اوضاع بزودی یك هرج ومرج کاملی خواهد شد موارد اغتشاش من باب مثل فراوان اند مثلاً سرقت یك قافله بزرك هندی در راه بین یزد و مشهد واضرار وخسارت دائمی اساحه کریزانهای افغان نسبت بخطوط تلکراف هند واروپا در سیستان و فرار مامورین اداره از دست انها به رباط ودو فقره سرقت پست در نزدیکی قم مورد حمله وغارت شدن جمعی مستخدمین اداره تلکراف

هند واروپا بدست اشخاص مسلحه در هفت میلی شرق طهران وشرارت وتعدیات نایب‌حسین معروف که در ماه ژون از راه بین اصفهان وطهران سلب امنیت کرده وهمچنین وضع ناگوار راه بین اصفهان وبوشهر که ازابتدای ورود وزیر مختار تاحال هیچ علامت بهبودی دران مشهود نمیشود وچنانچه شما مستحضرید مدتی مدید تقریباً غیرقابل عبور بوده وخسارت عمده بر تجارت ماوارد اورده است علاوه بر انها چندفقره سرقت در مجاورت شهرهای اصفهان وکرمانشاه واقع شده وشهر کرمانشاه بطوری مورد تهدید ایل کلهر شده بود که حکومت محل ملتجی بقونسول گریهای انگلیس وروس شده است که چون خود مشارالیه اسباب ووسایل مقاومت را نداشته انها دخالت ونصیحت کرده وایلات را ازتهاجم بشهر منصرف وممنوع دارند

بنظر من مطلوب است که دولتین متفقاً اظهاراتی بدولت ایران بنمایند وتوجه اولیاء دولت را باین وضع ناگوار طرق وشوارع معطوف سازند

خواهشمندم که این اوضاع را بنظر مسیو ... واسکی برسانید

و در صلاحیت اخطار متفق بدولت ایران اصرار و تأکید نمائید

(نمره ۱۳۷)

تلکراف مستر ماراینك بسر ادوارد کری (واصله ۲۹ ژویه)

از قلهك ۲۹ ژویه ۱۹۱۰

در تعقیب تلکراف من مورخه ۲۸ ژویه اینك از کفیل ویس قونسولکری کرمانشاه خبر میرسد قسمتی از فوج سربازهائی را که بویس قونسولکری روس تسلیك کرده بودند حکومت خلع اسلحه نموده و وضع ارام تر و بهتر است مسیو پاکاوسکی نیز راپورتی نظیر ان رسیده ست

(نمره ۱۳۸)

تلکراف سر انیکلسن بسر ادوارد کری (واصله ۲۹ ژویه)

از پطرزبورغ ۲۹ ژویه ۱۹۱۰

امروز مسیو ایزوالسکی را ملاقات نموده و یادداشتی که حاوی پیشنهاد جنابعالی مندرجه در تلکراف مورخه ۲۸ ژویه بود بایشان دادم جناب معظم وعده فرمودند که بزودی جواب بمن بدهند موسیو ایزوالسکی اظهار داشت که اطلاعات واصله

از کرمانشاه بهتر و رضایت بخش تر از سابق اند حکمران محل در خلع اسلحه سربازان عاصی موفق شده و انها را از شهر بیرون کرده است

(نمره ۱۳۹)

تلگراف مستر مارلینگ بسر ادوارد گری (واصله ۳۱ ژویه)

از قلهك ۳۱ ژویه ۱۹۱۰

راجع وضع کرمانشاه

راپورت امروز ویس قونسول دولت اعلیحضرتی مبنی بر ان است که وضع انجا خیلی ارام تر است

مسیو باکلوسکی بدولت متبوعه خود اطلاع داده که افزودن بر عده مستحفظ قونسولگری شاید لزوم پیدا نکند . منشاء اغتشاش ظاهراً از این قرار بوده که یك سرباز ایرانی درهنگام شب از دیوار بالا رفته که داخل باغ و عمارت قونسولگری روس بشود یکی از قزاق های روس که مشغول کشیك بوده اورا تیر زده است

(نمره ۱٤۰)

تلگراف مستر مارلینك بسر دوارد گری (واصله ۱ اوت)

طهران اول اوت ۱۹۱۰

راجع بتلگراف من مورخه ۳۱ ژویه

وضع کرمانشاه خیلی بهتر است قزاقهای روسی که از تاریخ ۲۴ ژویه در شهر ظاهر نبودند مجدداً ازادانه در گردشند بدون اینکه اتفاق سوئی رخ دهد

(نمره ۱۴۱)

مراسله مستر مارلینك بسر دوارد گری (واصله ۲ اوت)

از قلهك ٤ ژویه ۱۹۱۰

« آقا » سردار اسعد وزیر جنگ در تاریخ ۲۷ ماه گذشته در موقعی که حسیات عدوی از اثر تهییجات ملیون و بعلت وقایع چرکر و تبریز فوق العاده بر ضد روس بوده بدیدن من امدند و از من سؤال کردند که وضع را چه طور می بینید من درجواب جناب معظم اظهار داشتم که نظاره کنان خبیر و بصیر متحیر اند که ایا دولت روس تا کی این تعریضات و تهییجات خصمانه را که در طهران بر ضد او مرتکب میشوند خواهد تحمل نمود و اما من

نمیتوانم حماقت فوق العاده این مردمرا بفهمم ایا نمیتوانند استدراك و استدلال کنند که چون دولت ایران از داشتن رابطهٔ با روس ناگزیر است البته خیر و مستحسن است که ان روابط دوستانه و حسنه باشند و اما انها انقدر بی‌مدرك اند که تصور میکنند که بایك دولت عظیمی که فقط قوای مسلحه ان معادل ثلث تمام جمعیت ایران است میتوانند ستیزه نمایند . و بدبختانه دولت بعوض جلوگیری از داد و فریاد مضر این فرقه ساکت ایستاده وتماشا میکند که در افکار عمومی نیز سرایت نماید

چرا وزیر امورخارجه که وظیفهٔ مخصوص او تولید واستحکام مناسبات حسنه بین دولت ایران ودول همجوار است در مجلس ملی برضد این مبارزت ملیون پرتست نمی نماید من هرگز درصورت مذاکرات مجلس ندیده ام ؟ حتی در یك مورد منفردی برضد این تحریکات وتهیجت . . . . یك نفر صدائی بلند کند وتا حدی که اطلاع حاصل کرده ام بوش و روابط خارجه ایران بکلی بدست کمسیون وزارت امور خارجه مجلس تفویض شده است

از یك کمسیونی که هرگز با سفارت روس یا سفارت انکلیس ملاقات و معاشرت نکرده بلکه ازمابکلی کناره جسته و بادرهای بسته بخیال خود نشسته و شاید از اثر تعدیات موهومه خودرا بحالت عصبانی در میاورند چکونه ممکن است امید داشت که یك مسئله راجع بروس را بنظر انصاف و بی غرضی ملاحظه نمایند کویا همیشه باید کفتکوهای نقارامیز و وقایع ناکوار بین روس و ایران موجود باشد . وعدهٔ زیادی از مردم که باصطلاح سیارند و ملیت انها مشکوك یا ذوجنبتین است این وجود کدورت مابین را حتمی و واجب کرده اند . لهذا خیلی لازم است که برای تحقیر و تخفیف ان کفتکوها ازهر جد و جهد و اهتمامی مضایقه نشود وجناب اقای سردار اسعد میتوانند مطمئن باشند که اکر این قبیل مشاجرات و کفتکوها را بعوض انکه تفویض بنظر و عقیده یك کمسیون غیر مسؤل مغرض بنمایند بکذارند بین سفارت روس و یك وزیر امور خارجه لایق حل و قطع شود یقیناً روابط بین ایران و روس در کمال سرعت دوستانه خواهد کردید

سردار اسعد وعده داد که خود را حامی و مشوق مسلك صلح امیز تری

نسبت بروس بنماید ولی اظهار داشت که مانع بزرك
نیل باین مقصود همانا اقامت طولاني قشون روس است
در ایران من در جواب از جناب ایشان سؤال کردم
که چرا دولت ایران باظهار سه هفته قبل وزیر مختار روس
راجع بداخل مذاکره شدن در خصوص شرایط عودت قشون
روس جوابي نداده جناب ایشان جواب دادند که علت بحران
کابینه بوده و خواستند بعضی شکایات و تظلمات دولت ایرانرا
نسبت بروس اظهار دارند ولی من این حکایت محنت سرائی را
قطع کرده و کفتم شما انچه را که من باین سعی و تفصیل نهی
کردم الان تکرارو تذکار مینمائید باین معنی که بعوض انکه
مستقیماً نزد سفیر روس که همیشه حاضر است جناب عالی را
بایك ضمیر وروش صلح امیزی بپذیرد بروید و زحمت مذاکره
مطالب را بخود بدهید در اظهار شکایت از زحمات و تعدیات
وارده بر ایران مبالغه وحکایت سرائی مینمائید جناب عالی فقط
شکایت و حکایت یك طرف را می شنوید و اکر زحمت مذاکره
مطالب را با سفارت روس بعهده کیرید ملاحظه خواهید کردکه

در اکثر موارد تنازع مثل واقعه تبریز ایرانیها لا قل بقدر روسها مسؤل و مأخوذ بوده اند

و اما دولت روس من میتوانم بجناب عالی اطمینان کامل بدهم که کمتر از ما خواهان مناسبات دوستانه با دولت ایران نیست راپورت این مذاکره را مبادرت کرده مطولا شرح دادم نظر باینکه رفتار و مسلک دولت ایران را در مورد مسائل راجع بروس تا حدی بصحت و دقت میتواز ز ان درك نمود

« بنده . . . چارلز مارلینك »

(نمره ۱٤۲)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد گری واصله ۲ اوت از قلهك ۱۲ ژوئیه ۱۹۱۰

« اقا » در تلگراف مورخه ۳۰ ماه گذشته خودم با نهایت توقیر اطلاع دادم که اغتشاش و طغیان مهمی در ولایت کرمانشاه بروز کرده داود خان ریاست ایل کلهر با هزار و هشتصد سوار بماهی دشت که پنج فرسخی شهر است نزول نموده واظهار امید نموده که ترتیب وقرار امور ایل خود را با حکمران بدهد

نظر باینکه وضع لرستان اهمیت و وخامت پیدا کرده و سردار اکرم بین ایلات انجا اتحادی تشکیل داده وکرمانشاه و همدان را تهدید مینمایند کفیل قونسولگری انگلیس با همیت هم کار روسی خود لزوم وصلاحیت عودت و عزیمت داود خان و کلهر را از نزدیکی شهر بحکمران متذکر گردیدند جناب معظم جواب دادند که امیدوارم وزرا متقاعد شوم که در ظرف چند روز حرکت نماید واگر من نیت خود موفق نگردیدم مداخله یا وساطت قونسولها را تقاضا خواهم نمود بنا بر این من ووزیر مختار روس بقونسولها تعلیمات فرستادیم که در صورت تقاضای نظام السلطنه نفوذ واهتمام خود را بکار بزنند و در صورت لزوم داود خان را ملاقات بنمایند

لیکن حکومت توسلی بقونسولها نجسته و با سوارهای سنجابی مطیع خود در تاریخ ۲۸ بطرف داود خان حمله برده است علاوه بر اینکه با زوی خود موفق نشده و نتوانست داود خان را متقاعد ... [illegible] ... ورده ... [illegible]

ر ... د بشهر [illegible] ... از ... ن داود خان بقونسول

هاچنین اطلاع داد (نظر باینکه حکومت بدون جهة بر من هجوم برده از دولتین استمداد واستعانت مینمایم که مسائل متنازع فیه مابین را تسویه نمایند من حاضرم که هر پیش نهاد وتکلیفی را که دولتین بنمایند قبول کنم و بالاخره تقاضای ملاقاتی با حکمران مینمایم) . ضمناً جناب حکمران بدون اینکه مذاکرات جدیدی با قونسولها بنمایند علائمی بروز دادند که مشخصاً دلالت بر اراده ایشان بر تجدید اقدام عاجل بي تأملی مینمود و قونسولها برای جلوگیری از مخاطرات چنین قدامی تکلیف کردند که قرار اصلاح مابین باینطور داده شود که داود خان عقب مانده مالیات را بدهد و عملیات خود را بحدود ناحیه و منطقه خود محدود نماید

مسیو پکلوسکی و من بقونسولها اجازه دادیم که نظام السلطنه را از مکتوب داود خان مستحضر سازند و بشرط موافقت جناب ایشان قرار صلح را با داود خان بگذارند و اگر بعلت امتناع نظام السلطنه از قبول مساعدت قونسولها لزوم پیدا کرد بداودخان نصیحت نمایند که مطیع اوامر دولت شود

از دولت ایران مطابق مفاد تلکراف ۳۰ ماه کذشته جنابعالی تقاضای اقدامات کردم و دولت بمن چنین اطلاع دادند که داود خان انقیاد و اطاعت خودرا نسبت باوامر دولت مرکزی اظهار داشته است اطلاعات اخیره من مشعر بر این اند که مشار الیه بقدر ۱۵ میل از شهر کرمانشاه دور تر شده است

بنده . . . . . چارلز مارلینك

(نمره ۱۴۳)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۲ اوت)

قلهك ۱۲ ژویه ۱۹۱۰

« اقا » بعد از نوشتن مشروحه ۲ ژویه راپورتهائی که از قونسول ژنرال دولت اعلیحضرتی مقیم اصفهان رسیده حاکی بر انند که اوضاع امور در راههائی که از شیراز و اهواز منتهی بشهر اصفهان میشوند هر روزه بد تر میشود و مستر کراهام بالاخره اینطور بیان کرده که (مجاورت اصفهان معرض نهب و غارت سارقین قشقائی است)

نظر باینکه ارسال مراسله بوزیرامورخارجه و ابلاغ اظهارات

شفاهی بوزیر داخله یا وزیر جنك بكلی بی فایده اند چه که مراسله را وزیر خارجه بکمسیون خارجه مجلس ارجاع خواهد کرد و در مقابل اظهارات شفاهی از قبیل وعده های ایفا نشده خواهند داد لهذا بنظر من لازم کردید که طریقه دیکری برای جلب توجه دولت بلزوم اعاده انتظام تخاذ نمایم بنا بر این چنانچه در تلکراف مورخه ۸ ژوئیه اطلاع دادم عباسقلیخان نواب را تعلیمات دادم که در جلسه اتیه وزراء اجازه دخول حاصل نموده و بان هیئت بطور وضوح بفهماند که دولت اعلیحضرتی انکلیس بیش از این نمیتواند تعطیل کامل تجارت خود را تحمل نماید

یادداشت عباسقلیخان را که شرح ملاقات و مذاکرات خود را با هیئت وزراء در موقعی که مستشار الدوله رئیس مجلس هم حضور داشته حاوی است منك لفاً ایفاد میدارم از قرار معلوم عباسقلیخان این مأموریت خود را با فطانت زیادی انجام داده و امیدی دارم که اثرات مستحسنه حاصل شده باشد اکرچه بنظر یقین مینماید که هیئت وزراء فعلاً منفصل خواهند شد ولی شاید ان اثرات از خواطر جانشین های انها بکلی محو و معدوم نشود

معذالك این مسئله نزد من محرز و یقین است که دولت ایران اعم از اینکه اعضاء و اولیاء ان هر کس باشد هیچ اقدامی نخواهد کرد مگر اینکه در تحت فشار سختی اورده شوند نه اینست که اولیاء امور نتوانند کاری انجام دهند بلکه اگر وسایل و ترتیبات عهد قدیم را بکار بزنند انجام مقصود در حدود وحیز قدرت انها است ولی میل و حسیات عمومی مجلس بر ضد بکار زدن ان وسایل است بلکه با استخدام اشخاصی که در عهد سابق تجربیات تحصیل کرده و ان طریقه را بخوبی و با اطمینان از نتیجه میتوانند بکار بزنند بیشتر مخالفند

با وجود مراتب فوق اگر کابینه جدی فعالی میبود ممکن بود بر تمام مشکلات فایق اید ولی بدبختانه کابینا بجدیت مشغول و مستغرق مشاجرات و منازعات داخلی خود بود . شد که نمیتواند عطف توجه بمصالح و خیر [illegible] و [illegible] و حضار جدی طوری نشود که در [illegible] ان تکامل نماید همان حالت تسامح در مورد [illegible] اصرارات را کما کان مشهود خواهند داشت

در تاریخ دهم راپورت تلگرافی از مستر گراهام واصل گردید که همانروز مفاد انرا تلگرافاً بجناب عالی اطلاع دادم راپورت مزبور حکایت میکرد که بسبب حضور ۲۰۰ یا سیصد نفر قشقائی در شهر و خیال حرکت حکمران با یك قسمت از استعداد محلی در مردم اضطراب و توحشی حادث گردیده

نظر بدانکه هیئت وزراء مجدداً استعفا کرده اند فوراً از معاونین وزارتخانهای داخله و خارجه تلگرافاً تقاضا نمودم که اقدامات جدّی برای حفظ انتظام و امنیت اصفهان بعمل اورند و در همان روز بعد از ظهر بملاقات مستشار الدوله رفته بودم در موضوع وضع رقت انگیز ولایات جنوبی در نهایت جدیت با ایشان صحبت داشتم معزی الیه وعده دادند که برای اعاده امنیت نفوذ خود را بکار بزنند

« بنده چارلز مارلینك »

(ملفوفه در نمره ۱۴۳)

یادداشت عباسقلی خان

بنا بر تعلیمات مستر مارلینك دیروز بشهر رفتم که درموضوع عدم امنیت جنوب ایران که همواره روی بازدیاد است باهیئت

وزراء صحبت نمایم رئیس الوزراء را در عمارت پارلمان یافتم بجناب
ایشان اطلاع دادم که از طرف شارژدافر دولت اعلیحضرتی
انکلستان برای اظهار بعضی مطالب بکابینه وزراء امده ام جناب
معظم مرا داخل اطاق کردند که سایر وزراء هم نشسته بودند
بعد از تبادل تعارفات معمولی اجازه خواستم که مراسلاتی را که
شارژدافر معزی الیه بوزارت خارجه ایران راجع باوضاع ناکوار
نوشته است برای هیئت محترم بخوانم باوجود امتناع انها ازاستماع
و اظهار اینکه مراسلات را سابقاً دیده ایم من شروع بخواندن
مراسله اخیر مستر مارلینك مورخه ۶ ژویه نمودم جناب رئیس الوزراء
اظهار داشتند که اکر اوضاع ولایات شمالی را باسال کذشته قیاس
نمائید ملاحظه خواهید کرد که امسال چه قدر بهتر شده مع وجود
ذالك سفارتین روس و انکلیس همیشه از کوچك ترین کفتکو
ولو انکه بین دو نفر افراد باشد اظهار شکایت مینمایند من در
جواب کفتم که اوضاع شمالی هر چه هست بوده باشد ولی وضع
جنوب که پیوسته تجار و کمپانیهای انکلیس که با ایران معامله
وتجارت دارند از تزاید عدم امنیت ان بدولت اعلیحضرتی

فرمان خود دارند براه ومورد صحیح بکار نمیزنند بلکه بعضی
اوقات برای منافع و مصلحت شخصی استعمال مینمایند ولی در
اینکه این مسأله در مورد فرمانفرمای فعلیه فارس صدق میکند
یا خیر البته هیئت دولت بهتر میتواند تمیز دهد

در خصوص اغتشاش نزدیکی کرمانشاه کابینه بمن اطلاع
دادند که داود خان تلگرافاً اطاعت خودرا نسبت باوامر
دولت اظهار داشته و دیگر تشویش و نکرانی برای امنیت خارجی
ها دران شهر نیست «عباسقلی»

۸ ژویه ۱۹۱۰

(نمره ١٤٤)

مراسله مستر مارلینک بسر ادوارد گری واصله ۲ اوت

قلهك ١٥ ژویه ١٩١٠

«اقا» خلاصه ماهیانه وقایع مهمه را که در چهار هفته
گذشته در ایران اتفاق افتاده با کمال افتخار لفاً ارسال میدارم

«بنده چارلز مارلینك»

« ملفوفه درنمره ۱٤٤ »

خلاصه وقایع ایران در چهارهفته لغایت ۱٥ ژویه ۱۹۱۰

« طهران »

کمی بعد از استعفای رئیس مجلس که در تاریخ ۷ ژویه بود کابینه منفصل گردید و در تاریخ ۱٤ سپهدار و سردار اسعد بسمت نماینده گی مجلس انتخاب شدند و در همان موقع مستوفی الممالك اعلام داشت که نایب السلطنه ایشان را مامور فرموده اند که کابینه جدید را تشکیل نمایند

در تاریخ اول ژویه یپرم خان و سردار بهادر از اذربایجان وارد طهران شدند و یك عده اسرائی که در مسافرت واردو کشی اذربایجان دستگیر نموده اند باخود اورد ند

(مجلس)

در تاریخ ۱٤ ژون اطلاعات و شرایط استقراض داخلی در مجلس قرائت و تصویب شد مبلغ ان یك ملیون لیره و مرابحهٔ ان صد هفت و ترتیب تادیه ان در بیست قسط سالیانه و محل تأمین و ضمانت ان عایدات املاك خالصه و تذکره مقرر گردیده است

در جلسه ۱۶ ژون تجدید کنترات مسیو مرنارد بلژیکی رئیس گمرکات را برای مدت چهار سال از قرار سالی پنجاه هزار فرانك تصویب نمودند لیکن یکی از وکلا موقع را مغتنم شمرده نطق سختی بر علیه مرنارد نمود

در جلسه ۲۱ ژون راپورت وزارت جنك و کمسیون بودجه در خصوص خرید سی هزار تفنك از طرح جدید قرائت شد بالاخره قرار بر این شد که سه نفر مأمور شوند که باروپا رفته و در ان باب تحقیقات نمایند

در ۲۳ ژون کمسیونی انتخاب شد که در محاسبات وزارت مالیه تفتیش نماید ولی چنین معلوم میشود که مقصود تفتیش و رسیدگی محاسبات اداره گمرك است

در تاریخ ۲۵ ژون راپورت کمسیون بودجه در خصوص پیشنهاد وزارت داخله برای خرید پنجاه هزار موزر قرائت شد تقی زاده این موقع را غنیمت شمرده و نطق مفصلی در تنقید مشی و مسلك دولت انشاد نمود و خطر گذراندن و تصویب این قبیل پیشنهادات منفرده را قبل از تقدیم بودجه کل بمجلس متذکر گردید

جلسه ۲۹ ژون بواسطه تمرد و سر پیچی یکی از نمایندگان نسبت بامر رئیس و تعرض و خارج شدن رئیس از مجلس برای اجرای حکم خود جالب توجه است این واقعه مینماید که نفوذ و محبوبیت رئیس خیلی رو بانحطاط است

معزی الیه همیشه ساعی و جاهد بوده که کابینه را لا اقل در جلسات علنی از حملات حفظ و حمایت نماید ولی در تاریخ ۲ ژوییه دیگر نتوانست از نمایندگان جلوگیری نماید چنانچه شیخ اسماعیل هشترودی ابتدا شرحی از مذاکرات خود با بعضی وزراء راجع برفتار دولت روس نموده و بالاخره از بیاناتش چنین استنباط میشد که مجلس بطوری نسبت بوزراء رنجیده و بی میل است که اگر از تهدیدات و اسباب چینی های انها نترسند فوراً رای عدم اعتماد خواهند داد در تعقیب این نطق که فتح باب این قبیل نطقهای پر تنقید را در مجلس عمومی نمود جمعی دیگر از وکلا بهمان مفاد و منظور نطاقی و نقادی نمودند

در این مجلس اجازه مرخصی سه ماهه به تقی زاده تصویب شد باعث این تقاضا از طرف تقی زاده ان شده که علمای نجف تلگرافاتی

به نیابت سلطنت و هیئت وزراء و مجلس کرده و در اخراج مشار الیه ازمجلس نظر بتمایلات وعقاید بي دینی وا قلاب طلبي که بنا بر معروف داراست تأکیدات نموده بودند ولی معزی الیه هنوز حرکت نکرده

چون بعضیها باین صدد بودند وکیل الرعایارا که بوزارت مالیه کمك میکرد و مذاکرات راجع بقرار داد ضرابخانه دولتی و راجع به تثبیت قروض جاریه را ازطرف دولت با بانك شاهنشاهی بخوبي انجام داد بي اعتبار و خفیف نمایند . لهذا کمسیونی انتخاب شد که بحساب اعانه مجبوری که مشار الیه ازظل السلطان و دیگران جمع اوری نموده رسیده گی نمایند . درجلسه دویم شهر حال کمسیون راپورت خود را در این موضوع قرائت نمود و وکیل الرعایا نطقی کرد

در تاریخ ٥ ژویه درمجلس حملات سخت دیکر بوزراء کرده شد و درتاریخ ٧ مستشارالدوله رئیس مجلس از مقام ریاست استعفا داد ومجلس بدون مباحثه و تنقید استعفای ایشان را پذیرفت و ذکاء الملك بجای ایشان بریاست انتخاب کردید

در تاریخ ۱۱ ژویه سپهدار و سردار اسعد درمجلس حضور داشتند وبجای وکلای مستعفی بر طبق قانون انتخابات باکثریت اراء بسمت نماینده‌گی ملت انتخاب شدند . مستوفی الممالك بمجلس چنین اعلام داشتند که والا حضرت نایب السلطنه مرا مأمور کرده اند که کابینه تشکیل نمایم و امیدوارم که بزودی کامیاب شوم وکابینه خود را بمجلس معرفی نمایم

سپهدار و سردار اسعد هردو با بیانات پسندیده نطق کرده و بنماینده‌گان خدمات و ورود خودشان را در یك سال قبل یاد اوری نموده و مجلس را از بي طرفی و بي غرضی خود مطمئن ساخته و وعده کردند که ملت را در کار و مشکلاتي که در پیش دارد تقویت و خدمت کذارسی نمایند این بیانات را مجلس با فریاد تحسین پذیرفت

﴿ تبریز ﴾

اوضاع اذربایجان در این مدت بطور عادی بوده است

﴿ رشت ﴾

اردوی دولت درتحت فرمان سرداربهادر و یپرم که مأمور اردبیل

بودند در اواسط ماه ژون از انجا گذشته بطرف طهران رفته پنجاه نفر اسرا همراه داشتند که از جمله انها امیر عشایر سرکرده معروف بوده است

﴿ مشهد ﴾

وضع این ایالات کماکان ارام است ولی ترتیب داره کردن امور خیلی نواقص دارد یکی از مواد بی ترتیبی زیاد شدن دارات دولتی است درصورتی که مأمورین انها وظایف و حدود مسؤلیت خود را ابداً نمیدانند انجمن ایالتی هیئتی است که هیچ نفوذ و وسائلی ندارند و میتوان گفت که اختیار و اقتدارانها دراموو سیاسی ایالات صفر است

﴿ سیستان ﴾

ارامی و سکونت درولایت کماسبق موجود است ولی اسلحه گیرنهای فغانی باعث نا امنی راه سیستان وکوه ملك سیاه شده اند مالیات را مأمورین گمرك جمع اوری مینمایند وبزور وارد صندوق میشود . ریش سفیدان دهات از تعدیات حکومت باداره گمرك تشکیات سخت مینمایند و میگویند اگر اهتمامی بجهت

بهبودی احوالشان نشود ناگزیر بیکی از قونسولخانها ملتجی خواهند شد و اگر باز مقصود حاصل نشد بخاك افغان جلای وطن خواهند نمود

در مدت ماه ژون قاچاقچیهای افغانی مکرر خط تلگراف بین دهانه و کوه ملك سیاه را قطع و مزاحمت نموده اند و در اواخر همان ماه قافله از اسلحه قاچاق با یکصدو بیست و پنج نفر افغانی در نقطه بلوچ اب بوده اند گمان چنان میرفت که این اخرین قافله موسم قاچاق است ولی باز راپورت رسید که در تاریخ ۱۱ ژوییه قافله دیگری در نزدیکی بمپور بوده است

در اوایل ژون دسته از قاچاقچیهای افغان در گردی چاه خانه مأمور گمرك و راحت کاد انگلیسها را غارت کرده اند قافله انها شامل ۵۰۰ الی ششصد شتر بوده که حمل اکثر انها اسلحه بوده و یکصد و پنجاه نفر اشخاص مسلح همراه داشته اند تجار بیرجند اقدام نموده اند که مال التجاره های خودرا در کوه ملك سیاه توقیف نمایند تا راه امن گردد

باوجود همه قسم مراسلات و پیغامات مادرات ایران هیچ

اقدامی برای جلوگی

وضع شهر اصفا
میشود ولی معلو
زون راه ها امن بو
شیراز و اهواز و
بوده و چندین دز
الوار مرتکب بود
چنانچه پستها را غار
دزدیهای راه
شهر اصفهان مسا
قشقائیها بوده اند
مایل نیست که ر
بنا براطلاعات
برای ملاقات مش
نفر قشقائی در

انی نکرده است

ان

مانده انجمن ولایتی مرتباً منعقد
انی انجام بدهد در مدت نیمه اول
ثانی از قرار راپورت راه های
منتهی باصفهان میشوند مغشوش
است سرقت راه سلطان اباد را
ز و غارت گری زیادی کرده اند
دین نفر را کشته اند
در نقاطی که بیش از سی میل از
شده و ظاهراً مرتکب تمام انها
ت که بختیاری است بحسب ظاهر
کنند
لدوله در قمشه است و اقانور الله
رفته است ضمناً قریب دویست
جمع امده اند ولی دولت ایران

اظهار میدارد که حرکت قشقائیها هیچ موجب تشویش و اضطراب نیست

در تاریخ ۱۳ ژوییه مستر گراهام تلگرافاً راپورت داده است که چند قافله درروز دوازدهم وسیزدهم بدون هیچ اسیبی وارد اصفهان شدند و از طرف صولت الدوله نیز رسولهائی بشهر امده اند

در راه طهران کاه کاهی متعرض به پست شده‌اند و این مسئله را بمتابعین نایب حسین کاشی نسبت میدهند خود نایب حسین پس از انکه برای قشون داخلو کاشان کمك رسید از انجا خارج شده ولی قشون دولت او را تعقیب وحمله نموده و ۱۰ نفر از کسانش ر مقتول و ۱٦ نفر را دستگیر نمودند در تاریخ ۱۱ ژوییه در نزدیکی خفر ادمها نایب حسین پست طهران را زده و سه نفر مسافر بختیاریرا نمل .. اده و چهارده رأس اسب چاپار خانه را بغارت بردند

« یزد »

شهر ارام و خالی از اغتشاش بوده ولی از طرف اهالی نسبت

بمامورینی که از طهران برای گذاشتن مالیات به بعضی اشیاء از قبیل تریاك و هیزم امده اند مخالفت زیادی شده زیرا که براین اجناس خود حکومت قبلاً مالیات بسته است حکومت اگر خود باطناً باعث و بانی این ضدیت نبوده باشد ولی ظاهراً مؤید انست مأمورین مزبور مسئله را رجوع بطهران کرده اند در نائین نیز اهتمامی برای وضع این عوارض کرده شد ولی انجا هم منجر بهیجان کردید و اجماعی از اهالی بتلکرافخانه انکلیس رفته واز حکومت تمنای رفع تعدی کرده اند مسئله راجع بطهران کردید و مالیت تریاك فعلاً بدون زحمت جمع اوری میشود

وضع راه عاری اغتشاس است ولی بواسطه اشتهارات اغراق امیز راجع بیك دزدی که در نزدیکی رفسنجان واقع شده مکاریها را نسبت بامنیت راه کرمان مشوش و مضطرب نموده است یك قافله پول نقره متعلق به بانك شاهنشاهی بسلامت وارد کرمان شده است

در مسئله خانه موقوفه زردشتیها ـــــه در خلاصه ماهیانه سابق راپورت دادم بسه تظلمات انها از طهران

جواب مقنع رضایت بخشی داده نشد علاوه این مورد موارد عدیده دیگر بوده است که مسلمانان در صحت و اعتبار قرار نامه ها و اجاره نامه ها وغیره زردشتیان تشکیك و تردید مینمایند

﴿ کرمان ﴾

وضع کلیه این ایالت مغشوش و نظر باینکه مأمورین محلی از حفظ نظم عاجزند هیچ یك از طرق را نمیتوان بطور یقین امن خواند

قونسول دولت اعلیحضرتی را عقیده بر انست الحال که قوام‌الملك حرکت کرده است امید بهبودی در اوضاع نیست ورود سردار جنك ممکن است اثرات خوب ببخشد ولی احتمال نمیرود در تمام ایالت و سیع فوراً اعاده نظم نماید در تاریخ ۱۵ ژویه یك دسته پانصد نفره سارقین فارسی سیرجان را احاطه نموده مشغول جدال بوده‌اند همان دسته یك پست را سرقت کرده و تمام مکاتبات را سوخته اند اهالی رفسنجان بي اندازه در وحشت اند

شیراز

در اوضاع عمومی فارس هیچ بهبودی مشهود نیست. فرمانفرمای ایالت ظاهراً بی کفایت است ابتداء برای تضعیف قوای صولت الدوله قوامیها و ضیغم الدوله را بکار انداخته ولی حالیه همان رفقای اولیه خود را رنجانده وشاید بعدها باز با صولت الدوله منافقت نماید ضمناً تا اندازهٔ اقتدار صولت الدوله را اعاده داده است وفقط راههای تجارتی که درانها تردد قوافل باصفهان و بوشهر شده است همانهائی هستند که صولت الدوله در دایر بودن انها اصرار داشته وبرای حفظ انها مستحفظین تهیه مینماید زقراررا پورت خود صولت الدوله در قمشه که در جزو حالك اصفهان است میباشد

تاهنگامی که حکومت کافی لایق رای فارس معین نشده امید چندنی نخواهد رد که دراوضاع ان ایالت بهبودی حاصل بشود

(خلیج فارس)

(بوشهر)

دریابیگی حکمران دراواسطژون هنوز در بندرعباس بوده

انجمن ولایتی بوشهر تقریبا معدوم است فقط دو نفر از شش نفر منتخبین هنوز در بوشهر اند و مسئله تجدید انتخابات راجع بطهران شده است

در مدت ماه مه و ژون تردید و شك زیادی در خصوص امنیت یاعدم امنیت راه شیراز و همچنین در اینکه از چه راهی باید ذهاب و ایاب نمود در بین مردم بوده است در قسمت اخیر ماه مه معاون جراح دولتی انکلیس موسوم به « کلی » بسلامت به شیراز سفر نمود صولت الدوله اسباب تامین عبور اورا فراهم نمود در تاریخ ۵ ژون در بوشهر راپورت داده شد که صولت الدوله بیکی از رؤسای تنکستانی تکیدا خبر داده که قوافل در اتیه راه فیروزابادرا بکار خواهند برد و رئیس مشار الیه را مسؤل امنیت و سلامتی قوافل در موقعی که در خاك و سامان او میکذرند نموده است این سرکرده تنکستانی مزبور که موسوم به « زایر خزر » است از قرار راپورت ۸۰۰ ایره بفرمانفرمای جدید فارس داده است باین امید که قوافل را اجازه دهند از حوزه حکومتی او بکذرند و همچنین اختیار بندر (دلوار را) که مرکز قاچاقچیان کمرك است با او

واگذار نمایند

(ضمیمه)

« سلطان اباد »

در تاریخ ۲۶ ژون الوار بروجرد پست را در نزدیکی راه جره سرقت نموده و پنج نفر از مسافرین را مقتول و هفت نفر که دو طفل جزو انها بود مجروح نمودند بهمچنین سه راس اسب را زخمی کرده اندواز قرارمذکورسارقین هنوز در همان نزدیکی موجودند

« کرمانشاه »

پستی که در تاریخ ۲۳ ژون از کرمانشاه بطرف طهران حرکت نمود در نزدیکی دولت اباد سرقت شد و همچنین پست طهران که بایستی درتاریخ ۲۷ وارد کرمانشاه شود درنقطه سر خابه که بین سلطان اباد و قم است دزد زده درهردو مورد کویا دزدها از لوار بوده اند

« همدان »

در تاریخ ۱۳ ژویه بازارها برای ضدیت و پرتست بمالیات وعوارض جدید بسته شد و بیم ظهور اغتشاشات میرود صندوق

دار بانك روس که خود روسی است مورد توهین و سوء رفتار از طرف اهالی شده است

(نمره ۱۴۵)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۲ اوت)

از قلهك ۲ اوت ۱۹۱۰

یك منسوبی از تقی زاده را دیروز عصر مجاهدین بقتل رسانده اند در صورتی که خود مشار الیه قبلاً از طهران حرکت کرده است این وقعه در نظرها انتقامی است که در مقابل قتل اقا سید عبدالله کشیده شده است در صبح همان روز دو قتل دیگر نیز واقع شده از نتیجه این اتفاقات دولت تصمیم عزم نمود که تمام مجاهدین و سایر تروریست ها را خلع اسلحه نماید اقدامات و حرکاتی که برای انجام این مقصود لازم خواهد بود بمشورت پالکنیك بریگاد قزاق کرده خواهد شد ومحتمل است فردا با همدستی و کمك بریگاد قزاق اقدامات قهریه بعمل اید . مجاهدین ممکن است مقاومت و مخالفت نمایند ولی خوف ان نمیرود که بی نظمی و اغتشاش در شهر حادث شود

(نمره ۱٤٦)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۳ اوت)

طهران ۳ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلگراف ۲ اوت من دولت تصمیم نموده که خلع اسلحه مجاهدین را دو روز تعویق بیاندازد

شب گذشته بعضی مجاهدین داخل خانه وزیر امور خارجه شده اند ولی معزی الیه منزل نبوده است

(نمره ۱٤۷)

مراسله مستر ابیرن بسر ادوارد گری (واصله ٤ اوت)

از پطرزبورغ ۱۱ ژویه ۱۹۱۰

« اقا » با کمال افتخار سواد یادداشتی را که بمسیو ایزولسکی ارسال داشته و در تحت ان نظریات دولت اعلیحضرتی انگلستان را راجع بشرایط استقراض اظهاریه دولت ایران بیان نموده ام لفاً تقدیم میدارم (بنده هیو ابیرن)

(ملفوفه در نمره ۱٤۷)

یادداشت مستر ابیرن بمسیو ایزولسکی

ارسال داشته و در تحت ان نظریات دولت اعلیحضرتي انکلستان

را راجع بشرایط استقراض اظهاریه دولت ایران ببانی نموده ام

لفاً تقدیم میدارم « بنده هیو ایرن »

(ملفوفه در نمره ۱۴۷)

یاد داشت مستر ایرن بمسیو ایزولسکی

راجع به یاد داشت وزارتخارجه امپراطوری مورخه ۳ (۱۶)

ژون اینك سفارت کبرای دولت انکلیس با کمال توقیر باطلاع ان

وزارتخانه معظم میرساند که دولت اعلیحضرتي انکلستان موافقت

مینمایند بر اینکه اکر دولت ایران تقاضای قرضهٔ از دولتین بنماید

ان تقاضا را قبول و اجابت نمایند و محل تأمین انرا ازکلیه عایدات

کمرکات شمال و جنوب مقرردارند مشروط باین شرط که هیچ

رشتهٔ از عایدات جنوب بمصرف قرضهٔ جدید رسانده نشوند مکر

اینکه قبلاً تعهدات راجع بقرض هندوستان و قروض بانك

شاهنشاهی را کاملاً تأدیه کرده باشند وهمچنین محاسبات پرداخت

اقساط استهلاك و منافع قروض سابقه و قروض جدید را جدا

جدا و به ترتیب نکاهدارند

دولت اعلیحضرتی نیز کاملاً حاضر است که ضدیت دولت امپراطوری را نسبت بازادی حمل نقره بایران یعنی معافیت حقوق گمرکی ان تأیید نماید و بهمچنین با دولت امپراطوری در این نظر و رای شریك است که تعیین و انتخاب موقع مساعد برای اظهار بدولت ایران که دولتین در دادن مبلغ منظوره حاضر اند تفویض برای وسلیقه دو نماینده مقیم طهران بشود

بطرزبورغ ۲۰ ژون (۳ ژویه) ۱۹۱۰

(نمره ۱٤۸)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ٥ اوت)

طهران ٥ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلگراف مورخه ۳ اوت من

دولت اعلانی صادر و منتشر نموده و اشخاصی که بدون حق و اجازه حمل اسلحه مینمایند دعوت نموده که درظرف ٤۸ ساعت اسلحه خود را تسلیم نمایند ولی تا چه اندازه این حکم را اطاعت خواهند کرد معلوم نیست و دولت درموقع و وضعیتی نیست که بتواند انرا جبراً اجرانماید زیرا که بقوای بختیاری نمیتوانند اطمینان

و اعتماد داشته باشند و از بریکاد قزاق فقط چهارصد نفر جنکی در طهران موجود است

مجاهدین بدو حزب تقسیم شده اند اوّل حزب و دستهٔ که بنا بر معروف اسباب قتل سید عبد الله شده اند دوّم دستهٔ که منسوب تقي زاده را کشته و چنین مینمایند که برای انجام تقاضا و تشفی مردم مجازات قاتلین اقا سید عبد الله را در نظر و عهده دارند . رؤسای این دستهٔ اخیر ستار خان و باقر خان اند

این دسته دیروز مجلس و مجمعی منعقد کرده و در ان مجمع مصمم شدند که تا تقاضا های معینه انها را که عمده و اهم ان انفصال کابینه است اجابت و انجام نکنند اسلحه را تسلیم ننمایند

(نمره ۱۴۹)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۷ اوت)

طهران ۷ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف ٥ اوت من

ستار خان بایك عده معتنابه از مجاهدین و بعضی دیکر در باغ اتابك متصل بسفارت جای کرفته و از تسلیم اسلحه امتناع دارند

تا اینکه حقوق عقب مانده که میگویند طلب کارند بانها داده شود

قوای دولت با چند عراده توپهای کوچك انهارا احاطه نموده اند ولکن با وجود انکه مهلت و موعدی که برای تسلیم اسلحه معین شده بود امروز صبح منقضی شد باز دولت ظاهراً میترسد اقدام نماید

از رئیس بریکاد خواسته اند که استمداد و کمك بدون توپ بفرستد ولی مشار الیه کلیتاً بیش از سیصد و بیست نفر نمیتواند اماده نماید — شهر ارام است و قشون بسیار خوب رفتار مینمایند

(نمره ۱۵۰)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادواردکری (واصله ۷ اوت)

طهران ۷ اوت ۱۹۱۰

در ساعت ۲ و ۲۰ دقیقه بعد از ظهر شلیك و تیر اندازی غیر مرتب شروع شد و هنوز مداومت مینمایند

اتاشه نظامی سفارت درشهر مشغول حفظ و مواظبت سفارت خانه است

(نمره ۱۵۱)

تلکراف مستر مارلینك بسرادواردکری (واصله ۸ اوت)

طهران ۸ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف ۷ اوت من دیشب مجاهدین تسلیم شدندو ستارخان زخم برداشته است . شهر بحد کمال ساکت و منظم است

(نمره ۱۵۲)

مراسله سرادواردکری به مستر ایرن

وزارتخارجه انکلیس ۸ اوت ۱۹۱۰

« اقا » در تلکراف خودم مورخه ۲۸ شهر ماضی ازسر انیکلسن خواهش نمودم که بدولت روس پیشنهاد نماید که بنمایندکان دولتین در طهران تعلیمات فرستاده شود که در خصوص عدم امنیت طرق تجارتی ایر ن متفقاً بدولت ایران اظهارات سخت و جدی بنمایند

اینك سواد مراسلهٔ را که از شارژ دافر دولت اعلیحضرتی مقیم طهران رسیده واوضاع ناکواریرا که مستلزم چنین اقدامی از طرف ماشده شرح میدهد لفاً ایفاد میدارم مشارالیه چنین ارائه

طریق مینماید که بدولت ایران اخطار شود که اگر تا اخر سپتامبر اعاده نظم در طرق تجارتی ننمایند خود دولت اعلیحضرتی انگلیس انجام این امر را بعهده خواهد گرفت

من اکراه دارم که دولت اعلیحضرتی را باندازهٔ که پیش نهاد شده دوچار مسلك و پلتیك مداخله نمایم ولی ترجیح میدهم که ابتداءً اصرار در این امر نمایم که بتوسط هشت یا ده نفر از صاحب منصبان قشون هند که حکومت هندوستان بعنوان امانت بدولت ایران بدهد قوه امنیهٔ مرکب از هزار الی هزار و دویست نفر گرفته ومشق داده شوند بدان امید که این اقدام برای حصول مقصود کافی خواهد بود لهذا از شما خواهش میکنم که طرح این نقشه ومقصود و منظور را بدولت روس تشریح نموده و پیشنهاد نمائید که در موقعی که اخطار مندرجه در تلگراف فوق الذکر بدولت ایران میشود هردو نماینده باید در قبولاندن ان بدولت ایران اصرار و تاکید نمایند

« بنده . . . ادوارد گری »

(۴ ع ۵ ۱۵۳)

تلکراف مستر مارلینك بسرادوارد کری واصله ۹ اوت

طهران ۹ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه هشتم اوت - تلفات طرفین از قرار مذکور از طرف قشون دولت هفت نفر مقتول و بیست وسه نفر مجروح - از طرف مجاهدین ۱۸ نفر مقتول و ۴۰ نفر مجروح اند بعوض انکه سیصد قبضه تفنك چنانچه انتظار میرفت بدست اید کمتر از ۷۰ قبضه در پارك بدست امده است چنین مذکور است که بقیه در دریاچه عمیق پارك انداخته شده اند ولی توضیح وخبر دیکر اینست که بختیاریها در مدت شب بقیه تفنك ها را برده اند

از سایر نقاط شهر کمتر از این مقدار تفنك استرداد شده ومعلوم نیست که مسئله خلع اسلحه بخوبی و کامیابی انجام شده باشد بختیاریها در پارك و چند خانه مجاور کمی غارت کردند از جمله انها خانه مسیو اسمیرنوف معلم روسی شاه است که غارت شده ولی خسارات او چندان زیاد نبرده است

وزیر خارجه از من میخواهد که در ... ... رت بسته باشند

وبازارها دریك قسمت ازروز بسته بودند

(نمره ۱۰٤)

تلکراف مستر ایرن بسر ادوارد کری واصله ۱۵ اوت

از پطرزبورغ ۱۵ اوت ۱۹۱۰

کفیل وزارت امور خارجه اظهارمیدارد که به پیشنهادات جناب عالی مندرجه درمراسله هشتم شهر حال راجع باعاده انتظام در طرق جنوبي ایران مانع وعایقي نمی بینند ولی میل دارد قبل از اینکه جواب قطعی در این موضوع بدهد رای و نظریات وزیر مختار روس مقیم طهران را کسب نماید چنانچه برای همین مقصود بمسیو پاکلوسکی تلکراف نموده است

(نمره ۱۰۵)

تلکراف مستر ایرن بسر ادوارد کری واصله ۲۳ اوت

از پطرزبورغ ۲۲ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۱۵ اوت - یاد داشتی از کفیل وزارتخارجه دولت امپراطوری رسیده حاکی براینکه بوزیر مختار روس مقیم طهران تعلیمات داده شده که باهم کار انکلیس خود در

اظهارات نسبت بدولت ایران راجع بعدم امنیت بعضی راه های تجارتی شرکت نمایند

وزیر خارجه در تشکیل قوهٔ درتحت فرمان صاحبمنصبان هندی شبیه به بریکاد قزاق مانعی نمی بینند

از اطلاعاتیکه اخیراً بدست امده عقیده دولت روس بر انست که اگر بدولت ایران بعوض دو ماه سه ماه مهلت برای اعاده انتظام داده شود بهتر و پسندیده تر است مخصوصاً نظر باینکه عماً قریب فرمانفرمای جدید برای ایالت فارس معین و معرفی خواهد شد

(نمره ۱۵٦)

تلکراف سر جرج برکلی بسر ادورد کری (واصله ۲٤ اوت)

از قلهك ۲٤ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف مستر ابیرن مورخه ۲۲ اوت

من موافقم بر اینکه برای اعاده نظم بدولت ایران سه ماه مهلت داده شود

گمان میکنم که عزم دولت بر این است که عین الدوله را بجای ظفر السلطنه بایالت فارس مأمور نماید و تا حدّی که من میتوانم

تشخیص بدهم تعیین این ایالت اتیه خوشی را وعده میدهد

اخطار پیشنهادیه راجع به طرق جنوبي در موقعی که درلندن از من کسب رأی و مشورت نمودند در نظرم امد و هنوز در صلاحیت چنین اقدام را سخم ولی اگر بااین اخطار پولی بدولت ایران داده نمیشود بنظر من صلاح و مقتصی است که عجالتا انرا بعهده تعویق بیندازیم

کابینه فعلیه اتیه خوش نشان میدهد . و چنین اعلام داشته اند که اعاده نظم از وظایف و اقدامات اولیه انها خواهد بود

(نمره ۱۵۷)

تلگراف سرادواردگری بمستر ابیرن

وزارتخارجه انگلیس ۲۷ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلگراف سرجرج بارکلی مورخه ۲۴ اوت

بدولت روس اطلاع دهید که من با عقیده سرجرج بارکلی همراه و موافقم که اخطار منظوره تا یك مدتی به تعویق انداخته شود

(نمره ۱۵۸)

مراسله مستر مارلینك بسر ادواردگری (واصله ۲۹ اوت

قلهك ۷ اوت ۱۹۱۰

« اقا » سواد مشروحهٔ که از کفیل قونسولگری دولت فخیمه مأمور کرمانشاهان رسیده و در ان اغتشاشاتی که جدیداً در انجا بروز کرده و همچنین اقداماتی را که خود مشارالیه برای تقویت و تأیید همکار روس خود کرده است تفصیل داده با کمال افتخار لفاً تقدیم میدارم

بعقیده من مستر « ناکس » کفایت و درایت قابل تمجیدی دریك موقع مشکلی بروز داده و من کلیه اقدامات او را در این موضوع کاملا تحسین و تصدیق نمودم و وزیرمختار روس نیز شفاهاً اظهار قدر شناسی از خدمات مستر ناکس نموده است

بنده . . . . . چارلز مارلینك

(ملفوفه در نمره ۱۵۷)

مراسله مستر ناکس کفیل قونسولگری کرمانشاهان بمستر مارلینك

از کرمانشاهان ۲۸ ژویه ۱۹۱۰

با کمال افتخار راپورت میدهم که از صبح ۲۴ ژویه نمایش ها

و هیجان سخت شد روس بظهور پیوست در شب بیست و سیم یکی ازسرباز های فوج کرند در باغ قونسولخانه روس تیر خورد قبل از این سرباز های اردوی حکومتی اتصالاً بقصد دزدیدن میوه درشب داخل باغ می شدند و دو نفر از باغبان ها را زخم زده بودند

این شخص مقتول در وحله اول مقارن نصف شب در نزدیکی خانه مسیو لیسوسکی دیده شده بود بمحض اینکه او را فریاد و تهدید نموده اند فرار نمود و یك ساعت بعد همان شخص مراجعت نموده این مرتبه هدف تیر شد

صبح روز بعد بیش از ۱۰۰ نفر ازسرباز های همان فوج جلوی خانه قونسول روس امده و هیجان و نمایش شدیدی نموده و بفریاد بلند بمسیو لیسوسکی و دولت متبوعه اش اهانت کرده و سنکها انداخته اند

بمحض مشاهده اوّل علامت خطر تمام مستحفظین و مستخدمین ایرانی فرار اختیار نموده و مسیو لیسوسکی را با دو نفر قزاق روس تنها کذارده اند

در موقعی که خود مسیو لیسوسکی در بالاخانه ظاهر شد یکی
از سربازها داخل باغ شده و با تفنکش بطرف او قراول رفت
یکی از قزاقهای روس سرباز را از عقب کرفته و باین جهت قراول
تفنك منحرف شده و صدمهٔ وارد نیاورد فوراً پس از ان بیست
یا سی نفر از قزاقان ایرانی از طرف اردوی نظام السلطنه وارد
شده سربازها را متفرق نموده و ان سرباز خطاکار را تنبیه نمودند
و فعلاً در خانه حکومت توقیف است

کمی بعد صمصام الممالك رئیس سوار و رئیس قشون و چندین
نفر از محترمین کشوری بانجا امده که عذر خواهی نموده و وسایل
حفاظت و حراست قونسول را کاملاً فراهم نمایند قریب پنجاه نفر
قزاقهای ایرانی که ساخلو شهرند درباغ قونسولکری کذارده شده
اند و درهنکام شب سواران در اراضی و اطراف کردش میکردند
در ظرف این روز و روز بعد هیچ اغتشاشی بروز نکرد لیکن
دستجات کوچك سرباز کرندی از در خانه قونسول می کذشتند
و فریاد وفحاشی و بدکوئی را بمسیو لیسوسکی بلند میکردند
عصر بیست و پنجم نظام السلطنه خود بدیدن قونسول روس امده

همه قسم معذرت خواسته و برای اتیه اطمینانات داده اند و هم چنین در همان روز وعده داد ند که ان فوج را خلع نمایند مع وجود ذلك حکمران مشار الیه بقونسول اخطار نمود که قزاقهای روسی فعلاً در کوچه ها ظاهر نشوند

صبح روز بعد مراسلهٔ از همکار روس من بمن رسید و در ان اظهار امیدواری نموده بودند که مسئله قریب بتسویه شدن است عصر همان روز من بدیدن ایشان رفته و دیدم که وضع سخت تر شده است باین طریق که بعد از ظهر همان روز در موقعیکه قونسول با صاحب منصب مستحفظین که نظام السلطنه فرستاده بود در جلوی ایوان ایستاده بودند سه نفر از سربازان کرندی از نجا عبور کرده و یکی از انها تفنك خود را بطرف او قراول رفته است و قبل از اینکه تفنك را خالی کند قزاقان ایرانی او را کرفته اند و اینك در توقیف است

علاوه براین بعضی نمایشها و بدکوئی های دیکر در جلوی قونسولخانه کرده شده است ـ همکار روس من حالیه ظاهراً مصمم است که اکر این اوضاع ناکوار فوراً خاتمه نپذیرد

بی درنك برای پروتست از کرمانشاه با مستحفظین خود عزیمت نماید من انچه ممکن بود برای انصراف او از این خیال کردم و حاضر شده و پیشنهاد کردم که تا رسیدن جواب دولت روس شخصاً و مستقلاً بقدر امکان بنظام السلطنه اعمال فشار واصرار بنمایم که فوج کرند را فوراً خلع اسلحه نموده و استعداد جدیدی تهیه نمایند تا اینکه از حفظ امنیت و انتظام عمومی اطمینان حاصل شود قونسول روس این پیشنهاد مرا بخوبی وامتنان پذیرفتند لهذا قدماتی را که در نظر داشتم تلگرافاً بطهران اطلاع داده وروز بعد صبح زود مراسلهٔ تندی بحکمران نوشته وخلع اسلحه فوج کرند وحاضر کردن فوج جدید را جداً خواستار شدم و دلیل این تقاضا را اینطور نوشتم که چون اغتشاش محل تجدی است که جان قونسول درخطر است من نیز هیچ وسیله وضمانتی برای تامین اتباع انگلیس نمیتوانم داشته باشم

در تعاقب مراسلهٔ من خود بهمراهی قزاقهای ایرانی که حکومت بصرافت طبع برای استحفاظ من فرستاده بودند بدیدن حکمران رفتم ودر آغاز صحبت بایشان گفتم که اگر جنابعالی

حاضر و مایلید که بامن با یك اعتماد و صداقت و صفائی مذاکره و معامله نمائید و صلاح اندیشی من را همانطوریکه دوستانه داده میشود دوستانه بپذیرید ممکن است یك راه حلی برای این اوضاع ناگوار یافته شود پس از آن بجناب ایشان اطلاع دادم که قونسول روس مصمم بودند که بمحض تجدید بروز این اغتشاشات بعنوان پروتست از شهر خارج شوند و نتیجه این اقدام چه برای حکمران چه برای اتیه ایران وخیم خواهد بود

در مقابل و جواب این اظهارات جناب ایشان منکر شدند که توهین و اطاله لسانی نسبت بقونسول یا بیدق روس وارد شده باشد و هم چنین جناب ایشان بایك عقیده ثابتی اظهار داشتند که هیچ سوء قصدی نسبت بجان قونسول نشده است

خوش بختانه من حکایتیرا که همکار روس من به منشی باشی نظام السلطنه گفته بود دو شب گذشته شنیده بودم کلمه بکلمه بخاطر داشته و برای جناب ایشان نقل و تکرار کردم ایشان را متوجه و متذکر ساختم که اقدامات خودشان تکذیب این اظهاراتشان را مینماید چنانچه برای رفع اغتشاشات اولیه قشون و استعداد فرستادند

و صاحبمنصبان کشوری و اشک یرا بعذر خواهی کسیل ساختند
بعلاوه خود جناب ایشان ازمسیو لیسوسکی عذر خواهی نمودند
و اخطار کردند که کوچه . . . . برای تردد قزاقها مأمون نیستند
و دیگر انکه جناب ایشان همان روز صبح اقدام غیر معمولی کرده
وعدّه سوار برای استحفاظ من فرستاده اند پس ازاین استدلالات
بطرز خیلی دوستانه از ایشان تمنی نمودم که این حالت استقامت
و رفتار را ترك نموده و با من بصافی و صداقت معامله نمایند ولی
متأسفانه در جواب همان انکار جامد جدی را شنیدم حتی اینکه
تکلیف نموده اند که مجلسی با من و مسیو لیسوسکی منعقد نمایند
و ازفرمانده سوارهائی که بقونسولخانه روس فرستاده اند دراین
خصوص تحقیقات و استنطاقات نمایند من درجواب ایشان اطمینان
دادم که بین دو قونسولگری صداقت و یگانگی کامل موجود
است و ان ایامی که یك حاکم ولایتی در ایران میتوانست بوسیله
تولید سوء ظن بین قونسولهای انگلیس و روس بمقاصد خود نایل
گردد در گذشته است بعلاوه گفتم که من در اینجا برای تفتیش
و تعیین حقانیت و درستی همکارم نیامده ام بلکه امده ام اجرای

وظیفه حکومتی جنابعالی را که نسبت بنمایندگان و اتباع دول خارجه دارید جداً بخواهم . لهذا جناب ایشان اطمینانات کامله دادند که دسته ۱۰۰ نفره را که شخص مقتول جزو ان دسته بوده فوراً خلع اسلحه کرده و در خصوص بقیهٔ فوج منتهی اهتمام را در خلع و انفصال انها نموده و بدون تأخیر عوض انها را تهیه نمایند

پس از ان من مستقیماً نزد قونسول روس رفته و از وضع و حالت حکومت ایشان را اگاهی دادم هم کار من فوراً صاحبمنصب مذکور را احضار نموده و مشار الیه در مقابل خواهش ما انچه واقع شده بود تماماً نقل کرده و مطالب مذکوره فوق را کاملاً تصدیق نمود علاوه بر ان سرباز های قونسولخانه خودمان که از همین فوج بودند درمقابل تحقیقات بی طرفانه میرزای قونسولگری عین همان تفصیل را تصدیق نموده اند

عصر همان روز ۳ ساعت بعد از ظهر حکومت یکدسته از فوج کرندرا حقوق داده و خلع اسلحه کردند بعد از ان انها را تحت الحفظ از شهر خارج نمودند

دیگر پس از این اقدامات حکومت اظهاری نکرده ایم و منتظرم که تعلیمات و دستور العمل شما در خصوص رفتار خود نسبت بحکمران برسد

امروز صبح جواب رسمی مراسله خود را دریافت نمودم نظام السلطنه در این مراسله جوابیه اظهار میدارد که انتظام کامل موجود است و هیچ توهین نسبت باتباع یاقونسولخانه روس وارد نشده است ولی با وجود این انکار خلع اسلحه دسته سرباز کرندی را بمن اخبار میدهد و همچنین از خیال و نقشه خود در خصوص خلع و گرفتن عوض بقیه فوج مرا اگاه می سازد . روی هم رفته امروز وضع امید بخش تر است ولیکن از وضع ناصحیح و حالت مغایرت حکومت بنظر نمی اید که اوضاع کاملاً ترمیم و اصلاح شوند و میترسم که واداشتن او بر اینکه دست از این انکارات بي عقلانه لغو بکشند غیر ممکن باشد گذشته از این مسئله نظام السلطنه انچه در قوه داشته با یك جلدی و جدیتی در خصوص تهیه مستحفظ کافی برای قونسول روس انجام داده

احساسات ضد خارجه در عامه مشهود و معلوم است ولیکن گمان

[illegible] بعد از اقدام حکومت در جمع و عزل این دسته فوج

احتمال چندان نمیرود که دیگر اقدامی بر ضد قونسول روس

کرده شود

« از دیروز بعد از ظهر سیم تلکراف مقطوع است تلکراف فوری

که حاکی نتیجه ملاقات من بود دیروز ممکن نشد مخابره بشود

و نه قونسول روس هنوز جوابی به تلکراف خود که راپورت

تجدید اغتشاشات را داده بود دریافت نموده است

مسیو لیسوسکی که در مدت این ۴۰ روزه گرفتار یك حالت

عصبانی دائمی بوده درتمام مدت بایك مدارا و ملایمتی رفتار نموده

در بعضی موارد مستحفظین خود را به اشکال زیاد از شلیك

کردن بطرف سربازهای بیرون جلوگیری نموده و در هیچ مورد

اقدام بی تأملی کرده نشده است بنده . . . . . ناکس

(نمره ۱۵۹)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۲۹ اوت)

از قلهك ۱۱ اوت ۱۹۱۰

« اقا » خلاصه وقایعی که در طهران و ولایات در مدت چهار

هفته گذشته اتفاق افتاده اینک با کمال افتخار لفاً تقدیم میدارم

دراوضاع امور جنوب متأسفانه بهبودی بادوام مادی حاصل نشده ولیکن در اواخر ماه گذشته درمدت قلیلی امنیت راه بین شیراز واصفهان بهتر بوده است

راه بین اهواز و اصفهان حالیه بالنسبه امن ومنظم است

بدولت ایران پیوسته تأکید واصرار کرده‌ام که برای اعاده انتظام در فارس اقدامات مؤثره بکنند ولی بحران کابینه سابق واشکالاتي که وزراء جدیدرا درطهران احاطه نموده تا کنون مانع شده‌اند از اینکه کاری دراین موضوع کرده شود لیکن امیدوارم که عزل واحضار ظفر السلطنه ازفارس که مکرر ازعدم کفایت او شکایت کرده‌ام علامت این باشد که دولت بالاخره تصمیم نموده که این مسئله را جداً مورد توجه قرار بدهد

(بنده ...... چارلز مارلینگ)

(ملفوفه درنمره ۱۵۹)

خلاصه ماهیانه ایران در چهارهفته لغایت « ۱۱ » اوت ۱۹۱۰

(طهران)

سید عبد الله مجتهد معروف طهران که در تمام جنبش وجوششن مشروطه خواهی شرکت و دخالت عمده داشت ولی اسم وشهرت خوبی نداشت درشب شنبه ۱۶ ژویه بدست چند نفری که در پنهان داشتن هویت خودشان چندان اهتمامی نداشتند مقتول گردید

قاتلین مزبوره از مجاهدین بوده اندوقتل بطور وضوح پلتیکی بوده ومقصود مرعوب کردن فرقهٔ که ایشان طرف دارو حامی ان فرقه محسوب میشدند بوده ویا اینکه منظور خاتمه دادن باسباب چینی هائی بوده که اقای مذکوربرضد فرقهٔمعینی ازملیون می کردند

فرقهٔ را که تقي زاده از مهم ترین و معروف ترین اعضاء انست مسؤل این قتل میدانند وکمی بعداز این اتفاق تقي زاده مجبور بخروج ازمملکت گردید

ارتکاب این قتل در پای تخت هیجان فوق العاده حادث نموده وعده زیادی از تجار و دیگران دریکی از مسجدهای بزرگ طهران اجماع کرده و باولیاء امور فشارمی اورند که مقصرین را

دستگیر نمایند

در تاریخ ۲۵ ژوئیه کابینه جدید که با اشکال زیاد تشکیل شده توسط مستوفی الممالك رئیس الوزراء بمجلس معرفی شدند اعضاء کابینه مزبور از قرار ذیل است

وزیر داخله	فرمانفرما
وزیر خارجه	حسینقلی خان
وزیر مالیه	حکیم الملك
وزیر جنك	قوام السلطنه
وزیر عدلیه	دبیر الملك
وزیر پست و تلکراف	اسدالله میرزا

در تاریخ غره همین ماه مجاهدین مرتکب جنایت دیگری کردیدند ولی این مرتبه مرتکبین از حزبی بودند که ظاهراً مخالف با ملیون نبدانند زیرا که یکی از مقتولین این واقعه میرزا علی محمد خان همشیره زده تقی زاده بوده است این اتفاق بمنزله انتقام قتل آقا سید عبدالله مجتهد ملاحظه و محسوب میشود

کابینه جدید بنابر این اتفاقات ناکوار خلع اسلحه مجاهدینی را

که مسؤل این جنایات و عدم امنیت عمومی هستند مقتضی ولازم دانست بناءً علیهذا درتاریخ ٥ شهر حال اعلانی صادر ومنتشر کرده ومجاهدین را دعوت وحکم بخلع اسلحه نمودند ولی انها درجواب در تحت ریاست ستار خان معروف مدافع تبریز اتحاد کرده و در پارك اتابك مرحوم مجتمع شده و بعضی تقاضاها از دولت نمودند این وضع امور تا هفتم شهر حال باقی بود ولی در ان تاریخ دولت مصمم شد که قوای قهریه در مقابل انها اعمال نمایند

دردو ساعت و نیم بعد ازظهر هفتم شهر حال بین یك نفر مجاهد وچند بختیاری درب پارك کفتکوئی شده و بیکدیکر تیر انداختند و این مسئله سبب شد که بین پیروان ستار خان و قشون دولت جنك وجدال شروع شود قشون دولت توپهارا به نقاطی که مشرف بر دیوارهای پارك ودر نزدیکی سفارت دولت اعلیحضرتی انکلیس واقع بود کشیده ونایره جدال وقتال اشتعال یافت وطرفین قورخانه زیادی مصرف کردند

بالاخره درهنکام شب قشون دولت در ان قسمتی از حصار پارك که روی بسفارت فرانسه است مدخلی بدست اورده از ان مدخل

بختیاریها داخل پارك شده و ستار خان را با بقر خان و تمام همراهانش که قریب ۳۰۰ نفر بودند از جمله انها عدهٔ از کسبه بي اسلحه بودند دستگیر نمودند ستار خان در جنك زخم برداشته و ۱۸ نفر ازمجاهدین و سر دسته‌ها مقتول و قریب چهل نفر مجروح شده اند از طرف دولت از قرار مذکور ۷ نفر مقتول و ۲۳ نفر مجروح شده اند . در این جنك سوار هاسی بختیاری درتحت فرمان سردار بهادر پسرارشدسرداراسعد شجاعت کرده و یفرم رئیس نظمیه نیز ازطرف دولت در خدمت برهمه مقدم و پیشقدم بوده است

مجاهدین مقاومت چندانی نکردند و بدون شبهه دلیل عمده مهیانبودن انها برای جنك و مستعد نبودن محل جنك برای مدافعه بوده است دوروز بعد سردار محیي معز السلطان که یکی از رؤسای مجاهدین بوده و با رئیس الوزراء سابق سپهدار ارتباط مخصوص دارد با دسته خود در سفارت کبرای عثمانی در شمیران متحصن گردید و عجالتاً چنین بنظر می اید که عده . . . در طهران . . . خورده و . . . شود

جلسات های مجلس در مدت چهار هفته گذشته مستلزم دادن راپورت مخصوص نیست زیرا که دارای اهمیت مخصوص نبوده و اکثر مسائل مهمه مجلس مثل معمول در جلسات خصوصی مذاکره و تصفیه شده است

ناصر الملك در اخر ژویه بطرف اروپا حرکت کرده اند

﴿ تبریز ﴾

از قرار معلوم حاکم مراغه چندی قبل صاحبمنصبان دسته پلیس را که ایالت اذربایجان بانجا فرستاده گرفته و چوب مفصلی بانها زده است و مذکور است که فرمانفرمای اذربایجان در خیال است که استعداد کافی برای تنبیه این مقصر اعزام نماید

مستر (استیونس) را عقیده برانست که حکومت مراغه که از ارتجاعیون است دارای قوه و استعدادیست که اجرای این اراده ایالت را مشکل مینماید

﴿ مشهد ﴾

رکن الدوله که از حکومت خراسان معزول شده بود بواسطه تغییراتیکه در وزراء حادث شده درمقام خود باقی ماند

رئیس قشون خراسان در اوایل ژوئیه از لشکر کشی ناقص که بحدود غربی خراسان کرده بود مراجعت نمود مشارالیه کاری انجام نداده و دزدیهای جدید در نزدیکی تربت واقع شده اند وازقرار مذکور شش نفر مسافرین کشته شده اند

حدود شرقی خراسان نیز ازقرار راپورت مغشوش و بی نظم است دسته بزرگی از سارقین که مرکب از کاکاریها و جمشیدیها و افغانی بوده اند در نزدیکی زوراباد در تحت ریاست منکول خان کاکاری اطراق کرده و مرتکب چندین فقره سرقت وغارت شده اند من جمله قافله بزرگی متعلق باتباع روس که حمل قند بمشهد میکرده اند ودچار چپاول و تطاول انها شده است پرنس دابیجی ژنرال قونسول روس بسختی پروتست نموده و اولیاء امور ایران وعده کرده اند که راه زنها را قلع وقمع نمایند

ظاهراً اختلاف و نقار زیادی بین حکام بعضی محال و نظمیه های ان نقاط موجود است مخصوصاً در بجنورد و قوچان و سرخس و بیرجند — مداخله پلیس از قرار مذکور اثر بدی در حکومت و ادارهٔ امور حاصل کرده و بان جهت در جمع اوری

مالیات شویق حاصل میشود . رئیس نظمیه مشهد معروف و متهم است براینکه پول گزاف بطور غیر مشروع تحصیل کرده و وجاهت و محبوبیتش در انظار رو بزوال است

(اصفهان)

واقعات عمده اینجا ورود سیصد نفر قشقائی بشهر و امدن رسولان ازطرف صولت الدوله نزد حکمران بوده است مقصود صولت الدوله از مذاکرات با سردار اشجع ظاهراً اینست که ان قسمت از بختیاری راکه سردار معزی الیه جزو انست همراه و مؤید خود نماید درصورتی که قسمت دیگر بختیاری که با انها رقیب اند ضیغم الدوله و اهتماماتش را برای جاب و ریاست ایل قشقائی تقویت و تأیید مینمایند

صولت الدوله بدرجهٔ شایق وخواهان این تقویت و همراهی است که حاضر شده است غرامت تمام سرقتهائی که قشقائی در خاک اصفهان کرده برای نیل بمقصود بدهد

بنا بر دلایلی که در دست است میتوان قبول کرد که خیلی از این سرقت هارا قشقائی نکرده بلکه در موارد عدیده بختیاریها

وچهارمحالیها بنا براشاره امیرمفخم که مایل بحکومت اصفهان ودرصدد اخلال کار وشکست اعتبار سردار اشجع است مرتکب بوده اند ضیغم الدوله از اواسط ماه ژویه در خاك بختیاری بوده دراوایل ماه اوت رابورت داده شد که درسی میلی جنوب غربی قمشه بین بختیاری وقشقائی جنك واقع شده ولی صحت این خبر هنوز مصدق ومحقق نشده رسول صولت الدوله هم بحکمران وهم بانجمن ولایتی اظهار داشته که عقاید صولت الدوله مصالحت امیز وصمیمانه خواهان مشروطه میباشد رسول مذکور که معاون الممالك است ژنرال قونسولکری را دیدن نموده وسؤال نمود که چرا سفارت دولت اعلیحضرتی انکلستان تعیین صولت الدوله را بحکومت بنادر خلیج اعتراض ورد نمود مستر کراهام درموقع بازدید تلکرافی از طرف شارژدافر دولت فخیمه بمشارالیه تسلیم نمود که در ان اعمال صولت الدوله با اظهار دوستی که رسولش از طرف او نمایند مقایسه شده بود

در تاریخ ۱۱ ژویه پست طهران را در نزدیکی امامزاده اتباع نایب حسین سرقت نمودند ولی غیر ازاین دیکرراه امن

بوده است

روی هم رفته در این اواخر بهبودی در وضع امنیت راه های عمده جنوبی حادث شده ولی در طریق یزد وسلطان اباد تا حدی عدم امنیت هنوز باقی است

ممکن است که این بهبودی جدید را در راه ها نسبت باین داد که صولت الدوله مایل است خودرا در نظر عامه و سفارت دولت اعلیحضرتی خوب جلوه دهد بهمین طریق عدم امنیتی را که فعلاً در بعضی راه ها موجود است میشود تا درجهٔ نسبت به بعضی دسنجات قشقائی داد که ازتحت اختیار و حکم صولت الدوله بیرون اند

درتاریخ ٦ ماه اوت قشقائی صدنفر شتر از دم دروازه اصفهان بغارت برده اند

(یزد)

۱ — سردار جنگ هنوز برای بدست گرفتن زمام حکومت کرمان از یزد حرکت نکرده ولی صارم الملك برادر زاده اش که ازقرار مذکور قایم مقام او در یزد خواهد بود مدتی است که

در این شهر است

راه اصفهان بعضی اوقات نا امن بوده است بانك شاهنشاهی جدیداً مبلغ زیادی پول نقره به یزد فرستاده است این مسئله اسباب زحمت و اشکال اداره پست گردیده زیرا که در منازل اسب خیلی کم است

مالیات تریاك حالیه جمع آوری میشود ولی سایر مالیات و عوارض جدیده هنوز درعهده تعویق اند

در نائین مالیات نمك و [illegible] بعد از انکه بطهران رجوع ومذاکرات گردید اینك اخذ و جمع میشود

از قرار راپورت تجار یزدی در این ایام نظر بمسدود بودن طرق جنوبی بعمال خودشان در طهران سفارش مال التجاره عموماً و پارچه خصوصاً میدهند

معلوم است این مسئله باعث نکث و تخفیف درمحصولات و متاع محلی وتجارت ریسمان انکلیس و هند خواهد شد بعلاوه تجار مزبور مایل اند که امتعه انکلیس باهندی که لازم دارند بتوسط تجار هندوی کر[illegible] [illegible] هند و [illegible] و [illegible] ارتجارة کم شدن

انها جلوگیری و احتراز نمایند

رئیس عدلیه [illegible] اکیداً از مداخله حکومت و اجزا یش

در امور قضائیه [illegible] نموده است

(۲) در تاریخ ۱۴ ژوئیه نایب حسین کاشی با دویست و پنجاه

نفر [illegible] [illegible] دویست لیره از اهل قصبه مطالبه نمود

همراهانش نیز [illegible] [illegible] [illegible] وان بغارت بردند

نایب الحکومه [illegible] [illegible] [illegible] نایب باصفهان فرار

نمود [illegible] [illegible] ملحق شدند یک

خانه را [illegible] [illegible] [illegible] نمودند [illegible] نایب بالکراف

خانه [illegible] [illegible] اوضاع نزد تحقیقات نموده است

پس از [illegible] [illegible] مده و با وجود امتناع و

عدم [illegible] [illegible] را گرفته و در مقابل ۱۲

لیره [illegible] [illegible] اصلی انها ۱۷ لیره است

د تاریخ ۱۷ [illegible] حسین [illegible] از نطنز و اصفهان استعداد

بر علیه [illegible] [illegible] بطرف [illegible] حرکت

نمود [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] تهران

را ازحرکات و اقدامات نایب اگاه ساخته‌است لهذا سردار تلکرافی خطاب به نایب نوشته واورا از امدن بخاك یزد تهدید و تخویف نموده ولی چون در تلکراف ذکر کرده بود که از حرکات او به توسط مأمورین تلکراف اطلاع حاصل کرده و نظر باینکه قبلاً یکی از پسرهای نایب به مأمورین تلکراف کفته بوده است که چون شما راپورت حرکات و اقدامات ما را میدهید پدرم کینه و خصومتی حاصل کرده و از شما انتقام خواهد کشید لهذا ان تلکراف سردار بمقصد رسانده نشد

از قرار معلوم نایب حسین با صولت لدوله مکاتبه و مرابطه داشته است

در تاریخ ۲ وت نایب حسین با متعاقبینش در نارك بوده و در انجا جنگی واقع شده که نتیجه ان مظفریت نایب حسین بوده ولی بواسطه نبودن عایق مجبور بعزیمت از ان مکان شده است

از قرار مذکور متعدادی از بختیاری در تعاقب او میباشند

(کرمانشاه)

(۱) داودخان کلهر که در تاریخ ۷ ژوبه بهارون اباد عقب

نشسته بود در تاریخ ۱۵ با یك استعداد عظیمی مجدداً براهی دشت مراجعت نموده ولیکن بنا بر اظهار و تقریر خودش بقصد انقیاد و اطاعت حکومت امده است

مشار الیه در پنج میلی شهر اردو افراشته و روز بعد پس از انکه اردوی حکومت را بتوسط عده کثیری سوار کاملاً احاطه نمود خود بشخصه بچادر حکومت رفت

این ملاقات مختصر که در تحت تفنکهای حاضر جنك سوارهای مخصوص داودخان صورت کرفت رضایت بخش نبود داود خان تعظیم و رسومات معموله تمکین و اطاعت را بجای اورده پس از ان حکمران از او سؤال نمود که چرا زود بر این اقدام را نکردی در جواب اظهار داشت که از ترس خیانت و بدقولی مبادرت نمیکردم پس از ان داود خان مرخص شد

کفیل قونسولکری اعلیحضرتی انکلستان و همکار روسی اش چون دیدند داود خان با این تبختر و بی اعتمادی نسبت به حکومت رفتار مینماید تصمیم عزم نمودند که موافق اجازه و تعلیماتی که از دو سفارت خانهای متبوعه شان قبلاً بانها رسیده

با حکومت مکاتبه نمایند

حکمران در جواب از مراسله ارسال شده اظهار تشکر نموده و بانها اطلاع داده است که داودخان سر اطاعت و انقیاد پیش نهاده و امید میرود که مسئله بخوشی و مسالمت ختم و تسویه شود پس از ان دو قونسول بداودخان که سابقاً از انها استمداد کرده بود شرحی بدین مفاد نوشتند که اظهار و استمداد شما را رجوع بسفارت خانهای متبوعه خود نمودیم وپس ازوصول جواب وتعلیمات از مفادمشروحه شما حکمران را استحضار داده و اظهار امید کرده ایم که اختلافات ما بین را بدون خونریزی دیکری رفع و تسویه نمایند بالاخره قونسولها بداودخان نصیحت نمودند که شرایط پیشنهادیه حکومت را هر چه باشد قبول نماید واظهار امیدواری کردند که مسئله بطور دوستانه و مسالمت حل و قطع شود

(۲) شهر کرمانشاه بجز واقعه تیر خوردن یك سرباز ایرانی بدست قزاق روسی که راپورتش تفصیلاً تقدیم شده دیکر اتفاق بزرکی رخ نداده و شهر ارام مانده لیکن شبها

بعضی تیر اندازی میشود و یك نفر مقتول و دو یا سه نفر
پلیس مجروح شده اند

درکرمانشاه و بروجرد و سنندج احساسات اهالی برعلیه
تأسیسات جدیده ولایتی بشدت است

درتاریخ ۱۵ ژویه بعضی اکرادرا که میوه بشهر میاورده
اند در شش فرسخی شهر کرمانشاه لخت کرده اند و یك نفر
مقتول شده است

(همدان)

در تاریخ ۱۱ ژویه برای پرتست بر ضد مالیات نمك و
قپان و غیره بازارها بسته شد

مالیات نمك مخصوصاً در این ولایت خیلی مضر و مورد
تنفر است زیرا که در صنعت دباغی نمك بسیار استعمال میشود

در تاریخ ۱۲ نمایش راجع باین مسئله بی اغتشاش و بانظم
بوده ولی در تاریخ ۱۳ رجاله فراوانی نیز ملحق بنمایش دهنده
گان شدند

درب و پنجره دکان یك دوا ساز المانی را بعلت اینکه باوجود

اخطار انها نبسته بود جمعیت شکستند بعلاوه اجماعی با صندوق دار بانك روس که یکنفر روسی است در کوچه تصادف نموده و اورا زده اند

ظاهراً درموقعی که داخل جمعیت میرفته است باتعلیمی او را زده اند و ضربت انقدر سخت نبوده که باو صدمهٔ وارد بیاورد

مستر مکموری که از اعضای بانك شاهنشاهی است نیز درکوچه بجمعیتی چوب بدست تصادف نموده ولی جمعیت بمشار الیه احترامات نموده و برای او راه باز کرده اند

شخص روسی بطهران تلکراف نمود ولی بعد اطلاع داد که جمعیت از و معذرت خواسته اند

در همان روز اجماع بمقر و مسکن حکومت محل رفته و فریاد میکردند که اجر و اهکی را که سال گذشته برای بنای این عمارت داده ایم میخواهیم پس از ان یك دو از ستون هارا خراب کرده و اساسیه ان محل را بردند

یهودیها و ارامنه از خانه خود بیرون نمی امدند و بازارها

تا تاریخ ۱۳ بسته مانده بودند در ان تاریخ خبر وفات سیدعبدالله
ازطهران تلکرافاً رسید و همچنین اجازه داده بودند که رسومات
ترحیم بعمل اید مراسم ترحیم خیلی بی‌صدا بعمل امد و پس
ازان بازارهاباز شدندظاهراً این خبر اسباب اسکات شهرکردید
و علماء دریك وحشت و دهشت زیادی نزد امیرافخم رفتند
در تاریخ نوزدهم سردارناصر حکمران که چهارماه کذشته رادر
باغ بیرون شهر بسر برده بود با دویست نفر وارد شهر کردید
ظهور و حضور حکمران اثرات خوب بخشیده و مالیات ها
داده شد

امیر افخم که از متنفذین بزرك ولایت است درانظاراکثر
مردم متهم است بر اینکه محرك اغتشاشات بوده است

امنیت شهر خیلی کم است نظمیه که حقوق مرتب بانها
داده نمیشد درمدت اغتشاش بکلی معدوم شدند درشهر هر شب
دزدیها واقع میشود و یك پست رادر یك فرسخی شهر زده اند

(کرمان)

این ایالت هنوربی حاکم است و نصرة السلطان نایب الحکومه

را میکویند بي کفایت و مورد تنفر و مخالفت نجمن ولایتی و مردم است

در اواسط ماه ژویه انجمن ایالتی جلسات خود را بعنوان پروتست بر ضد اقدامات خود سرانه نایب الحکومه موقوف نمودند

از قرار راپرت بلوچستان ایران کاملا در تحت قدرت و اختیار حکومت محلی کرمان بیرون ست و ۳۰ نفر از لوچهای سرحد در ۱۲ ژویه بقریه نعیم اباد که در نزدیکی فهرج است هجوم برده و ۷۰ نفر شتر وخیلی چیزهای دیکر رابغارت برده و یك سارِبان را کشته اند

بهمچنین راپرت داده شده که آتنا ل خان با ۱۰۰ نفر اسفندوه ومحنی را یغما نمودند

دسته دزدهای وارسی که در خلاصه ماههای کذشته مذکور کردیده اسمدادی مرکب از بطمه وسوار افشار بانها حمله برده و پس از کشتن ۱۲ نفر ازانها و اسیر کردن ۱۱ نفرشان انها را منهزم نمودند و بهمچنین مقدار زیادی از غارتی که کرده بودند

پس گرفته شد اگرچه راه شیراز و کرمان فقط راهی است که بکلی مسدود است ولی کلیه راهها را امن نمیتوان خواند

(شیراز)

از قرار معلوم وضع اینطور است که فرمانفرمای ایالت بنا برحکم و دستور العمل سپهدار در موقعی که هنوز وزیر داخله بوده است نفوذ و اقتدار صولت الدوله را مجدداً در فارس مستقر نموده و چندین از حکومتهای جزء را به بستگان مشارالیه تفویض نموده و باین جهات قسمت بزرگی از قشقائیها که بطرف ضیغم الدوله رفته بودند مجدداً ملحق بصولت الدوله گردیدند

ضیغم الدوله بسمت حکومت بهبهان معین گردید ولی بدولت اطلاع داد که نظر باشکالات و زحماتی که ظفر السلطنه در ایل برای او تولید کرده است نمیتواند این خدمت را بعهده گیرد

ظفر السلطنه از صولت الدوله تقاضا نموده است که (۸۰۰) نفر قشقائی برای اجرای اوامر و مقاصد حکومتی بشیراز بفرستند و تابحال متجاوز از (۱۰۰) نفر که در تحت فرمان ره زن معروفی هستند وارد شده اند

ایالت رسماً بقونسول اعلیحضرتی اعلان نموده که از تاریخ ۸ ژویه حکومت کازرون مسؤلیت راه بوشهر را که سیم تلگراف از ان میگذرد بعهده گرفته ولی نظر باینکه معروف است که صولت الدوله بادایر بودن این راه مخالفند قوافل از بکار بردن ان استیحاش دارند

اهالی عموماً از اعاده قدرت صولت الدوله خیلی منزجر و متنفر اند

ما بین قوامیها و ضیغم الدوله رابطه و مکاتبه است و سردار اسعد نها را تشویق و تشجیع مینماید

در تاریخ ۶ ژویه سردار ظفر از ضیغم الدوله تلگرافاً خواهش نمود که با استعداد یا بدون استعداد به بختیاری برود در خاتمه تلگراف مزبور سردار ظفر چنین گفته بود « این مسئله یقین قطعی است که صولت الدوله کاملاً مغلوب ومقهور خواهد شد »

از قرار راپورت ضیغم الدوله به بختیاری رفته ولی باپنجاه سوار راه فیروزاباد و بوشهر از قرار معلوم کاملاً امن است ولی راه اصفهان که چندین فقره دزدی شده من جمله چند پست را سرقت

کرده اند ظاهراً طرف اعتماد کسی نیست

در راه فیروز اباد نسبت به چهار وادار ها تعدیات زیاد میشود

در تاریخ ۹ اوت در طهران اعلان کردید که ظفر السلطنه از حکومت فارس منفصل گردیده

خلیج فارس

(بوشهر)

پست شیراز را در تاریخ ۲۶ ژون بین کازرون و میان کتل دزد زده است

(نمره ۱۶۰)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۲۹ اوت)

از قلهك ۱۱ اوت ۱۹۱۰

« اقا » کابینهٔ که تشکیل ان را در مراسله مورخه امروز خودم با کمال افتخار راپورت داده بودم چند روز بعد از تشکیل و معرفی شدن با حل مسئله مشکله خلع اسلحه فدائیان و مجاهدین مقابل و مواجه گردید

اقدام باین امر از اثر ارتکاب سه قتل پلتیکی در تاریخ اول شهر

جاری که تفصیل انرا در تلکراف دوم ماه راپورت داده ام لزوم
و ضرورت پیدا نمود . در اینکه این جنایات قطعاً پلتیکی بوده
ازاین مسئله معلوم و ثابت میشود که یکی از مقتولین واقعه میرزا
علی محمد خان همشیره زاده تقی زاده را قبلاً اگاه و اخطار کرده
بودند لهذا مشارالیه چند ساعت قبل از این حادثه نزد وزیر امور
خارجه رفته و اطلاع داده بوده است که او و دو نفر دیکر را
تهدید بقتل نموده اند

میرزا علی محمد خان را یك دسته از مجاهدین در قهوه خانه که در
یکی از پر جمعیت ترین کوچه های طهران است هدف تیر نموده اند
و در این موقع که بی محابا تیر می انداخته اند سه یا چهار نفر
دیکر مجروح کردیده اند ولی هیچ اهتمامی برای دستکیری
مقصرین کرده نشد

شب بعد بعضی مجاهدین بخانه وزیر امور خارجه رفته ولی خوش
بختانه جناب ایشان منزل نبودند والا بدون شك مقتول میشدند
از ارتکاب این جنایات ظاهراً انتقام قتل سید عبدالله منظور است
و همچو مینمود که ادم کشهائی که خود را هواخواه و پهلوانان

فریقین مخالف محسوب میداشتند با موزر ها در طهران جنك واقعی پلیتیکی بر پا خواهند نمود اوضاع امور تحمل ناپذیر شد بطوریکه دولت شروع بمذاکرات خلع اسلحه کلیه فدائیان و مجاهدین که برای مملکت اسباب مخاطره و مخارج بودند نمود

وزیر امور خارجه قصد و اراده دولت را در این موضوع در موقع ملاقات روز دوم شهر حال بوزیر مختار روس نقل نمود من نیز داخل ان صحبت شدم مسیو پاکلوفسکی این خیال واقدام را صمیمانه تصدیق وتحسین نمود و مخصوصا در دستکیری قاتلین سید عبدالله اصرار و تأکید بلیغ کرد نظر باینکه من با وزیر مختار روس قبلاً در این مبحث مذاکرات نموده و متفق شده بودیم در اینکه ما باید دولت را در این امر تشویق و تشجیع نمائیم لهذا من نیز عقیده و نظریات خود را مانند وزیر مختار روس اظهار نمودم ولیکن من دراهمیت فوق العادهٔ خلع اسلحهٔ فدائیان تأکید نمودم زیرا که پس از نیل باین مقصود و دستکیری قاتلین و تبعید مجاهدین اتباع خارجه بالنسبه سهل خواهد بود

از انچه نواب بیان میکرد ظاهر بود که وزراء از اینمسئله در وحشت و اضطرابند که اگر مجاهدین مقاومت سختی در مقابل دولت بنمایند دولت روس انرا بهانه کرده وقشون خودرا ازقزوین وارد طهران بنماید وزیر مختار روس جناب ایشان را اطمینان داد که دولت امپراطوری روس هرگز مایل نبوده و نیست که بهانه و عذری برای اوردن قشون بطهران تحصیل نماید ودولت ایران میتواند مطمئن باشد که اگر اقدامات و عملیات خلع اسلحه منجر اغتشاش و بی نظمی شدید طولانی درجهٔ که موجب مخاطره خارجیها بشود نگردید یك نفر سرباز هم ازقزوین حرکت نخواهد نمود ازاین اطمینان کامل وزیر مختار خاطر وزیرامور خارجه تسکین یافت بعلاوه وزیر معظم در تشویش والتهاب بودکه بفهمد که ایا بعقیده وزیرمختار روس در صورتي که دولت خدمت بریگادقزاق را در تحت فرمان پرنس وادبولسکی ضرور دانسته و تقاضا نماید پرنس معزی الیه موانع و اشکالاتی اظهار خواهد کرد یا خیر مسیو پاکلوسکی طبیعتاً اظهار نمود که پرنس وادبولسکی در خدمت دولت ایرانست و

[illegible] مت و صلاح بنی او و لوة که در تحت فرمان دارد در تحت حکم دولت خواهد بود

ولی اگر از او بخواهند که امور غیر ممکن انجام دهد یقین است که موانعی اظهار خواهد نمود ولی فقط بجهات و دلایل نظامی

همان شب پلکنیك و ادبولسکی برای حضور در جلسه وزراء دعوت شده و از او تقاضا شد که مجاهدین را خلع اسلحه نماید مشار الیه از این خدمت امتناع نمود و اظهار داشت که تجسس و تفحص در خانه ها برای گرفتن اسلحه موافق نقشهٔ که دولت در نظر دارد بیش از ۴۲۰ الی ۴۵۰ نفر از بریکاد که فعلاً در طهران حاضر اند استعداد و قوه لازم خواهد داشت و من مسؤلیت انجام این اقدام را فقط با کمك قوای نیم منظمی که دولت میتواند برای تقویت من بدهد نمیتوانم بعهده بگیرم

در حقیقت خیال اعمال قوای قهریه فوری در آن شب متروك گردید و روز بعد دولت اعلانی صادر و نشر نمود حاکی بر اینکه تمام اشخاصی که بی اجازه حمل سلاح مینمایند باید اسلحه خود را در ظرف ۴۸ ساعت تسلیم نموده و در مقابل وجهی ماخوذ دارند

واکر پس از انقضای این مهلت اسلحه را تسلیم نکردند با قوای قهریه از انها گرفته خواهد شد

در انروز بعد از ظهر وزیر امور خارجه را ملاقات نموده و بایشان گفتم که این رای دولت بنظر من مقرون بعقل و صواب نیست زیرا که مجاهدین خیال خواهند کرد که دولت در تردید و تزلزل است و بعلاوه انها فرصت خواهند یافت که یا مهیای مقاومت ومخالفت شده و یا انکه لا اقل تفنکهای خود را پنهان نمایند وضمناً ممکن است مرتکب قتل دیکری بشوند واکر هیچیك از این پیش بینی ها بحقیقت نپیوست این اعلان از حیث تسلیم اسلحه هیچ نتیجهٔ حاصل نخواهد نمود

مجاهدین از هر طبقه یکسان به تسلیم اسلحه که فقط وسیله اهمیت دادن بخودشان است مایل و راغب نخواهند بود و معتقد هم نیستند که دولت مهیای اتخاذ اقصی درجه وسائل اجبار نسبت بانها بشود ولیکن در این مسئله مجاهدین اشتباه کرده بودند زیرا که وزراء در بکار بردن خدمات کرانبهای پیرم کامیاب شده و همچنین از کمك و تقویت سردار اسعد وبختیاریها که سه

چهار روز قبل اظهار میکردند که در خلع اسلحه مجاهدین کمك نخواهیم کرد اطمینان حاصل نمودند

در بعد ازظهر تاریخ ٦ مجاهدین فرق مختلفه شروع باجتماع در باغی که متصل بسفارت اعلیحضرتی است ومعروف است به پارك اتابك نمودند در اینجا ستار خان و چند نفر از پیروانش سکنی داشته و زندگی میکردند

قشون دولت و ژاندارمری بجلدی و چابکی تمام نقاط جنگی را در طبقات فوقانی و بالای بام های خانه های مجاور وحصار های شهر تصرف نمودند ولیکن برای خروج و دخول پارك منعی نبود و باقر خان که در مدافعه تبریز همکار و رفیق ستار خان بوده از قرار معروف درصبح هفتم ازان محل خارج شده ومجدداً مراجعت نمود

در مراسلات دیکر وقایعی که دران روز اتفاق افتادراپورت میدهم در ینجا همینقدر ذکر کافی است که درساعت ۹ و نیم بعدازظهر مجاهدین تسلیم شده و ستار خان مجروح کردید

بهر دلیل و نظری مظفریت دولت بحد کمال بوده ۳۰۰ نفر

از مجاهدین را دست گیر و اسیر نموده است ولی وقتی که در روز دوشنبه معلوم کرد بدیعوض ۳۰۰ قبضه تفنك که مجاهدین در باغ برده بودند فقط پنجاه یا شصت قبضه تفنك بدست دولت امد بعضی مردم میکفتند بختیاریها که هجوم اخرین را به پارك برده اند انهارا دزدیده اند و حقیقتاً این مسئله خیلی مهم و جالب دقت بوده که این بختیاریها درخانهای مجاور و درخود باغ غارت چندانی نکردند علاوه بعدها معلوم شد که عقیده و اظهار اولیه دولت بر اینکه تفنك ها را در دریاچه ریخته اند صحیح بوده و قریب ۲۰۰ تفنك بالاخره از دریاچه پارك بیرون اورده اند

از طرف دیکر دو نفر از معروف ترین رؤسای مجاهدین سردار محیی و ضرغام السلطنه بختیاری هنوز ازاد بوده اند اولی از ان دو بخانه عموی خود به زرکنده رفته و نظر باینکه ان محل در تحت قانون و ادارهٔ روس است از هر تعرض مصون است و دومی از ان دو یعنی (ضرغام السلطنه) در کوشه مختفی است وعدهٔ اسلحه هائی که مجاهدین وفدائیها در شهر تسلیم کردند خیلی قلیل بوده

اهالی طهران متحیرند که وضع را چه طریق به پذیرند این مسئله را عموماً قبول دارند که دولت جرأت و کفایت و فعالیت بروز داده و در اضمحلال قدرت مجاهدین و فدائیها خدمتی بعامه کردند ولی از طرف دیگر ما بین مردم دلسوزی زیادی برای ستار خان مشهود میشود عقیده بر انست که مشار الیه باین مقاومت ومخالفت رأی نداشته و مقتضیات موقع او را مجبور نموده که در این اقدام پیش و او پیش قدم باشد

بهمچنین بین مسلمانان عدم رضایتی مشهود است که چرا رشته امور بدست یپرم که یك نفر مسیحی است داده شده است و احساسات ضد ارامنه در بین اهالی محسوس است و بالاخره کسی اطمینان و اعتماد حقیقی بدولت ندارد

قسمتی از بازار ها با وجود تهدیدات دولت بسته مانده اند و بعضی رؤسای علما اهتمامی نمودند که در شاهزاده عبد العظیم متحصن شوند و معز السلطان سردار محیی با بیست و پنجنفر از مجاهدین دیگر از زرکنده بیرون رفته و در سفارت کبرای عثمانی متحصن شدند (بنده .. چارلز مارلینك)

(نمره ۱۶۱)

مراسله مستر مارلینك بسرادواردگری (واصله ۲۹ اوت)

از قلهك ۱۱ اوت ۱۹۱۰

(اقا) باکمال افتخار یاد داشتی که آتاشه نظامی سفارت اعلیحضرتی نوشته و تفصیل جنك واقعه در هفتم شهر حال را راپورت داده لفاً تقدیم میدارم

صبح یکشنبه درموقعی که اوضاع ظاهراً روی به بدتری میرفت من به ماژر استکس تعلیمات دادم که بسفارت خانه شهر برود زیرا که بعقیدهٔ من مطلوب و صلاح بود که یکی از اعضای سفارت در شهر حاضر باشند و مشارالیه تا عصر دوشنبه درنجا باقی بود (بنده ... چارلز مارلینك)

(ملفوفه در نمره ۱۶۱)

یادداشت ماژر استکس در خصوص جنك طهران درتاریخ ۷ اوت ۱۹۱۰

در تاریخ ۷ اوت یکساعت بعد از ظهر قریب ۳۰۰ نفر که از طاعت اعلان دولت ایران صادره در تاریخ ٤ و تسلیم اسلحه امتناع نموده اند در باغ معروف به پارك اتابك اجماع نمودند

پارك مزبور مدنی بود که ستارخان و اتباعش منزل داشتند در صبح انروز باقر خان ملحق بانها گردید

از این سیصد نفر عده زیادی از تابعین رؤساء دیگر بودند که بعضی از انها مخصوصاً سردار محیی معز السلطان مجاهدین را به تسلیم نکردن اسلحه ترغیب و تشجیع نموده و بالاخره وقتی که نوبت بجنك و جدال کشید انها را در اتش گذارده و خود کناره کرده اند

بنا بر دلایل صحیحه میتوان قبول کرد که ستار خان مخالف با جنك بوده ولی مجاهدین اورا مجبور بهمراهی و مقاومت نموده اند

مهلتی که دولت در اولتیماتوم معین کرده بود بامید انکه مسئله بمسالمت خاتمه پذیرد تا ظهر انروز تمدید یافت و قبل از ظهر مذاکرات مابین دولت و مجاهدین در جریان بود ولی نتیجه نبخشید ضمناً قشون دولت که برای مقابله و معامله با مجاهدین معین شده بودند حرکت و نمایشی نموده اطراف پارك را گرفته و بعض ازانها سنگرهائی را که از انجا میتوانستند

به پارك شلیك نمایند تصرف نمودند

یفرم که با سردار بهادر متفقاً رئیس وفرمانده استعداد دولت بودند خود در اداره مرکزی بوده دونفر از مأمورینش در عمارت سلطنتی که کابینه وزراء در انجا منعقد بود منتظر تعلیمات بودند

در ساعت ۲ بعدازظهر شخصی که در عمارت دولتی استفسار نموده بود رسماً جواب واطلاع یافته بود که اگر مجاهدین اسلحه خودرا تسلیم ننمایند در ظرف یك ساعت به اقدامات قهریه و یورش شروع خواهد شد

اوضاع بهمین قسم باقی بود تا دوساعت بعدازظهر در انوقت یکی ازمجاهدین خواست که ازدربزرك پارك بیرون اید ژاندارمی باو اظهار داشت که اگر میخواهی بروی باید اسلحه خودرا تسلیم نمائی مجاهدفورا باموزر بطرف ژاندارم تیری انداخت ولی تیر بخطارفت پس از ان یك بختیاری از مجاهد را هدف تیر نموده ومشارالیه سخت مجروح کردید بهمانحال سعی واهتمام نمود که دوباره خودرا به پارك برساند دوسه نفر ز

رفقایش بیرون امدند که او را داخل باغ بکشند دراین موقع شلیك و تیر اندازی عمومی شروع شد قشون دولت شروع بگرفتن سنگرها نموده که مهیا حمله مرتبی به پارك میشوند و در حینی که این قسمت مشغول سنگرگیری بودند ان قسمت که قبلا در سنگرها جا گرفته بودند مشغول تیراندازی بی ترتیب بطرف مدافعین بودند

پارك اتابك مربع مستطیلی است که طول ان ۵۰۰ یا ۶۰۰ یارد (یارد معادل ۱٤ گره است) و عرضش ۱۳ یارد حصار شمالیش بقدر صد زرع از خاك ریز شمالی شهر که مشرف بر پارك است فاصله دارد اطراف پارك دیوار کاهی است که ارتفاع ان ۵ یارد و قطرش ۲ پا میشود سه دروازه دارد که یکی در گوشه جنوب شرقی و دیگری درزاویه جنوب غربی و دروازه ثالث در وسط دیوار جنوبی واقعند موازی هر دیواری کوچه ایست که در طرف دیگر ان کوچه ها خانها و دیوارهای باغاتی واقعند که از نقاط مهمه نظامی است که بداخل پارك تسلط دارند

پارك که بالنسبه پر درخت است شامل دو عمارت است که یکی ازانها دارای ۲ طبقه است

در ساعت ٤ و ٤٥ دقیقه بعد ز ظهر یورش جدی شروع کردید ۲ عراده توپهای مسلسل کروزو ۲ عراده توپ ماکزیم بمیدان مبارزت کشیده شدیك ماکزیم در کوشهٔ شمال شرقی سفارت کذاشته شده بود که از بکاه بطرف دیوار جنوبی پارك تیر می انداخت ولی هر کز خود پارك را نشانه نمی کردند یك عراده توپ مسلسل چند کلوله بداخل پارك انداخت ولی توپهای صحرائی بیشتر سعی شان این بود که در دیوار پارك شکاف ومدخلی حادث نمایند

مدافعین در اکثر موارد از صفحاتی که در دیوار ساخته شده بود تیر اندازی میکردند در ساعت ۷ بعد از ظهر یك عراده توپ صحرائی به زاویه شمالی شرقی سفارت کشیده شد و از انجا بکوشه جنوب شرقی کلوله بارید

مقارن ۸ ساعت بعد ازظهر در عمارتی که در کوشه جنوب غربی پارك مکانی برای خود داشتند و در ان کوشه واقع بود آتش

زدند قریب یك ساعت بعد متهاجمین از نقطه داخل پارك شدند و در ساعت ۱۰ بعد از ظهر ستار خان و باقر خان با ۲۷۰ نفر مجاهد اسیر و دستگیر شدند بعلاوه ۳۰ الی ۴۰ نفر از کسبه بازار که این حرکت مجاهدین را یك نمایش تصور کرده و بانها در پارك ملحق شده بوده و پس از شروع بجنك نتوانستند بیرون بیایند نیز دستگیر شدند

اگر چه دولت متجاوز از ۶۰۰۰ نفر استعداد حاضر کرده بود ولیکن حقیقة کمتر از ۱۰۰۰ نفر در جنك شرکت داشتند تلفات دولت ۵ نفر مقتول و ۱۲ نفر مجروح بودند واز طرف مجاهدین ۱۵ نفر مقتول وبیست و هفت نفر مجروح شدند و از جمله مجروحین ستار خان بوده است از ۱۰ جنازه مجاهدین که من در پارك مشاهده کردم ۸ نفر انها تیر بسر شان خورده بود وکمان میکنم در پشت مضغل تیر خورده اند

قشونی که در تحت اسلحه حاضر بودند ازقرار ذیل است

پیاده نظام مرتب	۸۰۰ نفر
سوار نظام منظم	۱۸۰ نفر

ژاندارم	۳۰۰ نفر
پلیس	۲۵۰ «
قزاق	۵۰ «
بختیاری	۴۰۰ «
امنیه	۱۵۰ «
جمع کل	۲۱۳۰ «

« ماژور استکس اتاشه نظامی »

(نمره ۱۶۲)

مراسله مستر ابیرن بسر ادوارد گری (واصله ۲۹ اوت)

از پطرزبورغ ۲۴ اوت ۱۹۱۰

« اقا » پس از وصول مراسله جنابعالی مورخه ۸ شهر حال یادداشتی تسلیم کفیل وزارت امور خارجه امپراطوری نمودم و سواد انرا اینک با کمال افتخار در لف میفرستم

در یادداشت زبورطرح و نسخهٔ را که دولت اعلیحضرتی انکلستان برای تأمین راههای تجارتی جنوب ایران درتحت ملاحظه دارد تفصیل داده و پیشنهاد نمودم که تعلیمات بنمایندکان دولتین

در طهران فرستاده شود که متفقاً بدولت ایران در خصوص عدم امنیت کنونی این راهها مراسلات سخت نوشته و در قبولاندن نقشه فوق الذکر بدولت ایران اصرار نمایند

بهمچنین سواد یادداشتی را که در جواب از دولت امپراطوری روس امروز بمن رسیده است لفاً تقدیم میدارم

در این جواب مذکور است که بنماینده دولت روس تعلیمات فرستاده خواهد شد که با همکار انکلیس خود اتفاق نموده و در خصوص عدم امنیت موجوده بعضی طرق بطوریکه پیشنهاد شده بدولت ایران اظهارات مشترك بنمایند

بعلاوه دریادداشت جوابیه مندرج است که وزارت امورخارجه روس برای تشکیل یك قوه امنیه شبیه به بریکادقزاق ایران که در تحت فرمان صاحبمنصبان هندی باشد هیچ مانعی نمی بینند

دیکر در یادداشت مذکور است که بنا بر اطلاعاتی که جدیداً واصل شده عقیده دولت روس بر ان است مهلت دو ماه که دولت اعلیحضرتی انکلستان میخواهد بدولت ایران بدهد که خود در ان مدت اعاده انتظام را بنماید کافی نیست و بهتر خواهد بود

که ان مهلت را بسه ماه تمدید نمایند خاصه در صورتي که عما

قریب فرمانفرمای جدیدی که محتمل است شاهزاده عین الدوله باشد

برای ایالت فارس معین خواهد گردید

بنده . . . . . هیو ابیرن

(ملفوفه ۱ در نمره ۱۶۴)

یادداشت مستر ایبرن بمسیو سازانو

درضمن یادداشت خود مورخه ۱۶ (۲۹) ژوییه ۱۹۱۰

سفارت کبرایے اعلیحضرتی انگلستان به وزارت خارجه

امپراطوری روس مفاد اطلاعاتي که از شارژدافر انگلیس مقیم

طهران راجع بعدم امنیت طرق تجارتی ایران عموماً و راه های

جنوبي خصوصاً رسیده بودشرح داده است

سفارت کبرای مذکور پیشنهاد کرده است که بدو نماینده مقیم

طهران تعلیمات فرستاده شود که دراین موضوع بدولت ایران

اظهارات سخت مشترك نمایند

اینك مراسله از شارژدافر دولت فخیمه رسیده و در خصوص

تزاید اغتشاشات راههای جنوبی و نقاط دیکر ایران شرحی نکاشته

در این مشروحه مستر مارلینك چنین ارائه طریق مینماید که بدولت ایران استحضار و اخطار داده شود که اگر تا اخر ماه سپتامبر اعاده انتظام در طرق جنوبي نشد دولت اعلیحضرتی انگلستان خود انجام این تکلیف را بعهده خواهند گرفت

دولت اعلیحضرتي انگلستان اهمیت اعاده انتظام را کاملاً می شناسد ولی مسلك مداخله عملي را که مستر مارلینك ارائه طریق میکند خالی از موانع نمیداند . لهذا دولت معظم چنین پیشنهاد می کند که بدولت ایران اگاهی داده شود که اگر تا اخر ماه سپتامبر در اعاده انتظام در راه های تجارتی جنوبي موفق نشدند دولت اعلیحضرتی انگلستان مجبوراً اصرار خواهد نمود که قوهٔ مرکب از ۱۰۰۰ الی ۱۲۰۰ نفر شبیه به بریگاد قزاق برای حفظ و حراست طرق تشکیل شود

این قوه را ۸ یا ۱۰ نفر ازصاحبمنصبان قشون هند که برای همین مقصود حکومت هندوستان امانت خواهد داد تشکیل و تنظیم خواهند داد

بسفارت کبرای دولت فخیمه تعلیمات داده شده که ترتیب این نقشه

را باستحضار دولت امپراطوری روس رسانده و پیشنهاد نماید که در موقعی که مراسله مشترك مذکوره در یاد داشت بدولت ایران داده میشود نمایندگان دولتین در قبولاندن نقشه اظهاریه بدولت ایران اصرار نمایند

پطرزبورغ ۳۰ ژویه « ۱۲ اوت ۱۹۱۰ »

(ملفوفه ۲ در نمره ۱٦۲)

یاد داشت جوابیه مسیو سازانو به مستر ایبرن

وزارت خارجه امپراطوری پیشنهاداتی را که در یاد داشت مورخه ۳۰ ژوبه « ۱۲ اوت » سفارت کبرای انکلیس مندرج بوده با نهایت دقت ملاحظه نمود و با این پیشنهاد موافق است که وزیر مختار روس مقیم طهران باید باهمکار انکلیس خود شرکت نموده و توجه جدی دولت ایران را نسبت بعدم امنیت بعضی طرق تجارتی ایران معطوف سازد

وزارت خارجه امپراطوری نیز به پیشنهاد تشکیل قوه مرکب از ۱۰۰۰ الی ۱۲۰۰ نفر شبیه به بریگاد قزاق ایرانی که در

دقت ماوا معطوف به تعهدی که برای حفظ استقلال و حقوق محقق ازادی ایران کرده ایم معطوف می سازد و نظر مارا باطمینانات مکرره دولتین راجع بعدم مداخله درامور ایران که ان دول را امیدوار ساخته که بر خلاف ان اصل اظهار وعنوانی از طرف ما نخواهد شد مراجعه میدهد

نظر باینکه این جواب رضایت بخش نبوده است من و مسیو باکلوفسکی انرا بدولت ایران پس فرستادیم

بترجمانها تعلیمات داده شد در همان موقع که مراسلات را پس میدهند شفاهاً خاطر نشان نمایند که در مقابل مراسله مشترك ما جوابی لازم نبوده زیراکه ان مراسله فقط حاوی اخطاری بوده که نتیجه عدم موافقت دولت ایران را باتقاضای مشروع دولتین مجاورتین که پیوسته احساسات خیر خواهانه دوستانه نسبت بان دولت می پرورانند در ان ذکر نموده بودیم

(نمره ١٦٦)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ٦ سپتامبر)

قلهك ٦ سپتامبر ١٩١٠

در تعقیب تلگراف دیروز خودم اینک با کمال توقیر راپورت میدهم که دیروز ترجمان‌های دو سفارت جوابی را که دولت ایران بمراسله مشترک که مورخهٔ ۲۰ مه داده بود بوزیر امور خارجه رد کردند وزیر معظم اظهار نهایت تعجب نموده زیرا که قسمت اول جواب مزبور را رضایت بخش دانسته و باهمیت آن جلب توجه نمودند مستر چرچیل و مسیو بارونوفسکی درجواب اظهار داشته بودند که اثر خوش قسمت اول بواسطهٔ بقیه جواب ضایع و زایل شده است بعلاوه بوزیر امور خارجه خاطر نشان کرده بودند که دولتین بکرات و مرات نظر دولت ایران را متوجه و معطوف ساخته بودند که مراسلهٔ مزبور جوابی لازم ندارد

(نمرهٔ ۱۶۷)

تلگراف سرج‌ج بارکلی لسرادوارد کری واصله ٦ سپتامبر

قلهك ٦ سپتامبر ۱۹۱۰

در تعقیب تلگراف ٦ سپتامبر خودم باکمال افتخار اطلاع میدهم که قسمت اول جوابی که سفارتین در مقابل مراسلهٔ

مشترك ۲۰ مه از دولت ایران دریافت کرده اند چنین میگوید
که دولت ایران هرگز باقداماتی که مخالف با نزاکت ودوستی
و مناسبات حسنه خود با دولتین انگلیس وروس بوده باشدرأی
و رضایت نخواهد داد

نظر باینکه بعقیده من اثر رضایت بخش این اظهار بواسطه
اینکه در قسمتهای دیگر جواب که دولت ایران درتحت رونوش
بدون شبهه حق ازادی برای خود منظور نموده که با اظهارات
و تقاضای ما موافقت ننماید خنثي و لغو میشود باین دلیل من ان
را تلگرافاً اطلاع نداده بودم ولی اینك نظر باهمیت مخصوص
که وزیر خارجه درحضور دوترجمان سفارتین باین قسمت نسبت
داده انرا تلگرافاً باستحضار جنابعالی میرسانم

(نمرهٔ ١٦٨)

تلگراف سر جرج بارکلی واصله ۲۹ سپتامبر

طهران ۲۹ سپتامبر ۱۹۱۰

با کمال تأسف راپورت میدهم که نایب السلطنه امروز بعد
از ظهر وفات کردند

(نمرهٔ ١٦٩)

تلکراف سر جرج بارکلی بسرادوارد کری واصله ٢٤ سپتامبر

طهران ٢٤ سپتامبر ١٩١٠

ناصرالملك دیروز بمقام نیابت سلطنت انتخاب کردید

(نمرهٔ ١٧٠)

تلکراف سر جرج بارکلی بسرادواردکری واصله ٢٥ سپتامبر ١٩١٠

قلهك ٢٥ سپتامبر ١٩١٠

وزیر مختار روس اطلاع ذیل‌را بمن میدهد

حکومت اردبیل که ١٠٠٠ نفر استعداد برای خلع اسلحه شاهسون تجهیز نموده بود در ٥ میلی اردبیل ازشاهسون شکست خورده اند یك قسمت ازاستعدادش بشاهسون ملحق شده‌ویك قسمت اسیر ودستکیر کردیدند ومعدودی باخود حکمران باردبیل فرار نموده وتمام اسلحه وقورخانه را بدست یاغیان کذاردند

وزیرمختار مشار الیه اظهارداشته که اکر بملاحظه قشون روس نمیبود شاهسون یکمرتبه دیکر شهر را غارت میکردند و هیچ چیز نمیتوانست انها را منع وجلوکیری نماید

فعلا شاهسون مشغول غارت املاك اتباع روس در قراجه داغ وساير نقاط شمال ميباشند

(نمرهٔ ۱۷۱)

مراسلهٔ سرجرج بارکلی بسرادواردگری واصله ۲۶ سپتامبر

قلهك ٥ ستامبر ۱۹۱۰

(اقا) ازتاریخ ۱۸ ماه گذشته که من از مرخصی مراجعت کردم در اوضاع پلتیکی طهران چیزی، که قابل ذکر مخصوص باشد واقع نشده

وزرای جدید فعلا از قرار معلوم باتحاد و اتفاق مشغول کارند مجلس نیز مشغول مباحثهٔ استخدام معاونین خارجه است در ولایات دقت نظر متوجه و مرکوز اقدامات صولت الدوله رئیس قشقائی است مشار الیه چند هفته است که با بعضی از خوانین بختیاری و انجمن ولایتی اصفهان مشغول مذاکرات است و ظاهراً مقصود و منظورش اینست که از ابقای خود در مقام ایلخانی گری اطمینان حاصل نماید

رفتار او نسبت بدولت جدیداً باعث تشویش و اضطراب

شده و چنانچه در تلگراف ۳۱ اوت اطلاع دادم چند روز قبل تلگراف تهدید امیزی بدولت فرستاده و در ان اعلام نموده که بنا بر احکاماتی که از علماء نجف باو رسیده عما قریب برای انتقام قتل سید عبدالله بطرف طهران حرکت خواهند نمود این تهدید این قدر جدی بنظر می امد که سردار اسعد حکم نمود که ۲۰۰۰ بختیاری از چهار محال باصفهان ره سپار کردند

بواسطهٔ اختلافات و نفاق بین بختیاری اوضاع مشکل و پیچیده شده است

در فارس هیچ بهبودی حاصل نشده که رابورت بدهم راه فیروز اباد بین بوشهر و شیراز مفتوح است ولی راه پستی بین دو نقطه مزبور و همچنین بین شیراز و اصفهان مسدود است

شاهزاده عین الدوله بسمت فرمانفرمائی فارس معین شدند ولی هنوز از طهران حرکت نکرده اند

بنده . . . ج بارکلی

(نمره ۱۷۲)

مراسلهٔ سر جرج بارکلی بسرادوارد گری واصله ۲۶ سپتامبر

قلهك ۶ سپتامبر ۱۹۱۰

(اقا) راجع بتلگراف دیروز من اینك افتخار دارم که ترجمه جواب دولت ایران را که به مراسلهٔ مشترك سفارتین مورخه ۲۰ مه در خصوص مسلك و رفتار دولتین راجع به امتیازاتي که در ایران ممکن است مخالف مصالح و منافع نظامی و پولتیکی انها باشد داده اند لفاً ایفاد میدارم

این مراسلهٔ فارس در صورتی که ابتداءً بما بطور اعم اطمینان میدهد که دولت ایران هیچ اقدامی که مخالف با نزاکت ودوستی و مناسبات حسنه بوده باشد نخواهد نمود واظهار میدارد که فعلاً هیچ خیال عطای ان قبیل امتیازاتی که در مراسلهٔ ما ذکر شده بخارجی ها ندارند ولی حسن اثر حادثه از این قسمت و اطمینانات را بواسطه قسمت های بعد که برای خود با یك پرده پوشی ولی بدون شبهه حق ازادی محفوظ و منظور میدارند که موافق میل وصلاح خود دراین موضوع عمل کنند لغو و ضایع مینمایند

من و هم کار روسم صحیح و صلاح دانستیم که ان جواب را بوزیر امور خارجه رد نمائیم زیرا که چنانچه خاطر جنابعالی مستحضر است بارها بایشان اطلاع دادیم که مراسلهٔ مشترك ما را بلا جواب بگذارد و بعلاوه خود مشار الیه به مستر مارلینك وعده کرده بود که با ون مذاکره و مباحثه با نمایندگان سفارتین جوابی ندهد

لهذا هر دو مراسله را که متحدالمال بعنوان دو سفارت دیروز بعد از ظهر پس فرستادیم دو ترجمان که ان مراسلات را بضمیمه یك مراسلهٔ که سود ان را در جوف میفرستم بحسین قلیخان تسلیم نمودند در همانوقت شفاها اظهار داشتند که مراسلهٔ مشترك سفارتین مورخه ۷ (۲۰ مه) جوابی لازم نداشت زیرا که ان مراسله فقط حاوی اخطاری بود بر اینکه از اثر عدم موافقت دولت ایران با تقاضای مشروع دولتین که همیشه حسیات خیر خواهانه نسبت بان دولت می پروراندند نتایج سوء حاصل خواهد شد

وزیر امور خارجه که از عودت مراسلات تعجب می

نمود اظهار داشت که عبارت مراسلهٔ کاملاً رضایت بخش است و مخصوصاً بقسمتی که نقل میکند عزم دولت ایران را بر اینکه هیچ اقدامی بر خلاف دوستی و مناسبات حسنه موجوده بین دولت ایران و دولتین نخواهد نمود و همچنین اینکه فعلا هیچ خیال دادن این قبیل امتیازات منظوره را به خارجیان ندارند اهمیت گذارد

ترجمانهای سفارتین نظر وزیر امور خارجه را معطوف به لفظ «فعلا» که در مراسله مذکور است نموده و همچنین بان قسمتی که حکایت میکند که دولت ایران مجبور است استقلال و حقوق ازادی خود را حفظ و صیانت نماید خاطر وزیر را متوجه نموده و اظهار داشتند که با مقتضیات موجوده این قسمت های اخیر مراسله ظاهرا سیاق و مفاد مراسله را که ممکن بود رضایت بخش باشد تغییر داده اند

وزیر امور خارجه مسئله را با یك تفصیلی مباحثه و استدلال نمودند ولی ترجمانها پس از انکه خاطر ایشان را یاداور شدند که سفارتین مکرر بایشان صریح و تاکید کرده بودند که هیچ جوابی برای مراسله مشترکه ۷ مه لازم نیست مراسلات را

نزد جناب ایشان گذارده و بیرون امدند

بنده . . . . . ج بارکلی

(ملفوفه ۱ درنمره ۱۷۲)

مراسله حسینقلی خان بسر جرج بارکلی

۳ سپتامبر ۱۹۱۰ (مطابق ۲۸ شعبان ۱۳۲۸)

جناب جلالت ماب اجلا درجواب مراسله مورخه دهم جمادی الاول ۱۳۲۸ مطابق ۷ (۲۰) ماه مه مسیحی ۱۹۱۰ که بامضای مستر مارلینگ شارژدافر دولت فخیمه انگلیس و جناب جلالتماب اجل وزیر مختار روس رسیده و حاوی توضیحات راجع بقسمت اخیر مراسله ۲۶ ربیع الاوّل ۱۳۲۸ (۷ اوریل ۱۹۱۰) بوده با کمال توقیر اظهار میدارم که دولت متبوعه دوستدار پیوسته مناسبات دوستانه و وداد صمیمانه که خوشبختانه از قدیم بین دولت ایران و دولت انگلیس موجود بوده محفوظ و مرصوص داشته و ان مناسبات را به منتهی درجه محترم و مغتنم میشمارد

واین مسئله واضح است که ما در هیچ موردی به اقداماتی که مخالف با نزاکت ودوستی و مناسبات حسنه مابین بوده باشد

رأی و رضایت نخواهیم داد

اگر چه دولت ایران فعلاً ابداً خیال ندارند که از ان قبیل امتیازات مذکوره در مراسله فوق الذکر بخارجیان بدهند و بلکه ترجیح میدهد انها را برای خود ذخیره نماید معهذا خاطر ان جناب جلالتماب را معطوف بمسئله ذیل مینماید

دولت ایران مجبور است که استقلال و حقوق محقق ازادی را که این مملکت داراست حفظ و حراست نماید

نظر باظهار و تعهداتی که پیوسته دولت اعلیحضرتی انگلستان منصفانه و عادلانه در خصوص عدم مداخله در امور ایران و رعایت استقلال تامه بمملکت نموده است نهایت اعتماد را داریم که این نظر و مسلك دولت فخیمه همیشه بخوبی مرعی و مضبوط بوده و هیچ اظهار و عنوانی که مخالف با این اصل و عقیده باشد نخواهد نمود (بنده ... حسینقلی)

(ملفوفه ۲ در نمره ۱۷۲)

مراسله مشترك که بحسینقلی خان فرستاده شده

چهارم سپتامبر ۱۹۱۰

جناب وزیر ما امضا کنندکان ذیل وزراء مختار انکلیس وروس

افتخار داریم که برطبق تعلیمات دولتین متبوعتین خودمان مراسلات

متحد المالی را که در تاریخ ۲۸ شعبان ۱۳۲۸ بما نوشته بودید عیناً

لفاً عودت دهیم   بنده ..... جرج بارکلی

پاکلوسکی کزیل

(نمره ۱۷۳)

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۲۶ سپتامبر)

قلهک ۹ سپتامبر ۱۹۱۰

« اوا » خلاصه معمولی اتفاقات ایران واقعه در چهار هفته

کذشته را با کمال افتخار لفاً تقدیم میدارم

« بنده جرج بارکلی »

(ملفوفه در نمره ۱۷۳)

خلاصه ماهیانه وقایع ایران در چهار هفته کذشته لغایت ۹

سپتامبر ۱۹۱

﴾ طهران ﴿

درجلسه یازدهم ماه اوت بپیشنهاد هیئت وزراء راجع باستخدام

مستخدمین خارجه برای وزارتخانه های مختلفه در مجلس قرائت شد پیشنهاد از قرار ذیل بود

برای وزارت مالیه ۷ نفر فرانسوی که تقسیم ان از قرار ذیل است

اداره خزانه	۳
اداره مالیات مستقیم	۲
اداره کنترل	۲

برای وزارت داخله موافق تقسیم ذیل	۶ نفر
مستشار وزارتخانه مرکزی و ولایات	۱ نفر ایطالیائی
صاحبمنصب ژاندارمری	۳ نفر ایطالیائی
صاحبمنصب نظمیه	۲ نفر سوئدی

برای وزارت عدلیه موافق تقسیم	۲ نفر
مشاور حقوق	۱ فرانسوی
مدیر اداری عدلیه	۱ نفر مصری

چنین پیشنهاد گردید که این ۱۵ نفر مستخدمین برای سه سال اجیر و مستخدم شوند پس از مباحثه مختصری مسئله راجع بکمسیون گردید

در تاریخ ۱۶ ماه اوت کمسیونی که برای تحقیق و رسیدکی محاسبات وکیل الرعایا انتخاب شده بود راپورت خود را که نتیجه ان تحقیقات بود تقدیم مجلس نمود . مفاد راپورت این بود که در محاسبات مزبور باقی معتنابهی یافته شده که وکیل الرعایا یا باید در ان خصوص توضیحات دیکر بدهد این مسئله از ان تاریخ دیکر مطرح نشده است

در تاریخ ۱۸ ماه کذشته مراسله از وزیر مالیه در مجلس قرائت شد و بمجلس برای تصویب پیشنهاد نموده بود که بستارخان ماهی ۴۰۰ تومان و به باقرخان ۳۰۰ تومان مقرر داده شود و بعلاوه ۲۰۰۰ تومان نقداً بستارخان و ۱۵۰۰ تومان به باقرخان دولت اعطا نماید

مراسله دیکری از همان وزارت خانه خوانده شد که از مجلس تقاضا نموده بود تصویب نمایند بورثه اقا سید عبدالله مجتهد مقتول ماهی ۵۰۰ تومان وظیفه داده شود هردو این پیشنهادها راجع به کمیسیون کردیدند

درجلسات ۲۰ و ۲۳ ماه اوت مرام نامه وزراء مطرح مباحثه

گردید و بالاخره مجلس باکثریت زیادی از مرامنامه را قبول نمود

در تاریخ ۲۵ اوت کمسیونی انتخاب شد که پروگرامی برای مجلس بنویسند رئیس مجلس اظهار داشت که این پروگرام حاوی فهرستی از مسائل مهمه خواهد بود که برای مباحثه ورأی به ترتیب پیشنهاد مجلس خواهند گردید

این اقدام نظر باین مسئله کرده شد که وقت زیادی از مجلس صرف مسائل بی اهمیت می شد پس از آن تلگرافی از سردار ظفر بختیاری قرائت شد حاکی باین که بر طبق فرمان مجلس مشارالیه اردوئی را که برای حمله بصولت الدوله تجهیز نموده بود متفرق کرده است

در تاریخ ۳ سپتامبر یکی از وکلاء وزیر داخله را درخصوص راپورتهای مشهوره راجع به اقدامات امیر مفخم بختیاری وقصد حرکت صولت الدوله بطهران استیضاح نمود

شاهزاده فرمانفرما در جواب منکر صحت راپورتهای مشهوره گردید

در تاریخ ۶ سپتامبر کمیسیونی که مأمور رسیدگی وشور پروگرام راجع باستخدام مستخدمین خارجه شده بود راپورت خودرا تقدیم مجلس نمود کمسیون مزبور توصیه نموده بود که بعوض بکار بردن فرانسوی برای وزارت مالیه از سویس استخدام نمایند در ضمن مباحثه شاهزاده ملا یعنی حاج شیخ الرئیس پیشنهاد نمود که معاونین مالیه از اهالی دول متحده امریکا مستخدم شوند شاهزاده اسدالله میرزا که از طرف دوات ناطق بود در کمال سختی در استخدام فرانسوی ها تاکید نمود و اظهار داشت که صلاحیت و مطبوعیت استخدام فرانسوی دلائلی است که نمیتواند علی اظهار و اقامه نماید ولی مسئله واضح شد که اکثریت بزرگی با ستخدام امریکائیها مساعد وموافق با مسئله مجدد راجع به کمسیون گردید

شاهزاده اسدالله میرزا در خصوص لفظ مستخدم چنین توضیح داد که علت استعمال این لفظ عوض مستشار نه این است که ممکن است لازم بشود که وظایف ان مستخدمین ... ودو محصور بمشاوره ننمایند بلکه به بعضی از انها اختیارات اجرائیه تفویض دارند

(عید مولود شاه)

در تاریخ ۲ سپتامبر مراسم جشن مولود بطریق معمول بعمل امد هیئت مامورین خارجه شرفیاب حضور شاه و نایب السلطنه شدند وزیر مختار دولت اعلیحضرتی موقع را مغتنم شمرده مکتوب اعلیحضرت سلطان انکلیس را که حاکی بر خبر تأسف اثر وفات پدر تاجدارشان بود و همچنین اعتبار نامه جدید مأموریت خود را تسلیم و تقدیم اعلیحضرت همایون شاه نمود

(تبریز)

نبی زاده که از طهران عزیمت نموده در تاریخ ۹ اوت وارد تبریز شد

اوضاع این شهر بحالت عادی است

(مشهد)

رکن الدوله با اینکه کسی برای نشستن جای ایشان وارد نشده در ۲۳ ژوئن از مشهد حرکت نمودند

ایالت خراسان با وجود بکه بی حکمران است ساکت و بی اغتشاش ماندد

راه ها باستثنای حدود افغان ومجاورت تربت که چندین فقره سرقت در انجا ها واقع شده مأمون بوده اند

در ترتیب اداره ایالات هیچ علامت بهبودی مشهود نیست و بین ادارات جزو اختلافات و نقار زیاد موجود است

خبر قتل اقا سید عبدالله تشویش و اضطراب مختصری در اینجا حادث کرد ولی هیچ اتفاق اکواری نیفتاد

﴿ اصفهان ﴾

« ۱ » در تاریخ ۹ اوت سیصد الی چهار صد نفر بختیاری در تحت فرمان اسکندر خان پسر سردار ظفر از اصفهان حرکت کرده و از راه یزد بکرمان میروند

« ۲ » حکمران کماکان تسلیم و مقهور علما است و در اداره ولایتی هیچ بهبودی معلوم نیست وضع راه ها ظاهراً خیلی تغییر پذیر است چنانچه گاهی قوافل بدون تعرض و آسیبی عبور مینمایند و در مواقع دیگر وقوع سرقتهای فراوان راپورت داده میشود این دزدیها را نسبت بدستجات قشقائی میدهند و در بعضی موارد غارت زدگان بختیاری هستند

درطول ماه اوت بین خوانین مختلفه بختیاری و صولت الدوله و علمای اصفهان مذاکرات مبادله می شد مطرح مذاکره از قرار معلوم مسئله ایلخانی گری قشقائی است صولت الدوله ایلخانی فعلیه همراهی و معاضدت امیر مفخم و سردار اشجع و علمای اصفهان را برای خود تحصیل و فراهم نموده از قرار مذکور صولت الدوله و علمای مزبور برطبق تعلیمات واصله از سپهدار مرسوله از طهران عمل مینمایند

ضیغم الدوله را که نیز داوطلب و مدعی ایلخانی گری است سردار ظفر و سایر رؤسای بختیاری که درتحت حکم سردار اسعدند تأیید و حمایت مینمایند مکرر چنین مشهور شد که بین فریقین جنك واقع شد ولی صحت هیچیك از شهرتها معلوم نکردید

دولت و رؤسای بختیاری که در طهران اند کوشش نمودند که از وقوع منازعه ومجادله جلوکیری نمایند صولت الدوله از نزدیکی قمشه حرکت نموده و باباده رفت

چنین معلوم است که امیر مفخم و سایر خوانین بختیاری که همراه ومؤید صولت الدوله اند بطهران احضار خواهند شد

و سردار محتشم برای حفظ انتظام بختیاری باصفهان خواهد رفت بنا برراپورتی که مذکور شد بین جنبین صلح و اشتی واقع شده ولی معلوم شد که راپورت صحیح نبوده

(سلطان اباد)

در تاریخ ۲۷ اوت جنك سختی بین حکمران والوار واقع شده و از قرار مذکور حکمران در موقع ووضع خطرناکی است

(یزد)

مقارن اواخر ژویه در این شهر مشهور کردید که شاه مخلوع وظل السلطان با ۱۹۰۰۰ جمعیت وارد رشت شده اند این قبیل شهرت ها در اهالی شریر دهات حدود ولایت اثرات خطرناك حادث مینمایند

سردار جنك با وجودیکه اعلان نموده که زمام حکومت را بدست برادر زاده خویش داده ، هنوز خودشان در یزد اند و هیچ علامتی از حرکتشان بکرمان معلوم نیست

مدبرالدوله که بسمت نمایندکی سردار ظفر بکرمان میرود در تاریخ ۲٦ اوت با ۳۵۰ نفر سوار بختیاری از انار کذشته راه

های اطراف نائین از قرار راپورت نا امن اند ولی سایر راه های
یزد ظاهراً بوضع معمول وعادی است

نایب حسین در اخر ماه اوت هنوز در امارك بوده انتظام
الملك نیز ملحق باو شده قشون دولت که مهود است انها را
تعاقب نمایند هنوز در نائین اند

(کرمانشاه)

شهر و اطراف خالی از اغتشاش بوده از قرار راپورت نظمیه
شهر خیلی طرف نفرت عموم است و مقارن اخر ژویه اهالی
نمایش بی نظمی بر ضدان اداره نمودند حکومت بمحض صفای
بروز اغتشاش بشهر امده و رئیس نظمیه را علناً مورد شتم
وبد کوئی نمودند مشارالیه از خدمت استعفا داد لکن بعدها بنا
بر حکم طهران مجدداً مشغول کار خود کردید وحکمران از
مشارالیه عذر خواهی نمود

از قرار راپورت داود خان درخصوص دادن مالیات اشکال
تراشی مینماید

وضع راهها بطور عادی است

(همدان)

۱ ـ در۲٦ ژویه‌یك نفر از تبعه افغان در این شهر مقتول شد کفیل قونسولگری دولت فخیمه مقیم کرمانشاه بحکومت همدان در اینموضوع اظهارات نموده قاتل مزبور دستگیر شده‌ولی هنوز بمعرض استنطاق نیامده

۲ ـ پس از تشکیل کابینه جدید از طهران حکم تلگرافی بحکومت رسید که اشرار و مفسدین را که سلب اسایش از اهالی مینمایند گرفته وتنبیه و تبعید نمایند تلگراف مزبور طبع و نشر شدومردم را تا حدی متوحش ومرعوب نمود شهرت های اضطراب انگیزانقلاب امیز در افواه است موافق ذیل

نظر عمرائی رئیس الوار که بسالار الدوله درطغیان ویاغیگری کمك ومساعدت نمرد تا نزدیکی بروجرد رسیده شاه مخلوع عنقریب وارد میشود

امیر افخم حکم کرده است که ٤٦ قریه ملکی خودش که بین همدان و قزوین اند هر کدام مساعدل ۱۰۰۰۰ پوند

تقریبا (۱٦٦٦) ارد تهیه نمایند که در یکی از قراء بزرك سردرود جمع وانبار شوند و تصور میرود که این تهیه ها برای یك لشکر کشی است

(کرمان)

انجمن ایالتی در اواخر ژوییه بنابر تعلیمات طهران شروع باجلاس نمودند

علمای محل اهتمام نمودند که از گرفتن بعضی عوارض که جدیداً انجمن ایالتی تصویب نموده جداً مانع شوند جمعی بمباشرین جمع اوری ان عوارض هجوم برده وانها را از مقر خودشان بیرون کردند لکن نظمیه غائله را خاموش نموده و انهارا مجدداً سر کار خودشان مستقر نمود

معاون حکومت خیلی طرف بی میلی اهالی است ولکن اخیراً نسبت بقونسول دولت اعلیحضرتی خیلی ادب وتواضع بروز داده و اظهار میل نموده است که تمام دعاوی اتباع انگلیس را تسویه نماید

باستثنای بلوچستان که معرض اغتشاش و بی نظمی است

کلیه ایالت ساکت وارام بوده است

در تاریخ ۳۰ اوت استعداد عظیمی از بلوچهای سرحد ورنکان درتحت ریاست جهیند بفهرج و سایرقراء ورودکرده ودر کریم اباد حاکم بم را محاصره کرده اند از قرار مذکور قوای حکمران ۱۵ نفر از متها جمین را کشته اندو انها روز بعد عده زیادی از احشام و دوازده اسیر با خود بر داشته ورفته اند وازطرف نرماشیریها دو نفر مقتول شدند

(شیراز)

ظفر السلطنه فرما نفرما منفصل فارس در تاریخ ۱۷ اوت بطرف طهران حرکت کردند

قوام الملك بکفالت حکمرانی معین شده اند نظم کامل در شهر محفوظ است

قوافل راه فیروزاباد را بوشهر و راه سرحد را باصفهانی بکار میبرند هردو این راه دردست واختیار قشقائی است که نسبت بچاروادار ها تعدی میکنند

از طرق پی شمال و جنوب شهر قشقائی ها ساب

امنیت مینمایند زیرا که میخواهند راه‌های خود شان را بکار
بیندازند عین الدوله بفرمانفرمائی ایالات فارس معین شده‌اند
واهالی با یك توجهی منتظر ورودشان هستند ولی هنوز ازطهران
حرکت نکرده‌اند

بنا بر اینکه فرمانفرمای سابق یعنی ظفر السلطنه کاملا
تسلیم صولت الدوله شده بودند افکار عمومی وضع را تاریك
می بینند صولت الدوله فعلا درابادہ است

عقیده‌عمومی در شیراز اینست که‌اکر یك حکمران
کافی لایقی اختیارات تامه داده شودبوسیله قوائی که فعلا در
شیراز است وبا عاقلانه بکار بردن ضیغم الدوله میتواند اعاده
انتظام را بخوبی بنماید

ایلات عما قریب ازییلاق بمحل قشلاق حرکت خواهند
نمود و بانبودن یك حاکم قادری مخاطره وقوع اغتشاش
زیاد است

(خارج فارس)

(بوشهر)

در اخر ماه ژو یه راه کا زرون به شیراز هنوز مسدود بوده ولی راه فیروز اباد مفتوح و مامون بوده است

راپورت‌های واصله از بندرعباس و لنکه حاکی براینند که راه های ان بنادر هنوز مغشوش و بی نظم اند

(اهواز)

در تمام ماه ژویه شوشتر در حالت اغتشاش و منازعه بوده و بازارها بسته بودند سبب اغتشاش معلوم نیست

شیخ خزعل رؤساء و پیشوایان فریقین متخاصمین را احضار نموده وتصمیم خودرا اظهارداشت که باین اغتشاشات کثیر الوقوع خاتمه دهد ولو انکه لازم شود تمام قوای خودرا بکار برد

جهازات دیکر سیر و ذهاب و ایاب به شوشتر مینمایند و راه شوشتر دزفول نا امن بوده

(نمره ۱۷٤)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردکری واصله ۲۸ سپتامبر

طهران ۲۸ سپتامبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۲٤ سپتامبر ـ ناصر الملك قبولی

مقام نیابت سلطنت را بمجلس تلگرافاً اطلاع داده اند

(نمره ۱۷۵)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری واصله ۲۹ سپتامبر

قلهك ۲۹ سپتامبر ۱۹۱۰

صلاح و مقتضی چنان دانسته بودم که تا بحل اظهارات مشترك راجع بطرق جنوبي ایران بعهده تاخیر افتد زیرا که بنظرم موقعی که دولت ایران پولی تحصیل نماید برای این عنوانات مناسب تر خواهد بود

و دیگر بدلیل اینکه دولت فرمانفرمای قادر قوی، برای فارس معین کرده بود نمیخواستم آنها را بعسرت وزحمت بیندازم ولی چون بي نظمی و عدم امنیت راه اصفهان و شیراز بدتر از همیشه است فرمانفرمای جدید فارس یعنی شاهزاده عین الدوله هنوز از طهران حرکت نکرده اند عقیده ام این است که اکنون ما میتوانیم اظهارات خودمان را بطوریکه در تلگراف جناب عالی ارائه طریق شده بنمائیم و سه ماه مهلت معین نمائیم که در ظرف ان مدت دولت ایران باید امنیت طرق را مجددا

مستقر نماید

(نمره ۱۷۶)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۳۰ سپتامبر)

طهران ۳۰ سپتامبر ۱۹۱۰

راجع بتلگراف من مورخه ۲۵ سپتامبر - وزیر مختار روس بمن اطلاع دادند که حالیه طوایف شاهسون اطراف مجاور اردبیل را کاملاً در تحت اختیار و قدرت خود دارند و ازقرار راپورت در نزدیکی تبریز مشغول غارت هستند (به پطرزبورغ اطلاع داده شد)

(نمره ۱۷۷)

تلگراف سرادوارد گری بسرجرج بارکلی

وزارت خارجه ۱ اکتبر

راجع بتلگراف شما مورخه ۲۹ سپتامبر - من موافقم

(نمره ۱۷۸)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری واصله ۱۴ اکتبر

طهران ۱۴ اکتبر ۱۹۱۰

با کمال توقیر راپورت میدهم که امروز مراسلهٔ خطاب بدولت ایران میکنم و اخطار مینمایم که اگر درظرف سه ماه دولت ایران در راه بین بوشهر و اصفهان اعاده و انتظام امنیت را ننماید دولت اعلیحضرتي انکلستان اصرار خواهد نمود که قوه محلی در تحت ریاست صاحب منصبان هندی که حکومت هندوستان امانت بدهد برای حفظ امنیت آنراه تشکیل شود

مسیو پاکلوسکی اظهارات مرا در کمال جدیت تائید و تقویت خواهد نمود

در مراسله مزبوره فقط راه بین بوشهر و اصفهان را ذکر کرده‌ام زیرا که واضح است که قوه پیشنهاد شده برای حراست سایر طرق کافی نخواهد بود بعلاوه اگر نقشه بهره ورو مفیدشد بعدها همیشه ممکن است انرا وسعت داد

(نمره ۱۷۹)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری واصله ۱۷ اکتبر

طهران ۱۷ اکتبر ۱۹۱۰

چند روز است که در کاشان جنك واقع میشود نایب حسین

مؤسس یکی از یاغی کریهای کوچکی که اکنون در جریان اند
ان شهر را تصرف نموده و قوه زیادی از بختیاریها که از اصفهان
امده اند مشغول حمله و مجادله با او هستند از طرف بختیاری
وقوع تلفات متعدد راپورت داده شده

(نمره ۱۸۰)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۱۹ اکتبر)
طهران ۱۹ اکتبر ۱۹۱۰
راجع بتلکراف من مورخه ۱٤ اکتبر
وزیر امور خارجه امروز بمن اظهار داشتند که برای دولت
ایران غیر ممکن است که بدون پول اقدامی برای بهبودی طرق
جنوبي بنمایند
من جناب ایشان را یاد اور شدم که مستر مارلینك و خودم بارها
بایشان اشاره کردیم که اکر دولت ایران برای استقراض بدولتین
اظهار نماید محتمل خواهد بود که جواب مساعد بشنوند

(نمره ۱۸۱)

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۲٤ اکتبر)

قلهك ٦ اكتبر ۱۹۱۰

« اقا » خلاصه اخبار ماه گذشته که لفا ارسال میدارم تصویر بی نظمی و اغتشاش اوضاع مملکت را بیش از پیش اضطراب بخش مینماید - صحیح است که اختلاف و نزاع بین خوانین بختیاری که در مراسلات سابق اطلاع دادم اصلاح شده و صولت الدوله دیگر شهر اصفهانرا تهدید نمینماید ولی قشقائیها در موقعی که بطرف جنوب حرکت میکردند خسارت عظیم وخرابي وسیعی وارد اورده اند وحتی انکه ازقرار راپورت دامنه غارت و تاخت و تاز تاحوالی شهررا فرا گرفته و ازطرف دیگر حرکت شاهزاده عین الدوله فرمانفرمای جدید فارس بطرف مقر مأموریت خود هنوز در عهده تعویق است و دولت برای تجهیز استعدادی که باید با معری الیه بروند نمیتواند پولی تهیه نماید راه پستی بین شیراز و اصفهان برای تردد قوافل کاملا مسدود مانده در راه شمال اصفهان چندین فقره دزدی واقع شده لرستان بیش از پیش معرض اغتشاشات بوده و راپورتهای اخیره حکایت می نماید که حکمران در بروجرد محصور است در شمال طوایف

شاهسون مجدداً علم طغیان برافراشته و پس از انکه قوای حکومت را که برای مقابلی انها فرستاده بودند شکست دادند اینك تمام نقاط و نواحی اطراف را در تحت قدرت و اختیار دارند علاوه از قرار راپورت همان شاهسونها در مسافت ۲۰ میلی تبریز در راه بین تبریز و قزوین مشغول یغما و غارت اند حتی اینکه درمجاورت طهران در بلوك داوند امیر مکرم که از ملاکین عمده مازندران است با کمك رشید السلطان نامی طغیان و یاغی گری کوچکی فراهم کرده اند این جنبش و عصیان شاید بیشتر بسبب اعلامات و شکایت ... بر ضد دولت ظاهر گردیده و این قدر هم ... بوده ... نیست در هر صورت ... دو این ... در ... باعث ... زیاد است و باوجودیکه قشون دولت نه برای دفع انها فرستاده شده تا حدی ... شده هنوز در ... امن و سنگرهای محکم دارند و ممکن است سبب زحمت و گرفتاری دولت شوند

در طهران فقط دو اتفاق ... که در ... ستاده ... فرمانفرمای وزیر داخله بوده و فوت نایب السلطنه علت استعفای

فرمانفرما اختلاف عقیده و نظری بوده که راجع بکار صولت الدوله بین ایشان و همکارانش حادث شده حضرت والای معزی الیه به ابقای صولت الدوله بریاست قشقائی لا اقل تا ورود فرما فرمای فارس بشیر از مساعد و معتقد بودند در صورتی که سایر وزراء بانفصال فوری صولت الدوله رای داشتند ولیکن این اقدام را با وجود استعفای فرمانفرما هنوز نکرده اند

بوثوق الدوله اصرار زیاد شده است که مقام وزارت داخله را قبول نماید ولیکن تا بحال جداً از قبول این خدمت امتناع نموده

تا حدی که من میتوانم حکم کنم کابینه وزراء با اینکه هنوز تقویت و همراهی گرانبهای سردار اسعد و بختیاریرا دارا میباشند از تاریخ مکتوب سابق من از وجاهت شان در انظار مردم کاسته شده است از هر طرف شکایات ضعف و بی قدرتی انها برای اعاده انتظام شنیده میشود ظاهراً بهترین امید مردم در مراجعت ناصر الملک است

« بنده جرج بارکلی »

(ملفوفه در نمره ۱۸۱)

خلاصه وقایع ماهیانه ایران در سپتامبر ۱۹۱۰

طهران

شاهزاده فرمانفرما در این ماه بعلت اختلاف عقیده که باسایر وزراء راجع به رفتار با صولت الدوله داشته اند از مقام وزارت داخله استعفا نموده است عقیده ایشان بر این بود که عزل صولت الدوله در این هنگام اوضاع وخیم تری از حالت حالیه در فارس تولید خواهد نمود در صورتي که سایر اعضای کابینه مخالفت این عقیده را داشتند . تا بحال قایم مقامی برای شاهزاده معزی الیه معلوم نشده

عضد الملك نایب السلطنه در تاریخ ۲۲ سپتامبر مرحوم شد و روز بعد مجلس جلسه خصوصی برای انتخاب جانشین ایشان منعقد نمود برای ناصرالملك ٤٠ رأی داده شد در صورتیکه بقیه اراء برای تعیین مستوفی الممالك بودند

جنازه نایب السلطنه مرحوم در تاریخ ۳۰ سپتامبر بارسومات و تجلیلات شایانی حرکت داده شد هیئت نمایندگان خارجه در لباس رسمی نیز حضور داشتند

اقدامات امیر مکرم و رشید السلطان در شمال شرقی طهران

تولید تشویش واضطرابي نموده

امیر مکرم حاکم موروثي لاریجان است و خانه و علاقه اش در رنه که دردامنه های شرقی دماوند است واقع است مشارالیه و رشید السلطان راجع به بعضی گفتکو ها و دعاوی که نسبت به املاك متصرفی انها در مین بوده بحکم حکومت جلب بعدلیه شده بودند و محاکم انها را محکوم نموده لهذا انها بکوه ها رفته بدولت عاصی شدند . اردوها بر مخالفت انهافرستاده شده وجنك های مختصر واقع شده ولی تا کنون هردو یاغیها ازاداند

در جلسه ۱۸ سپتامبر مجلس یکی از نمایندگان شیراز موسوم بحاجی اقا سردار اسعد را که بسمت نمایندگی طهران بصندلی خود نشسته بود راجع به وضع ورفتارش نسبت بصولت الدوله مورد تنقید و حمله سخت نمود نماینده مزبور بسردار اسعد اصرار وتأکید بلیغ نمود که از مداخله در اموری که مربوط باو نیست اجتناب نماید و اظهار داشت اگر سردار اسعد این مبارزت بی حق خودرا نسبت به رئیس بی ارار قشقائی خاتمه ندهد ایشانهم کمتر از رشید السلطان یاغی نخواهد بود

سردار اسعد هیچ احساس رنجش و تغیری بروز نداده و در نهایت متانت و ارامی به تنقید و حمله مشارالیه جواب داده اند

﴿ تبریز ﴾

مقارن اواخر سپتامبر راپورت رسید که اغتشاشات سخت در اردبیل ظهور کرده طوایف شاهسون طغیان نموده و استعداد حکومت را شکست داده و چند عراده توپ از انها گرفته اند و مشغول غارت بودند چنان شهرت کرد که پسر رحیم خان که با پدرش تبعید شده بود به قراجه داغ مراجعت نموده و تولید اغتشاشات مینماید پست طهران در نزدیکی میانج غارت شده است

در تاریخ ۲۹ سپتامبر موافق راپورت واصله دسته عمده از شاهسون ها مشغول غارت شبلی در بیست و پنج میلی تبریز بوده اند

﴿ مشهد ﴾

۱ ـ وضع ایالت بی تغییر مانده است ولی وقوع چندین فقره سرقت راپورت داده شده

در طبس حکومت مشغول اقدامات عملی است که دفع دزد معروف محمد علی نیشابوری‌را بنماید ولی تاکنون نتیجه نبخشیده در اوایل سپتامبر قافله که متعلق به اتباع انکلیس بود در موقعی که از مشهد بطرف افغانستان عزیمت می نموده در نیم میلی شهر مشهد غارت شده کفیل ایالات نظر باینکه هیچ قوائی ندارد عاجز و بی قدرت است

۲ ـ تاجر باشی روس که یکی از اتباع متموّل و معروف روس است در اواخر ماه اوت بطریق مکتوم عجیبی مفقود الاثر شد و تابحال اثری از ان معلوم نشده

﴿ سیستان ﴾

در تاریخ ۲۱ اوت قافلهٔ که از کوه ملك سیاه بسیستان میرفته در نزدیکی گرده چاه دچار حمله یك دسته دزدی که مرکب از ۷ نفر افغان و ۳ نفر بلوچ بوده است شده اند در جزء قافله مزبور هم ٤ بارشتر متعلق به قونسول دولت اعلیحضرتی مامور سیستان بوده ٤ نفر از اشخاصی که داخل قافله بودند مقتول و تمام اسباب مال التجاره بغارت برده شد

دسته جات مامورین به تعاقب دزدها فرستاده شده ورود انها را تا به (میرآباد) معین نموده اند ولی تا کنون دستگیر نکردیده اند از قرار راپورت درهمان اوان یك دسته از زواری که به مشهد می رفتند در تنکه انجیره دوچار حمله سارقین شده و ۱۶ نفر کشته شده اند

در تاریخ ۱۲ سپتامبر راپورتها حاکی بر این بوده اند که راه ها هنوز نا امن اند

(اصفهان)

در شهر اصفهان وضع بطور عادی است و در مدت ماه سپتامبر تمام راه ها باستثنای راه طهران ظاهراً امن بوده اند و قوافل بدون اسیبی میامدند در نیمه اخر سپتامبر در راه طهران سه فقره دزدی واقع شده که در وهله اخیر پستی که بطهران میرفته در قریب ۳۰ میلی صفهان زده و غارت کرده اند از قرار مذکور دزدها بختیاری بودند

نزاع و اختلاف بین رؤسای بختیاری لا اقل فعلاً اصلاح شده سردار اسعد اکثر رؤسای عمده را بطهران احضار نموده که یك

قرار اصلاح دائمی داده شود ولی باید دید که رؤسای مذکوره حکم احضار اورا اطاعت خواهند نمود یاخیر

(یزد)

سردارجنك حکمران در تاریخ ۱۸ سپتامبر بطرف اصفهان عزیمت نمود و سالار مؤیدرا بکفالت حکومت کذارد مشارالیه جوانی است ۲۲ ساله و بعلت رفتار تندبی ملاحظه اش خیلی مورد نفرت و بی میلی اهالی شده است در خصوص عهد حکومت سردار جنك مذکور است که زمان خوشی بوده که در ان زمان راهها امن و انتظام کامل درشهر موجود بوده است ولی از طرف دیکر طرز استبداد و خودرأئیس در حکومت شدیداً ارتجاعی بوده است ارتشاء خیلی معمول و تمام ادارات مشروطه که تاسیس شده بودند مجبور بتمکین ومهموریت نسبت باو بوده اند وضع راهها بطور عادی بوده مکر راه نائین واصفهان که از قرار راپورت از امنیتش اطمینان حاصل نبوده وراه یزد وانار که در اواخر ماه سپتامبر دزدها بسته بودند

۲ ـ دراواخر ماه سپتامبر نایب حسین کاشی و انتظام الملك از

انارك به اردستان رفته انمحل وزواره تحمیلات وارد اورده اند چندین نفر ازساکنین عمده اردستان که از جمله انها قاضی عمده محل بود گرفتار شده ومورد بدرفتاری اتباع نایب شده اند ولی انتظام الملك بمحض ورود قاضی مزبور را مستخلص کرده ومالش را ناورد کرده بعلاوه یکی ز متهاجمین مشارالیه را تنبیه سخت نموده وکوش دیکری را بریده است

معلوم میشود که نایب حسین مایل بتمکین وتسلیم است ولی شرط میکند دولت قلم عفو براعمال کذشته او بکشد وپسرش را که در طهران محبوس است ازاد نمایند مشار الیه بهمین مضمون تلکرافی بمجلس ملی نموده و در خواست عفو کرده است اتباع و اردوی او از قرار مذکور پانصد نفر پیاده وسواره بالغ میشود

﴿ بروجرد ﴾

از قرار راپورت حکمران حملهٔ که سیلاخوریها بشهر برده اند جلو کرفته انها را عقب نشانده اند و همچنین با طایفه مال سبز علی جنکی شده است وظاهراً ایلات شهر را محاصره نموده اند

کرمانشاه

۱ ـ نفوذ و اقتدار سابقهٔ حکومت اینك از قرار معلوم کاملاً درهم شکسته قدرت و سختی فوق العادهٔ که در ماه های اوایل حکومتش بروز و ظهور داد اسباب این شد که عده زیادی نسبت باو مخالف و دشمن شوند این دشمنان بریاست ملای بزرك کرمانشاهان با معیت رؤسای مأمورین منفور که ادارات محلی حکمران مشار الیه اهتمام در محدود نمودن انها می کرد بعلاوه تحصیل دار عمده مالیات که از مداخل معمولی اش جلوگیری می شد اجماعاً برضد حکومت بطهران شکایات کردند این شکایات که اکثر انها بکلی بدون حق و مأخذ بوده بقدری وضعیت و مقام حکومت را تضعیف نموده که در حالت ثبات و استقامتش بتدریج سستی عارض شده و استعفای خود را داده است ولیکن دولت این استعفا را نپذیرفته

۲ ـ در اوایل سپتامبر ٤ قافله بزرك را که عمده حمل انها تریاك و بقیمت ۱۰۰۰۰۰ لیره تخمین شده بود در نزدیکی کنکاور بکلی یغما و غارت کردند و همچنین یك عده زوار را لخت نموده اند از جمله انها قریب دو خانواده از هندیهای انکلیس بوده اند که پس از

غارت شدن با حالت فلاکت و بیچارکی وارد کرمانشاه شدند
اکرچه اکثر این دزدی ها خارج ازحوزه حکمرانی نظام السلطنه
واقع شدند ولی معزی الیه استعدادی بمحل وقوع سرقت
فرستادند چنین راپورت داده شده که قسمت عمدهٔ دزدی ها
را طایفه خزل مرتکب شده اند و بقیه را طایفه کاکاوند

عقیده عمومی این بود که این سرقت ها و شرارت ها به
اشاره وتحریك سرداراکرم که در نزدیکی هرسین اقامت دارد
مبادرت شده

(همدان)

در اوایل سپتامبر بین عباس خان چناری و حکومت با تقویت
استعداد کردستانی جنکی واقع شده عباس خان شکست خورده
وبطایفه خزل درنزدیکی کنکاور ملتجی کردید

(کرمان)

صارم الملك پسر ارشد سردار ظفر و مدبرالدوله نایب الحکومه
سابق یزد در تاریخ ۵ سپتامبر وارد کرمان شدند بقونسول دولت
اعلیحضرتی اطلاع داده شد که صارم الملك تا ورود پدرش

موقتاً حکمران است ولی معلوم نبود که مقام مدبر الدوله چیست

راههای کرمان ظاهر آمأمون و مصون است ولی طرق بلوچستان تماما خالی از امنیت اند

در تاریخ ۱۸ سپتامبر نایب الحکومه سابق ورئیس نظمیه از خوف تنبیه شدن بدست صارم الملك درقونسول خانه دولت اعلیحضرتی متحصن شدند

(شیراز)

قوام الملك کفیل ایالت در شهر انتظام را محفوظ دارد ولی در سایر نقاط بی قدرت و عاجز است

راه کازرون بیو شهر کما کان مسدود است ولی قوافل از راه فیروزاباد عبور مینمایند

راه بزرك باصفهان در معرض تاخت و تاز عرب و قشقائی است که بهیچ چیز ابقا نمینمایند و پست را مرتباً غارت می کنند

سیمهای تلكراف پیوسته مقطوع و مأمورینی که برای

نمیر بیرون میروند لخت میکنند و کتك میزنند یك قافله اخیراً
از اصفهان از راه سر حد عبور کرده ووارد شیراز شد

حاکم داراب و تمام مأمورین انجا مقام خود را ترك
وتخلیه نموده امحل در دست بهار لو است

از قرار مذکور بهار لو با شیخ ذکریا در صدد ستیزه
و جنك اند و قشقائیها در تحت ریاست صولت الدوله بطرف
جنوب حرکت مینمایند وتمام دهات جنوب اباده را غارت
نموده و حتی تا حوالی شهر شیراز راتاخت و تاز نمودند

کفیل حکمران سوارهای عرب را بداخل شهراورده زیرا
که قصد صولت الدوله که بیش از ۳۰ میل از شهر دور نیست
معلوم نیست

در وضع قشون شیراز بهبودی حاصل شده است چنانچه
لباس انها بهتر شده حقوقشان مرتب تر میرسد وگاهی مشق هم
میکنند

عین الدوله هنوز از طهران حرکت نکرده که زمام امور
ایالات فارس را بکف کفایت بگیرد ولی قرار است که عما قریب

حرکت کند

(خلیج فارس)

بوشهر

دریا بکی بایك استعداد ۳۰۰ نفره و ۲ عراده توپ در تاریخ ۹ اوت از بوشهر حرکت نموده و در اواخر ماه اوت هنوز مشغول عملیات و اقدامات جنگی بر ضد (زائرحذر) شیخ اهرم بوده است ولی هیچ نتیجه قطعی گرفته نشده لکن در یابکی چنین شهرت داد که مقصود عمده اش ازاین اقدامات تاسیس گمرك خانه در بندر دلوار بوده که باین وسیله ازقاچاق امتعهٔ که بتشویق وتقویت رئیس علی تنکستانی سرکرده دلوار کرده میشود جلوگیری نماید

(اهواز)

شیخ خزعل استعدادی مرکب از ۵۰۰۰ نفر در اوایل ماه اوت در بندقیر جمع اوری نموده و خودش باتجا رفته که روٴسای دستجات مخالف شوشتر را ملاقات نماید نتیجه ملاقات این شد که یك نفر نماینده ازطرف شیخ بشوشتر امده و براین صلاح موفق گردیدکه فریقین مخالفین اسلحه خود را زمین گذاشته و

قلاع و سنگرهای خود را خراب نمایند و در تاریخ ۱۳ ماه اوت بازارها مجدداً باز شدند شیخ خزعل بمحمره مراجعت نمود ولی دو نفر از رؤسای شوشتر را که با خود اورده بود به ناصری فرستاد

در اواخر ماه اوت مجدداً راپورت داده شد که اغتشاشات جدید در شوشتر بروز نموده

(ماژر استکس اتاشه نظامی)

(نمره ۱۸۲)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۲۵ اکتبر)

طهران ۲۵ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلگراف من مورخه ۱۹ اکتبر - مراسله دولت ایران بمن رسید تلگراف مورخه ۲۲ اکتبر روتر از طهران خلاصه خوبی است از ان مراسله خواهشمندم رجوع فرمائید

پس از مشورت با وزیر مختار روس چنین پیشنهاد میکنم که در صورت تصویب جنابعالی در جواب بدولت ایران خاطر نشان نمائیم که انچه در مراسله راجع بحضور قشون خارجی در

ایران و سوء استعمال بست وتحصن در سفارتخانه ی خارجه (روس و عثمانی) نوشته شده است ربطی بموضوع مطرح ما یعنی بمسئله غارت کریهای ایلات در طرق جنوبی ندارد

و اما در مسئله ترقی عایدات کمرک موافق استاتیستیک این ترقی در موضوع عایدات شمالی بیشتر از جنوبی صدق مینماید و اکرچه صحیح است که در پنج ماه کذشته در کمرکات جنوبی نسبت بعایدات پنج ماه سال سابق یك تجاید حاقی مشاهده می شود (در عایدات کمرکات محمره حقیقتاً ترقی زیادی حاصل شده) ولی این مسئله را نباید فراموش کرد که در ماههای اوایل سال کذشته بوشهر دچار اغتشاشات تنکستانیها بوده است

بهر حال یك مسئله را نمیتوان انکار کرد که راه بزرك جنوب بعلت اغتشاشات بکلی عبور و تردد مسدود است و تا هنکامی که این وضع باقی است در تجارت رواج و حیات جدید ما دوامی حاصل نخواهد شد

این مسئله را نیز بدولت ایران توضیح خواهم کرد که ما اجازه افزایش بکمرکات واردات جنوبی نمیتوانیم بدهیم مکر

اینکه عایدات از این مجری بمصرف باز کردن و تأمین راههای جنوبی رسانده شود

ولکن هیچ اعتمادی نمیتوانیم داشته باشیم که عایدات مزبور بطور صحت بمصرف برسد

و دیگر در مراسله ذکر خواهیم کرد که هر قدر که دولت اعلیحضرتی انگلستان از مجبور شدن باجرای نقشه منظوره که مستلزم اقل مداخله در امور داخلی ایران خواهد بود اکراه داشته باشد مصمم است که در صورت عدم استقرار نظم در [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] گذارد

بهمچنین در جواب متذکر خواهیم شد که اگر دولت ایران از یك کمپانی معتبر انگلیسی [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] بترواکه ناقض و مخالف با شرایط و مواد مندرجه در مراسله مشترك ۷ اوریل نبوده باشد دولت اعلیحضرتی انگلستان آن معامله را بنظر عدم مساعدت ملاحظه نخواهد نمود

[illegible] نمره ۱۹۳

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری ماه اکتبر ۲۶ [illegible]

طهران ۲۶ اکتبر ۱۹۱۰

کفیل قونسولگری تبریز خبر میدهد که پسر رحیم خان در قراجه داغ مشغول تولید اغتشاشات سخت است و بنا یك استمداد مرکب از ۱۵۰۰ نفر در خارج اهر باردوی دولت یورش برده است

(نمره ۱۸٤)

تلگراف سرادوارد گری بسر جرج بارکلی

وزارت خارجه ۲۶ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلگراف شما مورخه ۲۵ اکتبر من جواب شما را تصویب میکنم

(نمره ۱۸۵)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۲۷ اکتبر)

از طهران ۲۷ اکتبر ۱۹۱۰

قشون دولت پسر رحیم خان را شکست دادند

(نمره ۱۸٦)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۲۷ اکتبر)

طهران ۲۷ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۱۷ اکتبر در کاشان هنوز جنك در کاراست و بختیاریان تا کنون نتوانستند سنکرهای نایب حسین را بکیرند

(نمره ۱۸۷)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری واصله ۲۹ اکتبر

طهران ۲۹ اکتبر ۱۹۱۰

مدتی میکذرد که راه پستی بین بوشهر و شیراز برای تردد تجارت بکلی مسدود بوده ولی دراین ایام در یك حالت اغتشاش وبي نظمی است که نظیر و سابقه ان دیده نشده

امروز اطلاع حاصل نمودم که خطوط تلکراف اداره هند و اروپ را طوایف قشقائی در نزدیکي دشت ارژن بفاصله زیادی خراب نمودند کلیه مقره هارا شکسته و سیم هارا بریده ویك قسمت از سیم را بردهاند فعلاً خط بکلی مقطوع است ویك نفر صاحب منصب اداره در کوشش است که مرابطه ومخابره را اعاده نماید ولی بواسطه اغتشاش و هرج و مرجي که اکنون موجوداست

رئیس کل مشغول معاودت دادن او است ومجبوراً قدغن نموده که هیچ صاحب منصبی برای انجام مأموریت راجع بقطع سیم بیرون نرود

(نمره ۱۸۸)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری واصله ۳۰ اکتبر

طهران ۳۰ اکتبر ۱۹۱۰

تغییرات ذیل درکابینه حادث شده است   عین الدوله وزیر داخله   فرمانفرما وزیر جنگ   صنیع الدوله وزیر مالیه محتشم السلطنه وزیر عدلیه   حسین قلیخان نواب بوزارت خارجه باقیست

(نمره ۱۸۹)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری واصله ۳۰ اکتبر

طهران ۳۰ اکتبر ۱۹۱۰

ژنرال قونسول دولت اعلیحضرتی از بوشهر تلگراف ذیل را مینماید

مبادرت کرده اهمیت و وخامت فوق العاده اوضاع کنونی

جنوب ایران‌را تأکیداً خاطر نشان مینمایم و باکمال احترام خلاصه ان اوضاع را ذیلاً تقدیم میدارم

دولت کلیتاً از اعمال قدرت و حکمراني در کلیه بلوچستان منصرف شده است در هفته کذشته در چابهار انتظار داشتند که طوایف دشتیاری حمله و تاخت و تاز عظیمی بان نقطه نمایند ولی حضور یکدسته قشون انکلیس باعث انصراف و انحراف متهاجمین کردید

از قرار راپورت در هفته کذشته بقریهٔ ملکی میر بیابان که با مامضادت و هم دستی میکرد هجوم برده اند و خود میر بقتل رسیده است برای تحقیق صحت این خبر من قاصد مخصوص فرستاده ام

اولیاء امور ایران برای توقیف کردن میر برکت که در ماه اوت کذشته فرار نموده اهتمامی نکردند

باکمال افتخار جنابعالی را بتلکراف ۱۱ اکتبر خودم راجع باوضاع بندرعباس مراجعه میدهم دراوایل ماه یکدسته دزدی که مرکب از ۵۰۰ نفر جنک جو بوده ازطرف لارستان بان نواحی نزول

کرده و چندان قافله و قریه را صدمات و خسارات زده وتاقریب قونسولخانه قدیم ما و محل قرنتین نزدیك شده اند

از طرف مأمورین محلی هیچ مخالفت و مقاومتی در مقابل انها نشد کسی در تعاقب انها نرفت و از غارت هیچ استرداد نشد

مال التجاره انکلیس معادل یك لك روپیه در جزو اموال مسروقه است

راجع به بوشهر ومجاورت ان نظر باینکه وضع باندازهٔ که مستلزم تصدیع و مزاحمت جنابعالی بوده باشد سخت اضطراب اور نبوده تلکرافی نکردم ولی تنکستانیها راحت نمی نشینند بنا بر دلایل صحیحه و اطلاعات بی شبهه که در چند روز کذشته بمن رسیده است صولت الدوله مشغول اهتمام و متقاعد کردن بعضی از رؤسای انها است که در طرف او در حکومت بوشهر مداخله نمایند

کفیل قونسولکری شیراز خبر میدهد که رئیس قشقائی مشغول تحریك اغتشاشات در شهر و اطراف است

انتظار میرود که بلوچیها در ایالات کرمان به نرماشیر هجوم

ببرند . چنانچه قبلاً راپورت دادم پست بین بوشهر و طهران را اداره پست از راه بغداد و اهواز مقرر داشته

چنانچه مستحضرید مأمورین اداره تلگراف هند و اروپا در سمت جنوب اگر اصلاً بتوانند برای تعمیر بیرون بروند بامخاطرات زیاد این تکلیف را انجام میدهند

حقیقتاً غیر ممکن است که بدون تشویش و اضطراب خاطر چنان تصور نمود که سه ماه دیگر یک چنین هرج و مرج کاملی باقی باشد و درهرصورت بعقیدهٔ من قوهٔ که برای حفظ وساخلو راه بین بوشهر و اصفهان معین شده یعنی ۱۰۰۰ الی ۱۲۰۰ نفر دیگر برای این خدمت کفایت نخواهند نمود ولیکن این مسئله محقق است که اشکال ومخارج هر اقدامی که ما بعهده میگیریم بر نسبت مدتی که میگذرد و تأخیری که میشود افزوده خواهد شد

تنقید و عقیده خود را راجع به راپورت فوق تا فردا بعهده تعویق می اندازم

(نمره ۱۹۰)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۳۰ اکتبر

طهران ۳۰ اکتبر ۱۹۱۰

اطلاعاتی از کفیل قونسولکری دولت اعلیحضرتی از شیراز بمن رسیده حاکی براینکه شورش عظیمی امروز در شهر بروز کرده که قشون دولت و استمداد قشقائی در ان شرکت داشته اند

ازقرار راپورت مستر اسمارت این اغتشاش باشاره صولت الدوله بوده وقشقائی ها شهر شیراز را محاصره نموده وداخل شهر میشوند عمارت حکومتی را شورشیان احاطه کرده وهمچنین محله یهودیان شهر را غارت کرده اند

مراسله بدولت ایران دراین موضوع نوشته ودولت را مسؤل هر خسارتی که بجان ومال اتباع انکلیس وارد شود نموده ام

(نمره ۱۹۱)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۳۱ اکتبر

طهران ۳۱ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۳۰ اکتبر رئیس الوزراء و وزیر

تلکراف درمقام ووزارت خود باقی اند

(نمره ۱۹۲)

تلکراف سر جرج بارکلی بسرادوارد کری واصله ۳۱ اکتبر

طهران ۳۱ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۳۰ اکتبر اینك مبادرت کرده توضیح مینمایم اغتشاشاتی که نایب سرهنك ککس راپورت داده است اکر بطور کلی ملاحظه شوند حقیقتاً دلالت بوجود یك وضع خیلی وخیمی در جنوب ایران مینمایند ولی اکر جدا جدا ملاحظه شوند اختلافی بین انها واغتشاشات ماه های کثیره کذشته واقعه درجنوب نیست مکر در شدت و ضعف غشش جز اینکه اغتشاشات انعکاس سوئی در وضع طرق مینمایند واتباع انکلیس را کاهی بمعرض مخاطرات می اندازند دیکر بعقیده من مستقیماً بمنافع انکلیس اثری نمیکنند تجربیات کذشته معلوم نمود که از غارت کریها و تاخت وتاز سارقین به اتباع انکلیس خطر چندانی وارد نیست کشتیهای دولت اعلیحضرتی برای حفظ و حمایت اکثر انها نزدیك وحاضر ند

بعلاوه این مسئله که راه های تجارتی مسدود اند چیز تازه نیست واگر چه اتیه ممکن است بما ارائه و معلوم نماید که این نقشه ما راجع به امنیه راه غیر کافی است ولی بعقیده من بهر صورت شایسته امتحان است که قبل از انکه برای استقرار نظم در جنوب ایران توسل بمداخله بجوئیم این نقشه را در راه بوشهر و اصفهان بموقع اجری کذاریم زیرا که ان مداخله و استقرار انتظام در کلیه جنوب مستلزم اعزام اردوی عظیم ومخارج گزاف بوده بعلاوه منتج نتایجی میشود که دامنه احتمالات مالی ان خیلی وسیع خواهد بود

ضعف دولت از اثر فقدان سرمایه است چنانچه مدتي میکذرد که ایالت فارس بي فرمانفرما است زیرا که دولت وجه لازم را ندارد که تهیات وتجهیزات حکمران تعیین شده را درست فراهم نموده واو را روانه مرکز مأموریت نمایند

عقیده من بر این است که ما باید قبل از توسل بمداخله عظیمی که تجربه پر خطری است لا اقل ملاحظه و امتحان نمائیم که دولت ایران با داشتن سرمایه چه خواهد کرد

لهذا امید است که بزودی کمك و مساعدت مالی بدولت ایران بشود

(نمره ١٩٣)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ١ نوامبر)

طهران ١ نوامبر ١٩١٠

راجع بتلگراف من مورخه ٢٧ اکتبر

نایب حسین و اتباعش شبانه از کاشان فرار نموده اند و بختیاریها در تعاقب انها هستند

(نمره ١٩٤)

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ٣ نوامبر)

طهران ١٥ اکتبر ١٩١٠

« آقا » راجع بتلگراف دیروز من اینك با کمال افتخار سواد مراسلهٔ را که دیروز در خصوص بی نظمی طرق جنوبی بدولت ایران نوشته ام لفاً ایفاد میدارم

« بنده ..... جرج بارکلی »

(ملفوفه در نمره ١٩٤)

مراسله سر جرج بارکلی بدولت ایران

طهران ١٤ اکتبر ١٩١٠

« جناب وزیر » ـ مکرر نظر دولت ایران را بعدم امنیت ناگوار طرق جنوبی مملکت معطوف ساخته ام بدبختانه اظهارات من نتیجه نبخشیده هیچ بهبودی که حاصل نشده سهل است وضع این طرق امروز بدتر از هر موقعی است که از ابتدای مأموریت خود بایران مشاهده کرده ام ٠ سرقتها و شرارتها بیش از بیش واقع میشوند و طرق عمده که مجری مسیر و تجارت انگلیس بداخل مملکت بودند در این ایام بواسطه تهاجمات و تاخت و تاز طوایفی که ظاهراً بکلی از دایره اقتدار و اختیار دولت مرکزی بیرون اند کاملاً مسدود شده اند

فعلاً مذاکره و دعاوی عدیده راجع بحملات باتباع انگلیس و سرقتهای امتعه متعلق بانهارا که بتوسط این سفارتخانه و قونسول خانه های دولت اعلیحضرتی انگلستان بدولت علیه ایران و مأمورین محلی ولایات اظهار شده بعهده تعویق می اندازم و تسویه و تأدیه انها در موقع خود مطالبه خواهد گردید ولی اکنون اظهار من اصلاً و اساساً مربوط باقداماتی است که باید برای علاج اوضاع ناگواری که بالاخره در نظر دولت اعلیحضرتی انگلستان

تحمل ناپذیر شده کرده شود

از طرف وزیر امور خارجه دولت اعلیحضرتی بمن چنین تعلیمات رسیده که بجنابعالی اطلاع دهم که اگر تا انقضاء سه ماه از این تاریخ در راه های بین بوشهر و شیراز و بین شیراز و اصفهان که مخصوصاً محل وقوع تهاجمات و تطاولات عظیمه وخیمه بوده اند اعاده امنیت و انتظام نشود دولت اعلیحضرتی خود کرهاً و عنفاً اقدام بعملیاتی که برای تأمین صحیح و حراست این طرق لازم است خواهد نمود

خاطر محترم را نیز استحضار دهم که درصورت عدم موفقیت دولت ایران بر اعاده نظم درمدت ومهلت معهود اقداماتی که اجرای ان را دولت اعلیحضرتي دراولین وهله درنظر دارد اینست که قوهٔ امنیهٔ مرکب از ۱۰۰۰ الی ۱۲۰۰ نفر درتحت فرمان یك عده ازصاحب منصبان انکلیس از قشون هند برای حفظ راه های منظوره در محل تشکیل وتنظیم شوند یك قسمت از وجه مخارج این قوه باین طریق حاصل خواهد شد که بحقوق کمرکی کلیه واردات بنادرجنوبی صددهی افزوده شده وجمع

اوری شود یك قسمت دیکران از مالیات ایالت فارس داده خواهد شد باین معنی که قسمت کافی ازان مالیات را بعلاوه عایدات صدده اضافی کمرك فوق لذکر باید بفرمانده کل این قوه امنیه بپردازند امید و اعتماد دارم که این مسئله مورد جدی از ین توجه کابینه ایران خواهد شد

در همین موقع که بدولت ایران نتیجه مداومت این وضع الم انکیز کنونی طرق جنوبي را اخطار میمایم وقت را مغتنم شمرده و احترامات فائقه خود را تقدیم میدارم

(بنده جرج بارکلي)

(نمره ۱۹۵)

تلکراف سر جرج بارکلی بسرادوارد کری واصله ٤ نوامبر
طهران ٤ نوامبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۳۰ اکتبر — قونسول دولت فخیمه از شیراز خبر میدهد که وضع شهر هنوز مورث اضطراب و تشویش خاطر است

(نمره ۱۹٦)

تلگراف سرادوارد گری بسر جرج بارکلی

وزارت خارجه ٤ نوامبر ١٩١٠

راجع بتلگراف شما مورخه ٣٠ اکتبر ـ کمیته اتحاد اسرائیلی از دولت اعلیحضرتی تمنا نموده که وسیله اعاده انتظام را در شیراز تائید و فراهم نمایند بهمچنین مجمع اتحاد اسرائیلی بدولت فرانسه اصرار نموده و وا داشته است که بوزیر مختار فرانسه در طهران بهمان مفاد تعلیمات فرستند شما با وزیر مشار الیه همراهی کنید و هراقدامی که ممکن است در اینموضوع بنمایند

(نمره ١٩٧)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری واصله ٩ نوامبر

طهران ٩ نوامبر ١٩١٠

قونسول روس مامور کرمان در موقعی که از کرمان بطهران مسافرت میکرده مابین کبوترخان و رفسنجان خود و زنش و دو بچه اش با چهار قزاق روس بدست سارقین گرفتار گردیدند

(نمره ١٩٨)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری واصله ٩ نوامبر

طهران ۹ نوامبر ۱۹۱۰

راجع بتلگراف امروز من

قونسول روس و همراهانش موافق راپورت حاليه بسلامت

برفسنجان وارد شده اند

(نمره ۱۹۹)

مراسله سرجرج بارکلی بسردار اسعد بختیاری (واصله ۱۱ نوامبر)

طهران ۲۹ اکتبر ۱۹۱۰

«آقا» ـ راجع بتلگراف من مورخه ۲۵ شهر حال و مراسله مورخه

۱۵ اکتبر اینک با کمال خوشوقتی ترجمهٔ انگلیسی مراسله دولت ایران را که

درجواب مراسله ۱۴ اکتبر ما راجع باستقرار و اعاده نظم در راه

های جنوبی نوشته بود لفاً تقدیم میدارم ـ بنده . . . جرج بارکلی »

(معروفه در نمره ۱۹۹)

مراسله حسینقلی خان بسر جرج بارکلی

طهران ۲۱ اکتبر ۱۹۱۰

جناب جلالتمآب اجلا از مفاد مراسله جنابعالی مورخه ۱۰

شوال ۱۳۲۸ مطابق ۱۴ اکتبر ۱۹۱۰ راجع بطرق جنوبی استحضار

حاصل شد اینك با کمال توفیر جواباً زحمت فزاست چنانکه دولت متبوعه ان جناب جلالتماب بخوبی مستحضر و مسبوق بوده و تصدیق خواهند فرمود پس از زوال اغتشاشات سابقه در سال گذشته در موقعی که دولت جدید ایران زمام حکومت را در دست گرفته اند مملکت در چه وضع ناگوار لم انگیزی بوده چه که تمام امور و ادارات دولت خاصه اداره مالیه دریك بی ترتیبی و اغتشاش کاملی بوده و اساس امنیت و اسایش عمومی بکلی درهم و متزلزل بوده است

با وجودیکه دولت جدید هر روزه با موانع و اشکالاتی عظیمه « از قبیل اقامت دستجات قشون خارجه در مملکت که باعث تزلزل و ملالت عمومی بوده و برای تحریکات و دسیسه کاری اشخاصی که از اوضاع مغشوشه سابقه منتفع می شدند تشبث و بهانه ایست و همچنین بروز اتفاقات دیگر مثل وقایع و اجه داغ و اردبیل و زنجان و ورامین وغیره که دولت را در چندین نقطه مشغول داشتند » تصادف مینمایند معدلك از ان تاریخ تا کنون امورات مملکت از هر حیث بهتر شده و میشود

ولی بدبختانه در بعضی نقاط دسیسه کاری اشخاصی که برای منافع شخصی خود میخواهند مملکت دراغتشاش دوره سابق باقی ماند بطوریکه ذیلاً شرح داده میشود هنوز در کار بوده و بکلی متروك و موقوف نشده است

مثلاً بعضی اشخاص پس ازتحقق تقصیر شان درافساد و دسیسه کاری در سفارتخانه های مختلفه تحصن اختیار نموده و از این حمایت مبذوله سوء استفاده کرده و خود را ازنفی و تبعید که عادتاً در مورد این قسم متحصنین معمول میدارند معاف دانسته و در داخل و خارج سفارتخانه مشغول اسباب چینی و دسیسه کاری اند و جمعی دیکر بقواعد و وسایلی که در نا مشروع بودن اکثر ان وسایل شبهه وخلافی نیست مثل اشخاص تحت حمایت که خودرا مصون و معاف از هر تعرض دانسته از هیچ قسم افساد وتحریکی خودداری و مضایقه نمی نمایند وبهمین طریق یك قسمت دیکر که در ظاهر اتباع ایران بشما می ایند ولی در حقیقت متکی به ملیت و تبعیت خارجه هستند با یك جسارت و اطمینان کاملی مرتکب تقصیرات و جنایات میشو[ند]

و پس ازان خود را به عنوان تبعیت خارجه معرفی کرده از حکومت و سیاست دولت میگریزند . بهمین نحو اشخاصی که بدون شبهه اتباع ایرانند ولی بوسایل غیر قانونی مدعی تبعیت خارجه‌اند مرتکب انواع مختلفه خلاف کاریها و افساد میشوند

این مسائل که باعث نهایت تصدیع و مزاحمت دولت است و تولید اغتشاشات در مملکت مینمایند بضمیمه اقامت طولانی دسته جات قشون خارجه باعث تجرّی و تشویق بعضی اشخاص شده که بامید های بی اساس مستظهر گردیده و خیالات فاسد نمایند که اوضاع و اداره سابق عودت خواهند نمود

علاوه بر اینکه از اثر این مسائل وقت و دقت دولت فوق العاده مصروف و متوجه ملاحظات و لوازم امور داخلی مملکت بوده این مسئله طبیعتاً اسباب تأسف و تأثر است چه که دوام و بقای این وضع امور ممکن است که سکته و خسارتی به تجارت بین اتباع انگلیس و ایران در ولایات جنوبی وارد اورد

عقیده دولت ایران بر انست که عمده سبب این اوضاع ناگوار علاوه بردلایل فوق الذکر تأثیر سوئی است که اقامت دستجات

قشون خارجه درممالکت حادث کرده و دیگر اشکالات ومضایقه مالی دولت است که از عدم ترتیب و مراقبت اداره سابقه نتیجه شده است

اگر این تأثیرات سوء ناگوار و اشکالات مالی نبودند قوائی که فعلاً در خدمت دولت [illegible] برای حفظ انتظام کافی می بود در آن صورت تأمین طرق جنوبی مورد اشکالی نمی بود ولی، چنانچه در فوق ذکر شد بواسطه اشکالات مالی است که دولت نتوانسته بمقصود اصلی [illegible] که تکمیل امنیت [illegible] موفق [illegible]

[illegible] در مراسله جوابیه وزارت [illegible] ١٣٢٦ [illegible] الاول مطابق ٧ [illegible] ١٩٠ [illegible]

شد کابینه جدید بمحض [illegible]

بمجلس [illegible] این [illegible] ت از مساعده

واسته [illegible] که تحصیل [illegible] تکمیل [illegible]

طرق برساند لهذا وزیر [illegible] ن روز [illegible] جنب

عالی رجع بیك مساعده و سنه [illegible] مذاکره شده [illegible]

مراسله جنابعالی مورخه ٥ صفر ١٣٢٨ مطابق ١٦ فوریه ١٩١٠

که درجواب اهتمامات و تقاضای دولت ایران ارسال شده بود مشتمل بر شرایطی بود که دولت متبوعه ان جناب برای دادن مختصر مساعده پیشنهاد کرده بود . ان چنان شرایطی که قبولی انها مخالف با استقلال مملکت که حفظ ان از وظایف اولیه هر دولتی است می بود

نظر باین ملاحظات دولت ایران برای تحصیل پول در صدد وسایل دیگر بر امده در این اثناء مراسله ان جناب جلالتماب مورخه ۳ ربیع الاول ۱۳۲۸ مطابق ۱۶ مارس ۱۹۱۰ راجع به سندیکای بین المل [illegible] ت و مبادلات مراسلاتی گردید که د تحصیل [illegible] امنیت راه ها تأخیر حاصل [illegible] و در همان [illegible] ن مذاکرات و مبادله مراسلات [illegible] دولت ایران گردید خیال [illegible] چه ان [illegible] زمان [illegible] [illegible] حدیده ان جناب جلالتماب ذکر [illegible] اشاره [illegible]

باوجود این مراتب یقین دارم که خاطر نصفت مظاهر انجناب

تصدیق خواهد نمود که اگر دولت جدید از ابتدای امر برای تحصیل وجه باچنین اشکالات مواجه نمیشد حفظ انتظام وامنیت کامل برای این دولت خیلی سهل تر از حالیه میبود با این احوال دولت ایران هیچ انی از این مقصود و منظور منحرف و منصرف نشده و برای نیل به ان وسایل ذیل را بجهة تهیه وجه در تحت ملاحظه دارند

اولاً مشغول مذاکره بایك شرکتی هستند که قروض مستقبله خود را به بانك شاهنشاهی تبدیل بقرض دیگر با منافع کمتر بنمایندو دولت ایران را عقیده بر اناست که باین وسیله مبلغی بدست خواهد اورد که بتواند به تحریکات وافساد کاملا خاتمه دهد

وثیقه وضمانتی که دولت ایران برای این قرض بنظر دارند همان وثیقه ایست که برای قروض خود به بانك شاهنشاهی میدادند باین معنی که از عایدات گمرکات جنوبی خواهد بود . بدین ترتیب بمحل تأمینات سایر قروض ایران بهیچوجه تحملی وارد نمیشود

نظر باشتیاق و اضطرابی که دولت ایران در خصوص استقرار

امنیت عاجل در شاه راه های تجارتی دارد خیلی بموقع و مناسب میدانند که قسمت عمده مخارجی که برای تکمیل امنیت طرق لازم است از پولی که بوسیله این معامله حاصل میشود تهیه شود و بدولت فخیمه انکلیس اطمینان میدهد که این اقدام و معامله مالیهٔ اثر نامناسبی نسبت بقرض هند « ۱۹۰٤ » نخواهد نمود

با این ترتیبات دولت ایران اعتماد و اطمینان کامل دارد که دولت اعلیحضرتی انکلستان نظر بمیل و اشتیاقشان بتوسعه تجارت با این معامله که دولت ایران برای ان مقصود در نظر گرفته مساعد خواهد بود

بهمچنین لازم میدانم که نظر جنابعالی را معطوف باین مسئله نمایم که چون دولت ایران هر ساله نمیتواند تهیه لوازم خود را بوسیله قروض متوالیه نمایند . لهذا باید برای رفع هر احتیاجی منبع عایدات مخصوص تهیه ومعین شود و بهترین منبع عایدی که حالیه درتحت مقتضیات فعلیه ایران میشود حاصل کرد که لااقل یك قسمت از سرمایهٔ که برای تأسیس ژندارمری لازم است فراهم نماید همان ارائه طریق و اشارهٔ است که در مراسله اخیر

جنابعالی راجع به افزایش صد ده به عایدات گمرکی مذکور و مندرج
شده ولی چون پیشنهاد مندرجه در مراسله فوق الذکر مخالف
با استقلال محقق مملکت و منافی با روابط دوستانه و ودادی که
تا کنون بین دولتین موجود بوده می باشد دولت ایران هرگز
و درهیچ صورتی نمی تواند باین پیشنهاد رضایت و موافقت دهد
لیکن نظر باینکه از طرف دیگر دولت ایران اهمیت مخصوص
به تشویش و نگرانی دولت اعلیحضرتی انگلستان در خصوص
[illegible] راههای تجارتی [illegible] حفظ
[illegible] خویش [illegible]
لهذا چنین [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] نمی نماید که [illegible]
[illegible]
باینکه [illegible] دولت ایران [illegible]

انجام از برای حفظ منافع که جناب عالی ذکر کرده اید

لازم است لهذا در پذیرفتن این تمنی باید عجله شود

قبل از اختتام مراسله برای ثبوت این مسئله که بتجارت نکث وخسارتی وارد نشده دقت نظر دولت متبوعه ان جناب جلالت ماب را به ترقی فوق العاده عایدات گمرکات جنوبی معطوف میدارم بدون اینکه نکلی منکر شوم که در این اواخر بعضی اغتشاشات و موانعی در راه و وسایل تجارت بین ایران وانگلستان بوده است بنظر دوستدار چنانچه از صورت استاتیستیک عایدات

[illegible] حقیقة هیچ خسارتی [illegible] به اتباع

[illegible]

[illegible] چیز [illegible]

[illegible] د [illegible]

مینما [illegible] خود [illegible]

[illegible]

[illegible] کلیه واردات تجارتی [illegible] نسبت

بسنه قبل یعنی پیچی ئیل « ۱۹۰۸ - ۱۹۰۹ » صدی نوزده اضافه حاصل شده و در پنج ماه هذه السنه اضافه بصدی بیست بالغ شده

نظر بمراتب فوق الذکر عقیده دولت ایران بر اینست که اتباع خارجه هیچ حق شکایتی نسبت به تجارتشان با ایران ندارند

« حسینقلی »

(نمره ۲۰۰)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۱۲ نوامبر

طهران ۱۲ نوامبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۹ نوامبر

اطلاعات واصله دیگر مشعر اند بر اینکه فقط یك قسمت از قافله قونسول روس گرفتار سارقین شده اند خود قونسول باقزاق هایش سارقین را تعاقب نموده و اموال مسروقه را پس گرفته اند

(نمره ۲۰۱)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۱۲ نوامبر

طهران ۱۲ نوامبر ۱۹۱۰

از قرار مسموع کمسیونیکه جدیداً برای مذاکره اغتشاشات جنوب ایران تشکیل شده است صلاحیت استخدام عده معینی از سوئدیها را برای تشکیل و تنظیم امنیه راه هادر تحت ملاحظه دارد

دیروز سردار اسعد بدیدن من امد و تقاضا نمود که بمهلت سه ماهه اولتیماتوم افزوده شود درجواب من بایشان اطلاع دادم تااینکه دولت ایران اقدامات مؤثره مفیده برای رفع اغتشاشات طرق بطوری ننمایند که جاب رضایت خاطر دوات اعلیحضرتی انگلستان بشود من نمیتوانم امید داشته باشم که اجرای نقشه منظوره بعهده تعویق افتدلهذا اگر دولت ایران طرح و نقشهٔ بریزد که در نظر دولت اعلیحضرتی انگلستان پسندیده و حاوی احتمال حصول نتیجه منظوره باشد موافق صلاح و نفع خود اقدام نموده است

(نمره ۲۰۲)

تلگراف سرادوارد گری بسر جرج باركلی

وزارت خارجه ١٤ نوامبر ۱۹۱۰

رجوع بتلگراف ١٤ نوامبر خودتان بمائید هراراده و قصدی که دولت ایران در استخدام صاحبمنصبان از ممالکت کوچکی

برای تنظیم قوه امنیه منظوره اظهار و ابراز نماید باید بمنزله علامت جدیت و میل صمیمی اندولت به تعمیر و اصلاح امور دانست ولیکن ما باید این حق را برای خود محفوظ داریم که در هر لحظه که لازم بدانیم صاحب‌منصبان انگلیس و هند بکار برده شوند

(نمره ۲۰۳)

مراسله سر جرج بارکلی (واصله ۲۱ نوامبر)

طهران ۲ نوامبر ۱۹۱۰

« اقا » خلاصه ماهیانه را که با کمال تأسف اوضاع اغتشاش و هرج و مرج را تاریك تر از انچه در مراسله ۶ اکتبر راپورت داده بودم تصویر مینماید لقلاً با کمال افتخار تقدیم میدارم .

درجنوب بروزات جدیده که قابل ذکر بوده باشد وقوع شورش است در شیراز ـ و تهدید یورش به انکه که مستلزم پیاده کردن صد و شصت سرباز بحری انگلیس و چهار عراده توپ گردیده و دیگر بروز اغتشاشات در مجاورت بندر عباس و تهدید بلوچ ها در تهاجم و حمله به نرماشیر

وضع راه پستی بین بوشهر و شیراز بد تر از هر موقعی است

چنانچه این راه و راه بین شیراز و اصفهان برای تردد قوافل بکلی مسدود اند

حتی راه بختیاری از اهواز باصفهان که تاکنون امن بوده است معرض چندین فقره دزدی شده و از قرار راپورت مرتکبین این سرقتها بختیاری و کهگلویه بوده اند

«در شمال» اغتشاش و اتفاق که بیش از همه جالب اهمیت بوده جنک کاشان بوده است ولی این جنک خوشبختانه خاتمه پذیرفته و نایب حسین فرار کرده است

و اما در خصوص سایر موارد اغتشاش در قراجه داغ مذکور است که پسر رحیم خان شکست خورده است ولی از قرار اظهار وزیر مختار روس محال شاهسون از تحت قدرت و اختیار دولت خارج است و همچنین مازندران رانیتوان از حدود قدرت دولت خارج دانست زیرا که در انجا بنا بر راپورت امیر مکرم و رشید السلطان قشون دولت را مغلوب کرده اند

در طهران مطالبی که مخصوصاً قابل مذاکره باشند از این قرار است مذاکرات راجع باستقراض - وتسلیم مراسله ما راجع

به راه های تجارتی جنوبي در تاریخ ٤ اکتبر ـ ودیگر تغییرات جدید در کابینه بنده . . . جرج بارکلی

(ملفوفه در نمره ٢٠٣)

خلاصه وقایع ایران در ماه اکتبر ١٩١٠

﴿ طهران ﴾

در تاریخ ١٤ اکتبر راجع باغتشاشات طرق جنوبی مراسله بدولت ایران داده شد جواب ان مراسله در تاریخ ٢٢ واصل گردید

کابینه وزراء در تاریخ ٣٠ اکتبر مجدداً تشکیل شد واعضاء ان فعلاً از قرار ذیل اند

رئیس الوزرا مستوفی الممالک « بدون تغییر »

وزیر داخله شاهزاده عین الدوله

وزیر جنگ شاهزاده فرمان فرما

وزیر مالیه صنیع الدوله

وزیر عدلیه محتشم السلطنه

وزیر خارجه حسینقلی خان « بدون تغییر »

وزیر پست و تلگراف شاهزاده اسد الله میرزا « بدون تغییر »

وزیر علوم معین نشده

کمسیون وزارت خارجه مجلس در تاریخ ۱۳ اکتبر مجدداً از قرار ذیل انتخاب وتشکیل شد

« مشیر الدوله » « مؤتمن الملك » « صنیع الدوله »
« مستشار الدوله » « ممتاز الدوله » « معز الملك »

(تبریز)

در تاریخ ۲۴ اکتبر و یس قونسول دولت اعلیحضرتی راپورت داد که پسر رحیم خان با هزار و پانصد نفر در قراجه داغ مشغول اغتشاش اند در نزدیکی اهر بقشون حکومت هجوم برده اند ولی بنا بر راپورت بعد مشار الیه شکست خورده است

(مشهد)

اوضاع بدون تغییر باقی است رئیس نظمیه در تاریخ اول اکتبر منفصل شده است و در تاریخ ۳ ... طرف طهران حرکت نمود محالات طبس و تربت از قرار راپورت به ت وجود دسته جات دزد در حالت مغشوشی هستند ظهیر السلطان مشغول کمالات حکمرانی است

« سیستان »

وضع طرق در اواسط ماه بتمبر خوب و رضایت بخش نبوده

« اصفهان »

در تاریخ ۱۰ اکتبر معتمد خاقان بجای سردار اشجع بختیاری بحکومت اصفهان منصوب گردید حکومت جدید ظاهراً خیلی مایل است که با قونسول جنرال دولت اعلیحضرت روابط و مناسبات دوستانه صمیمانه بپروراند اقا نورالله از اصفهان بطرف کربلا حرکت نمود

یک نمایش ظاهری کرده شد براینکه مشار الیه را از رفتن ممانعت نمایند چندین نفر از معاریف از شهر بیرون رفته که ایشان را عودت دهند ولی کاملا همچو معلوم میشود که عزیمت ایشان موجب رضایت اهالی است

طرق کرمانشاهان و یزد در امنیت بوده اند ولی راه شیراز از اباده بواسطه دسته جات اشرار غارتگر بکلی مسدود است مذکور است که تنها منتظر یک دسته اروپائی هستند که در عوض اشخاصی که مستحفظین مسترپیل بقتل رسانیده اند کشته و انتقام بکشند

ره طهران ... خموش ... پست ها را دزد زده و ذهاب و ایابشان ... می آمد غالب این دزدیها را نسبت باتباع نایب حسین ... بختیاریها ...

چندین نفر ... اغتشاش ... راه در اصفهان معطل مانده اند ولی دو نفر ... انگلیسی از طهران بسلامت باصفهان رسیدند

راه اهواز ا ٢٦ ... ن بود ولی از ان تاریخ دو فقره دزدی بزرگ راپورت داده شده است

اداره پست اصفهان بواسطه مسدود ماندن راه شیراز چنین قرار داده اند که پست ... روز ... بصری برود ... که هفته یك پست حرکت کند و فاصله اصفهان بناصری را از ١٢ الی ١٤ روز به پیمایند

در اوایل ... رؤسای عمده بختیاری در اصفهان جمع شده اند و ... قرار کلی اصلاح داده شد ... عزم نمودند که تماماً ... ان ره ... شوند ... دیگر ...

در کاشان اجماعاً بطهران بروند

﴿ کاشان ﴾

در اوایل اکتبر نایب حسین و انتظام الملك با اتباعشان در اردستان بوده اند چندین دفعه بدولت اظهار رغبت به تسلیم شدن با شرایط معینی نمودند ولی دولت هیچ شرطی را نمی پذیرفت و تسلیم بی شرط را میخواست پس از ان انها بطرف کاشان حرکت نموده و در تاریخ ۱۷ اکتبر وارد ان شهر شدند اهالی انها را پذیرفته و خیر مقدم گفته لکن عده از اهل کاشان بمحض استماع خبر مراجعت نایب حسین بقم فرار نمودند نایب اعلاناتی در کاشان نصب و منتشر نمود که نسبت به هیچ کس صدمه و ازاری نخواهند کرد واحدی از او در خوف و وحشت نباشند

در تاریخ ۹ قوای بختیاری در تحت فرمان امیر مفخم و سردار ظفر از اصفهان بطرف کاشان عزیمت نموده و روز بعد سایر خوانین و اتباعشان بدنبال انها رهسپار شدند

در تاریخ ۱۱ اهالی کاشان تلگرافاتی بطهران مخابره نمودند و تقاضای استخلاص پسر نایب حسین را کردند و نایب حسین اعلام داشت

که اکر جواب رضایت بخش به این درخواست نرسد مجبور به بعضی اقدامات خیلی سخت خواهد کردید مشار الیه چندین از عمارات و دروازه های شهر را سنکر بندی نموده و بنا بر اطلاع واصله هزار و دویست نفر استمداد جنکجو که اکثر انها سوارند باخود داشته از جمله عماراتی که اتباع نایب سنکر بندی کرده اند بنائی است که اداره تلکراف هند اروپا و تلکرافخانه ایران مشترکاً در انجا واقعند

در تاریخ ۱۲ صد و هشتاد بار از امتعه که برای کمپانی های اروپائی بطهران حمل می شدند وارد کاشان شدند و اتباع نایب حسین بمحض اینکه دانستند که انها برای اروپائیها حمل میشوند بکلی غارت کرده اند

قسمتی از قوای بختیاری در تاریخ ۱۳ وارد شده و در همان روز جنك و جدال شروع کردید در مدت شب نایرهٔ جدال مشتمل تیر اندازی و شلیك در کار بوده و بختیاریها دو مرتبه حمله و اهتمام کردند که سنکری بکیرند ولی اتباع نایب انهارا عقب نشانیده اند و چهار نفر از انها را بقتل رسانده

در تاریخ ۱۴ امیر مفخم با پانصد نفر بختیاری دیکر وارد شده و در همان شب محله پشت مشهد که از محلات شهراست ازدست اتباع نایب حسین کرفته شد نایب مجدداً کوشش نمود که ان محله را پس بکیرند ولی مغلوب کردید و بمقصود نایل نکردید ازقرار مذکور از طرف بختیاری ده الی بیست نفر که از جمله انهاچندین نفر از خان زاده های جوان بوده اند مقتول شده اند

تلکراف فوری از راه قم بطهران فرستادند و اعزام طبیب و جراح را تقاضا نمودند

از قرار راپورت امیر مفخم مایل به توپ بستن بشهر و اتلاف نفوس زنها و اطفال نبوده است عقیده اش این بود که نایب حسین را عفو نمایند و خدمتی در کاشان باو رجوع کنند

از دولت بمشار الیه جنین تعلیمات رسید که حتی المقدور باهالی کاشان صدمه وارد نیاورند وتمام اتش جدال را بسر نایب و اتباعش بریزند

بعضی بختیاریها اسب های چاپار خانه را از چندین منزل راه اصفهان برده اند ولیکن بعدها پس دادند

در تاریخ ۲۳ پسر نایب حسین پیغامی بتلکرافچی کاشان فرستاده بدین مفاد که قبل از فرار کردن از کاشان برای اینکه جلب دقت و توجه سفارت انکلیس را بنمایم تلکرافخانه و هر قدر از خط تلکراف را که بتوانم خراب و منهدم خواهم نمود تلکراف سختی ازوزیر مختار دولت اعلیحضرتی بمشار الیه فرستاده شد باواخطار وتهدید نمودند که از این اقدام احتراز کنند

در تاریخ ۲۶ بختیاریها دو حمله عظیم دیکر برای کرفتن سنکر های دشمن بردند ولی عقب نشانده شدند خوانین بختیاری یك مرتبه دیکر کسب تکایف و اجازه برای کاوله بستن بشهر نمودند

عده اتباع نایب حسین اکنون میکویند که به دو هزار و پانصد بالغ شده اند از اصفهان و طهران کمك با توبخانه برای بختیاریها فرستاده شد و در تاریخ ۳۰ اکتبر کلوله باری بشهر شروع شد

در سه ساعت بعد از نصف شب ۳۱ نایب حسین با جمعیتی که میکویند سیصد نفر است از کاشان فرار نموده است قوائی از بختیاری از قرار مذکور به تعاقب مشار الیه رفته اند و اکنون شهر در تصرف بختیاری است

سلطان اباد

منتصر الدوله که اخیراً حاکم بروجرد بوده و معلوم میشود از مقر مأموریت خود فرار کرده در تاریخ ۹ وارد سلطان اباد شد و در تاریخ ۱۴ ازانجا بطرف قم حرکت نمود ومسافرت خود را حتی المقدور مخفیانه ومحرمانه مینماید

الوار مجدداً مشغول غارت محال سربند شده و تمام طرق نا امن اند

پست کرمانشاه را در تاریخ ۱۵ اکتبر در نزدیکی قم الوار سرقت نمودند

یزد

حاکم کماکان مشغول تعدی و گرفتن پول از مردم بوده و بواسطهٔ سوء رفتارش با رؤسای ادارات مختلفه کار ادارات بکلی تعطیل است رئیس عدلیه درب عدلیه را بسته ودر تلگرافخانه انکلیس متحصن شده ولی بالاخره راضی شدکه ازانجا خارج شود رئیس نظمیه را نیز حکمران علناً شتم و توهین نمود

اهالی دو مرتبه تلگرافات بطهران کرده واز حکمران شکایت

وتظلم نمودند ولی چون جوابی در ترضیه انها نرسید در تاریخ ۱۳ و ۱٤ اکتبر بعضی نمایشها بر ضد عوارض محلي تشکیل دادند درب انجمن و لایتی را سوزانده و برئیس پلیس تیر انداختند و مشار الیه فرار نموده و بازارها بسته شد

راه یزد و نائین ویزدو مشهد از قرار راپورت امن اند ولی راههای شیراز و کرمان بکلی مسدوداند در راه کرمان چند دسته کوچك از سارقین باعث اغتشاش راه شده و حرکت پست به کرمان بواسطه فقدان اسبهای چاپارخانه بکلی از ترتیب و نظم افتاده است وپست را حمل الاغ میکنند

سواران بختیاری درموقعی که از کرمان مراجعت میکردند از قرار راپورت در راه غارت فراوان نموده اند

کسب وتجارت بکلی در توقیف و تعطیل است وقیمت اجناس دریزد ترقی زیاد نموده درچندین مورد اشخاص از ظلم وستم مأمورین محلی تمنای بست وحمایت از تلکرافخانه های واقعه در یزد ومجاورت ان نموده اند ولی به متحصنین اطلاع داده شد که دولت اعلیحضرتي انکلستان در امور داخلی ایران نمیتواند

مداخله نماید

(کرمانشاه)

در اوایل اکتبر وبا در این شهر بروز نموده درخود شهر و اطراف منتشر گردید حکم ران و مأمورین عمده دیگر وقشون ساخلو وقریب چهار خمس از اهالی از شهر فرار کردند ودر تاریخ ۱۶ اکتبر کسب و کار در تعطیل بوده و یك حالت وحشتی اهالی را فرا گرفته بوده است فقط قشونی که در شهر باقی مانده بود ۳۰ قزاق ایراني مستحفظین حکومت بوده درتاریخ ۲۰ اکتبر ازقرار راپورت جنکی در نزدیکی قصر شیرین بین ایلات سنجابي و کلهر واقع شده حبیب الله خان پسر رئیس سابق سنجابي از داود خان استمدادی کرفته و بصمصام الملك حمله برده ولی با تلفات زیاد مغلوب و جلوگیری شده پس از آن بعزم افزودن باستعداد خود مراجعت نموده است ضمناً از حکومت کرمانشاه به نایب الحکومه کرمانشاه تعلیمات داده شده که صمصام الممالك را تقویت نماید

(کرمان)

اوضاع کما کان بی تغییر است

در تاریخ ۲۱ اکتبر خبر رسید که قوائی از بلوچها در تحت فرمان جهیند و محمدرضا خان بقصد غارت نرماشی بطرف فهرج تاخت می‌آورند در تاریخ ۲۶ این استمداد که از قرار مذکور ۱۰۰۰ نفر بوده اندبنا بر راپورت در ۲۰ میلی فهرج رسیده و در انجا حکومت ۶۰۰ نفر استمداد برای مخالفت و ممانعت انها تجهیز و تهیه نموده بود بلوچها تا ۸ میلی فهرج امده ولی از انجا بجانب بم منحرف شدند ظاهراً از یورش بنرماشی ترسیدند

(شیراز)

فارس هنوز بی فرمانفرما است ولی قوام‌الملک نایب‌الحکومه ظاهراً تا ۳۰ اکتبر در شهر انتظام را حفظ نموده است در تاریخ ۲۹ صولت الدوله در نزدیکی شیراز نزول نموده اول صبح ۳۰ دو هواخواهانش یعنی نصیرالملک و بهاءالسلطنه برای ملاقات او از شهر بیرون رفتند فوراً پس از عزیمت انها اجماعی از مردم در دارالحکومه ریخته و نعش دختر مسلمانی را که مدعی بوده اند یهودیها کشته اند عرضه داشتند پس ازان شورشیان اداره عدلیه را غارت کرده و هر چه بود من جمله

اسناد اداره خراب کرده و بردند حتی اینکه خود قوام الملک را
تهدید نمودند ولی مشار الیه انهارا از جلو راند بعدازان شورشیان
بمحلات یهودی یورش برده سربازانی که برای حفظ ان محله
فرستاده شدند درغارت با شورشیان شرکت نموده اند عدهٔ از
قشقائیها نیز درانوقت بانها ملحق شده و بیش از همه خسارت
وارد اوردند خلاصه تمام محله معرض غارت گردید و « ۱۱ »
نفر یهودی مقتول « ۱۵ » نفر مجروح شدند تمام خانها بکلی غارت
ویغما شدند کلیه جمعیت یهود که ۵۰۰۰ نفر میشوند ازفقیر وغنی
حالیه مطلقاً بیچاره ومستأصل اند

مستر اسمارت که بعداز بازدید محله یهودیها این وقایع را راپورت
داده با مأمورین محلی دفتر اعانه برای رعایت واستخلاص انها
ترتیب داده است

چنین راپورت رسیده که بدون شك این یورش را صولت الدوله
بوسیله نصیر الملک وبهاء السلطنه تهیه کرده برای اینکه دولترا
مجبور نماید به خود صولت الدوله اختیارات تامه داده و قوامی هارا
خلع نمایند

بقشون ساحلوی شیراز حقوق نرسیده و ناراضی اند از جمله انها قزاقهای ایرانی و سوارهٔ عرب میباشند قوامی ها فقط ٤٠٠ نفر قشون مطیع دارند عقیده بر انست که اکر بصولت الدوله بسختی نصیحت و ملامت نمود و نصر الدوله را از شیراز خارج کنند و حکومت شهر را نظامی نمایند در اوضاع بهبودی حاصل خواهد شد و اکر این کار نشود انتظار وقوع اغتشاشات دیکر میرود

راههای فارس خیلی نا امن و مغشوشند و تردد تجارت مطلقا معطل و معوق است

خسارت زیادی بخط تلکراف وارد شده بخصوص در نزدیکی دشت ارژن و کازرون . مأمورینی که برای تعمیر سیم بیرون رفته اند معرض سرقت و بد رفتاری شدند

نقاط بین اصفهان و شیراز دچار تاخت و تاز و غارت کرسیے بویر احمدی و کهکلویه و لشنی هستند و بسیاری از فراء صدمات و خسارت وارد اورده اند

خليج فارس

(بوشهر)

کلنل « کاکس » تلگرافاً در تاریخ ۳۰ اکتبر راپورت میدهد که تنگستانیها در جنبش و اغتشاش اند و صولت الدوله اهتمامی داشته که بعضی از رؤسای انجا را وادار کنند که از طرف او در حکومت بوشهر مداخله نمایند

نظر بوضع مغشوش طرق اداره پست پست طهران را از راه بغداد یا اهواز می فرستند

جد و جهد حکومت برای اینکه بندر دلوار تنگستان را در تحت اختیار خود در اورد نتیجه نبخشید گمرك خانه های انجا را مسدود و واردات و صادرات ان بندر را موقوف نموده اند

بندر عباس

در اوایل اکتبر قریب ۵۰۰ نفر دزد از لار حرکت کرده و محال بندر عباس را احاطه [illegible] و [illegible] و قراء را تا حدود [illegible] غارت [illegible] از جلوگیری یا تعاقب انها عاجز بوده اند اموال غارت [illegible] لیرهٔ انگلیس معادل ۳۳۰۰

لیره بوده است

﴿ لنکه ﴾

در تاریخ ۲۲ اکتبر ویس قونسول دولت اعلیحضرتی خبرداد که غارتکر معروف غلامحسین خان در اوی در نزدیکی بستك با جمعیت زیادی بسر اند که تاخت می اورده و ویس قونسول مشار الیه امدن کشتی جنکی را تقاضا و تصویب نموده لهذا کشتی موسوم به « فکس » باصاحبمنصب ارشد بحری در ۲٤ وارد در نزدیکی بندر لنکه شد

در تاریخ ۲۵ وزیر مختار دولت فخیمه اجازه داد که استعداد کافی از کشتی بخشکی نشینند که جان و مال اتباع خارجه را در صورت وقوع تهاجم حفظ و حمایت نمایند ضمناً صاحبمنصب بحری بنا بر تعلیمات « کلنل کاکس » بغلامحسین خان پیغام فرستاده و مشارالیه را از امدن بلنکه تخویف و تهدید نموده

در تاریخ ۲۵ غارتکران که ۲۰۰۰ جنکجو بوده اند از قرار راپورت در فاصله دو روز راه در مغرب جبال ترنجه بوده اند این اردوی اشرار ترکیب و اختلاطی بود از سه سرکرده محال

« قلادر » « اسکانو » و « وراوی » با اتباعشان در تاریخ ۲۷
استمداد حکومتی از لنکه برای جلوگیری متهاجمین فرستاده
شد و از قرار راپورت از انها شکست خوردند لهذا ۱۶۰ سرباز
بحری انکلیس با چهار عراده توب از کشتی فکس پیاده شدند
و بصاحب منصب ارشد بحری اجازه داده شد که برای جلوگیری
وممانعت غارتکران از دخول بشهر اقدامات لازمه را بنمایند
در تاریخ ۲۹ اکتبر خبر رسید که شیخ نزقور (نزقور محلی است)
در « شیورع » ۸۰۰ نفر بکشتی نشانده که به بندر لنکه هجوم
اورد لهذا کشتی اعلیحضرتی موسوم به « اوین » برای دفع و
رفع انها فرستاده شد قایق های شیخ نزقور در تاریخ ۲۹ « جیزغه »
و « نخیله » را غارت نموده و در تاریخ ۳۰ اتباع شیخ بکشتی
نشسته و با رشوی و راوی متحد شده و بر « مرنج » حمله بردند
کشتی اعلیحضرتی « وین » سه کشتی های بادی انها را در
نزدیکی « جمزغه » یافته بمحض اینکه قایقی از کشتی انکلیس بطرف
انها فرستاده شد متهاجمین که در انها بودند بساحل فرار
کرده و بطرف « اوین » تیر باریده در کشتی هایی انها

اسرا وغارت زیادی که از دهات اورده بودند موجود بود جهازاعلیحضرتی قایقهای انهارا بنا بر اینکه برای دزدی استعمال می شدند منهدم نموده اسرا وغارت ها را بنقاط اصلی خود رد دادند

« اهواز »

درمدت ماه سپتامبر ظاهراً نظم درشوشتر باقی بوده وقوای نظمیه درحال تشکیل شدن است راه دزفول و شوشتر که در قسمت اول ماه بواسطه ایل سگوند مغشوش و ناامن بود بنا بر راپورت دراخر سپتامبر امن ومنظم شده است

(نمره ۲۴)

تلگراف سرجرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۷ دسامبر)

ازطهران ۷ دسامبر ۱۹۱۰

مسئله استقراض ازبانك شاهنشاهی دیروز اولین دفعهٔ بود که مجلس علناً ان را مطرح بحث نمود از طرف فرقه مخالفین مخالفت معتنابه در این موضوع بروز داده شد کابینه جد واصرار داشتند برای اینکه برای مصرف صحیح پول باید ضمانت و اطمینان رضایت بخشی در دست باشد و برای این

مقصود کابینه اعلام داشت که کمسیون کنترلی که شامل چند نفر اروپائی باشد تشکیل خواهد شد بالاخره مباحثه این مسئله به تعویق افتاد

(نمره ۲۰۵)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری واصله ۱۵ دسامبر

طهران ۱۵ دسامبر ۱۹۱۰

وزیر امور خارجه بمن خبر میدهد که نایب السلطنه از پاریس بهیئت وزراء ومجلس تلگراف کرده که عاجلاً بطرف ایران حرکت خواهد نمود

(نمره ۲۰۶)

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری واصله ۱۹ دسامبر

طهران ۱۸ نوامبر ۱۹۱۰

« اقا » راجع بمراسله ۲۹ ماه گذشته من که جواب دولت ایران را بمراسله ۱٤ اکتبر خودمان در لف آن فرستاده بودم اینک باکمال افتخار سواد مراسله راکه برطبق تعلیمات جنابعالی در تاریخ ۱۷ شهر حال راجع باعاده انتظام درراه بوشهر و اصفهان بدولت ایران

نوشته ام لفاً تقدیم میدارم « بنده . . . بارکلی »

﴾ ملفوفه در نمره ۲۰۶ ﴿

مراسله سر جرج بارکلی بدولت ایران

طهران ۱۷ نوامبر ۱۹۱۰

اقای وزیر ـ وصول مراسله مورخه ۲۱ شهر ماضی جناب عالی را باکمال افتخار اطلاع میدهم

در جواب این مراسله من اشاره و ذکری در خصوص اظهارات جناب عالی راجع بحضور قشون خارجه در ایران نمینمایم زیرا که به نظر دوستدار این اظهارات باموضوعی که عجالتاً بالخاصه مربوطم یعنی به تهاجمات و غارت گریهای ایلات در طرق تجارتی جنوبي ربطی ندارد

جناب عالی اشاره به ترقی در کلیه تجارت ایران در سنه تخاقوی ئیل ﴿ ۱۹۰۹ ـ ۱۹۱۰ ﴿ نسبت بسنه ماقبل ﴿ ۱۹۰۸ الی ۱۹۰۹ ﴿ نموده و هم چنین به ترقی و افزایشی که در پنج ماه هذه السنه مشهود است متذکر گردیده اید ولی لازم است که دوستدار خاطر نشان جناب عالی نمایم که ترقی عایدات « ۱۹۰۹ الی ۱۰ »

چنانچه در صورت عایدات کمرك مشاهده میشود راجع بشمال بوده نه بجنوب مخصوصاً این مسئله ملاحظه میشود که عایدات بوشهر درسال گذشته خیلی کمتر از سنه ماقبل بوده و همچنین درسنه « ۱۹۰۹ الی ۱۰ » از سال ماقبل خود خیلی کمتر بوده و امادرخصوص ترقی ٥ ماه هذه السنه صحیح است که کمرکات جنوبي در این افزایش دخالت و شرکت داشتند ولی باید این مسئله رابخاطر اورده که محصول امسال بطور استثناء خوب و فراوان بوده و ٥ ماه سال گذشته طرف مقایسه انست زماني بوده که در این مدت بو شهر درتحت قدرت واستیلای سید مرتضی واتباع تنکستانیش بوده و نظر انجناب جلالت ماب را معطوف باین مسئله مینمایم که با وجود این در عایدات بوشهر فقط صدی دوازده ترقی حاصل شده

بهرحال هر چه صورت متاپستهکی تجارت ماه های گذشته بوده باشد این مطلب را انکار نمیتوان کرد که بعضی طرق جنوبی بکلی مسدود و غیرقابل عبور بوده مخصوصاً این مسأله در مورد راه عمده تجاری جنوب که بنادر را بشیراز واصفهان را اتصال میدهد

صدق نموده محال و نواحی حدود ایالات فارس و اصفهان در یك حالت اغتشاش خارج از وصف و بیانی بوده ولیکن تردد تجارت بین بوشهر و شیراز اخیراً کاملاً در تعطیل نبوده و قوافل فقط از یك راه منحنی ناراحت نامتناسبی تردد نموده اند که در ان راه عبور مال التجاره مجبور بدادن عوارض و باجهای غیر مشروع جبری و منوط باجازه و میل ایلخانی که در تحت اقتدار کامل دولت نمی باشد بوده است حقیقتاً تا هنگامی که این هرج و مرج کنونی در این طرق جنوبی باقی است هیچ امید رواج و تجدید حیات تجارت نمیرود و بملاحظه یاس از علاج برای این اوضاع ناگوار بوده که بجنابعالی نامه نگاشتم که از علاج را در صورت امکان خود دولت ایران بموقع عمل نمیدارد ولی در صورت لزوم بکمك و معاونت صاحبمنصبان انگلیسی که از قشون هندوستان بدولت ایران اعانت دهند مقصود حاصل نماید

این مسئله را نپسندیده قبول کرد که اقدامات فوق الذکر تجاوز و مداخله بحقوق و اختیارات سلطنتی ایران بوده باشد زیرا که صاحبمنصبان مزبور که از قشون هند باعانت گرفته میشوند در

تحت فرمان دولت ایران خدمت بعهده خواهند کرفت

اما در خصوص افزایش صد ده بحقوق کمرکی امتعه واردی که از کمرك خانه های جنوبي میکذرند لازم است که اظهار نمایم که دولت اعلیحضرتي انکلستان فقط باین تحمیل میتوانند بشرط ودر صورتي رضایت دهند که عایدات ان بطور صحت و اطمینان بمصرف تأمین طرق تجارتي جنوبي رسانده شوند

نقشه و طرحی که دوستدار در مراسله مورخه چهاردهم اکتبر خودم برای تشکیل قوای امنیه ایراني بوسیله صاحبمنصبان انکلیسی پیش بینی کرده بودم برای ایفای ان شرط کافی است

بنده ... جرج بارکلی

(نمره ۲۰۷)

مراسله سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۱۹ دسامبر)

طهران ۲۰ نوامبر ۱۹۱۰

« اقا » ـ اطلاعات بطهران رسید که چند هفته قبل در اسلامبول مجمعی منعقد شده و برضد اقدام و رفتار دولت انکلیس و روس در ایران پرتست نموده اند کمی بعد از وصول این خبر در

طهران اهتمامات کرده شد که نمایشی مشابه بان تشکیل و فراهم نمایند . علیهذا اعلان متحد المال بی امضائی طبع و زیاده منتشر گردیده و تمام وطن خواهان حقیقی را دعوت نموده که در تاریخ ۱۷ نوامبر درمیدان توپخانه حاضر شده که بر ضد حضور متمادی قشون روس و همچنین بر ضد مراسله دولت انکلیس راجع باوضاع جنوب نمایشی کرده و پرتست نمایند

درموقع معهود چند صد نفری جمع شده و مجتهد عمده افتتاح و شروع متینك را اعلام نمود و چندین نفر از ناطقین در خصوص تعدیاتی که مدعی اند نسبت بایران شده اجماع حضار را خطاب کرده و نطقهای مفصل کردند ناطقین مختلفه اقدامات دولت انکلیس و روس را چنین ذکر و وانمود کردند که متوجه تمام کردن و انهدام استقلال ایرانند و اظهار یقین کردند که مسلك و رفتار دولت انکلیس نسبت باین مملکت بهیچ وجه بحسیات خیر خواهانه و دوستانه مات انکلیس نسبت بایران اثری حادث نمیکند

این متینك در اجماع مردمی که حضور داشتند و چندان اعتنائی

باین مسائل نداشتند حرارت و حدت وطن پرستی زیادی احداث نمود و اگرچه روزنامجات محلی کوشش و مبالغه نمودند که ان اقدام را یك نمایش ملی بزرگی جلوه دهند ولی ظاهراً هیچ نتیجه موفقیتی از اینکار حاصل نگردید

چندان شکی نیست که تمام این اقدام را رؤسای ارباب و اتباع جراید تشکیل و تأسیس نموده و شاید از طرف فرقه ملیون جنگجوی مجلس نیز انها را تشویق و تشجیع کرده باشند زیرا که ملیون مشارالیهم اخیراً در پارلمان برضد روس و انگلیس حملات سخت می برند و فریاد شکایت بی نهایت بلند مینمایند مخصوصاً از تاریخ طبع مراسله مورخه چهاردهم اکتبر ... راجع بطرق جنوبی

اشاراتی که در یك قسمت از مطبوعات اروپا کرده ... مراسله جدید ما مقدمة الجیش تقسیم وتجزیه ایران بدست دولتین انگلیس وروس میباشد دراین مملکت طرف توجه ... و مقالات مزبور کاملا ترجمه و طبع ... ... بعضی ... راجع بانها بیش از انچه درروزنامجات اروپا ظاهر ... ...

کارانه و گزاف گوئی بوده اند

مکتوب سربازی که از علمای عمده نجف به نمایندگان خارجه مقیم طهران رسیده و در آن از مقاصد متعدیانه ارضی دولتین انگلیس و روس ملتجی ومتکی به حس عدالت خواهی و شرف دوستی انها شده بودند نیز در روزنامجات طبع و نشر شده بود

« بنده . . . بارکلی »

(نمره ۲۰۸)

مراسله سرجورج بارکلی بسر ادوارد گری واصله ۱۹ دسامبر

طهران ۳۰ [illegible] ۱۹۱۱

اقا - از تاریخ تسلیم مراسله ۱۴ اکتبر راجع باغتشاشات طرق تجارتی جنوب علامتی [illegible] که [illegible] دارد بر اینکه دولت ایران [illegible] مصرح داشتن [illegible] جنوبی را [illegible] و [illegible] کرده [illegible]

[illegible] قدام [illegible] حصول [illegible] ماشی است [illegible] در ضمن [illegible] گرفتن [illegible] بسود از [illegible] شد [illegible] چنانچه در اول

پیشنهاد کردید که شاهزاده ظل السلطان را برای اشغال این مقام وانجام این مرام بایران بخواهند حقیقةً کابینه وزراء در تاریخ ۳ با حضرت اقدس والا مخابره تلگرافی نموده وتکلیف این مأموریت را بایشان نمودند لکن جلال الدوله پسر ظل السلطان به پدر خود تلگرافی کرده وچنین صلاح اندیشی نمود که این خدمت را قبول ننماید لهذا دولت نظام السلطنه را که جدیداً در مقام حکومت کرمانشاه خدمت خوبی انجام داده بود بسمت فرمانفرمائی فارس معین نموده مشارالیه مابین بوشهر و شیراز مالك املاك وسیعه است ودر ایالات فارس دارای یك اندازه نفوذ میباشد وقونسول اعلیحضرتی در کرمانشاه خبر میدهد که معزی الیه در شرف حرکت است که بمقام مأموریت جدید خویش برود واین مسافرت را از راه بوشهر خواهد پیمود ولی بدون تقویت یك استعداد قوی امید کمی است که حتی یك حکمران کافی بتواند با اوضاع کنونی فارس مقابله و معامله نماید وزیر جنگ متقبل شده که اردوئی مرکب از دو هزار الی سه هزار نفر بفرستند واکنون که دولت ایران نزدیکست که مساعدت

مالی ازطرف بانك شاهنشاهی قبول نماید ظاهراً امید خوشی‌ست از اینکه تقویت معهود از نظام‌السلطنه بشود ضمناً چنین اعلام شده که صولت‌الدوله امنیت شاه راه بین بوشهر وشیراز را ضمانت کرده است ولی بدبختانه زقدر و قیمت این ضمانت بواسطه خبری که درموقع تحریر این مراسله رسید کاسته میشود و خبر مذکور حکایت مینماید که قافله اولی که راه منحرف سابق را ترك کرده و باعتماد واطمینان ضمانت صولت‌الدوله از این راه رفته بین شیراز وکازرون دوچار سارقین گشته و بکلی غارت شده است

« بنده جرج بارکلی »

(نمره ۲۰۹)

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۱۹ دسامبر)

طهران ۱۱ دسامبر ۱۹۱۰

آقا .. مراسله محرمانه و تاریخ ٤ هفته گذشته ایشان را باکمال افتخار لفاً تقدیم میدارم (بنده جرج بارکلی)

(ملفوفه در نمره ۲۰۹)

خلاصه وقایع هفته منتهی به ۸ دسامبر ۱۹۱۰

﴿ طهران ﴾

خوانین عمده بختیاری عماً قریب در طهران جمع خواهند شد چنانچه بعضی از انها تا کنون وارد شده اند خوانینی که اخیراً نایب حسین را درکاشان محاصره کرده بودند در راه اند و بطرف طهران می ایند

سردار اسعد انها را بواسطهٔ اختلافاتی که جدیداً بین انها عارض شده و نزدیك بود که منجر بمخاصمه و مقاتله درایل میشود اجماعا احضار بطهران نموده نقار و گفتگوهای بین انها فعلاً رفع شده است ولی این مسئله باید معلوم شود که کدام یك از خوانین برای حکومت وریاست ایل بختیاری خواهد رفت

مذاکرات مجلس در مدت چهار هفته گذشته مستلزم ذکر و تذکر مخصوص نبوده و جلسات مثل معمول منعقد می شده و هیچ کاری که اهمیت مخصوص داشته باشد درمجلس علنی تمسر نشده است

﴿ رشت ﴾

پنجاه نفر ژاندارم در اوایل نوامبر از طهران وارد رشت شده و صد نفر دیگر عماً قریب خواهند رسید

مشهد

وضع این ایالت بی تغییر مانده ولی از هنگام خلع رئیس پلیس سابق ظهیر السلطان کفیل ایالت بر وفق و صلاح قانون و انتظام عمل و اقدام می نماید و روابطش با دو قونسولخانه بسیار دوستانه و مستحسن است

محمد علي نیشابوری بایك دسته سارقین در کون اباد اطراق نموده و از دهات حوالی باج میکیرد چنین معلوم میشود که مشار الیه بعلت اینکه رئیس پلیس سابق بادعای دروغی املاك او را تصرف نموده بود بسرقت و شرارت وادار شده است

ظهیر السلطان سعی نمود که او را متقاعد نماید که بحکم عدل تمکین نماید ولی چون نتیجهٔ حاصل نشد کفیل ایالت شروع باقدامات قهریه برضد مشار الیه نمود

حاکم طبس از طبس به تربت فرار نموده و در اواخر اکتبر در انجا منتظر رسیدن کمك بوده که بتواند بمقام خویش عودت نماید راههای سیستان و حدود افغان بنا بر راپورت امنیتی نداشته ودر انها سرقت های کثیره واقع میشود خاصه در

نزدیکی تربت

(سیستان)

دسته جات مسلح بلوچ ازقرار راپورت در راه ها موجود اند و دزدیها متعدد کرده اند قونسول اعلیحضرتی بمأمورین وروٴسای محلی تأکید نموده که جلوگیری از انها بنمایند ولی بهره و نتیجهٔ که بلوچیهای نواحی جنوبي از غارت و تاخت و تاز بنرماشی برده اند بلوچهای سیستان را نیز تطمیع نموده که بخت و طالع خویش را از این راه بیازمایند

تمام طرق بنا بر اطلاع واصله نا امن اند

(اصفهان)

شهر ساکت و ارام بوده ولی در بین اهالی بواسطه کمیابي و گراني نان شکایت بسیار است اولیاء امور محلی اهتمام می کنند که در قیمت نان تخفیفی بدهند ولی باید با صاحبان غله که اشخاص متمکن و متمول اند و اکثر انهااز علمای محل میباشند ستیزه نمایند

اما وضع ولایت که سابقاً رضایت بخش نبوده و شکایات عدیده از تحصیلات فرع مالیات و غیره مشروع که حکام محلی بزور

می گرفتند میر ... حکم ران ضابط را
مایل است که خصوصیت و روابط دوستانه با دو قونسولخانه
داشته باشد . بعضی تحریکات و اسباب چینی بر ضد حکمران
مشار الیه کرده میشود که نسبت ان را بسردار اشجع حکمران
سابق میدهند . تمام راه ها مغشوش بوده است پست های راه
طهران ابتداءً بواسطه انکه بختیاریها اسب ها را از منازل برده اند
تعویق افتاده و بعد از انکه اسبهاهم مسترد گردیده اند باز حرکت
پست تا حدی غیر منظم است

راه شیراز مسدود بوده و از قرار راپورت دزد ها در قمشه
و یزدخواست و اباده میباشند

در راه یزد اطلاع رسید که سیصد نفر دزد در نائین بوده
و ده نفر شتر با بار هایشان را از نه گنبد برده اند در نزدیکی
رنگان به پست حمله برده اند حکمران خود بمحل سرقت شتافت

در راه سلطان اباد در تاریخ ۱۴ اکتبر قافله زوار را سارقین
حمله نموده چهار نفر را کشته اند و در همان وقت یك قافله تریاك
را نیز غارت نمودند

در راه اهواز بین ۱۷ و ۲۰ اکتبر چهار فقره دزدی در (مرواری) و (سلطان‌سری‌راك) و (گندم‌کار) واقع شده است در نقطه اخیر پست را زده اند این سرقت ها رادر خلاصه هفته گذشته اشتباهاً راپورت داده شده بود که بعد از ۲۶ اکتبر واقع شده اند

رؤسای بختیاری وعده کردند که برای استقرار امنیت در این راه اقدامات عاجل بنمایند و دیگر وقوع سرقتی راپورت داده نشده است

﴿ کاشان ﴾

در تاریخ ۳۱ بنا بر راپورت ۲۵۰ نفر بختیاری بتعاقب نایب حسین از کاشان حرکت نمودند ولی نایب در همان شب از خالد اباد عبور کرده بطرف اردستان رفته است پس از ان از زواره و امیر اباد گذشته و در تاریخ ۳ نوامبر بشهراب که ۳۶ میلی مشرق اردستان است رسیده است از اتباع نایب هر روزه قسمتی فرار مینمایند و فقط ۱۰۰ نفر نزد او باقی مانده‌اند پس از ان نایب بطرف انارك رفته و میگویند یك « اوازیس » یا نقطه ابادسیے

است که در وسط صحرای وسیع بی اب و علف واقع است

شهاب السلطنه در تاریخ ۳ در اردستان بوده واز قرار راپورت جداً مشغول تعاقب نایب حسین است واستعداد معتنابه از اردستان گذشته اند که برای کمك بمشار الیه ملحق شوند

از قرار مذکور بختیاریها از فرار نایب حسین از کاشان خیلی متأسف ومتأثرند

در تاریخ ۱ نوامبر خبر رسید که بختیاریها یك قسمت از بازار های کاشانرا غارت کرده اند خوانین وعده دادند که مرتکبین را تنبیه نمایند

شهر ارام بوده ومنتظم الدوله بحکومت انجا برقرار گردید

« یزد »

حکمران کما کان مشغول تعدی واخاذی از همه طرف بوده است یکی از نتایج این رفتار ان شده که عده زیادی از مردمان محترم جدوجهد نمودند که جبراً داخل ویس قونسولگری شده واز تعدیات حکمران تحصن اختیار نمایند باوجود تمام اهتمامات در جلوگیری انها قسمتی داخل شده واز بیرون رفتن امتناع

کردند و بکلی منکر قیمت و صحت اطمینانات حکمران کردیدند
کسب و تجارت یزد در تعطیل است بختیاری ها که در التزام
حکمران مخلوع کرمان می امدند از قرار راپورت دهات و مسافرین
را در عرض راه بین یزد و کاشان غارت کردند

در تاریخ ۹ نوامبر در راه کرمان در نزدیکی کبوتر خان قافله
قونسول روس که از کرمان می امده دوچار سارقین و غارت
شده ولی خود مسیو پترف با سوارهای مستحفظین خود انها
را تعاقب کرده و تقریباً تمام اموال مسروقه را پس گرفته

در تاریخ ۷ نوامبر ۸۰۰ نفر از ایل بهارلو بدهج هجوم برده
و ۱۰۰۰ کوسفند از انها بغارت برده‌اند ولی دهجی ها تنکه
های راه را بسته دزدهارا از پیش رانده و تعاقب نمودند چهار
نفر انهارا مقتول و چندین نفر مجروح و یك نفر اسیر کرفته اند
تلفات خود دهجی ها یك نفر مقتول و چهار نفر مجروح بوده اند

ضیغم الدوله قشقائی بحکومت یزد معین شده و در تاریخ ۱۹
نوامبر از اصفهان بطرف یزد حرکت نموده است

(کرمانشاه)

۱ ـ مرض وبا ظاهراً در اخر اکتبر تمام شده و در ماه نوامبر فقط معدودی مبتلا شدند بسیاری از اشخاص که از شهر فرار نموده بودند بخانه های خود مراجعت نموده ولی حکمران هنوز در بیرون توقف دارد

در مجاورت شهر مکور سرقت واقع شده

نظام‌السلطنه بفرمانفرمائی فارس معین گردیده و چنین معلوم است که رکن الدوله بجای ایشان بکرمانشاهان خواهند امد

۲ ـ در اوایل نوامبر کلهرها مجدداً بقصر شیرین هجوم برده و نایب‌الحکومه انجا بشهر کرمانشاه فرار کرده و در تاریخ ششم وارد شده است

سیم تلگراف بین سرپل و قصر شیرین مقطوع بوده و خیلی از مردم در گمرکخانه متحصن شده اند

(کرمان)

جلال‌الدوله بسمت فرمانفرمائی کرمان معین شده و تا ورود ایشان سردار نصرت کفیل حکومت اند و قونسول دولت اعلیحضرتی راپورت میدهد که مشار الیه خیلی حاضر مساعدت و امتنان

بخش است

صارم الملك که به نیابت سردار جنك حکومت میکرد از قرار مذکور در موقع اقامت در کرمان مبلغ معتنابهی پول دولت را برای مصرف شخصی مأخوذ داشته

سردار نصرت برای جلوگیری از وبا در انار وراور قرنتین گذاشته وزواری که از مشهد مراجعت می نمایند چند روزی در ان محل تحت قرنتین در می ایند

اهالی راور از قرار مذکور وحشتی کرده و بسیاری فرار نموده اند

راه بندر عباس در ماه اکتبر از قرار راپورت برای تردد مسافرین نا امن بوده وهم چنین راه کرمان و یزد

در تاریخ ٤ نوامبر راپورت رسید که اشرار از بلوچ ... را که ۳۰ میل در شمال بم واقع است غارت کرده بهمای زیادی برده و ۳۲ نفر بقتل رسانیده اند و پس از ان بطرف خبیص حرکت کرده اند

در مدت ماه اکتبر هیچ بهبودی در وضع فارس و طرق بوشهر و اصفهان اطلاع داده نشده ولی در ماه نوامبر در راه اصفهان بهبودی مختصری بواسطه حرکت ایلات بطرف جنوب حادث شده ولی بویر احمدیها هنوز در قسمت راه بین امین اباد و اباده مشغول غارت اند

پست شمالی تبدیل به ذهاب و ایاب قاصد پیاده شده این ترتیب سلامت تر است ولی دو برابر مدتی که برای پست باعراده لازم بود طول می کشد

نظام السلطنه بسمت فرمانفرمائی فارس معین شده از کرمانشاه حرکت کرده و از راه بغداد و بوشهر مشغول مسافرت شیراز است

صولت الدوله درتاریخ دهم نوامبر بکازرون رسیده و چندروز بعد از طرف دولت مفتوح و دائر نگاهداشتن راه کازرون بعهدهٔ مشار الیه مفوض کردید حرکت مشار الیه از مجاورت شیراز اثر بسیار خوبی نسبت بشهر بخشیده چنانچه اینك شهر خیلی ارام تر است

(خلیج فارس)

« بندر عباس »

در تاریخ ۹ اکتبر دریا بیکی با ۵۰ تفنک چی بتوسط قایق کمرك موسوم به (طهران) از (میناب) امده وارد بندر عباس شدند عدهٔ از تفنکچی های خود را برمخالفت دزد هائی که در (صورو) چادر زده و اطراق کرده بودند اعزام عود دزد های مزبور بکلات که ۱۵ میلی بندر عباس است عقب نشسته اند

راههائی که بداخله میروند در وسط اکتبر مطلقاً مغشوش بوده و هیچ قافله از انها عبور نمیکرده

(نمره ۲۱۰)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۲۸ دسامبر)

طهران ۲۸ دسامبر ۱۹۱۰

حسینقلی خان استعفا داده (دولت ایران استعفا او را پذیرفته است

(نمره ۲۱۱)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ... ...

طهران ۳۰ دسامبر ۱۹۱۰

از تاریخ ۵ دسامبر هیچ دزدی درراه بوشهر واصفهان راپورت داده نشده ولی اخبارات اخیره حاکی براین اند که صولت الدوله بعلت عدم رضایت اهالی ایل نتوانسته قوای کافی برای استرداد اموال مسروقه تهیه نماید وموقوفی دزدیها فقط بواسطه هوای سرد زمستان است

بهر حال قوافل حالیه ازراه بزرك بین بوشهر وشیراز عبور مینمایند ولی بعضی کمپانی های انکلیس در فرستادن امتعه از این راه مردد [illegible] من بانها اطمیناز دهم که دولت ایران مسؤل خسارتی که برانها وارد شود خواهد بود

